

STORTINGET

Stortingstidende

Referat fra møter i Stortinget

Nr. 23 · 5. desember
Sesjonen 2025–2026

Møte fredag den 5. desember 2025 kl. 9

President: Masud Ghara khani

Dagsorden (nr. 23):

1. Finansministerens redegjørelse om regjeringens forslag til statsbudsjett og om nasjonalbudsjettet for 2026
2. Innstilling fra finanskomiteen om nasjonalbudsjettet 2026 og forslaget til statsbudsjett for 2026 (Innst. 2 S (2025–2026), jf. Meld. St. 1 (2025–2026) og Prop. 1 S (2025–2026))
3. Referat

Presidenten [09:00:05]: Den innkalte vararepresentanten for Nordland, Rune Krutå, tar nå sete.

Det foreligger en rekke permisjonssøknader:

- fra Arbeiderpartiets stortingsgruppe om permisjon for representantene Sverre Myrli og Rune Bakervik i tiden fra og med 6. til og med 11. desember, og fra Høyres stortingsgruppe om permisjon for representanten Trond Helleland i tiden fra og med 7. til og med 11. desember – alle for å delta i Transatlantisk forum i regi av NATOs parlamentariske forsamling i Washington D.C.
- fra henholdsvis Arbeiderpartiets og Høyres stortingsgrupper om permisjon for representantene Truls Vasvik og Tage Pettersen i tiden fra og med 8. til og med 10. desember – begge for å delta i presidie-møte i Nordisk råd i Reykjavik, Island.

Etter forslag fra presidenten ble enstemmig besluttet:

1. Søknadene behandles straks og innvilges.
2. Følgende vararepresentanter innkalles for å møte i permisjonstiden:
For Akershus: Marie Østensen 9.–11. desember
For Buskerud: Sandra Bruflot 9.–11. desember
For Hordaland: Ulvar Akselsen 9.–11. desember
For Vestfold: Eivind Yrjan Stamnes 9.–10. desember
For Østfold: Elin Ileby Nakstad 9.–10. desember

Presidenten [09:01:15]: Representanten Abid Raja vil framsette et representantforslag.

Abid Raja (V) [09:01:29]: Dette representantfor-slaget kunne ha hett «Jul i svingen», for det handler også om toghjulene på Svingen stasjon, men det ble avslått av tekstsenteret på Stortinget. Derfor har jeg gleden av å framsette et representantforslag på vegne av Guri Melby og meg selv om et forutsigbart togtilbud i Oslo-området.

Presidenten [09:01:47]: Representanten Joel Ystebø vil framsette et representantforslag.

Joel Ystebø (KrF) [09:01:59]: Jeg har gleden av å framsette et representantforslag på vegne av Ida Lindtveit Røse, Hans Edvard Askjer og meg selv om at alle elever skal få tilbud om å delta på skolegudstjenester.

Presidenten [09:02:14]: Forslagene vil bli behandlet på reglementsmessig måte.

Før sakene på dagens kart tas opp til behandling, vil presidenten opplyse om at møtet i dag fortsetter utover kl. 16.

Sakene nr. 1 og 2 behandles under ett.

Sak nr. 1 [09:02:32]

Finansministerens redegjørelse om regjeringens forslag til statsbudsjett og om nasjonalbudsjettet for 2026

Sak nr. 2 [09:02:39]

Innstilling fra finanskomiteen om nasjonalbudsjettet 2026 og forslaget til statsbudsjett for 2026 (Innst. 2 S (2025–2026), jf. Meld. St. 1 (2025–2026) og Prop. 1 S (2025–2026))

Presidenten [09:02:55]: Etter ønske fra finanskomiteen vil presidenten ordne debatten slik: Den fordelte taletiden begrenses til 2 timer og 55 minutter, eksklusiv replikker og treminuttersinnlegg.

Taletiden vil bli fordelt slik: Arbeiderpartiet 40 minutter, Fremskrittspartiet 35 minutter, Høyre 20 minutter, Sosialistisk Venstreparti 10 minutter, Senterpartiet 10 minutter, Rødt 10 minutter, Miljøpartiet De Grønne 10 minutter, Kristelig Folkeparti 10 minutter, Venstre 10 minutter og medlemmer av regjeringen 5 minutter hver.

Videre vil det – innenfor den fordelte taletiden – bli gitt anledning til replikker med svar etter innlegg fra partigruppenes hovedtalere og medlemmer av regjeringen, og de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter.

Tuva Moflag (A) [09:03:51] (komiteens leder): Tidligere denne uken kom vi fram til en historisk enighet mellom fem partier, og vi har landet rammene for et ansvarlig statsbudsjett for 2026. Jeg vil starte med å takke SV, Senterpartiet, Rødt og MDG for både tøffe forhandlinger og gode samtaler de siste ukene. Mange er nye på Stortinget, men mine medforhandlere er like fullt erfarne politikere. I denne forhandlingen har alle fått bryne seg på hverandre.

Vi har funnet mange punkter som forener oss, og hvor vi er enige om hvilken retning vi ønsker for landet, men vi har også diskutert områder hvor avstanden og uenigheten er større – alt med respekt og forståelse for at

fem ulike partier representerer ulike interesser. Jeg ser fram til å bli bedre kjent med og samarbeide tettere med Marthe, Bjørn Arild, Mímir og Ingrid i tiden som kommer.

Enigheten mellom partiene bygger på budsjettforslaget Arbeiderpartiet la fram 15. oktober, men har også en del omprioriteringer og påplussinger. Denne enigheten har vi fått til innenfor rammene av en ansvarlig pengebruk. Oljepengebruken øker noe, men er fortsatt innenfor en uttaksprosent på 2,8. Summen av justeringene vi gjør på skatter og avgifter, sørger for at det samlede skatte- og avgiftsnivået ikke øker. Arbeiderpartiet holder vårt skatteløfte.

Omprioriteringer, frigjorte midler og oljepenger innenfor samme uttaksprosent har gitt rom for satsinger som gir alle partiene avtrykk i denne enigheten. Det er de store, tunge postene som drar de store pengene i dette budsjettet. Det handler bl.a. om folketrygden, kommuneøkonomi, sykehus, forsvar og støtte til Ukrainas frihetskamp.

Vi finansierer også sakene det tidligere flertallet ble enige om i RNB, hvor Norgespris på strøm og redusert barnehagepris inngår. Vi har også funnet løsninger på gjeldssletteordningen i sentralitetssone 5 og gratis ferjer, slik Arbeiderpartiet fulgte opp etter at budsjettet ble lagt fram.

Når vi snakker om statsbudsjettet, ender vi ofte med å snakke i store overskrifter og store tall, men det vi skal vedta i dag, handler om folk. Det handler om folk som får det litt lettere økonomisk når strømprisen er forutsigbar, når barnetrygden øker, og når prisen på hverdagsreisen kan settes ned. I forliket mellom partiene går den største potten til kommuner og fylkeskommuner. Det kan kanskje høres litt abstrakt ut med kommuneøkonomi, men det er ikke abstrakt hvis ungdomsklubben må legge ned. Det er ikke abstrakt hvis bussen man bruker til jobb, ikke skal kjøre lenger. Kommuneøkonomi handler om folk, det handler om velferdstjenester, og det handler om alle de dyktige ansatte i førstelinjen i velferdsstaten.

De neste årene skal det norske samfunnet gjennom en stor transformasjon. I 2025 er det 80 år siden andre verdenskrig tok slutt, og de store barnekullene – fredsbarna – som ble født etter krigen, begynner å bli gamle. Mange klarer seg godt selv og bor hjemme, men mange trenger helsetjenester, enten det er fastlegen, hjemme-sykepleie, dagsenter eller sykehjemsplass. Dette skjer samtidig som arbeidsstyrken ikke vokser lenger. Barnekullene er noe lavere, men i fjor var det igjen vekst i fødselstallene. Her er det imidlertid stor geografisk variasjon. I noen deler av landet er demografien snudd på hodet allerede. Andre steder skal man håndtere sterk vekst i den eldre befolkningen, samtidig som man skal sikre

gode tjenester i oppvekstsektoren. I dette forliket øker vi potten til toppet bemanning i barnehagene, slik at den nå er på totalt 800 mill. kr i 2026. Det er en melding til ansatte, foreldre og barn i barnehagene: Vi ser dere, og vi hører dere.

Selv om vi i forliket styrker kommuneøkonomien med 3 mrd. kr og dermed gir kommunene mulighet til å berge tilbud som ellers ville blitt lagt ned, vil jeg understreke at kommunenes behov ikke løses av penger alene. Vi må omstille oss og forberede oss på en nær framtid der tilgang på arbeidskraft vil være knappere enn i dag. Derfor tok Arbeiderpartiet i fjor initiativ til en kommunekommisjon. Målet er å sikre at kommunene kan bruke folk og penger mest mulig effektivt, til det beste for folk som trenger kommunen i hverdagen. Kommunene har gitt tydelig beskjed: Styringstrykket er for høyt, noe må gjøres. Kommisjonen leverer sin første rapport på nyåret, men i dette budsjettet gjør vi grep som øker handlefriheten til kommuner og fylkeskommuner.

Vi tar om lag 600 mill. kr fra tilskuddsordninger rettet mot kommunene og om lag 700 mill. kr fra tilskudd rettet mot fylkeskommunene og sluser pengene inn i kommunerammen i stedet for via tilskuddsordninger. Dette er ikke friske midler som kommer på toppen, derfor er de synliggjort som «reduert styringstrykk» i budsjettforliket. Det betyr at kommunene ikke trenger å bruke tid på å lete etter tilskudd, søke på midler og rapportere på bruken. Det betyr at sentrale myndigheter ikke trenger å bruke tid på å lyse ut midler, vurdere søknader, innvilge støtte og kontrollere i etterkant. Dette handler om mindre byråkrati og mer lokaldemokrati. Noen i denne salen vil kanskje framstille disse endringene som kutt. Det er feil. Det er ikke kutt når kommunene får mulighet til å disponere pengene selv. Pengene skal fordeles til kommunene og fylkeskommunene etter relevant kostnadsnøkkel for det aktuelle tilskuddet. Dette handler om tillit til kommunene, og det handler om tillit til lokale folkevalgte.

Jeg har tro på at disse partiene skal lage gode budsjetter med god politikk for hele landet de neste årene. I årets budsjett styrker vi velferden til folk i hele landet vesentlig, gjennom både regionale satsinger, bemanningsmidler, barnetrygd og mer penger til sykehus og helseteknologi. Vi staker også ut veien for to politiske prosjekt vi skal jobbe videre med de neste årene. Det ene prosjektet handler om en satsing på tannhelse, og det andre prosjektet handler om et attraktivt kollektivtilbud i hele landet, med hensyn til både tilbud og pris. Dette er to eksempler på politikk som forener oss, og som vi kan stå sammen om i det rød-grønne fellesskapet.

Samtidig handler politikk om å gi og ta. Dette forliket bærer også preg av det. Drivstoffavgiftene er satt ned,

mens CO₂-avgiften på sokkelen er satt opp. Rammebe-
tingelsene for norsk oljenæring ligger fast, mens utvin-
ning av havbunnsmineraler er stanset hele denne stor-
tingsperioden. Overgangsstønaden skal fases ut, mens
fribeløpet for uføre øker til 1 G. I noen saker kan vi jobbe
oss fram til gode kompromisser, mens andre saker er
mer i kategorien ja eller nei. Jeg er helt sikker på at mine
kolleger i de rød-grønne partiene vil framheve hva de er
aller mest stolte av å ha fått til.

Selv er jeg mest stolt av helheten. Det passer seg vel
for en sosialdemokrat fra Arbeiderpartiet å si det. Dette
er et budsjett fem ulike partier kan stå bak, med et forlik
som er økonomisk ansvarlig innenfor rammen av Arbei-
derpartiets skatteløfte. Det er trygt, det er ansvarlig, og
det er et budsjett for hele landet.

Til slutt: I høst har vi hatt en stresstest av både ny for-
retningsorden og et nytt parlamentarisk grunnlag i Stor-
tinget. Det krever sitt når fem partier skal bli enige om et
statsbudsjett, og i år skjedde det med utgangspunkt i nye
regler for hvordan budsjettet skal behandles i finans-
komiteen og i Stortinget. Jeg skulle gjerne sett at resultat-
et alle fem partiene står bak, ble klart tidligere, slik at op-
posisjonen fikk anledning til å svare på forliket i innstil-
lingen. Her er det et forbedringspotensial jeg som komi-
téleder tar på alvor. Jeg vil takke opposisjonen for tål-
modigheten og ser fram til debatten her i dag. Med det
anbefaler jeg innstillingen og tar opp de forslagene Ar-
beiderpartiet er en del av.

Presidenten [09:12:45]: Representanten Tuva Mo-
flag har tatt opp de forslagene hun refererte til.

Det blir replikkordskifte.

Jon Engen-Helgheim (FrP) [09:13:00]: Noe som
ikke ble prioritert i statsbudsjettet og heller ikke i talen
fra representanten, er politiet. Vi står i en situasjon hvor
våre naboer strammer kraftig inn. De advarer oss mot
utviklingen. De både strammer inn på politikk og øker
bevilgningene kraftig til politiet og hele justissektoren.
I Sverige har de f.eks. fra 2025 til 2026 økt politibudsjet-
tet med 7 pst., mens man i Norge økte det med 4,3 pst.,
som da blir spist opp av lønns- og prisvekst. Til krimi-
nalomsorgen økte svenskene med over 15 pst., mens
man i Norge økte med 5,2 pst.

Kriminelle velger som regel minste motstands vei,
og med denne utviklingen er jeg redd Norge kommer til
å bli minste motstands vei. Hvorfor lytter ikke da Arbei-
derpartiet til advarslene fra Sverige og styrker politibud-
sjettet kraftig?

Tuva Moflag (A) [09:14:05]: For et par dager siden
leste jeg en Facebook-status fra Engen-Helgheim, hvor
han klagde på dette budsjettforliket. Lenger ned i den
Facebook-statusen måtte Engen-Helgheim rette på sin

egen Facebook-status, for han hadde ikke funnet det
som faktisk lå i forliket.

Det er styrkinger til politiet i dette budsjettet, det er
styrkinger av tolletaten i dette budsjettet, og vi etablerer
hurtigspor for unge lovbytere flere steder i landet. Det
kan hende Engen-Helgheim skal ta en titt på forlikstek-
sten en gang til.

Jon Engen-Helgheim (FrP) [09:14:42]: Det var nett-
opp forliksteksten jeg hadde lest, og der sto det ingen-
ting. Det var riktignok noen symbolske summer til poli-
tiet i tallbudsjettet som jeg hadde oversett – det var vel
så små summer at jeg ikke så dem. Det ble i hvert fall
ryddet opp i.

Jeg synes det er interessant at f.eks. politiet i øst har
hatt en ganske kraftig nedgang i politidekning, og jeg
hørte justisministeren forklare meg at man hadde en
oppgang under koronapandemien, da man måtte ha
styrket politi, grensekontroll og den type ting. Nå har vi
en tilstrømming av svenske kriminelle som er ganske
dramatisk. Jeg kan ikke skjønne hvorfor det var viktigere
å styrke politiet da vi hadde en pandemi, og ikke når vi
har overstrømmende kriminalitet fra Sverige og den al-
vorlige utviklingen vi har sett. Da har altså Arbeiderpar-
tiet bygget ned politiet, og spesielt i enhet øst.

Tuva Moflag (A) [09:15:44]: Arbeiderpartiet mener
det er viktig å styrke politiet, og derfor gjør vi det, både i
det forslaget til budsjett vi selv har lagt fram, og gjen-
nom den enigheten som ligger på bordet. Det er flere
grep her, som jeg sa, knyttet til midler både til politiet,
til toll og til hurtigspor for unge lovbytere. Så er det
sånn at veldig mange av de unge vi har sett i mediene
de siste ukene, er ungdommer vi er nødt til å fange opp
på flere måter enn gjennom politiet. Vi styrker kommu-
nerammen kraftig. Det handler også om å gi disse unge
gode tjenester og god oppfølging. Vi styrker barnever-
net i Oslo med 50 mill. kr.

For Arbeiderpartiet handler kampen om kriminali-
tet om en helhetlig tilnærming. Politiet er en del av den
tilnærmingen, men ikke alt.

Jon Engen-Helgheim (FrP) [09:16:34]: Fremskritts-
partiet er enig i at vi må ha en enhetlig eller helhetlig til-
nærming til kriminalitetsbekjempelse. Det er viktig å
styrke mer enn politiet. Det er vi helt enig i, men vi har
prøvd å utfordre på dette med politiet av en grunn, for
Arbeiderpartiet har prøvd å bygge opp en historie om
at kriminaliteten har endret seg fra å være ute i gatene
til f.eks. å være bak dataen, og da må man styrke IT-
kompetansen. Det er vi enig i.

Det vi ikke er enig i, er når det har gått på bekostning
av operative tjenestemenn og -kvinner i politiet ute i ga-
tene, for det som også har økt på den samme tiden, er jo

vold, ran, trusler og utpressing – den gatekriminaliteten som skjer. Den største rekrutteringsarenaen er fortsatt ute i ungdommenes nærmiljø, og spydspissen for å ta det er politiet. Hvorfor styrker man ikke da politiet?

Tuva Moflag (A) [09:17:38]: Det kan jo hende Engen-Helgheim både må lese sin egen Facebook-status på nytt og høre svarene jeg har gitt, på nytt i opptak.

Arbeiderpartiet styrker politiet. Vi styrker det forebyggende arbeidet, og så vidt jeg vet, er det flere politifolk nå enn da FrP satt med justisministeren. Vi jobber helhetlig. Det har vi tenkt å fortsette med.

Henrik Asheim (H) [09:18:09]: I statsbudsjettet skriver regjeringen selv at i neste periode vil utgiftsveksten overgå inntektsveksten. Trygg styring må også forutsette at man fører en politikk som gjør nødvendige grep for både å redusere veksten i utgifter og skape større verdier. I det forliket et flertall i Stortinget i dag kommer til å vedta, øker man reelt oljepengebruken med 7 mrd. kr, hvis man tar med kreativiteten i nysalderingen. Det startes en innfasing av en tannhelsereform med kostnad på opp mot 16 mrd. kr. Man stopper en innstramming i overgangsstonaden, som regjeringen selv hevder reduserer arbeidsinsentivene og skaper fattigdomsfeller. Man skal sette ned en kommisjon som ifølge to av forlikspartnerne skal starte utfasing av norsk olje og gass.

Helt ærlig – og representanten Moflag er en ærlig politiker: Styrker eller svekker dette forliket bærekraften i velferdsstaten?

Tuva Moflag (A) [09:19:09]: Jeg mener at dette forliket styrker bærekraften i velferdsstaten fordi det handler om gode satsinger vi gir til folk i hele landet. Når vi nå øker kommunerammen med 3 mrd. kr, bidrar det til at vi kan gi gode tjenester til folk i hele landet. Når vi prisjusterer barnetrygden, gjør det det lettere for folk i en hverdag hvor det har vært tøft å få endene til å møtes økonomisk.

Det er ikke noen tvil om at de løpene vi legger opp i dette budsjettforliket, må finansieres. Når vi sier at vi skal se på en tannhelsereform, når vi sier at vi skal styrke kollektivtransporten, med tanke på både tilbud og pris, må disse fem partiene også være villig til å prioritere det når det kommer til stykket. Det har Arbeiderpartiet kommunisert veldig tydelig gjennom disse forhandlingene, det kommer vi til å si offentlig, det kommer vi til å følge opp i våre egne budsjettkonferanser, og vi kommer til å følge det opp i budsjettet vi legger fram til høsten.

Henrik Asheim (H) [09:20:08]: Svaret på spørsmålet mitt var tydeligvis nye utgiftsøkninger, og at det at man stadig øker utgiftene, viser at man styrker velferds-

staten. Det andre man gjør, er å hemme det som reduserer utgiftsveksten, og å svekke veksten i økonomien. Man har helt konkrete grep for å styrke arbeidslinjen, for å hindre fattigdomsfeller og for å få flere fra passivitet til arbeid – som er det viktigste man kan gjøre for å styrke inntektene til staten – som åpenbart svekker arbeidslinjen, men også bærekraften i velferden.

For å ta et eksempel, er jo Nav en av de store budsjettvinnerne – det er slik pressen snakker om politikk: at de som får mest, er de som vinner. Det er 17 mrd. kr i forventede økte utgifter neste år, på sykepenger, arbeidsavklaringspenger og uføretrygd. Hvorfor har ikke Arbeiderpartiet foreslått nye grep selv, men også i forliket stått på at man skal gjøre mye mer for å få ned sykefraværstallene og utenforskapstallene, istedenfor bare å bruke mer penger fra oljefondet?

Tuva Moflag (A) [09:21:11]: Jeg deler representanten Asheims vektlegging av arbeidslinjen. Det mener jeg vi også har ivaretatt i dette forliket, selv om vi har kommet til enighet på noen punkter som er annerledes enn det regjeringen la fram i sitt budsjett. For eksempel øker vi fribeløpet for uføre til 1 G. Her er hele poenget at folk som er uføre, skal få muligheten til å jobbe mer. Samtidig er vi opptatt av at dette skal ha en god sammenheng med gradert uføretrygd. Derfor har vi rammet det inn på en måte som gjør at vi skal framheve både verdien av gradert uføretrygd og muligheten til å jobbe mer ved siden av en uføretrygd.

Når det gjelder overgangsstonaden, lurer jeg på om representanten Asheim har lest feil. Vi har fjernet kuttet i engangsstonaden sammen med disse partiene, men overgangsstonaden skal fases ut slik regjeringen foreslo i sitt budsjettforslag.

Jørgen H. Kristiansen (KrF) [09:22:24]: Jeg får begynne med å gratulere representanten Moflag med å ha fått flertall for budsjettet.

Det jeg er opptatt av, er rente og inflasjon. KrF har minst oljepengebruk av alle partier på Stortinget i de framlagte budsjettene. Vi bruker faktisk 7 mrd. kr mindre enn forlikspartiene. Vi viser at det går an å prioritere. Forlikspartiene gjør det motsatte: De øker oljepengebruken betydelig, og i tillegg finansierer de i stor grad varige utgiftsøkninger med engangsinntekter fra anslagsendringer.

Det er ikke bærekraftig økonomisk politikk. Budsjettet blir mer ekspansivt, og sjansen for rentereduksjon er redusert. Det rammer både familier og næringsliv. KrF mener vi må ta ansvar for framtidens økonomi og ikke bruke oljepenger som en sovepute. Mitt spørsmål til Arbeiderpartiet er: Tror man virkelig at dette felles budsjettet vil bidra til rentenedgang og redusert in-

flasjon, eller er det faktisk så ekspansivt at vi kommer til å se det motsatte?

Tuva Moflag (A) [09:23:26]: Dette er et budsjett som ble omtalt som om lag nøytralt da det ble lagt fram. Vi øker oljepengebruken noe i dette forliket. Det lå 579,4 mrd. kr inne i det forslaget regjeringen la fram. Oljepengebruken er økt med 4,6 mrd. kr, slik at det nå er på 584 mrd. kr totalt. Dette er fortsatt innenfor en ansvarlig ramme. Det er fortsatt en uttaksprosent på 2,8, som er under handlingsregelen på 3 pst. Vi vet at man over tid ønsker en uttaksprosent på 2,7. Grunnen til at vi ligger noe høyere enn det i år, er først og fremst at Stortinget enstemmig har besluttet å støtte Ukrainas frihetskamp med 85 mrd. kr.

Jeg har tro på at dette budsjettet fortsatt skal sørge for at vi får en positiv utvikling i norsk økonomi, der prisveksten kan fortsette å gå nedover, og så er det Norges Bank som beslutter når det er på tide å sette renten ytterligere ned.

Abid Raja (V) [09:24:37]: Kun 50 pst. av norske barn er svømmedyktige, kvalifisert dårligst av samtlige nordiske land. Å kunne svømme, redde seg selv og ikke minst alt det positive det gir å kunne mestre fjorder, innsjø og hav, har blitt en klasses delt ferdighet i Norge. Særlig barn i lavinntektsfamilier og innvandrerbarn kommer dårligst ut. Skolene har aldri klart å løse denne oppgaven for barna. Privat svømmeundervisning er dyrt.

For å fikse dette problemet vedtok Stortinget for ti år siden at det skulle startes opp barnehagesvømmeopplæring, som en prøveordning. Den ble evaluert, så ble ordningen utvidet og har vært fast post på statsbudsjettet og fungert utmerket i ti år. Nå skulle 40 000 nye barn over hele Norge få denne muligheten neste år, men på grunn av budsjettforliket nulles altså dette tilbudet ut.

Jeg håper inderlig at flertallet skal rette opp i dette. Det er kanskje vanskelig å ha en reell vilje i dag, men kanskje i komitébudsjettene eller senest 22. desember. Spørsmålet er: Vil Arbeiderpartiet bidra til at barnehagesvømmeopplæring får fortsette, slik at alle barn i Norge, uavhengig av foreldrenes økonomi, kan lære seg å svømme?

Tuva Moflag (A) [09:25:42]: Arbeiderpartiet vil ikke endre det vi nå har gjort i dette statsbudsjettet, men jeg vil understreke at det vi har gjort med en del av disse tilskuddsordningene, er å sende pengene direkte til kommunene istedenfor å ramme dem inn via tilskuddsordninger. Representanten Raja kan egentlig spørre alle sine lokalpolitiske kolleger i kommunestyrene rundt omkring om de fortsatt ønsker å prioritere

svømmeopplæring i barnehagen. Det har nå kommunene god anledning til.

Vi har økt kommunenes frie inntekter med 3 mrd. kr. Vi har økt toppet bemanning i barnehagene med 600 mill. kr, i tillegg til de 200 mill. kr som lå der fra før, altså 800 mill. kr. Hvis barnehagene har tid, lyst og overskudd til å prioritere å dra i svømmehallen med barna, kan de fortsatt gjøre det. Faktisk er mulighetene større etter dette budsjettet, på grunn av pengene som er tilført kommuner og barnehager.

Presidenten [09:26:41]: Replikordskiftet er avsluttet.

Hans Andreas Limi (FrP) [09:27:02]: Tuttifruktpartiene har omsider blitt enige. De vil fortsette å bruke mer skattepenger, men forliket viser at de bare i liten grad prioriterer kjerneoppgavene, som helse, eldre, skole, politi, forsvar og samferdsel.

I en tid hvor mange sliter økonomisk, gjøres knapt noe for å la folk få bedre råd. Elavgiften øker, og Senterpartiets løfte fra i fjor om redusert moms på mat er helt glemt.

Fremskrittspartiet vil at folk skal få beholde mer av sine egne penger, og foreslår store skatte- og avgiftslettelser for alle. Når svenskene, som ikke har et eget oljefond, kan halvere momsen på mat og redusere drivstoffavgiftene, skulle det bare mangle at vi ikke kan gjøre det samme i Norge.

Med Fremskrittspartiets alternative budsjett vil en familie på to voksne og to barn, med gjennomsnittlige inntekter, sitte igjen med rundt 30 000 kr mer av sine egne penger neste år. Aleneboere, studenter og minstepensjonister får lettelse på rundt 20 000 kr.

For at velferdsstaten skal være bærekraftig, må det lønne seg å jobbe. Derfor foreslår vi endringer i trinnskatten som gjør at folk får mer igjen for arbeidsinnsatsen sin. Vi øker også personfradraget, hever frikortgrensen og foreslår å øke minstepensjonen med 10 000 kr i året, fra 1. mai neste år.

I tillegg til å straffe pensjonister som har spart og nedbetalt egen bolig, rammer formuesskatten også norsk eierskap og næringsliv hardt. Det er en særnorsk straffeskatt som svekker norske bedrifter, tapper dem for kapital og gir utenlandske eiere et konkurransefortrinn. Derfor gjennomfører vi betydelige lettelse i formuesskatten, fordi den er skadelig for verdiskaping og lokalsamfunn over hele landet.

Gir budsjettforliket mellom partiene på venstresiden tryggheten tilbake i gatene? Vi har nå en eksplosiv økning i kriminalitet, og under Arbeiderparti-regjeringen har svenske kriminelle nettverk etablert seg i alle politidistrikter. Politiet ropte varsko om at regjeringens budsjettforslag knapt var nok til å dekke pris- og

lønnsveksten, men budsjettpartnerne mener tydeligvis at det er nesten like viktig å opprettholde passkontor som å bekjempe kriminalitet. Dette er ikke et budsjett som tar tryggheten tilbake.

Fremskrittspartiet mener det er behov for en kraftig styrking av politiets budsjetter og foreslår å styrke politiets grunnbemanning med 1,4 mrd. kr, noe som ville ha gitt 1 000 nye politifolk i gatene. Det er et tydelig signal om at vi ønsker å ta tryggheten tilbake.

Kan folk føle seg trygge på at de vil få den helsehjelpen de trenger, etter dette budsjettforliket? Det er krise i Sykehus-Norge, og tilbud legges ned over hele landet, men forlikspartnerne prioriterer å øke bevilgningene til Gaza dobbelt så mye som til norske sykehus. Dette kommer altså på toppen av et allerede rekordhøyt bistandsbudsjett. Altså er ikke dette et budsjett for å gi folk bedre omsorg, men et budsjett som vil sørge for at kuttene i helsevesenet kommer til å fortsette.

Derfor mener Fremskrittspartiet at det trengs 2 mrd. kr mer til å styrke sykehusenes økonomi. Vi foreslår også 1,5 mrd. kr til å styrke eldreomsorgen i et øremerket tilskudd til kommunene og midler til å bygge 4 000 heldøgns omsorgsplasser, som vi vet at det er behov for. Vi prioriterer å ta tryggheten tilbake og styrke omsorgen.

Stadig flere kommuner opplever svekket økonomisk handlefrihet under dagens Arbeiderparti-regjering. Nå er det nesten 60 pst. av kommunene som gikk med underskudd i fjor, og situasjonen er ikke noe bedre i år. Fordi kommunene er den fremste leverandøren av velferdstjenester til innbyggerne, velger vi å styrke kjerneoppgavene til kommunene med samlet nærmere 5,8 mrd. kr.

Jeg tar opp Fremskrittspartiets forslag.

Presidenten [09:31:30]: Representanten Hans Andreas Limi har tatt opp de forslagene han refererte til.

Det blir replikkordskifte.

Rune Støstad (A) [09:31:47]: Norge har et fremragende næringsliv med bedrifter som hevder seg lokalt. Det er bra, for lønnsomme bedrifter er fundamentet for vår velferdsstat. To selskaper i Limis egen region har nylig vunnet gjeve innovasjonspriser – Tomra og Aker BioMarine, selskaper i verdensklasse. Begge har fått avgjørende støtte fra Innovasjon Norge. Topplederne sier at Innovasjon Norge har vært viktig, det samme sier driftsledere over hele landet. Fremskrittspartiet vil utvikle Innovasjon Norge fordi de vil ha slutt på subsidiering av grønne symbolprosjekt og ulønnsomme næringer. Det vil ramme næringslivet over hele landet.

Mitt spørsmål er derfor: Hva har Fremskrittspartiet forstått som ikke ledere i selskaper som Tomra og Aker BioMarine har forstått?

Hans Andreas Limi (FrP) [09:32:47]: Det skulle bare mangle at ikke virkemiddelapparatet kan vise til noen suksesshistorier, med så mye penger som nå brukes på å subsidiere næringslivet. Totalt er næringsoverføringene nå på 90 mrd. kr, og det har vært en eksplosiv vekst de siste årene.

Vi ønsker å bidra til mer kapital i markedet, for det som er hovedutfordringen i det norske markedet, er at det er for lite privat kapital. Det hjelper ikke med et virkemiddelapparat når kapitalen ikke er til stede. Sammenligner vi oss med andre land i Norden, er vi helt nederst på innovasjon og gründerskap. Tidliginvesteringene i f.eks. Sverige er 14 ganger så høye som tilsvarende i Norge. Derfor sier vi at skal vi få fart på næringslivet, skal vi sikre kapital, privat kapital, er vi nødt til å redusere skattenivået. Fjerner vi formuesskatten, tilfører vi altså 36 mrd. kr mer i kapital hvert eneste år, og det er langt bedre enn å satse på et virkemiddelapparat.

Rune Støstad (A) [09:33:55]: Det eneste svaret er nok en gang skatteutt.

Jordbruket er en bærebjelke i Norge og helt avgjørende for lokalsamfunn over hele landet. Arbeiderpartiet har styrket overføringene til landbruket med over 70 pst., og vi har tettet inntektsgapet. Fremskrittspartiet foreslår å kutte over 4 mrd. kr i jordbruket. Det er respektløst og et direkte brudd med det bøndene har basert investeringer og drift på. Denne uken sa Sylvi Listhaug at hun vil bli statsminister. Da må vi ta budsjettet på alvor. For en familie med 20 melkekyr innebærer FrPs kutt 120 000 kr mindre i inntekt over natten. Hvordan vil representanten Limi forsvare dette kuttet overfor familien, og hvordan kan FrP kalle det for forutsigbar næringspolitikk når det bryter en avtale næringen allerede har innrettet seg etter?

Hans Andreas Limi (FrP) [09:34:55]: I vårt alternative budsjett for neste år reduserer vi jordbruksoverføringene tilbake til 2023-nivå. Det er helt riktig, som representanten sier, at det har vært noen skyhøye jordbruksoppgjør de siste årene. Vi mener at det som må satses på i landbruket, er stordrift. Det er produksjon vi trenger for å øke matberedskapen vår. Da må vi legge om hele landbrukspolitikken, slik at vi premierer dem som produserer mye mat, og som produserer det vi har behov for. Da kan vi ikke fortsette å subsidiere alle deler av norsk landbruk.

Rune Støstad (A) [09:35:37]: Jeg tror ingen gårdbrukere i Norges land blir beroliget over svaret. Jeg tror heller ingen driftsledere blir beroliget over svaret fra Limi, for skatteutt skal være svaret på alt.

Jeg har et siste spørsmål. I budsjettet i dag sørger flertallet for en solid styrking av kommuneøkonomien

og velferden der folk bor – trygghet for folk i hele landet. Over 8 mrd. kr styrkes kommunebudsjettet med, og det er i frie midler. Fremskrittspartiet vil i sitt alternative budsjett øremerke midler. Hva er det som gjør at representanten Limi er bedre til å prioritere lokale behov ute i kommunene enn det lokalt folkevalgte selv er?

Hans Andreas Limi (FrP) [09:36:31]: Nå skal nok ikke jeg prioritere alene, men det som er viktig for Fremskrittspartiet, er å prioritere kjerneoppgavene der vi ser det svikter mest ute i Kommune-Norge. Derfor prioriterer vi nesten 6 mrd. kr til å styrke kommuneøkonomien gjennom øremerking til eldreomsorg, til skoler for å hindre flere nedleggelse, til barnehager og til samferdsel. Vi mener det er riktig overfor innbyggerne våre å sikre at man har tilgang på gode kommunale tjenester uavhengig av hvor man bor i landet. Dessverre er det slik nå, med Arbeiderpartiet i regjering, at kommuneøkonomien er svært dårlig, og det går ut over de viktigste oppgavene kommunene har ansvar for overfor sine innbyggere.

Henrik Asheim (H) [09:37:27]: På en lang rekke områder går Høyre og Fremskrittspartiet i samme retning i sine budsjetter, og det er godt å se, men ikke på alt. Vi lever nå i en verden som er svært, svært komplisert, og farligere enn den har vært på lenge. Både administrasjonen i USA, som må sies å være uforutsigbar, Russlands invasjon av Ukraina og det faktum at Kina driver handelskrig mot Europa, gjør at det for et lite land som Norge er i vår interesse å ha kontaktnettverk ute, men også å være godt bemannet på utenrikssiden.

I Fremskrittspartiets alternative budsjett foreslår man så å si å halvere Utenriksdepartementets driftsbudsjett. Det vil altså bety å si opp omtrent halve staben i Utenriksdepartementet. Hvis dette budsjettet ble vedtatt, ville man måtte stenge en lang rekke ambassader gjennom juleferien. I den urolige verdenen vi lever i nå, mener representanten Limi at dette er en klok prioritering og trygg styring?

Hans Andreas Limi (FrP) [09:38:29]: Fremskrittspartiet er opptatt av å gjøre prioriteringer. Vi er opptatt av å prioritere å løse de største utfordringene vi opplever i det norske samfunnet. Det er bl.a. at vi har åpenbare svakheter innen helsevesenet vårt, det svikter i eldreomsorgen, vi har et enormt etterslep på vedlikehold av bl.a. vei og bane, og det er heller ikke en tilstrekkelig styrking av politi og justis. Da gjør vi de prioriteringene ved å redusere utgiftsposter i budsjettet.

Det er helt riktig at vi kutter ned på både Utenriksdepartementet og internasjonalt arbeid, og vi skjærer ned på bistandsbudsjettet, men det er fortsatt store be- løp igjen i vårt alternative statsbudsjett for neste år. Det

betyr at vi kan opprettholde de aktivitetene som er nødvendig for bl.a. å delta i internasjonalt samarbeid og hevde Norges interesser der hvor det er nødvendig.

Henrik Asheim (H) [09:39:28]: Jeg er enig i at det er noen penger igjen, men man halverer altså driftsbudsjettet til Utenriksdepartementet. Jeg tror salen kan dele representanten Limis poeng om at man må passe på politi, helsevesen osv. i Norge, men når man ser hvilken innvirkning det har på Norge, på verdiskaping i Norge og på arbeidsplassene i Norge, hvordan andre land f.eks. agerer overfor Norge, eller hvordan vi faktisk er til stede på de arenaene hvor det forhandles også om norske vilkår ute i verden, mener jeg det er en rar prioritering å si at man da skal halvere det driftsbudsjettet og eventuelt legge ned en lang rekke ambassader rundt om i verden.

Mitt spørsmål til representanten er egentlig litt det samme igjen: Mener representanten dette er en nødvendig og riktig prioritering når man vet at det også vil ha mye å si for tryggheten til norske innbyggere her hjemme i Norge?

Hans Andreas Limi (FrP) [09:40:21]: Svaret på det er ja. Vi mener at vi har gjort riktige prioriteringer i vårt budsjett.

Jeg kan jo spørre representanten Asheim om han til tross for de store bevilgningene til Utenriksdepartementet og til internasjonalt arbeid, synes det har vært spesielt vellykket med tollforhandlinger med USA og EU, eller om vi kanskje kan bruke de midlene vi har, på en litt annen måte og effektivisere også de prosessene når vi skal ivareta det som er det viktigste for Norge, nemlig at vi har tilgang til marked både i EU og i USA.

Lars Haltbrekken (SV) [09:41:14]: Uansett om man stoler på den solide klimavitenskapen eller tviler på den, som Fremskrittspartiet gjør, må man innse det fysiske faktum at de norske olje- og gassressursene en eller annen gang vil ta slutt. Denne budsjettenigheten ruster Norge for framtiden. Den ruster norsk industris omstillingsevne og konkurransevne i et framtidig Norge og en framtidig verden som kommer til å kreve reduserte utslipp.

Fremskrittspartiet vil i sitt alternative budsjett i stedet bruke flere millioner av skattebetalernes kroner på å ruste andre lands industri i denne omstillingen. Spørsmålet mitt er: Hvorfor mener Fremskrittspartiet det er riktig å svekke norsk industris konkurransevne og i stedet bruke pengene på å styrke utenlandsk industris konkurransevne?

Hans Andreas Limi (FrP) [09:42:19]: Vi mener ikke det, snarere tvert om. Jeg registrerer at noen – i hvert fall

én – av budsjettpartnerne til SV og Haltbrekken sier at vi nå skal skrive det siste kapittelet i norsk oljehistorie, og at vi åpner for nye eventyr. Da kan man stille seg spørsmålet: Hva slags eventyr er det? Vi er opptatt av å sikre norsk olje- og gassnæring, fordi det betyr utrolig mye for mange kystsamfunn, og det betyr utrolig mye for alle dem som er ansatt og har sitt daglige virke i den næringen.

Derfor mener vi at Norge må lete mer. Vi må få tilgang til alle de ressursene vi har på både olje og gass. Det er helt avgjørende for å sikre fremtidig energiforsyning til Europa. Vi skal ikke bygge ned norsk industri, snarere tvert om. Vi skal ruste opp norsk industri og gjøre norsk industri i stand til å konkurrere og levere i det internasjonale markedet.

Erling Sande (Sp) [09:43:32]: I Debatten på NRK 21. oktober brukte FrP og representanten Limi uvanleg sterke ord. Han snakka om dobbelbløff, straum av usanningar og trollfabrikk. Bakteppet for dette var at Arbeidarparti-regjeringa ikkje følgde opp lovnadene frå valkampen om studielånslette og gratis ferje, og at det i valkampen blei påstått at studielånslette og gratis ferje ikkje ville bli prioritert av Høgre og FrP, noko Limi kalla direkte usant og sa svekte tilliten i samfunnet.

I dag må folk og næringsliv langs kysten registrere at FrP sjølv føreslår å fjerne gratis ferje. Det er ikkje alle i dette landet som er avhengig av gratis ferje, men alle er avhengig av at politikarar opptre reieleg og snakkar sant. Spørsmålet til Limi er følgjande: Meiner Limi at FrP er unnateke forventinga om å opptre reieleg og snakke sant, og meiner Limi det ikkje har noko å seie for tilliten i samfunnet når det er FrP som seier noko i valkampen, men gjer noko heilt anna?

Hans Andreas Limi (FrP) [09:44:37]: Vi gjør jo ikke det. Vi har vært veldig ærlige og tydelige på hva som er våre prioriteringer, også i valgkampen. De prioriteringene følger vi opp i vårt alternative statsbudsjett for neste år, og vi følger dem opp i all annen politikk som bl.a. behandles i denne salen.

Vi står ved det vi lover, men det som var utgangspunktet for den debatten representanten refererte til, var alle de usanne påstandene som kom i valgkampen, både om Arbeiderpartiets egen politikk og egne prioriteringer og også om andre partiers prioriteringer og politikk. Det var det vi reagerte på. Jeg tror vel også at Senterpartiet var ganske kraftig i sin kritikk da det ble avslørt at Arbeiderpartiet ikke ville prioritere de gjennomslagene Senterpartiet tidligere hadde fått i regjering, og som Arbeiderpartiet hadde løftet inn i valgkampen og solgt ut som gode, prioriterte politiske oppgaver.

Mimir Kristjánsson (R) [09:45:51]: Fra representanten Limi og fra Fremskrittspartiet generelt har vi i dag

blitt belært om prioriteringer. På inn- og utpust de siste ukene, månedene og årene har det vært snakk om offentlig sløsing, om grønne bløffer, om bistandspenger til land langt borte, om byråkrati osv. En av prioriteringene Limi og Fremskrittspartiet aldri vil fortelle at de har gjort, er at de har tatt bort sitt løfte om en tannhelse-reform for folk i Norge og nå ikke lenger er enig med Rødt og flertallspartiene om at tennene bør bli en del av kroppen i det norske helsevesenet. 300 000 nordmenn har i dag ikke råd til å gå til tannlegen.

Mitt spørsmål til Limi er: Er det sløsing av offentlige midler å ta vare på helsen til nordmenn også når det gjelder helsen de har i munnen?

Hans Andreas Limi (FrP) [09:46:46]: Nei, det er nødvendigvis ikke sløsing, men vårt utgangspunkt er at vi må gjøre noen prioriteringer. Vi ser at det er åpenbare svakheter i de velferdsordningene vi allerede har, og derfor vil vi prioritere et bedre helsetilbud, en bedre eldreomsorg, et bedre tilbud og få mer ut av de pengene vi bruker på nødvendige velferdsordninger. Vi mener at tidspunktet for å innføre nye reformer er feil, fordi det betyr at man da skal bruke enda mer penger på å opprette noe, til tross for at det vi allerede har, som er viktig for mange av våre innbyggere, ikke fungerer tilstrekkelig. Vi gjør en prioritering og har vært helt ærlig på det.

Presidenten [09:47:29]: Replikskordskiftet er avsluttet.

Nikolai Astrup (H) [09:47:48]: Høyre tror samfunnet blir best når enkeltmennesker, familier og bedrifter har frihet til å skape. Frihet er viktig fordi mennesker er forskjellige. Folk kjenner sin egen hverdag best. Frihet gjør at folk tar ansvar, og ingenting kan erstatte personlig ansvar og initiativ for å skape et godt liv og gode samfunn.

Høyres mål er et samfunn der flest mulig kan forsørge seg selv og leve livet slik de ønsker. Norske familier har de siste årene opplevd trangere økonomi. Mange sliter med å få endene til å møtes. Derfor er det et viktig mål for Høyre å la folk få beholde mer av egne penger. Det gjør også at det lønner seg mer å jobbe og gjøre en innsats.

I vårt alternative budsjett for 2026 foreslår vi derfor å dra inn over 12 mrd. kr mindre i skatt fra arbeidsfolk over hele landet. Vi øker frikortgrensen til 150 000 kr, slik at særlig unge som jobber ved siden av studier og skole, kommer bedre ut. Også pensjonistene skal få mer å rutte med, gjennom et eget pensjonsfradrag. Vi foreslår å prisjustere barnetrygden for alle barn og beholder regjeringens barnehagepris på 1 200 kr. 30 000 flere barn skal få mulighet til å delta på fritidsaktiviteter, noe som kan bidra til å gi flere barn trygge og inkluderende

arenaer. I sum, med skattelettelser på toppen, betyr dette at både enkeltpersoner, barnefamilier og pensjonister kommer betydelig bedre ut med Høyres politikk.

Høyres mål er som sagt at flest mulig skal klare å stå på egne ben og ha frihet til å ta sine egne valg. Samtidig vil det alltid være noen som ikke har forutsetninger for å komme seg dit, eller trenger fellesskapets hjelp på veien dit. Dem skal vi ta godt vare på. Vi skal sikre at de som trenger en ny sjanse til å delta i samfunns- og arbeidsliv, får det.

Det må bli lettere for uføre å prøve seg i arbeid, og man skal sitte igjen med mer av inntekten når man jobber. Derfor ønsker Høyre et forsøk med en mer arbeidsorientert uføretrygd, og vi reduserer avkortingen i uføretrygden man i dag får når man kombinerer arbeid med ytelser. Vi må også hindre at flere unge havner varig utenfor arbeidslivet og foreslår derfor en nasjonal arbeidsrettet ytelse for unge. Det vil bidra til at færre unge havner på varig uføretrygd, og at de heller får hjelp til å komme i jobb. Varig tilrettelagte arbeidsplasser er et godt tilbud til mennesker som i dag står langt fra det ordinære arbeidslivet, men som ønsker å komme i jobb. Høyre foreslår derfor å doble antallet varig tilrettelagte arbeidsplasser i 2026.

Det er dessverre mange innvandrere som har utfordringer med å komme i jobb. Jobbsjansen er et effektivt program som er rettet mot innvandrerkvinner som sliter med å komme i jobb, og vi foreslår å øke antallet plasser på Jobbsjansen med 500.

Frihet og trygghet henger sammen. Det handler selvsagt om økonomisk trygghet og gode velferdstilbud, men også frihet fra kriminalitet. Kriminaliteten i Norge blir grovere. Utenlandske kriminelle nettverk er nå til stede i alle norske politidistrikter, og flere unge rekrutteres til kriminalitet. Det er derfor et stort behov for å trappe opp innsatsen både med forebyggende tiltak og med styrking av hele straffesakskjeden. Vi foreslår derfor betydelig flere ansatte i politiet, og vi øker opptaket til Politihøgskolen. Dette gjør vi for å starte opptrappingen til minst 1 000 nye politifolk ute i politidistriktene. Høyre mener det må etableres hurtigspor mot ungdomskriminalitet i alle domstolsdistrikter og vil styrke exitprogrammet for å hjelpe flere ut av kriminelle nettverk.

Den sikkerhetspolitiske situasjonen er mer anspent enn på svært lenge. De neste årene er Stortinget derfor enige om en langtidsplan for Forsvaret, som kommer til å spise stadig mer av det økonomiske handlingsrommet. I lys av dette er det et stort paradoks at soldater i bl.a. Hæren og Heimevernet mangler grunnleggende utstyr, tjenestevåpen og ammunisjon, og at det øves og trenes for lite. Høyre foreslår derfor å styrke forsvarsbudsjettet med over 1 mrd. kr i 2026.

Vi nærmer oss raskt det punktet der offentlige utgifter overstiger inntektene innenfor handlingsregelen. Regjeringen skriver i nasjonalbudsjettet at gapet vil øke dramatisk utover 2030- og 2040-tallet. I en slik situasjon er det helt nødvendig å øke vekstevnen i norsk økonomi og legge til rette for verdiskaping og nye arbeidsplasser. Vi må styrke friheten til å skape verdier og arbeidsplasser. Det er nødvendig for å finansiere velferden fremover.

Historisk svak kronekurs har bidratt til gode tider for norsk eksportindustri og reiselivet i Norge. Det har også bidratt til å blåse opp verdien av oljefondet. Summen av dette er godt egnet til å kamuflere at Norge scorer relativt dårlig på forskning, innovasjon og kommersialisering av forskningsresultater sammenlignet med våre naboland. Tilgangen på risikokapital i Norge er lav.

Nye tall viser at svenskene investerer 14 ganger mer i fremtidige teknologibedrifter enn det vi gjør i Norge. Det er ikke tilfeldig at det raskest voksende oppstartsselskapet i Europa er svensk. Sverige regnes nå som et av de beste stedene i Europa å drive oppstarts- og vekstselskaper.

Norge har et sterkt næringsliv på mange områder. Det er imidlertid klart at oljesektoren vil få mindre betydning fremover. Sökkeldirektoratet anslår et produksjonsfall på mellom 50 pst. og 90 pst. frem mot 2050. Det betyr at vi allerede er på overtid med å sette inn tiltak som gjør at Norge øker innovasjonen og vekstevnen i økonomien.

Høyres mål er at Norge skal være det beste landet i Europa å starte og drive bedrift i. Lykkes vi med dette, vil det også være lettere å finansiere velferden i fremtiden. For å lykkes med dette målet må de samlede rammebetingelsene for norske bedrifter, eiere og gründere være minst like gode som i våre naboland. Det er det dessverre langt, men vi må starte jobben.

Norge opplever nå en betydelig lekkasje av kapital og talent. Det vil få konsekvenser på sikt. Det føres dessverre ikke statistikk over bedriftene vi aldri fikk, investeringene som aldri ble gjort, ideene som forble urealiserte, men det begynner å bli klart at eksporten av kloke hoder og investeringsvillig kapital er blitt veldig høy. Høyre foreslår derfor betydelige skattelettelser i vårt alternative budsjett, som vil gjøre det mer attraktivt å bli i Norge og satse her, fremfor å reise ut og bygge bedrifter fra Sverige eller andre steder.

Vi foreslår å redusere eierbeskatningen, forbedre opsjonsbeskatningen for oppstartsbedrifter og endre utflyttingsskatten, slik at det blir lettere for Norge å tiltrekke seg talent. Vi styrker SkatteFUNN og prioriterer midler for at norske forskere enklere kan delta i og hente hjem midler fra EU-prosjekter.

Det er også behov for å reformere virkemiddelapparatet. Investinor bør rendyrke sitt fond-i-fond-mandat, som vi foreslår å styrke for å utløse mer privat risikokapital. Det er behov for reform av Innovasjon Norge. De har for mange oppdragsgivere, for mange oppdrag, for lite fleksibilitet og for mye byråkrati. Vi trenger et Innovasjon Norge som gjør det mulig for flere å ta skrittet fra trygg jobb med pensjonsgivende inntekt til en utrygg gründertilværelse. Det må være et helt annet Innovasjon Norge enn det vi har i dag.

I Høyres alternative budsjett prioriterer vi tydelig. Vi flytter makt og penger fra staten til folk, bedrifter og kommuner. Vi kutter i subsidier og statlig byråkrati og frigjør ressurser til andre oppgaver. Folk skal få beholde mer av egen inntekt, bedrifter skal få beholde mer av egne investeringsmidler, men ikke minst skal kommunene få mer penger og mer frihet. Kommunene leverer mange av de viktigste velferdstjenestene i folks liv. Vi må gi kommunene friheten til å ta ansvar for å utforme tjenestetilbudet slik det er best for egne innbyggere. Høyre foreslår å øke kommunenes frie inntekter med 4 mrd. kr. Det er et betydelig løft.

I tillegg flytter vi omtrent 1 mrd. kr i øremerkede midler over til frie inntekter på kommunerammen og nesten 1 mrd. kr i øremerkede midler over til fylkesrammen. Det gir økt selvbestemmelse, mindre byråkrati og rapportering og mer frihet til å løse oppgavene slik den enkelte kommune mener er best.

Stortinget har mange gode intensjoner, men altfor ofte omsettes disse i tvangstrøyer for kommunene. Vi sier ikke bare hva kommunene skal gjøre, men også hvordan de skal gjøre det. Gjennom normer, øremerkinger, forbud, påbud og reguleringer skal kommunene styres. Alt dette viser en manglende tillit til lokaldemokratiet og en manglende forståelse for at alle kommuner er forskjellige. Det fører til mindre innovasjon, mindre mangfold og dårligere tjenester enn vi ellers kunne hatt. Denne trenden må snus. Også kommunene må få mer frihet – frihet til å skape gode tjenester, frihet til å ta ansvar for sitt lokalsamfunn, frihet til å løse oppgavene bedre.

Høyres budsjettforslag gir mer frihet til å skape og sikre vår felles trygghet og Norges interesser. Det er et godt budsjett, som dessverre ikke blir vedtatt.

Jeg tar opp Høyres forslag.

Presidenten [09:56:43]: Representanten Nikolai Astrup har tatt opp det forslaget han refererte til.

Det blir replikkordskifte.

Truls Vasvik (A) [09:57:01]: Som helsepolitiker er jeg selvfølgelig glad for at det ligger mer penger til både sykehus, tannhelse og psykisk helse i flertallets budsjettforslag. Det sikrer vår felles helsetjeneste til det bes-

te for oss alle. Vi er jo opptatt av å være ærlige, så i ærlighetens navn skal jeg innrømme at også Høyres alternative budsjett inneholder mer penger til sykehusene, men som vanlig øremerker Høyre betydelige summer til kjøp fra private helseaktører. Jeg gjentar: som vanlig – intet nytt under solen der.

Det de gjør nytt i år, er at de 300 mill. kr Høyre skal bruke til innkjøp av disse private helsetjenestene, skal dekkes inn krone for krone i mindre sykepenges. Det står til og med spesifisert. Det kan være at jeg har tungt for det, men jeg hadde satt pris på om representanten kunne forklare meg hvordan denne en-til-en-effekten er beregnet.

Nikolai Astrup (H) [09:57:47]: Det er ikke riktig at vi skal dekke det inn krone for krone. Det vi beregner, er at flere av dem som er sykmeldte, men som med rask helsehjelp raskere kan komme tilbake i jobb, kan gjøre det når vi øker kjøpet av privat kapasitet. Det mener vi har en gevinst, og vi mener det er helt rimelig å budsjettere med en slik gevinst. Hvis regjeringen også hadde økt innsatsen og kjøpt flere private tjenester, kunne de fått den samme gevinsten.

Truls Vasvik (A) [09:58:19]: Det kan godt være at det ikke er krone for krone, men det er likevel det samme beløpet på begge sider. Takk for svaret – det er et par spørsmål som da står igjen. Hvis det er den effekten som gir det, hvorfor begrenser Høyre seg da til 300 mill. kr? Burde det ikke vært 2 mrd. kr? Så kunne en kuttet sykepengene med 2 mrd. kr – hvis det har en sånn effekt. Det er det ene. Eller er det så alvorlig at for å få dette regnestykket til å gå opp og sykepengebruken redusert, krever man at de som skal behandles av private, faktisk er i jobb?

Da er jo spørsmålet til Høyre: Skal virkelig helsevesenet nå begynne å prioritere behandling av dem som er i jobb, foran dem som ikke er i jobb? Betyr det at det kanskje ikke er så nøye med pensjonister, uføre og andre – de kan vente litt lenger? Hva er egentlig tanken fra Høyre her?

Nikolai Astrup (H) [09:59:07]: Vi mener jo at det er feil at folk som raskt kan komme tilbake i jobb, blir gående veldig lenge i helsekø og f.eks. vente på en enkel operasjon. At de ikke får den hjelpen, er selvfølgelig svært uheldig for den enkelte, men det er også svært uheldig for samfunnet. Det å kunne tilby raskere helsehjelp til folk som da er i stand til å komme raskere tilbake i jobb, mener vi er viktig for samfunnet – også fordi det sparer det offentlige for store utgifter i sykepenges.

Truls Vasvik (A) [09:59:39]: Takk for svaret. Da er jo den enkle konklusjonen at Høyre mener at det er

Stortinget og Høyre som skal prioritere hvem som skal få helsebehandling i dette landet, ikke fagfolkene som er tettest på pasientene. Det er jo greit å vite.

Videre i helsedelen til Høyres alternative budsjett ser vi at utprøving av kommunal nettlege tas ut. Dette er en ordning som bl.a. Høyre-styrte Kristiansand har god suksess med – å sikre at folk får enklere tilgang på lege ved behov. Videre kuttes det i tilskudd til eldre som vil alderstilpasse boligen sin, slik at de kan bo hjemme lenger. Begge deler gjør hverdagen enklere for folk. Det gjør at folk lettere kan ta frie valg – noe jeg tror representanten er opptatt av – med en liten hjelp fra det offentlige, og sist, men ikke minst gjør det at innovative næringsinteresser i Norge kan utvikle gode produkter.

Det kuttes også i tiltak som sikrer bedre folkehelse, det tas ut penger til skolefrukt, som vi vet har en god effekt på barnas inntak av frukt og grønt. Til slutt: Hvorfor er det et hovedpoeng for Høyre å begrense folks muligheter til å leve livet sitt enklest og sunnest mulig?

Nikolai Astrup (H) [10:00:38]: Det er et mål for Høyre at folk skal kunne leve sitt liv enklest og sunnest mulig, og vi har tillit til at folk tar gode valg. Vi ønsker derfor at folk skal få større frihet i sitt liv. Derfor lar vi folk beholde mer av egen inntekt, så de kan ta de gode valgene.

Vi tror at fellesskapets oppgave, f.eks. når det gjelder skole, er å bidra til at elevene lærer mer. Dessverre har vi nå middelmådige resultater under denne regjeringen, og vi vet at særlig unge femteklassinger nå leser kritisk dårlig – det gjelder en stadig større andel. Vi tror at skolen skal ta ansvar for det som er skolens viktigste oppdrag, ikke for å gi barna frukt. Må vi prioritere, prioriterer vi at foreldrene kan sende med barna frukt i sekken, og så må skolen gjøre noe med det skolen kan gjøre noe med, nemlig å sørge for at elevene lærer mer.

Martin Virkesdal Jonsterhaug (FrP) [10:01:45]: Norge er et langstrakt land, fra Bygdøy vest i Oslo til Austevoll på Vestlandet. Langs kysten har vi en rekke bedrifter der familier skaper verdier. En av disse er familien Troland på Austevoll. Selskapet er en liten, familieeid bedrift som driver med oppdrett. Med Høyres alternative budsjett risikerer de økt skatt fordi Høyre foreslår å avvike bunnfradraget i havbruksskatten. Høyre flytter med det penger fra bedrifter langs kysten til Finansdepartementet i Oslo. Jeg lurer derfor på om representanten Astrup vet hvor mange av oppdretts-selskapene langs kysten som med Høyres forslag vil få økt grunnrenteskatt.

Nikolai Astrup (H) [10:02:38]: Representantens spørsmål er litt upresist. Ja, det er riktig at vi foreslår å fjerne bunnfradraget, men vi foreslår også å redusere

satsen betydelig. Vi mener at dette vil være bra for næringen. Vi tror det er uheldig at vi har et skattesystem som oppmuntrer til tilpasninger som er basert på at skattesystemet gjør det lønnsomt, fremfor at det er kommersielle vurderinger som ligger bak. Det å ha et skattesystem som premierer små selskaper, kan gjøre at man ikke får gode forretningsmessige beslutninger. Det tror vi er uheldig for næringen, også de små selskapene som har ambisjoner om å vokse.

Vi skal senke satsen og fjerne bunnfradraget, og i sum vil havbruksnæringen komme betydelig bedre ut. Det er viktig, for det er en vekstnæring for Norge, og vi må ha ambisjoner om at vi skal produsere mer og eksportere mer på en bærekraftig måte.

Martin Virkesdal Jonsterhaug (FrP) [10:03:37]: Man skulle tro det var ganske enkelt å forstå et spørsmål om hvor mange flere selskaper som må betale skatt med Høyres forslag. Jeg kan hinte om at familien Trolands selskap er et av dem som måtte betalt grunnrenteskatt dersom budsjettet til representanten Astrups parti ble vedtatt.

Jeg skal gjøre det litt enklere for representanten: Jeg lurer på om representanten mener at når man foreslår skatteendringer som får dramatiske konsekvenser for bedrifter rundt omkring i landet, er det fint at man også er klar over hvilke bedrifter som rammes av de skatteøkningene.

Nikolai Astrup (H) [10:04:15]: Absolutt, men jeg tror representanten må huske at vi har et samlet skatte- og avgiftsopplegg som gjør at familieeide selskaper rundt omkring i landet vil komme veldig godt ut. Det er ikke bare havbruksskatten vi reduserer. Vi reduserer også skatten på norsk eierskap, og det er viktig.

Jeg er veldig glad for at representanten er opptatt av dramatiske virkninger av forslag i alternative statsbudsjetter over natten, for det er jo noe representanten har god erfaring med fra sitt eget partis alternative budsjett.

Ingrid Fiskaa (SV) [10:05:00]: Høgre liker å framstilla seg sjølv som er eit parti som står for tryggleik. Nok og trygg mat er tydelegvis ikkje ein del av Høgres definisjon av tryggleik, for dei kuttar nesten 2 mrd. kr til landbruket i sitt alternative statsbudsjett. Det vil gå hardt ut over sjølvforsyninga av mat, som SV meiner er kritisk låg, og det vil gje endå dårlegare inntekter til dei som produserer maten.

Meiner Høgre at me har for stor matproduksjon i Noreg, og at norske bønder tener for mykje?

Nikolai Astrup (H) [10:05:45]: Vi mener vi har lagt frem et ansvarlig budsjett for norsk landbruksnæring. Det har vært en veldig stor vekst i overføringene til

landbruket de siste fire årene, og vi mener det er forsvarlig å ha en noe lavere vekst i inntektsoverføringene enn det har vært de siste fire årene. Vi tror at det er fullt mulig å opprettholde en høy matproduksjon i Norge også med vårt alternative budsjett – hvis ikke hadde vi ikke foreslått det.

Bjørn Arild Gram (Sp) [10:06:33]: I Høyres alternative statsbudsjett finner vi ikke akkurat noen dype spor etter en målrettet politikk for Distrikts-Norge – tvert imot. Her strykes alt av gjeldssletteordning, den siste rest av bredbåndsmidler og alt til bygdevekst. Det er kutt til rovdyruttak, økte drivstoffavgifter og kunstgjødselavgift i jordbruket, for å nevne noe. Apropos det siste: Høyre snakker en del om forutsigbarhet for næringslivet. Pelsdyrnæringen ble imidlertid forbudt over natten, og i Høyres budsjett for neste år foreslås det milliardkutt i jordbruksavtalen.

Synes representanten Astrup og Høyre at det er greit å bryte statens inngåtte avtaler på denne måten? Vitner det om forutsigbarhet for næringsutøvere?

Nikolai Astrup (H) [10:07:19]: Vi har tatt utgangspunkt i hva som ville vært vår politikk hvis vi hadde styrt. Vi la oss på et lavere nivå også i jordbruksoppgjøret og følger det opp her, så det bør ikke overraske representanten.

Jeg håper det er noe i Høyres alternative budsjett som også gleder representanten Gram. Det er større overføringer til kommunene. Det er f.eks. en større økning i de frie inntektene – 4 mrd. kr – enn det representanten Gram klarte å forhandle inn i avtalen med regjeringen. Det er også mer øremerkede midler som overføres til rammen, til både fylkene og kommunene. Det gir jo et større armslag for kommunene til å prioritere det som er viktig lokalt, og det er sånn sett også viktig distriktspolitikk. Dette kunne representanten Gram ha fått til hvis han hadde samarbeidet med Høyre fremfor de partiene han har valgt å samarbeide med, så noen lyspunkter håper jeg at representanten Gram kan finne også i Høyres alternative budsjett.

Mímir Kristjánsson (R) [10:08:29]: Dersom Høyres trygdepolitikk hadde blitt vedtatt i Stortinget i dag, ville det vært den største katastrofen for trygdede folk i dette landet siden svartedauden. Her tar man feriepengen fra de arbeidsløse, man kutter i støtten til uføre med barn, man skal innføre et nytt skatteopplegg, som i praksis betyr en ekstraskatt for dem som står utenfor arbeidslivet, og man skal dele opp helsekøen, sånn at folk som er uføre, kommer senere i helsekøen enn vi som er friske og står i jobb. Man skal til og med ta uføretrygden fra alle under 30 år. Dette er så provoserende at jeg nesten lar meg friste til å hytte med neven, men jeg skal la væ-

re. Jeg vil heller stille representanten Astrup et spørsmål:

Hva har han å si til alle disse alvorlig syke menneskene som hadde fått en langt dårligere økonomi dersom Høyres budsjett hadde blitt vedtatt?

Nikolai Astrup (H) [10:09:30]: Det er 700 000 mennesker som står utenfor arbeidslivet i dag, hvorav mange kan og bør få sjansen til å komme tilbake og delta i samfunns- og arbeidsliv. Det tallet er på mange måter et tegn på at vi har sviktet veldig mange mennesker i Norge. Det betyr også at vi må tenke nytt om hvordan vi innretter stønader og ytelser, for å sørge for at flere får en reell mulighet til å komme seg tilbake, og at insentivene til å gjøre det også er gode. Derfor foreslår vi endringer vi mener er kloke, og som ville gjøre at flere unge som i dag ville havnet på varig uføretrygd, f.eks., får en større nærhet til arbeidsmarkedet. Vi mener at vårt opplegg er balansert. Vi tror også det er behov for en større gjennomgang av Nav, fordi det åpenbart er noe som ikke fungerer, når så mange mennesker havner utenfor. Det vi foreslår nå, er starten på nytenkning rundt mange ordninger. Det tror jeg også representanten Kristjánsson bør ønske velkommen.

Arild Hermstad (MDG) [10:10:44]: Representanten fra Høyre sier i dag at innovasjon og videreutvikling av norsk næringsliv er en viktig sak for Høyre. Han viser også til at Norge har en veldig svak måloppnåelse, f.eks. i forhold til Sverige. Høyre har en veldig aktiv politikk for å videreutvikle oljeindustrien. Partiet Høyre ønsker også å gå inn i Lofoten, Vesterålen og Senja for å bore etter mer olje. De ønsker rett og slett at man fortsatt skal satse store summer på at denne sektoren skal vokse videre, og støtter det høye investeringsnivået som er i oljesektoren i dag. Spørsmålet er om dagens oljepolitikk og videreføringen av den bidrar positivt eller negativt til norsk innovasjonsevne og norsk evne til å kjøre en omstilling for fremtiden.

Nikolai Astrup (H) [10:11:48]: Det kommer til å være behov for en omstilling uansett. Som jeg sa i mitt innlegg, vil norsk sokkel, uavhengig av hva man mener om norsk oljepolitikk, bety mindre for norsk økonomi fremover enn den har gjort frem til nå, og de siste 20–40 årene. Det er rett og slett fordi norsk sokkel er moden. Produksjonsnivåene kommer til å falle 50–90 pst. frem mot 2050, ifølge Sökkeldirektoratet. Dermed er vi på overtid når det gjelder å satse på innovasjon og utvikling av et nytt næringsliv. Det er helt på det rene. Samtidig mener vi at siden vi er det eneste olje- og gassproduserende landet i verden hvor både produksjonen av olje og gass og forbrenningen av det vi lager, er omfattet av utslippsreducerende tiltak, bør vi fortsette å

være en stabil og god leverandør – selv med fallende volumer – til Europa. Det er mulig å ha to tanker i hodet på én gang.

Vår olje- og gassindustri er i tråd med Parisavtalen. Vi bør fortsette å videreutvikle den, men vi må samtidig satse på andre ting.

Presidenten [10:12:50]: Replikordskiftet er omme.

Marthe Hammer (SV) [10:13:13]: SV gjekk til val på å redusere forskjellane i dette landet, betre kvardagsøkonomien til folk og styrkje velferda. I dette budsjettet fortset vi SVs velferdsreformer som vi starta på i førre periode, SFO-reforma og tannhelsereforma.

Frå neste haust blir SFO gratis òg i 4. trinn i levekårsutsette område. Vi tek foreldreopprøret på alvor og styrkjer bemanninga i barnehagen med 600 mill. kr gjennom ordninga som SV fekk på plass i revidert nasjonalbudsjett, og det kjem milliardar til både kommunane og fylkeskommunane for å styrkje velferda.

Noko av det første SV gjorde i 2021 etter åtte år med høgeregjering, var å endre lova slik at barnetrygda blei halden utanfor sosialhjelpssatsen. Dessverre måtte vi òg ta den kampen i det første budsjettet med ei ren Ap-regjering, men no er han sikra og vunne for heile stortingsperioden. Dette, saman med ein auke i barnetrygda, gjer at barn som veks opp i dei aller fattigaste familiane, får meir til klede, fotballsko og fritidsaktivitetar.

Med dette budsjettet kan uføre senke skuldrene og få behalde meir av det dei tener, utan å vere redde for at dei blir trekte i trygda. Frå 1. oktober kan uføre tene heilt opp til 130 000 kr, når fribeløpet aukar til 1 G. Vi reverseerer òg kuttet i eingongsstønad.

I dette budsjettet fortset vi tannhelsereforma SV starta på i førre periode, slik at det ikkje skal koste meir å gå til tannlegen enn til legen. Vi kuttar i ventetida for folk som treng tannbehandling etter å ha vore utsette for tortur og overgrep eller har tannlegeangst, og vi styrkjer spesialistbehandlninga. I dette omfordeler vi innanfor skattesystemet.

Vi har lagt bak oss år med folkemord i Palestina. Gaza ligg i grus. Difor er vi glade for at det i dette budsjettet ligg inne 1 mrd. kr til Palestina, og for at vi startar eit internasjonalt arbeid med Israels folkerettslege ansvar for å straffefølgje busetjarvald.

Dette året har vi sett varmere rekord etter varmere rekord. Klimakrisa forsvinn ikkje sjølv om verda har blitt meir uroleg, ho blir berre verre. Difor må rike land som Noreg kutte utslepp her, og vi må omstille industrien vår. I dette budsjettet har SV sikra 700 mill. kr til å redusere utslepp i industri- og avfallsforbrenningsanlegg. Det betyr at BIR i Bergen kan fortsetje planane for karbonfangst og -lagring og sende det til Langskip i Øygarden.

I fjor på denne tida fekk SV gjennom ein enormt viktig siger for naturen og havet, då vi stansa gruvedrift på havbotnen. Det var eit prosjekt som ville ha vore det største naturinngrepet i noregshistoria, og som har hausta enorm kritikk frå internasjonale ekspertar på berekraftig havmiljø. I dette budsjettet har vi stansa planane ein gong for alle – ut heile stortingsperioden. Det er ein siger vi deler med heile miljøbevegelsen, og som vi alle kan vere stolte over.

Då SV sist var i regjering, fekk vi på plass byvekstavtalane. Dei siste 15 åra har vi sett ein enorm auke i kollektivtrafikken. Difor er eg enormt glad for at dette budsjettet har eit kjempeløft for kollektivtrafikken, for å oppretthalde tilbod og ein pris som gjer at det løner seg å velje kollektivtransport i heile landet.

Likevel var ikkje dette budsjettet grønt nok. Difor var klimaprofilen ein av grunnane til at vi ønskte å fortsetje forhandlingane sist laurdag, for budsjettet kunne ende med å auke klimagassutsleppa, ikkje redusere dei. Difor er vi i SV glade for at vi sidan laurdag, då Arbeidarpartiet, Senterpartiet og Raudt presenterte einigheita si, fekk inn 500 mill. kr meir til klimainvesteringsfondet, at dobbelt så mykje skog skal vernast, saktare utfasing av momsen på elbil, og noregspris på solkraft.

Legg ein alt dette saman med regulering av studie-støtta og bortebruarstipend, lovfesting av SFO i 1.–3. trinn, og meir til dei som har minst til jul, gjennom ei ekstraordinær løyving til frivillige organisasjonar og Matsentralen, har dette budsjettet ein profil som SV både er stolt over og kan stille seg bak.

Som førstereis på Stortinget vil eg seie at dei to første månadene som «ny i jobben» har vore ein ekstrem-sportmaraton som ikkje er alle forunn å oppleve. Eg vil difor takke dei fire andre partia på raud-grøn side for tøffe og lange forhandlingar i fleire veker og fleire netter. Vi kom heldigvis i mål, sjølv om vi måtte ta nokre ekstra strafferundar.

Eg vil avslutte med å framheve representanten og min partileiar Bergstø for at ho tok rolla som brubyggjar og samlingskraft, noko som var ein svært medverkande årsak til at det brotet som var, trass i alt berre blei ein pause, ei utsetjing og ikkje ei faktisk regjeringsskise.

SV gjekk til val på eit raudare, grønar og meir solidarisk Noreg, og det har vi fått med dette budsjettet. Difor vil SV stemme for det – og eg vil med det òg ta opp forslaget SV har åleine.

Presidenten [10:18:05]: Representanten Marthe Hammer har tatt opp det forslaget hun refererte til.

Det blir replikkordskifte.

Kristian August Eilertsen (FrP) [10:18:22]: Nå har vi fått høre mange ord om mange tall, men ingenting om landets eldreomsorg. I dette budsjettforliket har SV

vært med på å forhandle fram at man på den ene siden skal fortsette med å sende skattebetalernes penger ut av landet – ja, nærmest i rekordfart – mens på den andre siden inneholder budsjettforliket ingen satsing på eldreomsorgen. I kommune etter kommune legges det nå ned sykehjemsplasser, mens behovet fram mot 2030, om ca. fire år, er 13 000 nye sykehjemsplasser. Vi må altså etablere flere sykehjemsplasser, ikke legge dem ned, men budsjettforliket SV er en del av, legger bare opp til under 500 nye sykehjemsplasser i neste års budsjett. Man har ikke løftet en finger for landets eldre og syke. Mener representanten Hammer fra SV at dette budsjettforliket kan omtales som et eldreløft, når det i realiteten er en eldrebløff?

Marthe Hammer (SV) [10:19:13]: Eg er fullstendig ueinig i at dette budsjettet ikkje gjer noko for dei eldre i landet. Det er trass alt ei kraftig styrking av kommuneramma. Det er over 3 mrd. kr meir til kommunane. Det er for å sikre meir pengar til dei som passar ungane våre, til dei som stiller dei sjuke, til å sikre fleire hender i eldreomsorga. SV skulle gjerne hatt meir pengar. Vi var jo villige til å kunne hente inn meir pengar gjennom skattesystemet, mens FrP gjekk til val på at dei skulle kutte kraftig i skatteinntektene, med 34 mrd. kr. Viss vi hadde starta med vallovnadene til FrP, hadde vi jo starta med 34 mrd. kr i minus fordi ein hadde starta med eit budsjett der ein har gått til val på å kutte i formuesskatten. Det hadde vore endå mindre pengar til eldre i kommunane.

Kristian August Eilertsen (FrP) [10:20:08]: Fremskrittspartiet har rom for å kutte i skattene og avgiftene til landets innbyggere fordi vi gjør omprioriteringer og kutter i sløsinga partiet til representanten, SV, gjør med sine budsjett.

Det er omtrent like mange sykehjemsplasser i Norge i dag som det var for ti år siden, mens det i samme periode har blitt vesentlig flere eldre, og det blir stadig flere eldre i årene framover. Det betyr i praksis at nåløyet for å få en sykehjemsplass i dag er vesentlig trangere enn hva det var for ti år siden. Det nåløyet blir stadig trangere, i alle fall når dette budsjettforliket ikke bidrar til å få opp farten på bygging av nye sykehjemsplasser i kommunene i hele landet. Det eneste de rød-grønne partiene har fått opp tempoet på, er hvor fort man sender norske skattebetaleres penger ut av landet. Derfor foreslår Fremskrittspartiet å kutte i denne sløsinga og heller bevilge pengar til 4 000 nye heldøgns omsorgsplasser til neste år.

Hvorfor vil ikke SV og de rød-grønne partiene heller legge pengene på bordet for å sikre at eldre og syke over hele landet kan ha trygghet for at det er en plass klar når

behovet oppstår, istedenfor å fortsette med denne strømmen ut av landet?

Marthe Hammer (SV) [10:21:11]: Eg vil igjen gjenta at det er over 3 mrd. kr meir til kommunane, og det er også meir pengar til sjukehus, i det som blei eit budsjettforlik fleirtalet stiller seg bak.

Eg vil ta avstand frå at eit rikt land – faktisk eit av dei rikaste landa i verda – ikkje har pengar å sende til å hjelpe dei aller, aller fattigaste i verda. Gaza har vore igjenom eit folkemord. Gaza ligg i ruinar. At vi frå det norske stortinget faktisk er villige til å gje ein milliard kroner – det burde ikkje ha vore gjennom eit forlik, det burde ha vore gjort frå før. Vi har gjeve milliardar til Ukraina. Det skulle berre mangle at vi ikkje kunne stille opp med pengar til å hjelpe Gaza i den tragiske situasjonen dei har vore igjenom.

Kristian August Eilertsen (FrP) [10:22:03]: Apropos landets sykehus, som også representanten kom inn på: Det er ikke bare i kommunene det kuttes. Det kuttes også nå i sykehusene og i tilbudene til landets eldre og syke, bl.a. i mitt eget hjemfylke, Troms. Der skal nå Universitetssykehuset Nord-Norge legge ned døgntilbudet ved to av de distriktspsykiatriske sentrene neste år, på grunn av dårlig økonomi. I budsjettforliket SV har vært med på å forhandle fram, gir man riktignok 500 mill. kr mer til sykehusene, men man gir det dobbelte av det beløpet til Gaza. For veldig mange innbyggere i dette landet er det en stor provokasjon at det kuttes i grunnleggende kjerneoppgaver som helse- og omsorgstilbud, mens pengene sitter løst når det gjelder oppgaver i utlandet. Det er nettopp derfor Fremskrittspartiet foreslår å kutte i bistand, for heller å bruke penger på kjerneoppgavene her hjemme. Blant annet foreslår vi å styrke sykehusene med halvannen milliard.

Har egentlig representanten fra SV forståelse for at det norske folket reagerer når de rød-grønne partiene nedprioriterer pasientbehandling mens man fortsetter å sende pengene ut av landet?

Marthe Hammer (SV) [10:23:04]: Absolutt, og i det alternative statsbudsjettet til SV var det langt over ein milliard også til sjukehusa. Hadde vi kunne fått fleirtal, hadde vi hatt endå meir pengar å rutte med. Vi meiner at det er rom for å omfordele meir i Noreg, hente inn meir skatt frå dei som har mest, for å sikre pengar til velferda i ein situasjon der velferda har problem med å skaffe nok folk, der folk spring så fort at dei har problem med å gjere oppgåvene sine, anten det er i kommunen eller i sjukehusa. Vi er opptekne av at pengane må hentast frå ein reell stad. Vi er difor villige til å omfordele frå skattesystemet for å sikre meir pengar til sjukehusa, mens FrP går til val på store, store skattelettar. Viss FrP

faktisk hadde kome hit og skulle vedta budsjett, trur eg ikkje at mange av dei lovnadene dei har, faktisk hadde blitt ein realitet – for det var det som skjedde førre gong dei sat i posisjon. Då var det ikkje mogleg å kutte i dei skattane likevel.

Tone Wilhelmsen Trøen (H) [10:24:19]: Stortingets veldig kraftige signaler etter 2021, og klart anført av SV, om å fase ut private leverandører i barnevernet har svekket kapasiteten i det norske barnevernet. Riksrevisjonen slo det veldig tydelig fast rett før sommeren. Resultatet ser vi: Det er krise. Rundt 400 barn venter på et trygt fosterhjem, og kapasiteten i barnevernsinstitusjonene er så presset at barn risikerer å måtte sove på en ledig glattcelle eller på sengen på vaktrommet hos barnevernsvakten.

Mitt spørsmål til SV er: Hva sier de til de barna som ikke får et trygt sted å sove når livet rundt dem faller sammen, fordi SV insisterer på å bygge ned, i stedet for å ta i bruk gode krefter i barnevernet som kan gi disse barna trygghet?

Marthe Hammer (SV) [10:25:21]: For det første er eg einig i at barnevernet og dei aller mest sårbare barna ikkje har eit godt nok tilbod i Noreg i dag. Det er vi mange som er einige om. Eg vil samtidig også gje ros til tidlegare barne- og familieminister Kjersti Toppe for å ha teke tak i situasjonen i barnevernet i første periode.

SV meiner jo at ein del av den krisa barnevernet no står i, er eit resultat av at det over år har vore for mykje privatisering i barnevernet, at det over år har vore ei pulverisering, ei oppstykking, der barn – dei aller mest sårbare barna – skal vere ute på anbod, ute for kjøp og sal. Vi bør organisere heile barnevernet på ein annan måte.

SV er opptekne av at vi sikrar dei mest sårbare barna i denne endringa, men eg vil seie at der har regjeringa i første periode faktisk gjort ein god jobb, og eg tenkjer vi er nøydde til berre å fortsetje slik, for å sikre at dei aller mest sårbare barna får det tilbodet dei har krav på.

Tone Wilhelmsen Trøen (H) [10:26:27]: Det er helt åpenbart at SV og Høyre er veldig uenige om hvorvidt kapasiteten i barnevernet ville vært mye bedre dersom man hadde tatt i bruk alle gode krefter. Det er faktisk sånn at regjeringen snudde og gjeninnførte kjøp av ledig privat kapasitet fordi det var ekstrem krise. Det har kostet staten nesten en halv milliard kroner, og det er egentlig ene og alene ideologisk drevet og handler ikke om barnas beste.

I Oslo er barnevernet statlig underfinansiert. Det har SV vært veldig tydelig på. I budsjettinnstillingen i fjor var SV, sammen med de andre rød-grønne partiene, veldig tydelig på at regjeringen måtte ta ansvar for å rette opp underfinansieringen. Hva har skjedd siden i fjor?

Jo, utfordringene i Oslo er blitt mye større. Ungdomskriminaliteten bidrar også til at utsatte barn og unge faktisk rekrutteres inn, fordi vi ikke klarer å hjelpe dem godt nok. Likevel prioriterer SV dette svært lavt i budsjettet.

Marthe Hammer (SV) [10:27:31]: For det første kjem det jo i dette budsjettforliket 50 mill. kr meir til barnevern i Oslo, så det å seie at ein ikkje har prioritert dette, at det ikkje har vore oppe i forhandlingane, er direkte feil. Det er faktisk ein del av einigheita at det har kome meir pengar til barnevernet i Oslo.

SV er også der at vi ikkje berre kan fjerne private tilbod om det ikkje er eit offentleg tilbod som står klart til å ta imot barna. Det er også heilt nødvendig, men då må vi vere villige til å bygge opp og gjere endringar innanfor barnevernstenesta, sånn at vi sikrar at det er føreseieleg, med stabile og trygge institusjonar for dei aller mest sårbare barna, så dei ikkje skal vere ein del av eit anbodssystem og få nye tilbydarar og nye drivarar kvart andre, fjerde eller sjette år.

Abid Raja (V) [10:28:33]: Selv med 50 mill. kr mer til barnevernet i Oslo i avtalen er altså barnevernet i Oslo fremdeles kraftig nedprioritert av regjeringen. Det er ikke bare en svikt, det er faktisk et svik. Men mitt spørsmål handler om noe annet.

En gang var SV et skoleparti å regne med. Nå er skole åpenbart en salderingspost for SV. I de fire foregående årene har åtte ulike budsjettavtaler med SV medført de facto netto kutt i skole og utdanning på 130 mill. kr. Den eneste reelle satsingen i SVs alternative budsjett var gratis skolemat – ingen tiltak for at elever skal tilegne seg grunnleggende kunnskap, ingen tiltak for flere og mer motiverte lærere, ingen tiltak for å få flere yrkesgrupper inn i skolen.

I sum foreslår SV å kutte mer enn 600 mill. kr på Kunnskapsdepartementets budsjett, og i budsjettavtalen SV har inngått, er det nok en gang kutt: kutt i antall lærere som får etter- og videreutdanning, og kutt i oppfølging av nyutdannede lærere.

Mener SV at kunnskapsnivået hos norske elever går opp ved å kutte i tiltak som fører til bedre lærere?

Marthe Hammer (SV) [10:29:39]: SV har drive fram ei av dei store reformene for norsk skule dei siste fire åra, nemleg å gjere skulefritidsordninga gratis, sånn at alle barn kan vere med på leiken.

Like før vi starta forhandlingane, var eg på Tøyen skole. For nokre år sidan, då ordføraren i Oslo den gongen, Marianne Borgen, var der, var det nokre barn som leika på utsida av skulegarden, og nokre barn som leika på innsida. Då ho hadde spurt kvifor nokre leika på utsida, hadde dei svart at det var fordi dei ikkje hadde nok pengar til å vere med på SFO.

Dette er ein måte for å sikre inkludering i norsk skule. Det er ein måte for å sikre at det som for over 90 pst., nesten alle elevane, er ein del av skulekvardagen, å gå på SFO, faktisk skal vere eit tilbod og ei moglegheit for alle saman. Det er SV stolt over, og det gir også rom for å utvikle skulen framover.

Presidenten [10:30:35]: Replikkordskiftet er dermed avsluttet.

Bjørn Arild Gram (Sp) [10:31:00]: For Senterpartiet har det vært en hovedprioritet i budsjettarbeidet å sikre den lokale velferden, de tjenestene vi er avhengig av i hverdagen vår – skole, barnehage, helse, omsorg, vei og kollektivtilbud. Det er kommunene og fylkeskommunene som har ansvaret for mye av dette. Til tross for en betydelig tilførsel av ressurser til kommunesektoren de siste årene er kommuneøkonomien fortsatt svært krevende. Derfor er det helt nødvendig at sektorens frie rammer nå økes med over 4 mrd. kr, på toppen av den veksten som lå inne i budsjettet, og den økningen Senterpartiet sikret i forhandlingene om revidert budsjett i vår. I tillegg er det en rekke andre grep i dette budsjettet som bidrar positivt inn mot kommunesektorens rammevilkår, f.eks. økt tilskudd til veterinærvektordningen og tilskudd til toppet bemanning i barnehagene.

Samtidig handler arbeidet med å sikre langsiktig bærekraft i kommuneøkonomien om mer enn å bevilge penger. Det må tilrettelegges bedre for omstilling og utvikling, innovasjon og bruk av teknologi. Styrkingen av helseteknologiordningen er et bidrag til det, og enda viktigere er innlemmingen av ulike øremerkede ordninger og søknadsbaserte tilskudd i de frie inntektene. Kommunesektoren trenger større frihet og mindre detaljstyring for å finne smartere måter å løse oppgavene på.

Jeg er glad for at det i tillegg til en helt nødvendig styrking av kommunesektorens rammer også er andre deler av velferden som kan ivaretas og bygges videre ut, slik som styrket sykehusøkonomi, tannhelseområdet og flere plasser til dem som trenger varig tilrettelagt arbeid.

Arbeiderparti-regjeringens budsjettforslag var ikke et forslag som så hele Norge. Sterkest ble reaksjonene på brutte valgløfter om gratis ferje og nedskrivning av studiegjeld, som Senterpartiet hadde fått til mens partiet satt i regjering. Det var helt nødvendig at dette ble beklaget, og at regjeringen tok ansvar for å rydde opp etter seg. Nå kan vi ettertrykkelig slå fast at disse ordningene er kommet for å bli, og i budsjettforhandlingene har vi sikret en rekke andre grep for å ta vare på og styrke den distriktpolitiske innsatsen. Det gjelder f.eks. utbygging av bredbånd, styrket pendlerfradrag, opprettholdelse av passkontor, en tydelig skogsatsing og endringer i en rekke avgifter for å ivareta næringslivets konkurransekraft og hindre karbonlekkasje. Nå blir det ingen avgift på

kunstgjødsel, avgiftsøkningen på veksthus begrenses, fiskebåtene kan fortsatt bunkre avgiftsfritt som skip i utenriks sjøfart, og det skal utredes en kompensasjonsordning for nærskipfarten.

Framfor alt kuttes drivstoffavgiftene for bilistene sammenlignet med regjeringens forslag. Det utgjør om lag én krone på pumpeprisen. Elbilpolitikken er vellykket, og tilnærmet alle biler som selges nå, er utslippsfrie. Det er ingen grunn til å framtvinge at de som ennå kjøper bensin- og dieseler, raskest mulig skal kvitte seg med dem. Det er bedre at disse bilene «brukes opp», og at vi har en avgiftspolitik som sikrer sosiale og geografiske hensyn i overgangen til nullutslipp i biltrafikken. Senterpartiet har hvert eneste år i regjering sørget for at de samlede drivstoffavgiftene går ned eller ikke øker, og den politikken fortsetter i 2026.

Senterpartiet var overrasket over at regjeringen i statsbudsjettforslaget i svært liten grad fulgte opp totalberedskapsmeldingen. Den sikkerhetspolitiske situasjonen er alvorlig og krever handling. Desto mer uforståelige var forslagene om kutt i beredskapslagringen av matmel og i styrkingen av foredlingsindustrien i Nord-Norge. Nå reverseres disse kuttene, og støtten til foredlingsindustrien økes. Senterpartiet har også fått gjennomslag for å starte opptrappingen mot et større sivilforsvar og for å gi støtte til sivile beredskapsorganisasjoner. Dette inkluderer også mat- og omsorgsberedskapsorganisasjoner, som bl.a. Norske Kvinners Sanitetsforening.

La meg dessuten legge til at det også er andre sider av justisfeltet som nå styrkes. Senterpartiet er særlig glad for at politiets etterforskningskapasitet økes, hurtigspor for å følge opp unge lovbrytere ruller ut i flere politidistrikter, og politiets narkotikabekjempelse styrkes. Kombinert med en styrking av tollvesenets kapasiteter gjør dette at bl.a. kampen mot økonomisk kriminalitet og narkotika blir mer kraftfull.

I et budsjettforlik må en gi og ta og finne kompromiser for å få til flertall. Jeg vil takke samarbeidspartiene for det vi har fått til sammen. Senterpartiet er fornøyd med at vi i dag kan vedta et statsbudsjett som holder stø kurs i oljepolitikken, som sikrer folks hverdagsøkonomi uten økte drivstoffavgifter, og som bidrar til gode tjenester og tilrettelegger for vekst og verdiskaping i hele Norge.

Morten Wold hadde her overtatt presidentplassen.

Presidenten [10:35:40]: Det blir replikkordskifte.

Simen Velle (FrP) [10:35:56]: 14. oktober i år vedtok Stortinget et forslag fra Senterpartiet om å be regjeringen innføre og finansiere en permanent søknadsordning for å dekke reelle pensjonskostnader i private bar-

nehager. Ordningen skulle ifølge vedtaket finansieres fra 2026. Senterpartiet var offensiv i sin retorikk i denne saken, men det finner vi dessverre ingen spor av i budsjettforliket. Til barnehage.no sa representanten Gram 11. november i år:

«Flere grunnleggende tjenester som skole, barnehage og eldreomsorg er i fare med det kommuneopplegget Ap har lagt. Vi må sikre bærebjelken i velferden: barnehager, skoler og helse og omsorg i kommunene. Vi legger inn de pengene som er nødvendige for at folk også i fremtiden skal få gode tjenester i hele Norge.»

I lys av denne uttalelsen finner jeg det svært merkelig at representanten og resten av Senterpartiet ikke har prioritert å følge opp sine egne løfter i de påfølgende budsjettforhandlingene. Er representanten villig til å innrømme at det er langt mellom liv og lære også for Senterpartiet denne høsten, og er representanten villig til å beklage på vegne av Senterpartiet for at de ikke har prioritert de private barnehagene?

Bjørn Arild Gram (Sp) [10:37:02]: Det er utrolig viktig å styrke kommuneøkonomien, og vi legger inn den styrkingen som frie midler, slik at lokaldemokratiet kan virke best mulig og sikre bl.a. kvalitet, plasser i barnehagene og innenfor skole og de øvrige velferdsområdene. Det er viktig at det forliket man ble enige om i vår knyttet til barnehagene, faktisk blir fulgt opp av regjeringen. Vi forventer nå at de vedtakene Stortinget har gjort, blir fulgt opp, og at man kommer tilbake til Stortinget på hensiktsmessig måte og sikrer at likebehandlingen mellom private og offentlige barnehager blir en realitet.

Simen Velle (FrP) [10:37:42]: Igjen: 14. oktober i år tok Senterpartiet initiativ til et vedtak her i Stortinget. Det forslaget, som skulle sikre finansiering fra 2026, var Fremskrittspartiet med på å sikre flertall for. Dette legges det ikke opp til i budsjettforliket.

Etter at Senterpartiet gikk ut av regjering, har de drevet en aktiv kampanje for å distansere seg fra den politikken de selv var med på i sine tre år med regjeringsmakt. Med kontroll over Finansdepartementet hadde Senterpartiet stor innflytelse på folk flests hverdag, og etter Fremskrittspartiets skjønn ble den innflytelsen brukt feil. Derfor er det godt for meg å se hvor tydelig Senterpartiet ble i spørsmålet om folks privatøkonomi gjennom valgkampen. Kanskje hadde i hvert fall ett av partiene i denne nye tuttifruktkoalisjonen respekt for folks lommebøker.

Senterpartiet var også med på et vedtak i denne saken, hvor de instruerte regjeringen til å forberede en rask reduksjon i matmomsen. Til tross for dette, og til tross for at Senterpartiet i sitt alternative statsbudsjett hadde inne å redusere matmomsen til 10 pst. fra 1. september,

ser vi ingen spor av dette i det budsjettet som vil bli vedtatt. Har Senterpartiet rett og slett glemt å prioritere dette i forhandlingene?

Bjørn Arild Gram (Sp) [10:38:48]: La meg presisere at da vi tok initiativ til det vedtaket den 14. oktober, var det fordi vi mente at den saken som var sendt ut på høring, med oppfølging av forliket fra i vår fra regjeringen, ikke fulgte opp det på en tilfredsstillende måte.

Vi er definitivt opptatt av privatøkonomien til folk. Det er derfor vi har inngått et budsjettforlik hvor elavgiften går ned, hvor pendlerfradraget øker, og hvor vi gjennomfører en rekke tiltak som handler om folks privatøkonomi. Det er gi og ta i forhandlinger. Det var Senterpartiet som sikret halvert matmoms i dette landet i sin tid. Det var rett politikk, det bidrar til folks privatøkonomi. Denne gangen nådde vi ikke fram med vår prioritering på det området, men vi er glade for den helheten vi har oppnådd i budsjettforliket med de fire andre partiene.

Simen Velle (FrP) [10:39:38]: Jeg registrerer at representanten var misfornøyd med hvordan regjeringen har fulgt opp forliket Senterpartiet var en del av. Da må man jo spørre seg selv: Hvordan er det man følger opp et vedtak hvor det skal medfølge penger? Jo, det gjør man kanskje i statsbudsjettet. Arbeiderpartiet legger frem et budsjettforslag Senterpartiet ikke er enig i, og som de så går høyt og tydelig ut og sier ikke har penger liggende inne til de private barnehagene. Så går Senterpartiet inn og forhandler om statsbudsjett. Det følger ikke med mer penger til de private barnehagene, og Senterpartiet sier da, på en eller annen måte, at de allikevel har fått ivaretatt sine ønsker.

Jeg må tillate meg selv å spørre: Er representanten villig til å innrømme at det er langt mellom liv og lære også for Senterpartiet denne høsten, og er representanten villig til å beklage på vegne av Senterpartiet for at de ikke har prioritert de private barnehagene?

Bjørn Arild Gram (Sp) [10:40:24]: Ordet «også», som ble lurt inn i det spørsmålet, handlet kanskje noe om at representanten Limi, på et spørsmål tidligere i dag, hadde litt utfordringer med å svare på det Fremskrittspartiet hadde sagt i valgkampen om gratis ferger kontra budsjettet man la fram i høst etter valget.

Senterpartiet er opptatt av å sikre likebehandling mellom kommunale og private barnehager. Vi er ikke ferdig med den saken og forventer at regjeringen følger opp det som var intensjonene i et bredt forlik i Stortinget i vår.

Simen Velle (FrP) [10:40:57]: La meg presisere at da jeg sa «også», tenkte jeg ikke på mitt eget partis prioriteringer i alternativt budsjett. Jeg tenkte på regjeringens valg av retorikk under valgkampen tidligere dette året.

Jeg må spørre igjen: Er det slik at Senterpartiet føler seg fornøyd med hvordan de private barnehagene har blitt ivaretatt i dette budsjettet, og er den ivaretagelsen i tråd med den retorikken representanten selv hadde til barnehage.no 11. oktober i år? Jeg minner igjen Stortinget på at representanten sa, klinkende klart, at kommuneopplegget Arbeiderpartiet la frem, var for dårlig. I tillegg har Senterpartiet tatt initiativ til å forsøke å sikre en permanent refusjonsordning, og allikevel er ikke det fulgt opp i statsbudsjettet.

Jeg spør en tredje gang: Er representanten villig til å innrømme at de ikke har fått det de ville, og er representanten villig til å beklage til de private barnehagene?

Bjørn Arild Gram (Sp) [10:41:50]: Det er rett at Senterpartiet ikke var fornøyd med kommuneøkonomiopplegget som lå i budsjettforslaget fra regjeringen. Det er jo derfor vi har gjort det til en av våre hovedprioriteringer i disse budsjettforhandlingene. Jeg er veldig glad for at vi har kommet fram til en løsning hvor kommuneøkonomien styrkes betydelig, og hvor barnehagesektoren styrkes betydelig, også gjennom toppet bemanning. Vi var fornøyd med det forliket man nådde knyttet til de private barnehagene i vår, men vi er så langt ikke fornøyd med hvordan dette er fulgt opp, og vi er ikke ferdig med den saken.

Amalie Gunnufsen (H) [10:42:34]: Jeg siterer:

«Det er uholdbart at Agder skal ha mye høyere pris på strøm, spesielt mot Østlandet. Det går ikke an å lukke øynene for det.»

Hvis representanten synes at dette er et godt sitat, kan jeg fortelle at det er fordi det er hans egen partileder som har sagt det, og jeg er helt enig. Norgespris er bra for husholdningene, men for næringslivet på Sør-Vestlandet er det ikke kommet på plass gode nok ordninger for å få ned strømregningen. Det eneste regjeringen har gjort som kan bidra til å redusere prisen for næringslivet, er å redusere elavgiften. Arbeiderpartiet gikk i valgkampen ut med at de ville kutte elavgiften for 2026 til 4,18 øre per kilowattime. Det er bra, men det er klart at det koster å skulle sørge for enighet mellom fem partier, og jeg ble ganske overrasket over at Senterpartiet i enigheten har gått med på å øke elavgiften fra 4,18 øre per kilowattime til 7,13 øre per kilowattime for å frigjøre halvannen milliard kroner, spesielt etter å ha hørt innlegget til representanten Gram (presidenten klubber), som er så veldig begeistret for avgiftslettelser. Ser representanten at det er merkelig logikk å være for lavere strømpriser, men saldere budsjettenigheten med økt elavgift i 2026?

Presidenten [10:43:53]: Presidenten minner om at taletiden ikke er veiledende. Den skal overholdes.

Bjørn Arild Gram (Sp) [10:44:02]: Først må jeg få slå fast at elavgiften blir satt ned med ca. 2,5 mrd. kr fra i år til neste år, altså er det en betydelig avgiftslette. Det er det dette forliket handler om. For øvrig er jeg enig i at det var et godt sitat fra partileder Trygve Slagsvold Vedum. Det er en grunnleggende utfordring med strømmarkedet at vi nå importerer høye kraftpriser til deler av Norge fra et nokså dysfunksjonelt kraftmarked på kontinentet. Det er jo det Senterpartiet har reist som en sentral debatt i norsk politikk. Vi må ha overføringskapasitet til utlandet, men på et sånt nivå at vi ikke bare får tyske kraftpriser reflektert direkte til norske husholdninger og bedrifter. Utfordringen er jo at partier som bl.a. Høyre ikke ønsker å gjøre noe med den grunnleggende utfordringen.

Amalie Gunnufsen (H) [10:44:55]: Dette er en litt krevende retorisk øvelse for oss begge to, men faktum er jo at strømprisene nå kan bli høyere enn det de lå an til å være. Jeg synes ikke det er et problem at Norge tjener penger på kraft. Problemet er at norske skattebetalere de siste fire årene har betalt omtrent 200 mrd. kr mer hvert år i økte strømutgifter, og det er en enorm overføring fra det private til det offentlige. Da må vi omfordele de enorme inntektene staten får, tilbake til folk og bedrifter, og en måte å gjøre det på, er jo å kutte i elavgiften.

Jeg spør igjen: Mener representanten at enigheten er verdt risikoen for å få høyere strømpriser enn det vi hadde trengt å få?

Bjørn Arild Gram (Sp) [10:45:40]: Høyre står for en politikk på energiområdet som lapper på problemet, men som ikke tar tak i de grunnleggende utfordringene. Det er et faktum at overføringskapasiteten mellom Norge og utlandet nå er så stor at vi importerer kraftpriser som er langt høyere og mer variable enn det vi ønsker inn i det norske kraftmarkedet. Det har vært et hovedmål for norsk energipolitikk å sikre lave og stabile kraftpriser. Det er den politikken som nå har blitt utfordret de siste årene gjennom denne typen kraftpolitikk. Jeg er litt overrasket over at Høyre ikke går mer grundig inn i det, tar den situasjonen på alvor og ønsker å gjøre noe med selve problemet, og ikke bare sette plaster på et åpent sår.

Jørgen H. Kristiansen (KrF) [10:46:39]: I Kristelig Folkeparti er vi veldig kritiske til at flertallet nå avviker tilskuddet til veiledning av nye lærere. Det er en ordning vi fikk på plass under Solberg-regjeringen, nettopp for å gi nye lærere en god start. I tillegg kuttet det 95 mill. kr til etterutdanning for ansatte i grunnskolen, og dette skjer i en tid der vi sliter med å utdanne nok lærere, særlig mattelærere. Da er det helt uforståelig at

Senterpartiet kutter i tiltak som både styrker kompetansen og gjør yrket mer attraktivt. Dette er ikke tiden for å kutte; det er tiden for å investere i lærerne våre.

Jeg vil derfor spørre Senterpartiet: Hvordan kan dere forsvare å svekke satsingen på lærerne når vi vet at kvaliteten i skolen står og faller på nettopp dem?

Bjørn Arild Gram (Sp) [10:47:30]: Først vil jeg si at vi satser mer på skolen og lærerne gjennom dette budsjettet, nemlig gjennom hovedgrepet med å styrke kommuneøkonomien. Det er jo der dette i all hovedsak blir avgjort. Så finnes det i tillegg en rekke små og store ordninger på statsbudsjettet som er søknadsbaserte, som er øremerket, eller som har ulike føringer for seg, som kommunene driver og søker på. Vi har ikke kuttet ut noen av disse, men vi har lagt dem inn i rammen, inn i de frie inntektene, på toppen av styrking av kommuneøkonomien. Det er fordi vi har troen på lokaldemokratiet og at lokalpolitikkerne selv er i stand til å prioritere hva som er viktig i sin kommune. Dessuten tror jeg at hvis kommunene skal lykkes med sitt samfunnsoppdrag, er det helt avgjørende at man har nødvendig frihet i sine prioriteringer, og gjennom det kan finne smartere og mer effektive løsninger og slik sett sikre at tjenestetilbudet til folk blir enda bedre enn det er i dag.

Presidenten [10:48:30]: Replikordskiftet er omme.

Mímir Kristjánsson (R) [10:48:45]: Nå foreligger det endelig et forslag til statsbudsjett flertallet i denne salen vil stille seg bak. Veien dit har ikke vært helt fri for dramatisk. En del søvnløse netter har det også blitt på oss. Samtidig er det sånn at når enden er god, er allting godt. Det tok 34 år å vente på et nytt seriegull for Viking, og det tok et par dager ekstra å vente på flertall for dette statsbudsjettet. Det står vi godt i.

Årets statsbudsjett er historisk. For første gang har Rødt vært med på å forhandle fram et budsjett, og det merkes. Forslaget som i dag legges fram, er et langt skritt fram fra regjeringens forslag. Det var ingen overdrivelse fra min side da jeg kalte dette for tidenes budsjettforlik i Norge. Det står jeg for fremdeles.

Rødts forhandlingsstrategi har vært enkel: Vi har vært knallharde, men konstruktive, og vi har hatt godt humør med oss hele veien. Vi har kjempet for de sakene som har hatt mest å si for folks hverdagsvelferd. Vi har hele veien sagt at det er resultatene som teller, og resultater har det forsiktig sagt blitt.

For det første har Rødt fått gjennomslag for å øke fribeløpet for uføre til 1 G. Det er en viktig del av kampen mot Forskjells-Norge, som gjør at uføre som har helse til å jobbe litt ved siden av trygden, vil sitte igjen med mer av inntekten sin.

Statsbudsjettet betyr også et løft for hverdagsvelferden. Kommunene får 3 mrd. kr i frie midler på toppen av det regjeringen hadde lagt fram. Vi får bare håpe at til og med folkevalgte fra Høyre og Fremskrittspartiet forstår at disse pengene bør gå til velferd for folk flest, ikke til kutt i eiendomsskatten til dem som er så heldige å eie villa.

I tillegg har vi lagt inn en milliardpakke til kollektivtrafikk, og vi har toppet bemanningen i barnehage med 600 mill. kr, i tillegg til de 200 mill. kr som lå inne fra regjeringen. Da er vi vel oppe i topp, topp, topp toppet bemanning.

Dette er også et budsjett for en mer rettferdig miljøpolitikk. I tillegg til den nevnte kollektivpakken og økt CO₂-avgift for oljeselskapene, har vi blitt enige om et historisk nei til gruvedrift på havbunnen. Det skal ikke bare gjelde i ett år, det skal gjelde i hele stortingsperioden.

Rødt har også reversert en rekke usosiale kutt som lå inne i regjeringens forslag: Vi har avlyst kuttet i tannhelse for personer med sterkt nedsatt egenomsorg, i akuttovernatting for bostedsløse og i engangsstønaden. Vi har sikret at barnetrygden skal holdes utenfor beregningen av sosialhjelp, og at det skal gjelde for hele denne perioden.

De to store budsjettapene i dette budsjettet heter Karius og Baktus. Vi har fått en historisk enighet om en tannhelsereform som skal kunne rulles ut allerede fra 2027. Da tetter vi et av de største hullene i velferdsstaten. Til nå har nemlig ikke tennene vært regnet som en del av kroppen i det norske helsesystemet. Hvis vi får til dette, vil flere få råd til å tette noen av hullene de har i tennene også.

Tannhelse har lenge vært en av Rødts hovedsaker, og det gjør meg stolt å kunne si at vi leverer på dette allerede ved første anledning. Slik viser vi at tiden for store velferdsreformer ikke er over i Norge, i en tid hvor veldig mange – sist representanten Limi fra FrP – prøver å fortelle oss nettopp det motsatte.

Nå trengs en offensiv velferdspolitik mer enn noen sinne. Forskjellene er fremdeles for høye i Norge, og altfor mange sliter med å få pengene til å strekke til. Altfor mange ansatte i velferdsstaten har for lite tid og for få kolleger. Jobben er derfor på ingen måte ferdig, selv om vi har kommet betydelig lenger på veien enn vi hadde i går.

Rødts politiske oppgave er å gå i spissen for faktiske forandringer som gjør at folk flest sitter igjen med mer. Vi kjemper for arbeidsfolk, for folkestyre, for miljøet, for Palestina og for tennene. Det har vi gjort i høst, og det skal vi gjøre gjennom hele denne stortingsperioden, sammen med de fire samarbeidspartiene våre. Jeg vil takke alle som har sittet oppe med meg på nettene den siste tiden, for samarbeidet. Vi er bare ved reisens begynnelse.

Jeg tar opp Rødts forslag i saken.

Presidenten [10:53:42]: Representanten Mimir Kristjánsson har tatt opp det forslaget han refererte til. Det blir replikkordskifte.

Bård Ludvig Thorheim (H) [10:53:59]: Hvis Høyre hadde fått gjennomslag i stedet for den budsjettenigheten som skrytes av her, ville en vanlig familie bestående av en sykepleier og en snekker, sittet igjen med over 8 000 kr mer for sitt ærlige, harde arbeid som er lagt ned, som er grunnlaget for at samfunnet går rundt, og at vi har velferden. Jeg leste i Aftenposten at det med dette opplegget som er valgt, kan bli tusenvis flere på trygd. Rødt får altså ikke gjennom sitt primærstandpunkt, som er å stoppe all leting etter olje og gass, som partiet står for, og som vil sende 12 000 oljearbeidere rett på Nav-kontoret.

Hvorfor har Rødt så mye imot hardtarbeidende mennesker som skaper grunnlaget for velferden i samfunnet vårt?

Mimir Kristjánsson (R) [10:54:49]: Først vil jeg bare gratulere representanten Thorheim med et nydelig seriesølv i Bodø. Det er imponerende, rett og slett, hva man har fått til! (Munterhet i salen).

Når det er sagt, har Rødt absolutt ingenting imot hardtarbeidende mennesker. Tvert imot er vår politikk å legge til rette for at de virkelige verdiskaperne i samfunnet skal sitte igjen med mer. Det handler om at vi i vårt alternative opplegg selvfølgelig ønsker skatteutt for dem som har lave inntekter – det ser vi også noen eksempler på i dette budsjettet – men det handler også om at vi må ha velferdsordninger og kollektive forsikringsordninger som gjør at når folk ødelegger helsen sin i jobb, blir de ikke kastet ut i dyp fattigdom av den grunn.

Trygdede folk er ikke noe annerledes enn representanten Thorheim eller meg selv, de er bare sjuke. Det er hardtarbeidende mennesker det er snakk om, som er pensjonister, uføretrygdet og på andre måter trenger Nav-ordningene i dette landet, ikke unnasluntrerere og slabbedasker, som man later til å tro i Høyre.

Bård Ludvig Thorheim (H) [10:55:54]: Som fan av et Champions League-lag vil jeg berømme at Viking nå også skal få delta i europaturneringer framover, og at man i denne budsjettenigheten faktisk klarte å gi nest mest til velferden i Kommune-Norge. Høyre hadde altså et opplegg med 4 mrd. kr til kommunene, i tillegg til at vi vil spare inn 1 mrd. kr ekstra ved å ha færre lovpålagte oppgaver og mindre detaljregulering av kommunene.

Hvordan vil representanten svare på det at han skryter av disse velferdstjenestene som er så viktige i kommunene – f.eks. omsorgsboliger til eldre, det å opp-

rettholde skoler – men ikke prioriterer det like mye som Høyre?

Mimir Kristjánsson (R) [10:56:49]: I Rødts alternative budsjett har vi bevilget enda mer i frie midler til kommunene og fylkene enn det Høyre har i sitt alternative budsjett, men så er det sånn at Rødt ikke bare har laget et alternativt budsjett, vi har også laget et reelt budsjett. I dette budsjettet er det 3 mrd. kr i frie inntekter som går til å styrke hverdagsvelferden over hele landet.

Det representanten Thorheim ikke forteller om, er at for å finansiere denne kommunesatsingen i sitt alternative budsjett – som altså ikke skal bli vedtatt, og aldri var ment å bli vedtatt heller – har Høyre gått løs på en rekke av de viktigste velferdsordningene våre. Det er den sammenhengen representanten Thorheim er nødt til å fortelle folk, at her skal altså arbeidsløse, uføre med barn, andre syke og skadde mennesker få langt mindre penger å leve for, for at Høyre skal kunne gi skatteutt til landets aller rikeste mennesker.

Abid Raja (V) [10:58:00]: Det siste året har vi sett en trist nedadgående spiral fra regjeringen når det gjelder antall kvoteflyktninger som får komme til Norge. I årets budsjettavtale og forlik er det også enighet om at Norge kun skal ta imot 100 av verdens 123 millioner flyktninger. Det er et pinlig lavt tall, som representanten Mimir Kristjánsson – i kjent stil – ellers hadde kalt for skammelig. Hvorfor i all verden mener Rødt at det er tidenes beste budsjett, når det betyr at Norge skal ta imot et pinlig lavt antall kvoteflyktninger neste år?

Mimir Kristjánsson (R) [10:58:40]: Det er ingen hemmelighet at Rødt ville tatt imot langt flere kvoteflyktninger enn dette hvis vi hadde fått 50 pst. av stemmene ved valget og var i stand til å diktere dette statsbudsjettet fra A til Å. Rødt har i vårt alternative budsjett prioritert å ta imot 5 000 kvoteflyktninger.

Som samarbeidspartner med Fremskrittspartiet og Høyre gjennom mange år, er representanten Raja godt kjent med at det ikke alltid er sånn at man får diktere et statsbudsjett her i landet fra A til Å når man får 5 pst. av stemmene. Derfor har vi tatt noen viktige kamper i dette budsjettet – for tannhelse, for de uføre, for hverdagsvelferden og ikke minst for Palestina. Vi setter altså av en milliard kroner i bistand til å bygge opp Gaza, og tar viktige steg for å holde Israel ansvarlig for de forbrytelsene som skjer der. Så skal vi komme tilbake neste år og ta nye kamper og vinne dem også. Det er ikke alt vi får til på ett år, men vi er stolte over helheten i det vi har lagt fram.

Abid Raja (V) [10:59:37]: I fjor foreslo regjeringen at tallet skulle være 200, så klarte SV å forhandle dette

opp til 500. Det er ikke veldig mange, det heller, men budsjettforhandlingen bidro iallfall til at noen flere fikk komme til Norge, og det ga vi i Venstre SV honnør for. Når man i år hadde tre partier som forhandlet budsjett, og ville ta imot 5 000 flyktninger – altså både Rødt, SV og MDG – skulle man tro at de faktisk hadde klart å forhandle dette opp til i det minste 1 000.

Jeg lurer på hva representanten Mímir Kristjánsson tenker om sin egen gjennomslagskraft, særlig sett opp mot de siste åtte årene, hvor en annen regjering styrte, et annet flertall styrte, og hvor Fremskrittspartiet i regjering – og utenfor regjering – tok imot 3 000 kvoteflyktninger. Det er ganske mange flere enn 100, som Rødt har klart å forhandle seg fram til.

Mímir Kristjánsson (R) [11:00:28]: Representanten Kristjánsson tenker at hans egen gjennomslagskraft er steingod, men heller ikke vi i Rødt er i stand til å styre hele statsbudsjettet fra A til Å. Det er realitetene. Prioriteringen vår når det gjelder internasjonal solidaritet, har vært å få på plass en Gaza-pakke som skal bidra til gjenoppbyggingen av det ødelagte palestinske samfunnet. Der er det altså funnet 1 mrd. kr til bistand, samtidig som Norge tar flere viktige steg for å holde Israel ansvarlig for sine forbrytelser. Det opplevde vi som en helt naturlig prioritering å bruke tid, krefter og forhandlingskapital på, i en diskusjon nå om hva som er den største uretten i verden.

Så vil jeg bare gjenta: Rødt vil ta imot flere kvoteflyktninger. Hvis vi hadde styrt alene, hadde vi fått det. Vi kommer selvfølgelig til å kjempe for det videre, også alliert med Venstre og andre partier på andre siden av streken som er enige med oss i det.

Jørgen H. Kristiansen (KrF) [11:01:41]: I Aftenposten i går kveld kunne vi lese at med dette budsjettforslaget kommer det til å bli 6 400 flere uføre i Norge. En velger å øke fribeløpet fra 0,4 G til 1 G og inntektsgrensen til rett over 130 000. SSB er en institusjon jeg har stor tillit til, og de tror altså at det nå blir mer gunstig å kombinere uføretrygd med arbeid. Vi kan lese at dette er en seier for Rødt. Det kan jo være nyttig, eller interessant, å høre Rødts refleksjoner om dette. Har de ikke tillit til SSB? Hvem mener de tar feil her?

Mímir Kristjánsson (R) [11:02:23]: Ikke bare er det en seier for Rødt; det er også en seier for Kristelig Folkeparti, som i Stortinget stemte for å øke fribeløpet så sent som i vår. Det er jo fryktelig overraskende hvis det nå skulle vise seg at Kristelig Folkeparti blir lei seg når Kristelig Folkepartis politikk blir innført i Norge. Det ville vært veldig trist om det var sånn.

Altså: Vi er opptatt av at uføre folk som jobber litt ved siden av, skal sitte igjen med mer penger og få bedre

økonomi. Det er det avgjørende for oss. SSB slår i sin rapport fast at det utvilsomt vil skje med denne endringen, men de har også et anslag som er på et ganske uvisst grunnlag – det er vanskelig å spå om sånne ting for framtiden – om at det kan føre til at flere blir uføretrygdet. Derfor har vi valgt å ramme inn dette forslaget, slik også representanten Moflag var inne på her tidligere, på en måte som skal sørge for at det ikke blir en feil balanse mellom dem som får gradert uføretrygd, og dem som har full uføretrygd og kan jobbe litt ved siden av.

Presidenten [11:03:22]: Replikskordskiftet er omme.

Ingrid Liland (MDG) [11:03:40]: Dette statsbudsjettforliket er historisk. Etter lange og krevende forhandlinger har vi fått på plass en enighet som gjør noe nytt. Den tar tak i store spørsmål Norge har utsatt i flere år – og tiår – i klima- og naturomstillingen. Vi viser at et sosialdemokrati i 2025 kan kombinere ansvarlighet med solidaritet, og starte den omstillingen som Norge har vært i stand til å føre lenge, men som nå endelig blir satt i gang.

For første gang har MDG sittet ved forhandlingsbordet, og det er ikke bare små justeringer og skadebegrensning MDG har vært opptatt av i dette statsbudsjettet. Nei, vi har vært opptatt av kursendring. Vårt mål i disse budsjettforhandlingene har vært å starte de grepene som ikke bare gjør Norge bedre i 2026, men som gjør Norge til et land vi kan være stolt av om 20 og 100 år. Derfor er jeg veldig glad for at vi nå skal sette ned en omstillingskommisjon som skal skrive det siste kapittelet i norsk oljehistorie.

Jeg har lyst til å trekke linjene tilbake til det første kapittelet som ble skrevet i norsk oljehistorie. I 1971 kom St.meld. nr. 76 for 1970–1971 fra Industridepartementet. Resultatet av den stortingsmeldingen var en politisk enighet om at de store naturressursene som lå på norsk sokkel, skulle komme hele samfunnet til gode, og vi fikk de ti oljebud. Så kom det et nytt kapittel i 2001 da handlingsregelen ble vedtatt, og vi sikret at den rikdommen Norge bygde opp, skulle komme framtidige generasjoner til gode. I 2026 skal altså for første gang partene i arbeidslivet, miljøbevegelsen og fagfolk sette seg ned og finne ut hvordan den neste fasen skal se ut – en fase der det blir nedgang i aktiviteten på norsk sokkel, der etterspørselen i Europa vil erstatte fossil energi som vi eksporterer, med fornybar energi – og sørge for at den fasen blir trygg for klima, for norske arbeidstakere og for norsk økonomi i tiårene som kommer.

Det var en selvfølge for MDG at budsjettforhandlingene måtte handle om denne store, rikeste næringen i Norge, som vi skal omstille oss bort fra – denne næringen som har førsterett på kraft, kapital og kompetanse, og som gjør det svært vanskelig for andre bedrifter og

andre næringer å vokse og konkurrere. Likevel er det de næringene vi er avhengig av for norsk konkurransekraft i framtiden.

Jeg registrerer at Høyre og Fremskrittspartiet bekymrer seg voldsomt for at vi nå får et kunnskapsgrunnlag for oljepolitikken i Norge, men jeg er veldig glad for at det rød-grønne flertallet er enige om at det kunnskapsgrunnlaget er kritisk for å sikre arbeidstakere og norsk næringsliv framover. Det ligger ingen ansvarlighet i å møte nedgangen i aktivitet på norsk sokkel og Europas kutt i etterspørsel med et ukritisk «drill, baby, drill», samme hvor mange arealer Fremskrittspartiet og Høyre har lyst til å lyse ut, og samme hva slags symbolpolitikk Høyre og Fremskrittspartiet har lyst til å føre. Å lete for letingens skyld vil ikke endre fakta på bakken, som er at norsk sokkel er inne i en ny fase, med nedgang både i reserver under bakken og i etterspørsel.

Likevel er det sånn at Norge har tjent utrolig godt på det oljeeventyret vi har hatt, og et av resultatene er verdens største statlig eide fond, med over 20 000 mrd. kr på bok. Derfor er jeg veldig glad for at denne budsjett-enigheten også viser at en del av ansvaret Norge kan ta for framtiden, er å bruke det fondet på solidaritet, på klimakutt globalt og på å løse energifattigdom i lavinntektsland. Det skal nå brukes 2 mrd. kr til klimainvesteringer. Det betyr enda større kutt enn det Norge tar hjemme. Det betyr at veldig mange i lavinntekts- og mellominntektsland kan få ren energi, mindre lokal forurensning og økt velferd. Det er jeg utrolig stolt over at vi har fått til.

I dag stemmer MDG for budsjettenigheten, ikke fordi vi har fått gjennomslag for absolutt alt vi ville, eller at vi har snudd opp ned på norsk politikk, men fordi vi har tatt viktige grep for framtiden – og vi er bare så vidt i gang. Vi har valgt å utvikle og ikke avvike regjeringen, og jeg tar med det opp forslagene MDG har alene.

Presidenten [11:08:44]: Representanten Ingrid Liland har tatt opp de forslagene hun refererte til.

Det blir replikkordskifte.

Bård Hoksrud (FrP) [11:09:01]: Jeg trodde at MDG ville at folk skulle ta toget. Representanten Liland sier at dette er et historisk budsjett. Ja, det er et historisk budsjett ved at MDG sørger for at vedlikeholdet på jernbanen øker med 2 mrd. kr i 2026, på grunnlag av et budsjett MDG står bak. Bane NOR har opplyst at det er ledig kapasitet til å øke både vedlikehold og fornying av jernbanen i 2026, men det skjer altså ikke med MDGs budsjett. Jernbanens infrastruktur står til stryk, og med MDGs budsjett hjelp kan det bli enda verre i 2026. Toget er i ferd med å miste troverdigheten som transportmiddel for både folk og gods.

Kan MDG forklare hvorfor partiet ikke bruker makten sin til å sikre at jernbanen de selv mener er avgjørende for klimaet, får de pengene? Nå viser det seg altså at man skal bruke 2 mrd. kr mer på klimainvesteringer enn på å sørge for at man har et jernbanenett som slutter å forfalle.

Ingrid Liland (MDG) [11:09:59]: Det er veldig gledelig å høre at representanten fra Fremskrittspartiet har blitt så glad i tog, all den tid Fremskrittspartiet har brukt mange år i regjering på å prioritere vei og asfalt foran toginvesteringer og et godt kollektivtilbud i dette landet.

Det er helt riktig at dersom MDG hadde laget statsbudsjett alene, hadde vi hatt en helt annen togpolitikk i enden av disse budsjettforhandlingene. Det vi imidlertid har fått til, er en ordentlig satsing på kollektivtransporten – et kollektivtilbud som har vært truet med nedtrekk og nedbygging landet over, men som nå er reddet av overføringer til fylkeskommunen. Vi får billigere månedskort – 100 kr billigere over hele landet. Det er noe jeg tviler på at representanten fra Fremskrittspartiet hadde prioritert foran motorveier dersom Fremskrittspartiet hadde forhandlet dette statsbudsjettet.

Bård Hoksrud (FrP) [11:10:47]: Jeg har vært glad i jernbanen lenge, og jeg kommer til å fortsette å være glad i den, men «oljetåken» gjorde tydeligvis at MDG helt glemte jernbanen i Norge. Når vi ser MDGs innspill til statsbudsjettet, lurer jeg på om partiet har klart å rote seg så langt inn i sin egen oljefrie framtid at de rett og slett har gått seg vill og glemt togpassasjerene. Mange togforsinkelser følger jernbaneinfrastrukturen nærmest skulder ved skulder. Det smuldrer opp som gammelt knekkebrød. Det virker som MDG helt har glemt hva som faktisk skjer der ute, med alle de frustrerte togpendlerne som ikke kommer fram fordi togene står på grunn av for stort vedlikeholdsetterslep. Hvorfor finnes det ikke et tydelig jernbaneløft i MDGs budsjettprioriteringer når jernbanen er deres paradegren? I Vestfold må Bane NOR nå legge ned planleggingen av dobbeltspor mellom Stokke, Torp og Sandefjord fordi de ikke har penger til å fortsette. Er ikke det pinlig for MDG? Er det ikke pinlig for MDG at man kaster sin egen stortingsrepresentant fra Vestfold under jernbanen – billedlig, ikke bokstavelig, talt?

Ingrid Liland (MDG) [11:11:52]: Det var godt at representanten presiserte at det kun var billedlig talt. Vi har ikke kastet noen under verken tog eller buss. Jeg er veldig glad for å høre at Fremskrittspartiet er helt enig med MDG i beskrivelsen av norsk jernbane og hvordan den i praksis har blitt nedbygd gjennom mange, mange år. Det er bare fire måneder siden MDG kom over sper-

regrensen og kom inn på Stortinget, og det har ikke vært opp til oss å ikke prioritere jernbane i dette statsbudsjettet, men her høres det ut som det er nye toner for å satse langt mer på jernbanen i dette stortingsflertallet enn det MDG kanskje har trodd. I så fall er det veldig gode nyheter. Da gleder MDG seg til å jobbe for enda mer tog sammen med representanten Hoksrud i de neste fire årene.

Bård Hoksrud (FrP) [11:12:38]: Utfordringen er at Fremskrittspartiet ikke er en del av flertallet, og flertallet prioriterer ned jernbanen, dessverre, og forfallet øker.

Bilen er vårt aller viktigste transportmiddel for både persontransport og varetransport. Den er avgjørende for å få hverdagen, både i by og bygd, til å gå opp. Uten bilen stopper Norge. Bilistene er blant dem som har kuttet utslippene aller mest. Nye biler har lavere utslipp, og det er flere teknologier som bidrar til det. Bilens rolle som utslippskilde er stadig mindre, så kan MDG forklare den ideologiske motstanden mot den bevegelsesfriheten bilen faktisk gir? Uten olje vil man verken kunne bygge veier eller veldig mye annet vi er avhengig av for å få et samfunn som beveger seg framover, og velferd til befolkningen.

Ingrid Liland (MDG) [11:13:24]: Heller ikke hvis MDG hadde fått fullt gjennomslag for sin olje- og gasspolitikk i disse budsjettforhandlingene, ville det blitt en oljefri verden. Vi kommer til å ha olje til å få verden til å gå framover, men enda viktigere for å få verden til å gå framover er det å erstatte de gamle løsningene med nye. Bilen er et fantastisk transportmiddel, og det er viktig at de som trenger bilen, har plass til å kjøre bil, og at de kan gjøre det overalt. Da er det veldig viktig at f.eks. de av oss som jobber midt i Oslo sentrum, og som ikke bor så langt unna – som jeg tipper er tilfellet for representanten Hoksrud – har et godt kollektivtilbud eller kan gå og sykle, sånn at det er plass til at de få bilene vi også skal ha i framtiden, kan kjøre.

Bilen er en kilde til enorme mikroplastutslipp, CO₂-utslipp og masse arealnedbygging i Norge. Færre biler er godt for oss alle. Jeg tror at både representanten Hoksrud og jeg setter pris på ren og frisk luft.

Aleksander Stokkebo (H) [11:14:36]: På MDGs nettsider kan vi lese at de har «fått gjennomslag for å lage en strategi for slutfasen av norsk oljeindustri». Arbeiderpartiet avviser at dette er en sånn plan. Begge kan ikke ha rett på samme tid. Skal man tro Arbeiderpartiet og Senterpartiet, må det bety at MDG driver med enten feilinformering eller villedende markedsføring av enigheten.

Har MDG blitt lurt, eller har de faktisk fått gjennomslag for en strategi for slutfasen av norsk oljeindustri?

Ingrid Liland (MDG) [11:15:16]: Takk for et viktig spørsmål.

Ifølge budsjettenigheten skal vi nå sette ned en omstillingskommisjon. Det denne omstillingskommisjonen skal komme fram til, skal ende opp med en strategi for omstilling av norsk økonomi. Det er helt riktig, som representanten påpeker, at det ikke er noen budsjettenighet for å tidfeste denne strategien, slik MDG i utgangspunktet ville, men jeg er stolt av at vi nå kan gå inn i neste fase på norsk sokkel – det er nedadgående aktivitet, mindre etterspørsel i Europa etter fossil energi, fordi de skal erstatte det med fornybar energi – med åpne øyne og et godt kunnskapsgrunnlag, sånn at den siste fasen på norsk sokkel kan bli trygg for arbeidstakere og økonomi.

Jeg synes det er bekymringsverdig at en representant for Høyre, som ellers er opptatt av forutsigbare rammevilkår og næringsutvikling, har tenkt å bygge opp under den store investeringsaktiviteten vi har på norsk sokkel, når vi vet at det markedet er sakte døende.

Aleksander Stokkebo (H) [11:16:19]: Det ligger ingen forutsigbarhet og ansvarlighet i å gjøre som MDG vil – å dytte en næring som er på vei fra en topptur, utfor et stup.

Jeg vil stille representanten et annet spørsmål: I vedtaket om denne omstillingskommisjonen står det at man skal opprette et representativt folkepanel. Samtidig vet vi at over 70 pst. av den norske befolkningen ønsker å utvikle, ikke avvike, olje- og gassnæringen. Mitt spørsmål er enkelt: Vil MDG sørge for at det såkalt representative folkepanelet faktisk er representativt og har med et flertall bestående av folk som ønsker å utvikle næringen videre?

Ingrid Liland (MDG) [11:17:06]: Jeg skal svare på den siste delen av spørsmålet. Jeg synes det er utrolig kult at vi nå, i forbindelse med denne omstillingen, der Norge skal gjøre helt nye ting og bygge helt nye bedrifter og løsninger for framtiden, også skal videreutvikle demokratiet. Derfor er et folkepanel nå satt inn som en referansegruppe for denne omstillingskommisjonen. Det har regjeringen gjort før, bl.a. når det gjelder bærekraftig forbruk. I vinter leverte et representativt folkepanel sine forslag til hvordan forbruket i Norge kan bli mer bærekraftig. Det er en modell der folk fra hele landet blir demografisk trukket ut – ut fra både alder, utdanning, jobb og geografi – for å sitte, som vanlige folk, og vurdere kompliserte politiske spørsmål. Det har vært en suksess over hele verden, der det har vært prøvd. Erfaringen er stort sett at folk flest er mer ambisiøse enn de folkevalgte.

Jørgen H. Kristiansen (KrF) [11:18:14]: Vi har nå kommet fram til finansdebatten, og vi ser de ulike bud-

sjettene, slik de foreligger. I Kristelig Folkepartis alternative budsjett kutter vi klimagassutslippene mye mer enn det MDG oppnår med sitt budsjett. Vi øker kapitalinnskuddet til klimainvesteringsfondet med 5 mrd. kr. Vi har høyere CO₂-avgifter på drivstoff. MDG har, som et plaster på såret, fått et utvalg som skal se på en mulig framtidig avvikling av oljenæringen.

Da er mitt spørsmål til MDG: Hvordan kan dere være fornøyde med dette? Når dere nå har blitt gjort kjent med det, vil dere vurdere å støtte Kristelig Folkepartis alternative budsjett?

Presidenten: Presidenten vil minne representanten Kristiansen om at talen skal rettes til presidenten, og ikke i «du»- eller «dere»-form til medrepresentanten.

Ingrid Liland (MDG) [11:19:04]: Takk for et viktig spørsmål.

Jeg er glad for utslippskuttene i KrFs alternative statsbudsjett, selv om de er enda høyere i MDGs alternative statsbudsjett. Det er nok det jeg kommer til å stemme for primært.

Når vi nå likevel har gått inn i denne budsjettenigheten, er jeg glad for å høre at det er flere i denne stortings salen som overhodet ikke er fornøyd med regjeringens klimapolitikk. Det er heller ikke MDG. Vi har i disse budsjettforhandlingene brukt masse tid på å få satt i gang de store, langsiktige grepene, både i transportsektoren og på olje og gass, som over tid kan gjøre Norge til et konkurransedyktig nullutslippsamfunn. Vi er overhodet ikke i mål med utslippskuttene i denne stortingsperioden, og jeg gleder meg til å samarbeide med Kristelig Folkeparti om å gjøre regjeringens klimapolitikk bedre.

Abid Raja (V) [11:19:59]: I ordvekslingen mellom Bård Hoksrud og Ingrid Liland uteble noe viktig informasjon, og det er at investeringene til jernbane nå er 8 mrd. kr lavere enn da Venstre og FrP hadde flertall.

Mitt spørsmål handler om at MDG nå helhjertet støtter at Norge skal kjøpe klimakvoter av høyst tvilsom karakter for 15 mrd. kr. Den 12. november, altså for tre uker siden, sa MDGs partileder, Arild Hermstad, at dette var hårreisende, løftebrudd og en dårlig unnskyldning for ikke å gjøre noe. Hermstad sa også til E24:

«Vi må betale mye for kvotene, klimaeffekten er høyst usikker, og regningen for omstilling her hjemme blir dyrere jo lenger vi utsetter den.»

Dette er Venstre helt enig i. Spørsmålet mitt er hva det er som har endret seg siden 12. november – det er tre uker siden – og hvorfor MDG ikke lenger mener at dette er en dårlig unnskyldning for å gjøre ingenting.

Ingrid Liland (MDG) [11:20:54]: Jeg vil takke for et godt spørsmål og kan svare at vi fortsatt er helt enig

med oss selv: Klimakvoter er dårlig klimapolitikk. Derfor er jeg veldig glad for at når dette budsjettforliket nå er sluttført, ligger det enda mer til klimafinansiering enn de millionene til klimakvoter. De to milliardene er ekte og kostnadseffektive klimakutt, for det vet vi skjer på en demokratisk og rettferdig måte. Vi har kontroll på investeringene, og i tillegg tjener Norge penger på det. Jeg håper at dette kan være starten på – der Venstre gjerne er med – å drive litt voksenopplæring av regjeringen om at det er klimainvesteringer og ikke internasjonale klimakvoter som gir kostnadseffektive, globale klimakutt.

Presidenten [11:21:44]: Replikordskiftet er omme.

Jørgen H. Kristiansen (KrF) [11:22:04]: Norge er mulighetenes land, bygd på rike naturressurser og sterke institusjoner med utgangspunkt i verdier som frihet, menneskeverd og nestekjærlighet, men vi har også noen utfordringer. Staten eser ut samtidig som familier og bedrifter opplever økte kostnader og krevende vilkår. Elevene har aldri hatt så lange skoledager samtidig som læringen har falt. Vi har høyt sykefravær. Vi har mange uføre, og gjengriminaliteten får stadig sterkere fotfeste.

De rød-grønnes svar i budsjettet er en enda større stat og høyere oljepengebruk i stedet for å styrke grunnlaget for velferden. Regjeringen styrer mot motorhavari for velferden. De pøser på med drivstoff uten å huske verken oljeskift eller nødvendige reparasjoner.

Familien er samfunnets grunnenhet. Samtidig har vi svært lave fødselstall, og mange familier sliter med å få hverdagen og økonomien til å gå rundt. KrF vil gi familiene valgfrihet og handlingsrom. Vi vil at familiene skal få velge når de vil ha barn ved at studenter og andre unge foreldre får rett til foreldrepenger på minst 3 G uansett om de har vært i arbeid eller ikke.

Vi foreslår å gi familiene skattefradrag på 50 000 kr per barn for barn nummer en og to og 100 000 kr for barn nummer tre og fire. Vi øker også barnetrygden til 2 250 kroner i måneden, og med det vil vi redusere antallet fattige barn med 5 000.

Videre er det altfor mange barn som ikke lærer det de skal i skolen. Siden 1996 har andre partier brukt milliarder på å gjøre grunnskolen to år lengre. Det har gått ut over kvaliteten og lærernes vilkår. Resultatet er at vi har falt til bunns i Norden og til midt på treet i OECD. Heldigvis er ikke løsningen langt unna. Vi finner den i Finland, og vi finner den slik skolen var i Norge før reformene satte inn.

KrF foreslår litt kortere skoledag, til finsk nivå. Det vil frigjøre ressurser til 50 000 kr i høyere lærerlønn. Det gir to timer mer kontaktlærertid i uka for lærerne til å følge opp elevene, og ikke minst også en halv milliard ekstra til trykte lærebøker. Som PISA-sjefen sier: Kvalitet

i skolen handler om å rekruttere og beholde dyktige lærere og gi dem nok tid til å følge opp elevene, det handler ikke om lange skoledager. Spørsmålet er: Hva venter regjeringen på?

En annen utfordring er regjeringens skattepolitikk, med høy eierbeskatning, ustabilitet og uforutsigbarhet. Stadig flere dyktige eiere velger å flytte ut, og nyskaping og vekst hemmes. KrF foreslår å kutte skatten på norsk eierskap ved å redusere verdsettelsen av aksjer og driftsmidler i formuesskatten til 60 pst. I tillegg vil vi erstatte exitskatten med et mer næringsvennlig alternativ.

En utfordring er også at vi har 700 000 personer som står utenfor arbeidslivet. Andelen syke og uføre er mye høyere enn i våre naboland, og tallet på unge uføre bare øker. I KrF foreslår vi rett og slett å legge vekk regjeringens skattelotteri. Vi vil heller innføre et arbeidsfradrag for alle unge på 100 000 kr for å stimulere til at unge kommer i arbeid. Vi foreslår også at arbeidstakere får et større finansieringsansvar for langtidsfraværet for å motivere til å få sykmeldte tilbake i jobb.

Den siste utfordringen er den voksende gjengkriminaliteten. Statsministerens svar på stadig mer alvorlige hendelser er at vi ikke kan ha det slik i Norge. Hvorfor vil ikke regjeringen støtte våre forslag om mer politibemannings og økt inntak på Politihøgskolen?

Det er på tide å vedlikeholde samfunnsmotoren. Vi må kutte i statlig byråkrati, næringsstøtte og klimatiltak med liten effekt, og vi må la familier, unge og bedrifter sitte igjen med mer gjennom lavere skatter. Vi må også styrke skole og politi og prioritere klimakutt som monner i fattige land.

Presidenten [11:26:22]: Det blir replikkordskifte.

Farukh Qureshi (A) [11:26:38]: Jeg hadde den tvilsomme gleden av å jobbe i kriminalomsorgen sist KrF satt i regjering eller var en del av det parlamentariske grunnlaget for regjeringen. Regjeringen representantens parti var en del av, utsatte offentlig sektor for en omfattende avbyråkratiserings- og effektiviseringsreform som i prinsippet var et kuttprogram gjemt bak fine, flotte ord. Konsekvensene av kuttet rammet ansatte, innsatte og i realiteten hele samfunnet. Kriminalomsorgen slik vi kjente den, ble rasert. Den dag i dag betaler kriminalomsorgen prisen for den politikken KrF presset fram, til tross for mange og kraftige advarsler.

KrF tar igjen til orde for ABE-kutt. Denne gangen sier de at kriminalomsorgen skal spares. Det er sikkert fint, men med et foreslått ABE-kutt på 1 pst., dobbelt så mye som sist, må jeg spørre: Hva er det KrF har tenkt å rasere neste gang dere får hånden på rattet?

Jørgen H. Kristiansen (KrF) [11:27:36]: Den såkalte ABE-reformen var noe som ble innført med Solberg-re-

gjeringen i 2015, og den gangen hadde en 0,5 pst. kutt årlig. Det fungerte bra den gangen, slik vi opplever det. De siste årene har det ikke vært noe som helst kutt. Reformen er blitt lagt i skuffen. Vi mener det generelt er grunnlag for å legge på 1 pst. kutt. Vi har sett den debatten som har gått i landet om direktørepidemi og i det hele tatt, så vi opplever at det er en god tilnærming. Vi har også en justispakke på 800 mill. kr, så når det gjelder det representanten er opptatt av, tror jeg vi har gode løsninger.

Farukh Qureshi (A) [11:28:22]: KrF foreslår å kutte 55 mill. kr til elektronisk kontroll, også kjent som fotlenke, i sitt alternative budsjett. Det er et dramatisk kutt i en av de mest effektive soningsformene vi har. For meg framstår det som en logisk brist. For hver person som ikke kan sone med fotlenke, betyr det flere innsatte i fengslene våre, høyere kostnader for samfunnet og i verste fall soningskø. Det betyr også færre som kan beholde jobb, familie og bolig, og dermed høyere risiko for tilbakefall.

Mitt spørsmål til representanten blir derfor: På hvilken måte mener dere at kuttet vil føre til mindre tilbakefall, og dermed mindre kriminalitet i samfunnet?

Presidenten [11:29:06]: Presidenten minner igjen om at talen skal rettes til presidenten, og ikke i «du»- eller «dere»-form til medrepresentanten.

Jørgen H. Kristiansen (KrF) [11:29:13]: Hvis det er ett budsjett som virkelig trekker i den retningen representanten foreslår, er det jo KrFs budsjett. Vi har, som jeg sa, en justispakke på nesten 1 mrd. kr. Vi legger inn masse penger til flere politistillinger og flere studenter på Politihøgskolen. Jeg vil sterkt anbefale representanten å kikke på det, og der tror jeg han vil se at vi har en retning i vårt budsjett som er en helt annen enn det representanten antyder.

Tom Staahle (FrP) [11:29:51]: Fremskrittspartiet og KrF deler nok en felles skjebne her i dag. Det er at ingen av våre alternative statsbudsjett sannsynligvis kommer til å bli vedtatt i kveld. Vi deler også noen felles verdier og ønsket om valgfrihet. Økonomisk trygghet er et sentralt element for enhver norsk familie. Er KrF enig med FrP i at lavere skatter og avgifter sikrer familiene større valgfrihet, og mener representanten det framlagte budsjettforslaget fra de fem samarbeidspartiene er til beste eller til verste for norske familier?

Jørgen H. Kristiansen (KrF) [11:30:25]: Ja, KrF er langt på vei enig med FrP i at lavere skatter og lavere avgifter er til beste for familiene, og ikke minst for næringslivet, når det gjelder å gi større valgfrihet. Jeg tror nok FrP og KrF er litt uenig med hensyn til selve inn-

dekningen, hvordan en skal tilnærme seg den tenkningen, men det er jo sånn sett ikke uventet. Når det gjelder familiene, har vi en egen skattepakke, som jeg nevnte i mitt innlegg. Vi bruker 1,3 mrd. kr på å gi skattefradrag for familiene.

Når det gjelder den siste delen av spørsmålet, om det budsjettet som nå ligger an til å bli vedtatt, brukte vi sterke ord da det ble lagt fram. Vi kalte det nemlig en katastrofe for mange norske barnefamilier. Vi ser at deler av det er rettet opp. Fremdeles er det mye som ikke er rettet opp, men som vi retter opp i vårt alternative budsjett.

Tom Staahle (FrP) [11:31:20]: Jeg tror nok representanten fra KrF og undertegnede kan være enig i det.

KrF er på samme måte som Fremskrittspartiet opp-tatt av å styrke kommunesektoren. Det er jo ute i kommunene tjenesteproduksjonen skjer, og hverdagen for folk flest blir ivaretatt. Det er heldigvis Fremskrittspartiet og KrF enige om.

Jeg har et lite spørsmål til, for det er et tema som ikke er omtalt, så langt jeg kan se, i KrFs alternative budsjett, og det er fylkeskommunen. Et effektiviseringsgrep, slik Fremskrittspartiet har foreslått, er jo å avvikle fylkeskommunen. Er det slik at KrF deler Fremskrittspartiets oppfatning når det gjelder å avvikle fylkeskommunen – som et godt grep for å redusere det offentlige byråkratiet?

Jørgen H. Kristiansen (KrF) [11:32:10]: Nei, KrF er ikke der at vi ønsker å avvikle fylkeskommunen. Jeg regner ikke med at det var noen bombe. Jeg tror representanten må kikke ekstra nøye på vårt budsjett, for vi har lagt inn en halv milliard i økte midler til fylkeskommunen. Det går primært til vei og til rassikring. Vi har også en kraftig økning til kommunene på 3,5 mrd. kr, men kanskje det aller viktigste er at KrF bruker 7 mrd. kr mindre enn det de rød-grønne gjør i sitt statsbudsjett. Det er klart at det kan jo ha effekt, ikke minst når det gjelder inflasjon og rente. Vi kan komme i en situasjon der dette budsjettet er såpass ekspansivt at det flytter tidshorisonten for når vi kan få en rentenedgang, som igjen vil ha stor betydning. Jeg har selv vært med og styrt en kommune i 20 år og har sett at det er mye gjeld i kommunene. Jeg tenker at de 7 mrd. kr vi bruker mindre, vil kunne bidra til en lavere rente i større grad enn det regjeringens budsjett kan.

Tom Staahle (FrP) [11:33:14]: Denne representanten skal ta selvkritikk for at han ikke hadde fått med seg det, men han har lest mange alternative budsjettfor-slag. Jeg kan jo da oppfordre representanten til å tenke på neste års budsjettforhandling, og at man da i stedet for å bruke midler på fylkeskommunen, kan styrke

kommunesektoren ytterligere, slik at vi kan legge til rette for enda mer valgfrihet for familiene.

Jeg har lyst til å stille representanten et spørsmål til slutt: Hva ville være det viktigste grepet for å sikre norske familier større valgfrihet, dersom representanten kunne velge fritt på øverste hylle?

Jørgen H. Kristiansen (KrF) [11:33:51]: På vårt landsmøte nå i vår hadde vi fire hovedsatsinger for familiepolitikken. Det ene gikk på skattelettelser for å få flere barn. Det andre handlet om å la foreldrene få lov til å jobbe 80 pst. mens staten gir de siste 20 pst. Vi hadde en kraftig økning i barnetrygden, og vi var også opp-tatt av kontantstøtten. Hvis jeg skal velge noe av dette, er det nok det fradraget vi gir barnefamiliene, men som koster oss 1,3 mrd. kr. Samtidig vet vi at regjeringen tar foreldrefradraget ned fra 25 000 kr til 15 000 kr. Vi tar det opp til 50 000 kr for barn nummer en og to, og 100 000 kr for barn nummer tre og fire. Det er klart: Vi trenger flere lærere, og vi trenger flere sykepleiere i framtiden. Derfor er det et veldig godt tiltak.

Erling Sande (Sp) [11:35:00]: Tidlegare i haust var leiaren i KrF, Dag-Inge Ulstein, ute og nemnde at vi i Senterpartiet burde prøve å søkje gjennomslag i lag med høgrepertia. Eg vil tru at KrF på nokre område er glad for at Senterpartiet gjer opp budsjettet sitt i lag med andre parti enn Høgre og Framstegspartiet.

Støtta til kyrkja og trussamfunna har vore ei viktig sak for både KrF og Senterpartiet. Ein skal vere ganske sterk i trua om ein tenkjer at vegen til FrP og Høgre blir ei ferd på gullgater for kyrkja og trussamfunna våre. FrP har foreslått milliardkutt på dette området, og Høgres finanspolitiske talsmann, Astrup, har tidlegare sagt at kan folk betale for å gå på treningssenter, kan dei betale for å gå i kyrkja.

Spørsmålet er: Er ikkje KrF eigentleg litt glad og letta over at det ikkje er desse partia som skal avgjere finansieringa av trussamfunna våre?

Jørgen H. Kristiansen (KrF) [11:36:02]: KrF og Senterpartiet har mye til felles. Det er det ingen tvil om. Det var mange som hoppet høyt i stolen den gangen Høyre lanserte forslaget om disse kuttene. Så forsto jeg at de har dempet dem litt, og det er jeg sånn sett glad for. Samtidig viser det at Senterpartiet med fordel kunne kommet over på ikke-sosialistisk side, og de er hjertelig velkommen.

Når det gjelder det representanten drar opp om kirken, tenker jeg det er noe vi må løse når vi kommer så langt. Igjen: Hvis de vil være med på det, er de hjertelig velkommen til det.

Erling Sande (Sp) [11:36:41]: Det gjeld ikkje berre trussamfunna og kyrkja. Det er store forskjellar i poli-

tikken mellom KrF og FrP også innanfor bistand og bistandsbudsjettet, internasjonal solidaritet, distriktspolitikk og klimapolitikk. Oppfølgingsspørsmålet er: Meiner representanten Kristiansen at avstanden er størst mellom KrF og Senterpartiet og dei andre partia som no har laga budsjett, eller er han størst mellom KrF og FrP på desse områda?

Jørgen H. Kristiansen (KrF) [11:37:18]: Det er fascinerende at en fra Senterpartiet, som nettopp har inngått et forlik med Rødt, som står veldig, veldig langt unna Senterpartiet, stiller det spørsmålet. Det er jo snakk om å kaste stein i glasshus.

Når det er sagt, vil det alltid være sånn i forlik at en aldri er enig i alt. Vi har samarbeidet veldig godt med FrP tidligere. Når det gjelder f.eks. formuesskatten, deler vi et veldig godt grunnlag med den ikke-sosialistiske siden.

Presidenten [11:37:44]: Replikordskiftet er omme.

Abid Raja (V) [11:38:02]: Etter en liten uke med kaos har vi i dag flertall for et statsbudsjett for neste år. Det er bra for landet, selv om innholdet og konsekvenser kunne og burde vært litt annerledes. Hva er det flertallet egentlig har samlet seg om?

Det såkalt solidariske flertallet vedtar i dag et rekordlavt antall kvoteflyktninger. 100 av verdens 123 millioner flyktninger skal aller nådigst få komme til Norge neste år. Norge har aldri tatt imot færre. Da Venstre var i regjering og en del av flertallet, tok Norge imot 3 000 årlig. Hva er det det solidariske flertallet vedtar? Det er et bistandsbudsjett som medfører et kutt på over 1 mrd. kr, i en tid der bistanden til verdens fattigste aldri har vært under større press. Det er helt utrolig at flertallet mener det er riktig å kutte i bistanden til Afrika i en periode der situasjonen i Sudan er svært kritisk. Flertallet er dessuten enige om at det er fornuftig å kutte i norskopplæringen for flyktninger fra Ukraina, kutte i integreringstilskudd, kutte i overgangsstønad og stønad til barnetilsyn for enslige forsørgere, osv. Er det dette som er solidarisk? Vi kan da bedre enn dette.

Det såkalt tidenes grønneste flertall vedtar videre i dag at gapet mellom inngåtte avtaler og klimamål økes ved at veibruksavgiften på bensin og mineralolje reduseres. Opptrapping av CO₂-avgift for veksthusnæringen reduseres, pendlerfradraget økes, fiskeflåtens adgang til å bunkre som skip i utenriksfart sikres, og den varslede miljøavgiften på mineralgjødsel skrotes. Det innføres en ny kompensasjonsordning for CO₂-avgift for å ivareta norsk innenriks sjøfart, og det blir ytterligere kutt i Enova.

Flertallet vedtar også at Norge skal kjøpe tvilsomme klimakvoter i Aserbajdsjan og andre land for 15 mrd. kr, i stedet for å bidra til klimaomstilling og klimakutt i

norsk næringsliv. De samlede bevilgningene til Enova blir over 2 mrd. kr lavere i 2026 enn i 2025. Flertallet kutter bevilgningene til vern og bevaring av regnskog og til klima- og skoginitiativer med 166 mill. kr. Det er ikke en krone mer til en jernbane som stadig står, og hvor regulariteten i 2025 er på et rekordlavt nivå. Man ligger 8 mrd. kr lavere enn da Venstre hadde hånden på rattet. Flertallet vedtar et statsbudsjett med de høyeste investeringene i olje og gass på over ti år. Dette er resultatet av et budsjett der Arbeiderpartiet, Rødt, SV og MDG har flertall sammen med Senterpartiet. Er det dette som er tidenes grønneste? Vi kan da bedre enn dette.

Vi har hørt det sagt på inn- og utpust at det viktigste for Arbeiderpartiet er trygg styring og ansvarlig økonomisk politikk. La oss se på hva den såkalt ansvarlige økonomiske politikken er. Det er 4,6 mrd. kr i økt oljepengebruk i 2026, ytterligere 2,5 mrd. kr i økt oljepengebruk i 2025 i nysalderingen og engangsinntekter på over 5,5 mrd. kr for å finansiere varig økte offentlige utgifter. Flere tiltak med iverksettelsesdato senere enn 1. januar medfører økt og ukjent finansieringsbehov i 2026. Konsekvensen av den såkalt ansvarlige økonomiske politikken er at det nok en gang blir vanskeligere for Norges Bank å sette ned den særnorske høye renten som resultat av budsjettavtalen. Vi kan da være mer ansvarlig enn dette.

Det slutter ikke der. Budsjettenigheten betyr også, som jeg nevnte i replikk til representanten Moflag, at 40 000 barn i barnehage mister tilbudet om svømmeopplæring. Moflag svarte i replikkordskiftet at dette nå var overført til kommunerammene, men det er faktisk feil. Jeg tror ikke at det var bevisst feil, men det er allikevel feil. Ordningen er slettet, ikke overført, så jeg ber Moflag om å sjekke dette. Det står ingenting om det Moflag sa. Dette har vært et målrettet tiltak for å lære spesielt innvandrerbarn og barn av foreldre med lav inntekt å svømme, for vi er dårligst i Norden på dette. Det er et helt uforståelig kutt. Pengene gikk til statsforvalterne, og barnehagene søkte på dem direkte.

I tillegg er flertallet enige om å kutte i studentboliger, i reiselivssatsingen og i tilskudd og låneordninger til bedriftsetablerere, stikk i strid med lovnader regjeringen selv har gitt i gründermeldingen. Det flertallet er enige om på skoleområdet, er også ille. For det første er det nærmest ingenting bortsett fra kutt, for man kutter i antall lærere som får tilbud om etter- og videreutdanning i forhold til behovet, og tilsynsordningen til veiledning for nyutdannede lærere fjernes under påskudd av at det skal dempe styringstrykket på kommunene. Det samme gjelder tilskudd for flere lærlingplasser. Tror flertallet det blir færre eller flere som får lærlingplass av en slik endring? Vi kan da bedre enn dette. Venstres alternative budsjett viser hvordan.

Norge står foran flere omstillinger. Klimautfordringer blir tydeligere for hvert år, samtidig som verden ikke har vært mer urolig siden andre verdenskrig. Vi kan ikke lenger skyve problemene foran oss. Vi må modernisere tjenestene våre, få fart på innovasjon og omstille økonomien i tide. Likevel har politikken under denne regjeringen vært preget av nøling, utydelige valg og av prioriteringer som ikke møter de reelle utfordringene landet står overfor.

Venstre mener at Norge kan mer. Vi har kunnskapen, ressursene og mulighetene til å ta en tydeligere posisjon i det grønne skiftet, styrke økonomien og sørge for at folk og bedrifter faktisk får de tjenestene pengene går til, men det krever en annen kurs enn det regjeringen og stortingsflertallet fører. Vi trenger mindre symbolpolitikk, mer gjennomføring, mindre byråkrati, mer handlekraft, færre runde formuleringer og tydeligere resultater. Med vårt alternative budsjett for 2026 legger Venstre fram et reelt alternativ. Vi viser en klar retning: mer frihet for mennesker og bedrifter, sterkere og mer målrettede grep for grønn omstilling og smartere bruk av fellesskapets penger.

Vi har store utfordringer vi må løse, og 2026 blir et helt avgjørende år for å løse dem. Vi har mangel på folk. Vi må få flere i arbeid. Vi står midt i en klimakrise uten en realistisk plan for å nå klimamålene våre. Vi har en kunnskapskrise. Barna våre lærer mindre enn før. Vi går mot en kollektivtransportkrise. Kriminalitet og utenforskap blant unge øker. Dette svarer ikke budsjettenigheten på. Vi har laget oss et system med statlig rikdom og kommunal fattigdom. Vi må forenkle, effektivisere, digitalisere mer og prioritere riktigere. Ingen av disse utfordringene løser regjeringen i sitt forslag til budsjett, eller med denne budsjettenigheten. Budsjettavtalen er bedre på noen områder enn det regjeringen la fram, som kollektivtrafikk og kommuneøkonomi, men den svekker til gjengjeld innsatsen på andre, som klima og kunnskap.

I Venstres alternative budsjett prioriterer vi målrettet innsats for å løse alle disse store utfordringene. Vi prioriterer 15 mrd. kr for å få flere i arbeid gjennom en kombinasjon av skattelettelser til alle som står i jobb, og målrettede tiltak for å få flere i arbeid. Vi prioriterer særlig tiltak for å få unge inn i arbeidslivet og eldre til å stå lenger i arbeidslivet. Begge deler er viktig og nødvendig. I Venstres alternative budsjett viser vi hvordan det er mulig å nå klimamålene i 2030, der regjeringen og budsjettkameratene har abdisert. I tillegg har vi en økt satsing på natur på over 1,5 mrd. kr.

I Venstres alternative budsjett prioriterer vi 2 mrd. kr mer til kunnskap i skolen gjennom å gi lærerne mer pusterom, mer hjelp og mer tid til å følge opp elevene de har ansvar for. Vi styrker studentenes hverdag og øker studiestøtten. Vi bygger flere studentboliger og he-

ver frikortgrensen. I vårt alternative budsjett styrker vi innsatsen for kollektivtransport og tog med 4,5 mrd. kr. Det vil bli flere avganger, økt regularitet og billigere å velge grønt med Venstres forslag. I vårt alternative budsjett styrker vi den målrettede innsatsen mot utenforskap og ungdomskriminalitet med 4,5 mrd. kr. Vi gjør det regjeringen og flertallet sier de skal gjøre, men som de likevel lar være å gjøre. Vi styrker laget rundt elevene og én-til-én-oppfølging, og vi bruker en halv milliard for å sikre barn og unge deltakelse i idrett og fritidsaktiviteter, fordi vi vet at idretten er den største inkluderingsarenaen vi har i tillegg til skolen.

I tillegg foreslår Venstre å styrke kommuneøkonomien med over 8 mrd. kr, hvor 6 mrd. kr er økte frie inntekter. Vi foreslår betydelige økninger innen kvinnehelse, idrett, digitalisering, innovasjon og gründerskap og en rekke grep for at færre barn skal vokse opp i vedvarende fattigdom, som økt barnetrygd og å gi gratis fulltids plass i barnehage til alle barn i familier med mindre enn 800 000 kr i husstandsinnkomst. Alt dette gjør vi samtidig som vi kutter i oljepengetruken med 5 mrd. kr, fordi vi viser at det er mulig å gjøre det bedre.

Det er også en del som faktisk blir bedre etter denne budsjettavtalen. En hel del av Arbeiderpartiets svakt begrunnede og svært usosiale kutt reverseres. Det er bra. Det ligger allerede inne i Venstres alternative budsjett. Man styrker også en del andre områder, men ikke på langt nær slik vi gjør det, som f.eks. med barnevernet i Oslo, barnetrygd og reduserte kollektivpriser. Jeg mener at Norge kan mer enn det flertallet presterer i dag. Med det tar jeg opp de forslagene Venstre har fremmet i innstillingen.

Presidenten [11:48:15]: Representanten Abid Raja har tatt opp de forslagene han refererte til.

Det blir replikkordskifte.

Kamzy Gunaratnam (A) [11:48:21]: I Oslo, der Venstre styrer og representanten bor, får byen nå over en halv milliard kroner mer i frie inntekter etter det rød-grønne budsjettforliket – til barnevernet, akuttovernatting, barnehager og kollektivtransporten, ikke minst. Samtidig driver Venstre i Oslo og kutter i eienomsskatten for dem med mest, for så å kutte i tjenester for dem med minst. Det er en politikk som står direkte i motsetning til det Venstre hevder fra denne talerstolen.

Til tross for at Stortinget nå gir byen over en halv milliard kroner ekstra, gjennomføres det fortsatt store kutt i tjenester for barn, eldre og sårbare grupper. Bydeler må si opp ansatte, og fritidstilbud, omsorgstjenester og støtteordninger svekkes. Da må jeg spørre representanten Raja: Hvordan kan Venstre kreve mer velferd nasjonalt samtidig som de vil kutte i velferden i Oslo?

Abid Raja (V) [11:49:15]: Denne byen som jeg er født i, bor i og er veldig glad i, kommer faktisk betraktelig bedre ut med Venstres alternative budsjett enn det den hadde gjort dersom Arbeiderpartiets primærbudsjett var blitt vedtatt – og også bedre enn med det budsjettspartnerne er blitt enige om.

Noe av det viktigste Oslo står i, gjelder en fattigdomsutfordring, en utfordring knyttet til frafall fra videregående og en ungdomskriminalitetsutfordring. Dette styrker vi med mer enn 4,5 mrd. kr mer enn det budsjettspartnerne gjør. Det er en kollektivtransportkrise som gjelder hele Norge, men særlig Oslo. Vi vet at de siste årene, siden Støre-regjeringen tok over, har investeringene til jernbaneforhold blitt 8 mrd. kr mindre enn da Venstre var med på å styre. Hadde Venstres alternative budsjett blitt vedtatt her, ville alle de borgerne Gunaratnam er glad i, som bor i Oslo, ha blitt ekstra glade – for det budsjettet ville ha styrket Oslo betraktelig.

Kamzy Gunaratnam (A) [11:50:19]: Jeg snakker ikke om Venstres alternative budsjett, jeg snakker om de faktiske pengene Oslo kommune kommer til å få fordi Arbeiderpartiet og de rød-grønne styrer. Jeg ser et mønster her: Venstre bruker ikke pengene på velferd når de får dem, de reverserer ikke kuttene når de har mulighet, men de skylder likevel på alle andre. Da Oslo f.eks. fikk penger til tannhelse, brukte Venstre dem på skattelette. Det er ikke regjeringen det står på, det står på Venstre.

Jeg spør igjen: Når Stortinget nå gir Oslo over en halv milliard kroner ekstra, tror representanten at partiene på rådhuset – der Venstre jo er med og styrer – vil prioritere velferd eller skattelett?

Abid Raja (V) [11:50:58]: Akkurat nå diskuterer vi statsbudsjettet, ikke den enkelte kommunes prioriteringer. La meg likevel ta for meg en av de viktigste debattene som har vært denne høsten, og det er ungdomskriminaliteten og tett én-til-én-oppfølging. Der har justisministeren vært i debatter, før valget har Arbeiderpartiet vært i debatter, og man har lovet at man skulle styrke dette. Så ser man på det budsjettet Arbeiderpartiet legger fram, og som blir vedtatt, at det ligger inne om lag 70 mill. kr til tett én-til-én-oppfølging. Når vi har spurt Finansdepartementet om beregninger av hvor mange én-til-én-oppfølginger det faktisk kommer til å bli av dette, får vi ingen konkrete svar, for det har de ikke noen klar beregning på, men vi antar at det vil være snakk om mellom fem og syv, kanskje helt opp mot ti.

Bare på dette ene saksfeltet er Oslo mer framoverlent i skoene. De gjør mer på dette området enn hva regjeringen gjør. Det burde være et tankekors. Regjeringen, en stat som har mye penger og er rik, velger ikke å

prioritere dette området – som vi skulle tro de hadde tenkt å levere på, særlig med tanke på høstens samfunnsdebatt.

Kamzy Gunaratnam (A) [11:52:04]: Jeg tar gjerne justisdebatten med Abid Raja «anywhere, anytime» i denne byen, så det kan vi komme tilbake til, men jeg har ikke fått svar på spørsmålet mitt.

Borte på rådhuset sitter Venstre, Høyre, FrP og KrF og styrer. De peker på at Arbeiderparti-regjeringen er en byfiendtlig regjering, men de kutter fortsatt i grunnleggende velferdstjenester for byens befolkning, for yngre, eldre og de mest sårbare menneskene. Det er et resultat av Venstres politikk på rådhuset.

De peker på oss som de byfiendtlige, men nå får Venstre, i byråd, over en halv milliard kroner i ekstra, økte bevilgninger. Vil de slutte med den kuttingen som foregår i velferden vår? Siste bystyremøte er i neste uke, hvis jeg ikke husker feil.

Abid Raja (V) [11:52:45]: Nok en gang: Her diskuterer vi nå statsbudsjettet. Hvis Gunaratnam har noe hun skal gjøre i Oslo kommune, er hun velkommen til å dra til rådhuset og ta diskusjonen der.

La oss da se på en av de viktige sakene som også var oppe her i replikkordskiftet: barnevernet i Oslo. Dette ble Støre under flere partilederdebatte utfordret på, og han valgte å unngå helt å svare på det. Når regjeringens budsjettforslag så kom, lå det ingenting inne til barnevernet i Oslo. Det har jeg kalt ikke bare en svikt, men også et svik. Disse budsjettspartnerne har klart å legge inn 50 mill. kr mer. Jeg tror vi alle skjønner at når det barnevernet som i denne byen trenger mest hjelp, ikke får mer enn 50 mill. kr, er ikke det bare en svikt, men også et svik mot de barna. Det må vi tørre å si, og det vil ikke Gunaratnam svare på, men det er hun selvfølgelig velkommen til å gjøre hvis hun ønsker det.

Ingrid Fiskaa (SV) [11:53:51]: Venstre vil i sitt alternative statsbudsjett ta 5,3 mrd. kr frå folk som er sjuke. Venstre vil altså svekkja sjukelønsordninga, og argumenterer med at det vil få folk raskare tilbake i jobb. Me snakkar altså om folk som er erklært sjuke av ein lege. Me kunne jo sett for oss at me heller kunne ha gjort arbeidslivet betre, sånn at òg dei som ikkje kan yta 110 pst., kan få ei moglegheit til å arbeida så mykje som dei klarer. I staden vel altså Venstre å mistenkjeleggjere folk som er sjukmelde, og ta frå dei inntekt. SV veit at sjuke folk ikkje blir friske av å bli fattige. Kan ikkje Venstre berre slutta å stempla folk som late og gid-delause?

Abid Raja (V) [11:54:41]: Jeg tar sterkt avstand fra den beskrivelsen av hvorfor vi gjør justeringer i syke-

lønnsordningen. Det faller på sin egen urimelighet, og det får representanten selv stå for.

Siden Støre-regjeringen fikk vedtatt sitt første budsjett, har de reelle utgiftene for sykelønnsordningen økt med nesten 20 mrd. kr, korrigert for prisstigningen og lønnsutgiftene. Reelt sett er det 27 mrd. kr. Det er ingen logikk i at arbeidstakere som gjør de samme oppgavene i Norge som i Sverige, er dobbelt så syke.

Det ble satt ned et ekspertutvalg, sysselsettingsutvalget, som kom med dette forslaget, som Venstre har implementert i sitt alternative budsjett. Hvis representanten går inn og ser nærmere på det, har vi samtidig med å senke sykelønnsen fra 100 til 80 pst. etter seks måneder også valgt å øke arbeidsavklaringspengene fra 66 pst. og opp til 80, og så 70 pst., en lavere nedtrapping. Det er mer sosialt for dem som faktisk blir borte fra arbeid lenge, og en mildere nedtrapping enn det sykelønnsordningen og dagens arbeidsavklaringspenger legger opp til.

Maren Grøthe (Sp) [11:56:02]: Venstre representerer 1,4 pst. av Norges areal på Stortinget. Det blir bekreftet i Venstres alternative budsjett, hvor man kutter i all distriktpolitikk og alle tiltak som skal bidra til utvikling i hele Norge. Det kuttes i grunnskoletilskudd og i ordningen med nedskrivning av studielån, man fjerner gratis ferje, man innfører en rekke avgifter på landbruket – ja, sånn kunne vi fortsatt. Mitt spørsmål er: Har Venstre glemt at det også bor folk utenfor Oslo?

Abid Raja (V) [11:56:36]: Vi i Venstre har et budsjett for hele landet, der utfordringer både i Distrikts-Norge og i byene blir tatt på alvor. Vi styrker faktisk kommuneøkonomien med 8 mrd. kr, slik at tjenestene blir bedre i hele landet, og vi foreslår et løft for kollektivtransport og jernbane i hele landet. Vi tar også på en helt annen måte enn flertallet tak i de aller største utfordringene, nemlig mangel på kvalifisert arbeidskraft, ikke minst i distriktene, og det skatteregimet som har vært under Arbeiderpartiet og Senterpartiet, som nettopp har rammet næringslivet mest.

Er det noe man trenger i distriktene, er det næringsliv, og er det noe Senterpartiet i regjering bidro til, var det disse sterke, uforutsigbare skatteøkningene som rammet næringslivet i distriktene og i byene, og Norge generelt. Dette har hatt en stor konsekvens. Det er vi i vårt alternative budsjett med på å redusere, og det burde Senterpartiet være veldig glad for, for i sum styrker dette distriktene mer enn det Senterpartiets budsjettenighet med regjeringen gjør.

Mímir Kristjánsson (R) [11:57:51]: I et intervju i forbindelse med lanseringen av Venstres alternative statsbudsjett sa representanten Raja at han elsker LO.

Det er fint å si, men det får meg jo til å spørre meg hvordan representanten Raja behandler dem han elsker, for når man ser på det alternative budsjettet, er det målrettede kutt for arbeidsfolk på område etter område. Det er kutt i AFP, det er kutt i sykelønn, og det er økt egenandelstak ved sykdom. Tilskuddet for norske sjøfolk skal kastes på sjøen – og alt dette egentlig for å kunne kutte i skatt på utbytte og formue med over 5 mrd. kr, altså en ren omfordeling fra arbeid til kapital.

Jeg lærte tidlig at man aldri skulle si til jenter at man elsket dem hvis det ikke var sant. Da er spørsmålet: Er det helt sant at Venstre og representanten Raja egentlig elsker LO, når det er denne politikken de har å komme med?

Lise Selnes hadde her overtatt presidentplassen.

Abid Raja (V) [11:58:52]: Vi har nå valgt å legge vekk fagforeningsfradragkuttet, som vi har hatt inne i våre alternative budsjett så lenge noen i Venstre kan huske. Grunnen til det er at en del av, eller kanskje alle, fagforeningene har vært imot det.

Når det gjelder sykelønn, er det litt delte meninger. I en debatt hos Fredrik Solvang, da man diskuterte dette etter at IA-avtalen ikke kom helt i mål, var det noen fagforeninger som var åpne for å se på om man skulle gjøre justeringer i dette.

Jeg er glad i LO. Min far jobbet på spikerfabrikk, og der har jeg også jobbet flere somre. Ulikt ganske mange andre i enkelte andre partier som tilhører LO-familien, tror jeg, har i hvert fall jeg smurt maskiner med maskinfett med mine egne hender. Faren min var stolt av LO. Jeg er glad i LO og har gått i første mai-tog veldig mange ganger, og vi skal vise at vi skal være på lag med fagforeningene i fortsettelsen.

Jørgen H. Kristiansen (KrF) [12:00:02]: Jeg har lyst til å utfordre våre venner i Venstre på skole. Det er grunn til å rose Venstre for å ha lagt inn én time ekstra kontaktlærertid. Det har de klart fordi de har redusert skoledagen, og det er isolert sett bra, men jeg har lyst til å utfordre Venstre på om de vil ta skrittet fullt ut og være med på et større skoleforlik. Hvis en korter ned skoledagen til finsk nivå, eller til det nivået vi hadde før reformene begynte, er det mulig å gi lærerne 50 000 kr mer i lønn, og det er mulig å øke kontaktlærertiden med to timer. Det vil løfte kvaliteten, og det vil løfte læringen i norsk skole. Mitt spørsmål til våre venner i Venstre er om de vil bidra til det.

Abid Raja (V) [12:00:48]: Det høres smart ut å få til brede forlik. Når det gjelder skole, er det litt rart, for jeg tror kanskje vi er det landet i verden som bruker mest på skole, og så går allikevel resultatene ned. Altså: Moti-

vasjonen, leseferdighetene og regneferdighetene går ned. Pilene går liksom ikke i riktig retning. Da tror jeg ikke vi skal stå og si at vi bare skal fortsette med alt vi har gjort fra før. Da tror jeg det er viktig at vi også tenker nytt, og noe av det vi har valgt å prioritere her, er litt mer tid for lærerne. Fra jeg gikk på skolen og til nå, tror jeg elevene i snitt går to år lenger på skole, samtidig som resultatene går ned. Da må vi våge å stille oss spørsmål: Når det vi har holdt på med til nå, ikke har vist seg å fungere, kan det hende at vi må tenke nytt? Et bredt forlik vil jeg tenke er en klok inngang til det.

Presidenten [12:01:46]: Replikordskiftet er omme.

Statsråd Jens Stoltenberg [12:02:17]: Arbeiderpartiet, SV, Senterpartiet, Rødt og MDG er enige om neste års statsbudsjett. I finanstalen sa jeg at vi var forberedt på at det kunne bli krevende forhandlinger, og det ble det. Det er ikke noe nytt at det er vanskelig å bli enige om et budsjett. Det som er nytt, er at vi trenger så mye som fem partier for å sikre et flertall her i salen, men det er dette Stortinget velgerne har valgt, og da er det vårt ansvar – vi partiene som samarbeider – å finne en ansvarlig løsning. Det har vi gjort. Selv om vi er ulike partier, har vi et felles mål om mer fellesskap og mer rettferdighet. Jeg vil takke alle partiene og alle som har bidratt til at vi nå kan vedta et godt budsjett for landet.

Uten orden i norsk økonomi får vi ikke trygge familier og lønnsomme bedrifter. Når verden der ute er preget av uro og konflikt, er det ekstra viktig at vi fører en ansvarlig økonomisk politikk her hjemme. Vi følger handlingsregelen og bruker 2,8 pst. av oljefondets verdi. Det er den samme prosenten som i regjeringens forslag. Vi holder løftet om at skatte- og avgiftsnivået ikke skal øke. Budsjettet bidrar til at folk får bedre råd, med lavere inntektsskatt, norgespris, redusert elavgift, lav makspris i barnehagene, økt fribeløp for uføre og fortsatt opptrapping av en tannhelsereform. Budsjettet trygger fellesskapet. Kommunesektoren får betydelig høyere inntekter. Samlet øker de frie inntektene med 8,4 mrd. kr. Bevilgningen til sykehusene trappes også opp. Vi følger opp langtidsplanen for Forsvaret. Vi viderefører støtten til Ukraina på 85 mrd. kr. I tillegg øker vi den humanitære bistanden til Gaza.

Et statsbudsjett handler om hvordan vi skal bruke penger. Det handler også om hvordan vi kan kutte på noen områder for å bruke mer på andre, om hvordan vi kan bruke pengene bedre, og det handler om hvordan vi skal tjene penger, øke verdiskapingen. Det viktigste vi gjør for å skape større verdier i Norge, er å få flere i arbeid. Derfor satser vi på tiltak vi vet fungerer for å få folk i jobb.

Vi trenger også ny kunnskap og nye virkemidler. Derfor innfører vi nå forsøksordningen med arbeidsfra-

drag for unge, for å finne ut om det faktisk gjør at flere kommer i jobb. Vi legger også om velferdsordninger for å fremme arbeid. Overgangsstonaden gjør det lite lønnsomt for enslige forsørgere å jobbe. Det skaper fattigdomsfeller og hindrer integrering. Nå avvikles denne ordningen for nye tilfeller. Det er ikke ukontroversielt, men det er riktig.

Regjeringen har også invitert partiene på Stortinget til et bredt skatteforlik som kan stå seg over tid og gi forutsigbarhet.

I budsjettforslaget foreslo regjeringen å redusere utgiftene på flere områder for å finansiere andre formål vi mente var viktigere. Nå er det en budsjettenighet mellom fem partier, og ikke alle våre forslag til kutt har fått tilslutning. Likevel gjøres det omfattende omprioriteringer, dels fordi noen av våre opprinnelige forslag består, dels fordi nye har kommet til. Vi reduserer næringsstøtten til Enova og Innovasjon Norge med over 1,6 mrd. kr totalt. Dette er gode formål, men vi må si nei til noe for å kunne si ja til noe annet.

I tillegg til å omprioritere bruker vi pengene bedre. I samferdselssektoren vrir vi derfor pengene fra oppstart av dyre, store prosjekter til lønnsom drift og vedlikehold. Slik får vi mer igjen for pengene. Det settes ikke av midler til bygging av Stad skipstunnel. Vi reduserer detaljstyring og byråkrati ved å fjerne øremerking tilsvarende 1,6 mrd. kr. Det effektiviseres i sykehusene, Forsvaret og statlig sektor.

Alt dette gjør at vi bruker pengene bedre og trygger norsk økonomi for fremtiden.

Presidenten [12:07:26]: Det blir replikkordskifte.

Hans Andreas Limi (FrP) [12:07:40]: Jeg skjønner at finansministeren er fornøyd med at det er etablert flertall på Stortinget for budsjettet for neste år. Et av de avtalepunktene som har blitt mye omtalt i etterkant, er den såkalte oljekommisjonen. Der så jeg at en av budsjettpartnerne, MDG, uttalte at nå skrives det siste kapitlet i norsk oljehistorie, og at dette budsjettet – altså for neste år – åpner for nye eventyr som skal bygge Norge videre.

Kan finansministeren for det første si om han deler denne oppfatningen av hva som ligger i avtalepunktet? I så fall: Hvilke eventyr er det vi snakker om fremover for Norge?

Statsråd Jens Stoltenberg [12:08:25]: Jeg mener det er veldig bra at vi har fått en sånn kommisjon, for enten man nå vil ha en politisk bestemt reduksjon av olje- og gassvirksomheten eller er mot det, som Arbeiderpartiet er, må vi være forberedt på at man skal gjennom store omstillinger i den sektoren. Det skyldes noe så grunnleggende som geologiske forhold på norsk sokkel, at

ressursene kommer til å gå ned, og da er det nødvendig med omstilling.

Det at vi nedsetter en kommisjon som skal forberede oss, legge fram forslag, vurderinger og analyser, mener jeg er i god norsk tradisjon. Det er mange gode utvalg som har gitt oss god politikk etter hvert, men vi skal først få forslagene og vurderingene fra kommisjonen, og så skal vi ta politiske beslutninger her i Stortinget etter det.

Hans Andreas Limi (FrP) [12:09:08]: Det som kunne blitt et eventyr for Norge, er utvinning av havbunnsmineraler på norsk sokkel, men det er nå stanset for fire år i denne budsjettavtalen. Det ville vært en næring som kunne gitt store inntekter, arbeidsplasser og styrket europeisk mineralsikkerhet. Spesielt i en veldig urolig verden kunne Norge gitt et verdifullt bidrag. Det budsjettpartnerne i realiteten gjør, er å gi en gavepakke til Kina, som i årevis har sikret seg kontroll over kritiske mineraler. Det er i hvert fall ikke å ivareta tryggheten.

Har finansministeren noen god forklaring på hvorfor ikke Arbeiderpartiet og regjeringen vil starte med å skrive det første kapittelet i utvinningen av mineraler på norsk sokkel?

Statsråd Jens Stoltenberg [12:10:06]: Forklaringen er at vi har inngått et budsjettforlik, og i et forlik gir man og tar man, man finner kompromisser. Dette mener jeg er et helt rimelig kompromiss å inngå for å få et godt budsjett for landet, der det blir mer penger til sykehus og kommuner, der det blir satset på mye viktig for norske familier og for norske bedrifter.

Vi er i utgangspunktet for å åpne for mineralutvinning på havbunnen, eller i hvert fall leting og konsesjoner. Det har ikke vært mulig å få det i avtalen. Det som er viktig for oss, er at det er forutsigbare rammevilkår for norsk olje- og gassindustri.

Nikolai Astrup (H) [12:10:59]: Denne uken la Norsk Venturekapitalforening frem tall som viser at det ikke har vært investert mindre i norske oppstartsselskaper siden andre halvår 2020, altså under pandemien. I første halvår i år ble det investert 14 ganger mer i svenske oppstartsselskaper enn i norske, fem ganger mer i finske og tre ganger mer i danske. Norge har de siste årene opplevd en betydelig lekkasje av talent og kapital. Blant annet har mange gründere forlatt Norge for å bygge fremtidens bedrifter fra Sverige og andre land.

Vil finansministeren ta ansvar for denne utviklingen, og ser han at det er behov for politiske endringer for å snu trenden som har oppstått under Støre-regjeringen?

Statsråd Jens Stoltenberg [12:11:40]: Det er bra med venturekapital, og det er bra at folk satser på den typen investeringsvirksomhet og den typen kapital,

men det er ikke det eneste målet på om en økonomi går godt. Det er ikke det eneste målet på om det investeres i nye og spennende virksomheter i et land. I Norge er det altså høye investeringer i bedriftene, det er sterk vekst i økonomien. Det er skapt over 160 000 nye arbeidsplasser. Åtte av ti av dem har kommet i bedrifter, i privat sektor. Det er også nyskaping. Det er dels nye bedrifter, men dels er det nyskaping i eksisterende bedrifter. Jeg har stor respekt for venturekapital, men det er altså ikke den eneste kapitalen som skaper vekst og velstand. Det er mange typer kapital og mange typer vekst. Den samlede veksten i privat sektor er god, og mange nye arbeidsplasser skapes der.

Så er jeg alltid åpen for å se på om det finnes andre, bedre virkemidler for å gjøre forholdene enda bedre for å starte norske bedrifter. Da skal vi selvfølgelig også se til andre land, men det er ikke slik at alt i Sverige og Finland er bedre enn i Norge når det gjelder økonomi – tvert imot.

Nikolai Astrup (H) [12:12:48]: Det var et nedslående svar. Slik jeg tolker finansministeren, vil han ikke ta ansvaret for utviklingen. Ikke bare det: Finansministeren ser heller ikke at det er et problem at det er så lave investeringer i norske oppstartsselskaper som det vi nå har sett, fordi det investeres mye i selskaper som stort sett er statseid eller eid av utlendinger. Jeg mener det er et politisk problem at finansministeren ikke vil ta det ansvaret.

Jeg vil minne finansministeren om at denne regjeringen har et mål om at Norge skal være verdens beste land å starte og drive bedrift i. Når vi da ser tallene, er ikke finansministeren enig i at det er et problem for en regjering som har som mål at vi skal være verdens beste land å starte og drive bedrift i, at nordmenn velger å starte bedriftene sine i andre land enn Norge, at kapital og talent reiser herfra til Sverige og andre land for å bygge fremtidens hjørnesteinsbedrifter, og at det investeres mye mindre i oppstartsbedrifter i Norge enn det blir gjort i våre naboland? Er ikke dette et problem?

Statsråd Jens Stoltenberg [12:13:48]: Først vil jeg få klargjøre: Jeg og regjeringen tar selvsagt ansvar for den økonomiske utviklingen i Norge. Vi har lagt fram et godt budsjett som kommer til å bidra til at vi fortsatt har høy vekst, til at vi fortsatt holder orden i norsk økonomi, og til at folk får bedre råd. Det er også et budsjett som legger til rette for at det fortsatt skal investeres mye i norske bedrifter, både i nystartede bedrifter og i gamle bedrifter – og det er private bedrifter vi snakker om. Det som driver veksten i Norge nå, er private investeringer og privat konsum, og det er veldig bra. Det er også et ganske høyt nivå på antall nye aksjeselskaper. Det er faktisk over snittet sammenlignet med da Erna Solberg var statsminister.

Jeg tror denne konkurransen om å telle antall typer selskaper som er opprettet, ikke er det beste målet. Jeg tror det beste målet på hvordan det går i økonomien, er sysselsettingen – den er høy, arbeidsløsheten er lav – og hvorvidt det er slik at folk har trygghet for økonomi og inntekt. Der er det altså bedre i Norge enn i så godt som alle andre land i verden.

Marthe Hammer (SV) [12:15:10]: I går kunne vi lese i kommunesektoren si eiga undersøking at budsjetta i norske kommunar er prega av nedskjering, avvikling, nedbemanning og omstilling, at vi har ein kommunesektor som treng meir pengar, og at det er for få folk i velferda til å stelle våre eldre og passe våre barn. Vi har jo saman blitt einige om fleire milliardar meir til kommunar, fylke og sjukehus i dette budsjettforliket, i det vi i dag skal vedta. Det er veldig bra og høgst nødvendig, og det er vi nok begge stolte over.

Denne veka blei også skatteliste offentlege. Mens Noregs rikaste har formue og inntekt på fleire titals milliardar, tener nesten 70 pst. av vanlege lønstakarar mindre enn gjennomsnittsløna. Samtidig går bankane med store overskot. Eg lurar på om finansministeren er einig i KS-direktøren si beskriving av ein kommunesektor prega av nedskjering og nedbemanning. Er finansministeren einig i at det er behov for meir omfordeling, og vil han jobbe for det?

Statsråd Jens Stoltenberg [12:16:17]: Jeg er helt enig i at situasjonen i kommunesektoren er vanskelig. Spesielt var 2024 et veldig vanskelig år, for da kom det uforutsette fall i inntektene i kommunesektoren. Det er også grunnen til at man både i år, i 2025, og i budsjettforslaget for 2026 har en betydelig økning i bevilningene til kommunesektoren, til både primærkommunene og fylkeskommunene. Samlet sett er det nå blitt 8,4 mrd. kr ekstra i frie inntekter til kommuner og fylkeskommuner.

Jeg er enig med KS i at det er en alvorlig situasjon der ute. Jeg har vært uenig med dem når de har sagt at det ikke har vært verre på 40 år. Det stemmer ikke. Med de aller fleste mål for hvordan kommuneøkonomien er, har det vært lange perioder tidligere der man har hatt flere kommuner på ROBEK-listen og mindre driftsmarginer. Det avgjørende er jo ikke om det har vært verre på 40 år eller ikke, det avgjørende er at det er vanskelig, og at vi trenger mer penger til kommunene.

Så er jeg enig i at vi også skal få til et mer rettferdig skattesystem. Derfor har vi også strammet inn skattene for bl.a. bankene i det budsjettet som nå vedtas.

Marthe Hammer (SV) [12:17:32]: Det er flott at vi har fått til eit budsjett, og vi er stolte over at det er kome meir pengar til kommunane, men vi trur at velferda

står overfor store omstillingar og store utfordringar i åra framover. Difor lurar eg på: Når vi ser den situasjonen som kommunesektoren har lagt bak seg, og når vi ser korleis situasjonen er i sjukehusa, ønskjer finansministeren å bidra til og jobbe for at vi i dei komande åra, i dei komande statsbudsjetta, får eit endå meir omfordelende skattesystem, der vi hentar inn meir frå skattar for å sikre den grunnleggjande velferda?

Statsråd Jens Stoltenberg [12:18:10]: Jeg mener at det budsjettforslaget vi nå la fram, viser at denne regjeringen ønsker å få til et mer rettferdig skattesystem. Vi har tettet to store skattehull – mange milliarder kroner – når det gjelder bank, der man hadde doble rentefradrag, der man kunne trekke fra renter både ute og hjemme. Det tror jeg var godt over en milliard – eller i hvert fall et milliardbeløp. Vi tok også ned flertrinnsmodellen i eiendomssektoren – en betydelig innstramning, milliardbeløp. Det er jo et mer rettferdig skattesystem. Da tar man pengene fra der de virkelig er, og der noen med store inntekter slipper unna med lav skatt.

I tillegg mener jeg at det vi gjør når det gjelder elbiler, også er en fordel fordelingsmessig fordi de 20 pst. rikeste kjøper ti ganger så mange biler som de 20 pst. fattigste her i landet. I tillegg kjøper de dyrere biler. Så det vi gjør med elbiler, har også en klart positiv fordelingseffekt.

Vi skal komme på nye, gode forslag til et mer rettferdig skattesystem, men vi skal ikke øke det samlede skatte- og avgiftsnivået. Når vi øker skattene på ett område, ønsker vi å bruke det på f.eks. lavere elavgift og lavere inntektsskatt for folk med vanlige inntekter. Mer rettferdighet skal vi få på plass sammen med SV i fire nye år.

Bjørn Arild Gram (Sp) [12:19:29]: I regjeringens budsjettforslag foretas det en rekke økninger i ulike klimaavgifter. Det kan være prinsipielt rett å prise utslipp, det er ikke det jeg utfordrer på, men jeg vil mene at det samtidig må vurderes opp mot de sosiale og geografiske effektene det har, og ikke minst må det også vurderes hvorvidt effekten kan forsvinne eller endog bli negativ hvis avgiftene bidrar til at aktiviteten bare flyttes utenlands. Den problemstillingen var regjeringen noe i berøring med tidligere i år, da politikken førte til at fiskebåter seilte lenger for å bunkre i utlandet.

I budsjettforliket videreføres fiskeflåtens mulighet til å bunkre som skip i utenriksfart i Norge, og det skal utredes en kompensasjonsordning for nærskipfarten. Spørsmålet mitt er om finansministeren er enig i at faren for karbonlekkasje må vurderes når klimaavgiftsregimet utformes videre.

Statsråd Jens Stoltenberg [12:20:27]: Svaret på det spørsmålet er ja. Det er helt åpenbart.

Klimaavgifter og klimaprisering er det beste og mest effektive virkemiddelet for å få ned utslippene. Det er det som har bidratt mest til at norske utslipp nå går ned, og det er også rettferdig, fordi forurenser betaler. Samtidig er det ingen tvil om at hensikten med klimaprisering og klimaavgifter er å kutte utslipp, ikke å flytte utslipp, og i en åpen internasjonal økonomi er det et dilemma – som man bl.a. ser for fiskeflåten – at effekten kan være at det ikke blir mindre utslipp totalt, men at det bare blir flytting av utslipp. Da må vi finne de avveiningene, og så må vi samarbeide med vår gode venn i EU, for jo mer og bedre klimaprisering vi får der, jo bedre er det også for å prise klimaet i Norge. Vi kommer altså til å reise til Brussel og snakke med dem om enda mer effektiv klimaprisering.

La meg føye til: De er i gang med å utvide sitt regime for klimaprisering, og da reduserer vi også problemene med klimalekkasje, så da kan Senterpartiet og Arbeiderpartiet fortsatt være for CO₂-avgifter.

Jørgen H. Kristiansen (KrF) [12:21:43]: Trond Giske ga for et par år siden ut en bok, og der skriver han at det å være rik ikke er noen forbrytelse. Han ber også venstresiden legge vekk ord som «laksebaron» og «velferdsprofitør». De skal behandles ordentlig, for de er ordentlige folk, skriver Giske. Bakteppet er alle eierne som har flyttet ut av landet på grunn av skattevilkårene i Norge. Om den særnorske formuesskatten på arbeidende kapital skriver han at det er en reell utfordring at bedriftsledere i Norge kan ha en helt annen beskatning enn utenlandske eiere. Han skriver også at det er trist at de flytter ut.

Jeg har ikke hørt så mange av disse tankene fra finansministeren. Betyr det at finansministeren ikke har lest Trond Giskes bok, eller at Giske har misforstått dette helt?

Statsråd Jens Stoltenberg [12:22:31]: Jeg har lest Trond Giskes bok, og jeg har snakket mye med Trond Giske om mange spørsmål opp gjennom livet. Jeg har også hørt andre som har vært opptatt av skatt på kapital og konsekvensene av det.

Jeg vil bare si at jeg forstår den ideen om at vi skal sammenligne oss med andre land, men da må en jo se på helheten. Det er riktig at vi i Norge har formuesskatt, men de aller fleste av våre naboland og OECD-land har arveskatt, så de som ønsker likhet, må også tenke gjennom konsekvensene av det. Sverige har f.eks. en vesentlig høyere arbeidsgiveravgift enn vi har i Norge. De har ikke formuesskatt. Det er totaliteten i skattenivået som er avgjørende.

Jeg er helt sikker på at det norske skattesystemet kan bli bedre, også med hensyn til å fremme eierskap og investeringer. Derfor er jeg så glad for at vi nå nærmer oss

– med stormskritt – en skattekommisjon, som skal være det første skrittet mot et bredt skatteforlik. Vi er ikke sikre på at vi får det til, men jeg er sikker på at en kommisjon er et virkemiddel som øker sannsynligheten for at vi får det til, og jeg er glad for at Kristelig Folkeparti er med på den fine reisen.

Abid Raja (V) [12:23:46]: Jeg hadde planlagt en annen type replikk, men nå kom det mange meldinger fra Svømmeaktørene, og jeg spurte en av dem som sendte melding, om jeg rett og slett kunne stille det spørsmålet til Jens Stoltenberg, og det har han sagt ja til. I meldingen står det:

Dette går jo ikke. Dette er jo helt krise for HIL Svømming og mange andre. Her har vi jo barn som vil drukne når de ikke får svømmeopplæring, noe du kan gjøre. I vår svømmegruppe, som den største i hele Hamar, betyr dette oppsigelser. Spinnvilt. Med vennlig hilsen Svein-Erik Edvartsen

Som jeg sa tidligere, er bare 50 pst. av norske tiåring-ere i stand til å redde sitt eget liv. Vi er dårligst i Norden. For å bøte på dette startet vi opp et prøveprosjekt for ti år siden som nå har gjeldt i ti år. Ordningen er på plass, pengene går til statsforvalterne, barnehagene søker på det og de får det, de får den opplæringen. Så har dette en nattetime forsvunnet inn i dragsuget. Det er mulig å gjøre noe med dette på ulike rammer, og det er mulig å finne midler hvis man virkelig har reell vilje til det.

Vil finansministeren se på om det er mulig å gi barnehagesvømmeopplæring også neste år, til 40 000 barn?

Statsråd Jens Stoltenberg [12:25:00]: Dette handler ikke om man er for eller mot svømmeopplæring, dette handler om hvorvidt vi tror at kommunene kan gjøre de vurderingene. Det er riktig at det er et tilskudd til statsforvalterne på 78 mill. kr som er fjernet, et øremerket tilskudd, men jeg vil da minne om at kommunene og fylkeskommunene har fått 8,4 mrd. kr ekstra i frie inntekter. Jeg har den tiltroen til kommunene at der det er mulig å legge til rette for svømmeundervisning, der det er et riktig valg, kan kommunene gjøre det valget. De har også ansvaret for skole, og da må de også kunne ta ansvaret for de vurderingene som handler om svømmeundervisning.

Jeg tror vi bare må erkjenne at når vi nå både innlemmer en god del øremerkede tilskudd, og også fjerner noen øremerkede tilskudd, er ikke det et uttrykk for at vi er imot det de øremerkede tilskuddene går til, men det er et intenst ønske om mindre byråkrati, mindre administrasjon av utlysning, søknad, etterkontroll og rapportering. Alle kommuner rapporterer om at det tar mye tid, at det genererer byråkrati. Arbeiderpartiet er mot byråkrati og for effektiv bruk av penger, og derfor fjerner vi den typen tilskudd.

Abid Raja (V) [12:26:14]: Vi må også stille opp for barna som bor i de familiene som har lavest inntekt. I dag har situasjonen blitt slik i Norge, verdens rikeste land, at svømming har blitt en klassesdelt ferdighet. Det er barna i de familiene som har råd til å være i basseng, dra på ferier eller ta private svømmekurs, som lærer seg å svømme. For å bøte på dette, for at denne ferdigheten ikke skal være klassesdelt, startet vi med dette. Det har vel å merke ikke ligget inne i Jens Stoltenbergs budsjett-kuttforslag, det har blitt til i en nattetime. Jeg tror Jens Stoltenberg vil være enig i at når man gir dette i frie midler til kommunene, kontra en søkbar, målrettet ordning forvaltet av statsforvalterne, som har vist seg å fungere, som er testet og prøvd ut, kan ikke Jens Stoltenberg stå her med hånden på hjertet og si at neste år vil 40 000 barn få svømmeopplæring i barnehagen. Hvis Jens Stoltenberg kan stå og si det, at 40 000 barn vil få det i barnehagen neste år, skal jeg tro ham på det.

Statsråd Jens Stoltenberg [12:27:19]: Dette handler ikke om man er for eller mot svømmeopplæring. Det handler om hvordan vi skal styre Norge, om vi skal bidra til at det brukes mindre tid på papirarbeid og mer tid på det vi faktisk er ute etter, tjenester ute i kommuner og fylker. Har man søkbare ordninger, skal det altså utlyses, søkes, tildeles, rapporteres og gjerne evalueres. Jeg forstår det, men vi har nå mange hundre øremerkede tilskudd. Det er stadig flere rapporter om at veldig mye tid går med til administrasjon av dem. Derfor har vi i dette budsjettet – og det er jeg faktisk stolt av – dels fjernet, dels innlemmet veldig mange tilskudd, og dermed har kommunene ikke bare fått de 8,4 milliardene i rene frie inntekter, men faktisk 1,6 mrd. kr oppå det, i form av innlemmede tilskudd. Dette er et fjernet tilskudd, men det er det samme poenget, det er mer penger for kommunene.

Dessuten ble ikke dette til om natten. Det ble til på dagtid (presidenten klubber), og vårt budsjett er ... (presidenten klubber igjen).

Presidenten [12:28:23]: Taletiden er ute.
Replikkordskiftet er omme.

Tonje Brenna (A) [12:28:40]: Jeg er stolt over at Arbeiderpartiet sammen med SV, Rødt, Senterpartiet og MDG har gjort et godt budsjett enda bedre. Det er nå flertall for et budsjett som styrker tryggheten for folk, for økonomien og for landet i en urolig tid.

Det blir ofte misforstått – bevisst eller ubevisst – hva trygg økonomisk styring betyr. La oss starte med hva det ikke betyr. Trygg styring er ikke fravær av uenighet. Uenighet mellom forhandlende partier – det er det som er politikk. Har man viktige verdier til felles og et ønske om å finne løsninger, noe dagens budsjettflertall på

Stortinget har, er ikke sånne prosesser kaos. Det er et gode for demokratiet.

Trygg styring betyr heller ikke at absolutt alle i Norge blir veldig glad eller fornøyd hver eneste gang det legges fram et budsjett, snarere tvert imot. En viktig del av trygg økonomisk styring er å holde igjen på pengebruken, noe som betyr at vi også må si nei, og av og til gi litt mindre enn det mange ønsker at vi kunne gjort. Sagt på en annen måte: Trygg økonomisk styring betyr å legge fram budsjettforslag som også utløser protester, irritasjoner, ja til og med av og til sinne.

Hensikten er å nå de store målene som gagnar de aller fleste, både nå og i fremtiden: trygghet for folks økonomi, for landets økonomi, for grunnleggende velferdstjenester og for landet i en urolig tid.

For Arbeiderpartiet har det hele tiden vært noen tydelige stolper som har ligget til grunn. Vi skal ha en ansvarlig pengebruk og en uendret uttaksprosent fra oljefondet sammenlignet med regjeringens forslag. Det gjelder fortsatt. Vi skal holde vårt skatte- og avgiftsløfte om et uendret samlet nivå. Det ligger fast. Vi skal også ha forutsigbarhet for olje- og gassnæringen. Arbeiderpartiet står fast ved en linje om at denne næringen skal utvikles og ikke avvikles. Det ligger fortsatt fast. I tillegg skal vi ha en ansvarlig forvaltning av pensjonsfondet vårt.

Det har vært avgjørende å komme til enighet med de andre partiene innenfor grensene av disse stolpene. Jeg er stolt og glad for at vi har klart det gjennom gode og konstruktive samtaler de siste par dagene.

Budsjettet for neste år sikrer trygghet – trygghet for økonomien, trygghet for landets økonomi, trygghet for grunnleggende velferdstjenester og trygghet for landet i en urolig tid. Vi har nå flertall for en solid styrking av de nære og grunnleggende tjenestene der folk bor, gjennom større bevilgninger til kommunene. Det er kanskje ikke så overraskende, for Arbeiderpartiet og de andre rød-grønne partiene prioriterer alltid mer penger til kommunene høyere enn høyresiden. De gode velferdstjenestene kommunene har ansvar for – barnehage, skole, SFO, eldreomsorg, kulturtilbud og mer – er enda viktigere for oss, for vi prioriterer ikke de store skattekuttene til dem som har mest fra før.

Folk skal ha trygghet for grunnleggende velferdstjenester og vite at det er nok folk på jobb for ungene deres i barnehagen, og at dem vi er glad i, får hjelp og omsorg den dagen de trenger det.

Vi har styrket både kommuneøkonomien og fylkesøkonomien og bemanningen i barnehagene gjennom disse budsjettene. Vi har også styrket sykehusøkonomien. Alt dette er endringer i forhold til det opprinnelige budsjettforslaget, men det er ikke noe nederlag for Arbeiderpartiet. Tvert imot er våre lokalpolitikere og stortingspolitikere like opptatt av å styrke disse områdene

som det de andre partiene vi nå har inngått forlik med, er. Vi har sammen blitt enige om rett og slett å gjøre tingene litt raskere, litt større og litt bedre gjennom dette forliket.

Statsbudsjettet handler om å fordele penger, men noe vi ofte møter på, er at penger alene ikke er nok, for det nytter ikke å bevilge mer penger hvis vi ikke har menneskene til å gjøre jobbene. Derfor har Arbeiderpartiet også prioritert å få flere i arbeid, holde folk i jobb og legge enda bedre til rette for at det skal lønne seg å jobbe. Siden 2021 har 162 000 flere kommet i jobb. Åtte av ti av disse har kommet i jobb i privat sektor. Likevel er det en utfordring å få tak i nok arbeidskraft, for vi trenger alle de hodene og hendene vi kan få, i arbeid i dette landet. Derfor er det enda større satsinger på arbeidsmarkedstiltak i budsjettet. Vi skal ha forsøk med jobbfradrag og nye ordninger for å få flere rekruttert til helse- og omsorgstjenesten. Det er viktig for oss som samfunn, men det er også viktig for hver og en av oss. I Norge skal man vite at det er bruk for deg, at man trengs, at man er til nytte for noen, og at Norge trenger deg.

Jeg er stolt over og glad for at vi nå har flertall for et budsjett som gir både trygg økonomisk styring og trygghet for folks økonomi, og for at vi bygger fellesskapene sterkere framover.

Martin Virkesdal Jonsterhaug (FrP) [12:34:07]: Norge står i en krevende økonomisk situasjon. Prisene har økt, skattene har økt, og mange familier opplever at det blir vanskeligere å få endene til å møtes. Dette er ikke bare statistikk – det er virkeligheten for folk. Når strømregningen kommer, når handlekurven blir dyrere, og når skattene spiser opp stadig mer av inntekten, da kjenner folk det på kroppen. Jeg spør: Er det riktig at staten tar mer når folk har mindre?

Fremskrittspartiet mener det er på høy tid å snu denne utviklingen. Vårt alternative statsbudsjett for 2026 handler om én ting: å gi folk mer trygghet i hverdagen. For oss er det et grunnleggende prinsipp at man skal få beholde mer av sine egne penger. Det er ikke staten som skaper verdiene – det er folk som står opp hver morgen, går på jobb og bidrar til verdiskaping, som gjør det. Derfor foreslår Fremskrittspartiet omfattende skattelettelser og avgiftskutt som vil merkes i vanlige folks lommebok.

Blant hovedgrepene vi tar, er et av de viktigste lavere inntektsskatt for alle. Vi øker personfradraget og hever frikortgrensen til 150 000 kr. Det betyr at unge mennesker som er i startfasen av livet, får lov til å beholde mer av sine egne penger. Det gjør boligdrømmen eller drømmen om å få sin første bil mer oppnåelig.

Vi fjerner også trinn 1 i trinnskatten og reduserer satsene i trinn 2. Dette betyr at en gjennomsnittlig skat-

tebetaler får rundt 6 000 kr mindre i skatt, og en familie med to voksne og to barn kan sitte igjen med nesten 30 000 kr mer i året.

Dette betyr at vi flytter makt fra denne sal og inn i hver enkelt persons hender. FrP tror på at folk selv er minst like gode til å prioritere hva pengene skal brukes på i dette landet, som representantene på Stortinget.

Derfor foreslår vi å gjøre strøm og mat billigere. Vi foreslår å halvere momsen på mat. Det vil merkes hver eneste gang folk går i butikken. I tillegg innfører vi en makspris på strøm på 50 øre per kilowattime, inkludert moms. Det gir forutsigbarhet og trygghet i en tid da strømprisene har vært en stor belastning for mange.

Vi ønsker også et mer konkurransedyktig næringsliv. Vi begynner med kysten og avviker normprisrådet og reduserer grunnrenteskatten til 15 pst. Slik sørger vi for at penger skapt på kysten, i større grad blir på kysten framfor å ende i Finansdepartementet.

Vi mener det er på tide å gjøre noe med formuesskatten. Nesten daglig kan vi lese om mennesker som flytter fra dette landet, og Fremskrittspartiet begynner på jobben med å fjerne formuesskatten. Vi øker innslagspunktet til 3 mill. kr for enkeltpersoner og 6 mill. kr for ektepar og gir verdsettelsesrabatt på aksjer og driftsmidler.

Fremskrittspartiet mener det er viktig å styrke bedriftenes økonomiske handlefrihet og gi dem mulighet til i større grad å gjøre investeringer. Regjeringens høye skatte- og avgiftsøkninger, som omfordes gjennom subsidier til utvalgte deler av næringslivet, gjør at bedriftenes handlingsrom blir mindre og mindre. Fremskrittspartiet vil erstatte virkemiddelapparatbruken og en «aktiv næringspolitikk» med bedre rammevilkår gjennom at skatter og avgifter senkes. Dette vil legge til rette for bedre og lønnsomme investeringer, også i nye arbeidsplasser.

Dette gjør vi fordi vi tror på et Norge der folk har frihet til å styre sin egen økonomi. Vi tror på et næringsliv som får rom til å investere og skape arbeidsplasser. Vi tror på en stat som tar mindre, slik at man kan beholde mer selv.

Arbeiderparti-regjeringen har økt skattene med over 22 mrd. kr siden de overtok. Fremskrittspartiet går motsatt vei. Vi kutter skatter og avgifter med 53 mrd. kr. Dette finansierer vi gjennom kutt i byråkrati, bistand og symbolpolitikk og ved å prioritere norske arbeidsplasser og familier først.

Dette er ikke bare tall på et papir. Dette er forskjellen mellom å måtte kutte i matbudsjettet og å kunne gi barna en sunn middag. Det er forskjellen mellom å måtte velge bort fritidsaktiviteter og å ha råd til å leve et godt liv der man får ta gode valg.

FrPs alternative statsbudsjett gir folk flest mer frihet, mer trygghet og mer håp for framtiden.

Henrik Asheim (H) [12:38:42]: Etter lange forhandlinger vil et flertall i dag vedta et statsbudsjett for 2026. Det har vært mye oppmerksomhet om kriser og brudd i forhandlingene, antall mandater som trengs for å få flertall, eventuelle utfall og politisk spill. For Norge har det også en kostnad.

For mye spill, bråk og forhandlinger skygger i den offentlige debatten for de viktige, politiske veivalgene vi er nødt til å gjøre som land. Arbeiderpartiet har valgt å legge kursen til venstre ved å basere flertallet for det viktigste styringsverktøyet i Stortinget, nemlig statsbudsjettet, på støtte fra Rødt, SV, MDG og Senterpartiet.

Høyre mener at summen av den politikken disse fire partiene nå er enige om, ikke gir svar på det Norge trenger fremover. Tvert imot trekker det på en rekke områder landet i gal retning.

I statsbudsjettet skriver regjeringen selv at vi i neste stortingsperiode vil oppleve at utgiftsveksten blir høyere enn inntektsveksten. Dette gapet vil øke drastisk de neste tiårene. Med andre ord vil prioriteringene bli tøffere også når man fortsetter å fase inn oljepenger. For å sørge for at vi legger grunnlaget for et bærekraftig velferdssamfunn som også kommer våre barn og barnebarn til gode, må vi gjøre flere ting:

Vi må skape verdier i Norge. Da må det blir lettere å starte og drive bedrift. Vi kan ikke ha et skattesystem som gjør at gründere og de som har en god idé, forlater landet. Der den rød-grønne fempartikoalisjonen ikke gjør noe som helst for å gjøre det lettere å starte og drive bedrift i Norge, har Høyre en klar politisk retning: Vi senker skatten på norsk eierskap, vi bedrer opsjonsbeskatningen, og vi endrer den såkalte exitskatten. Sammen med økt satsing på forskning gir dette muligheter og frihet til å skape verdier og arbeidsplasser – ikke politisk vedtatte arbeidsplasser, men de som vokser frem av folks skaperkraft, harde arbeid og vilje til å satse.

I tillegg til å skape mer må vi også sørge for at ikke utgiftene fortsetter å øke. Vi må slutte å sløse med penger, og ikke minst må vi slutte å sløse med mennesker. I Norge har vi nå 700 000 mennesker i arbeidsfør alder som står utenfor arbeidslivet. Budsjettet legger opp til at dette tallet vil fortsette å øke i 2026, og at utgiftene til sykepenger, arbeidsavklaringspenger og uføretrygd vil øke med om lag 17 mrd. kr. Dette har ikke preget overskriftene når partiledere har gått inn og ut av dører kl. 03 om natten. Det har heller ikke preget kravene som har blitt fremmet i forhandlingene, tvert imot. Likevel er utgiftene til å holde mennesker utenfor arbeidslivet i realiteten en av de neste års største budsjettvinnere.

Med det som bakteppe er det synd å se at flertallet i dag vil vedta en svekket arbeidslinje, også sammenliknet med det forslaget regjeringen selv la frem. Flertallet dropper forslaget om å legge barnetrygden inn i bereg-

ningen av sosialhjelp, og med unntak av at fribeløpet for uføre øker, kommer det ingen nye tiltak for å hjelpe mennesker tilbake i jobb. Er det én ting vi vet med sikkerhet, med den sammensetningen Stortinget nå har, er det at når nye budsjetter skal forhandles, vil summen av disse partiene ikke ta de nødvendige grepene for å styrke arbeidslinja, slik at flere får incentiver og muligheter til å jobbe og færre blir dømt til et liv i utenforskap.

Igien ser vi en klar forskjell på venstresiden og Høyres alternative budsjett. Vi foreslår langt flere dører inn i arbeidslivet og færre dører ut. Derfor foreslår vi å sette i gang forsøk med arbeidsorientert uføretrygd, slik at flere kan jobbe mer selv om de er uføre. Derfor setter vi av penger til å rulle ut en nasjonal ungdomsyttelse for dem under 30 år, slik at flere blir møtt med aktivitet og hjelp, ikke passive ytelser. Derfor senker vi skatten på arbeidsinntekt. Da blir det mer lønnsomt å jobbe, og vi kan styrke arbeidslinja uten å holde ytelsene på et for lavt nivå for dem som ikke er i stand til å komme i jobb.

Det alvorlet regjeringen selv viser til i sitt budsjett, ser ikke ut til å ha preget de vedtakene Stortinget vil gjøre i dag. Det tas ingen grep for å skape mer, incentivene for å jobbe blir svekket, ikke styrket, og pengebruken øker fremfor at man får kontroll på utgiftsveksten.

Kirsti Bergstø (SV) [12:43:44]: Jeg vil starte med å takke alle de andre partiene på rød-grønn side, også min egen forhandler, Marthe Hammer. Jeg vil takke ledere, forhandlingsledere og bakland for i fellesskap å lande et budsjett som tar Norge i en mer rettferdig, mer solidarisk og grønnere retning.

I forhandlingene har det vært nødvendig både å hindre usosiale kutt og å drive arbeidet for trygghet i hverdagen, gjennom velferd og sterke fellesskap, videre. Vi har klart begge deler.

Da SV for noen år siden fikk på plass at de som har aller minst, også skal få beholde barnetrygden, ved at man ikke lenger skulle regne barnetrygd som foreldres inntekt når sosialhjelpen ble beregnet, var det et veldig viktig steg i kampen mot Forskjells-Norge. Jeg er veldig glad for at vi nå har et flertall som erkjenner dette, og som har lyttet til de sterke stemmene fra Redd Barna, fagbevegelse, Aleneforeldreforeningen – alle dem som på vegne av dem som ble rammet, har løftet opp kravet om at denne endringen ikke måtte skje. Jeg håper at dette er den siste gangen vi må ta kampen for det.

Det samme gjelder for engangsstønaden, som er en helt nødvendig trygghet for foreldre uten inntekt, som dermed ikke har rett på foreldrepenger. Vi må alltid huske på at de valgene vi tar, er basert på valgene vi faktisk har. Muligheten til å være foreldre handler om hvorvidt vi har troen på at vi kan klare oss økonomisk og praktisk,

og det handler om hvorvidt vi har bolig, inntekt og tro på morgendagen.

Derfor er jeg oppriktig glad for at flere nå skal få større frihet og flere valg med den budsjettenigheten vi diskuterer i dag, som uføre, som nå skal få jobbe mer uten å tape på det, og alle dem som gleder seg til at tannhelseformen skal rulles ut videre, fordi det gir mulighet for bedre tannhelse for alle dem som ikke har råd til å gå til tannlegen i dag, og det gir mulighet til ferie for dem som knakk en tann og måtte ta kostnaden ved det. Vi har drevet fram arbeidet for en reform som skal sikre at ingen skal betale mer for å gå til tannlegen enn til fastlegen, og jeg er glad for at vi er mange som nå står sammen om det.

Det er også viktig for unger, ansatte og foreldre at det blir flere folk på jobb i barnehagene. I fjor fikk vi på plass en ordning med toppet bemanning. Vi ser at den forsterkes og bygges videre på. Behovet er stort når det er høyt sykefravær og lav bemanning. Vi vet at velferden er et godt sted å jobbe hvis man opplever å få flere kollegaer, ikke kutt. Derfor er det viktig å få flere folk på jobb i barnehagene.

Det er bare vi på det rød-grønne laget, vi som er venner av velferden og forsvarere av den norske modellen, som faktisk kan gjøre noe med Alvoret som er der ute, og som kan jobbe sammen for både å trygge folk og sikre nok folk på jobb, slik at tjenestene er der når man trenger dem. Det gjør vi nå, og det må vi så absolutt gjøre også framover.

Jeg har mottatt veldig mange meldinger de siste dagene om at man er begeistret over at det er blitt et flertall. Det er mange som har hatt en stor frykt for at Sylvi Listhaug skulle overta. Det er fullt forståelig. Jeg har betrygget dem med at for SV er det én ting som er aller viktigst, og det er noe vi har brukt mye krefter på, nemlig å få på plass et flertallsbudsjett, for som vi vet: Alle må med. Det er bare et flertall som kan sikre et budsjett som gir den forutsigbarheten som gjør at store endringer blir ekte. Jeg er glad for det vi har fått på plass:

Jeg er glad for det historiske vedtaket om en stopp for havbunnsmineraler ut stortingsperioden, og jeg er glad for at vi får en hel milliard kroner til skogvern. Skogen og naturen er viktig for folk i dette landet.

Jeg er også glad for at vi skal ha et omstillingsutvalg som skal gjøre et viktig arbeid. For å være helt ærlig: Jeg er ikke så bekymret for at folk bruker ulike ord. Vi vet at det er handling som betyr noe, og her legges grunnlaget for et godt arbeid som kan lede til handling.

Det gjør det også når vi løfter kollektiv, og når vi forplikter oss til utslippskutt. Jeg vil si at det er ingen tvil om at dette er et godt arbeid, og at fremtiden er rød-grønn.

Trygve Slagsvold Vedum (Sp) [12:49:01]: Den dyktige finanspolitiske talsperson for Senterpartiet, Bjørn

Arild Gram, har gått gjennom de offensive sakene, men denne budsjetttrunden har ikke bare handlet om det. Jeg har lyst til å snakke om de to pilarene Senterpartiet har vært mest opptatt av på det mer defensive. Det er norsk olje- og gasspolitikk og forvaltning av Statens pensjonsfond utland. Hvorfor har jeg lyst til å løfte fram det?

Jo, det er fordi at hvis man går tilbake til 2000 – 25 år tilbake i tid – brukte den norske stat 13,3 mrd. kr fra Statens pensjonsfond utland. Hvis vi går til i år, altså inneværende år, er det anslagsvis 526 mrd. kr. Det er helt enormt, og det er så definerende for finansieringen av den velferdsstaten vi har vært opptatt av. Det er så definerende for finansieringen av Norge. Derfor var det helt uaktuelt for Senterpartiet å være med på noen justeringer, skifter eller radikale endringer i Statens pensjonsfond utland i en budsjettforhandling, for det må være så gjennomtenkt.

La meg illustrere hvor mye 526 mrd. kr egentlig er. Det er hele forsvarsbudsjettet. Det er alle universiteter og høyskoler i Norge. Det er alt vi gjør innen kultur og teater, som Nationaltheatret – kultur rundt omkring i hele landet. Det er alt vi bruker på politi og påtalemyndighet. Det er støtte til redningstjeneste, samfunnssikkerhet og beredskap. Det er barnetrygd. Det er den statlige finansieringen av barnevernet. Det er alt vi bruker på kirker, tros- og livssynssamfunn. Det er Kystverket. Det er Utenriksdepartementet, inkludert bistandsbudsjettet. Det er alt vi bruker på internasjonalt klimaarbeid, finansiering av luftfart, statlig drift og bygging av vei. Ikke bare er det vei, men også alt vi bruker på bygging og drift av jernbane, kjøp av posttjenester og støtte til norsk matproduksjon.

Stortinget er sikkert lei nå, for det tar så lang tid å lese gjennom hele listen, men det er også poenget, for det finansierer det statsbudsjettet vi har foran oss. I veldig stor grad blir det finansiert av Statens pensjonsfond utland. Hvis man skal gjøre det litt grovt: Det som ikke finansieres av det, er kommuner, sykehus og folketrygd. Nesten alt annet på budsjettet finansieres av uttaket. Derfor kan man ikke gjøre endringer en sen nattetime av hvordan man skal forvalte Statens pensjonsfond utland. Det var helt, helt uaktuelt, og det kommer til å være helt uaktuelt også de årene som kommer, for det er fundamentet for den velferdsstaten vi har.

Hva er det som gir pengene inn i Statens pensjonsfond utland? Jo, det er forvaltningen av vår olje- og gassformue, og at det har vært framtidsrettede politikere før oss som har tenkt: Hvordan kan vi bruke den olje- og gassformuen til å skape velstandsvekst for alle, for det norske samfunnet?

Hvis man tar fjoråret, hadde vi i 2024 en kontantstrøm, altså innskudd, på 680 mrd. kr fra norsk olje- og

gassnæring – 680 mrd. kr inn til fellesskapet. Hvis man da legger til grunn handlingsregelen på 3 pst., er det litt over 20 mrd. kr hvert eneste år, til evig tid, som vi kan bruke på gode formål. Driftsbudsjettet til politiet er litt over 20 mrd. kr. Bare realavkastningen vi får av innskuddet fra norsk olje- og gassnæring i fjor, kan finansiere det vi bruker på drift av politiet hvert eneste år framover. Derfor går det heller ikke an å tenke at vi skal gjøre noe fikst og morsomt for norsk olje- og gassnæring en sen nattetime, for hvis vi gjør feil da, er det så definerende for hele den norske økonomien og for den norske velferdsstaten.

For Senterpartiet har det i denne budsjettforhandlingen vært mange offensive saker. Vi har fått gjennomslag for veldig mye jeg er opptatt av, f.eks. nedskrivning av studielån, kommuneopplegg, et bedre avgiftsopplegg, og for politiet og Forsvaret er det gjort mye vi er godt fornøyd med. Likevel er den defensive kampen nesten den viktigste, for hvis vi gjør feil på det grunnleggende der, kommer det til å ramme hvert eneste storting i årene som kommer, også titusenvis av arbeidsplasser langs kysten.

Jeg er veldig fornøyd med at rammene for norsk olje- og gassnæring ligger fast. Det er trygt, og skal vi gjøre justeringer, skal det være gjennomtenkt. Senterpartiet er veldig fornøyd når det gjelder Statens pensjonsfond utland, at rammene ligger fast. Det er trygt, og skal man gjøre justeringer, skal det være gjennomtenkt. Dette har blitt et godt budsjett, og pålene ligger fast.

Marie Sneve Martinussen (R) [12:53:44]: Arbeidsfolk er de virkelige verdiskaperne i samfunnet. Samtidig kommer det verken butikkansatte eller bønder til gode når matprisene i butikken øker. Det rammer kassalapen til oss alle, og det er kapitaleierne bak dagligvarekjedene og de store bankene som blir stadig rikere. Det er godt dokumentert. Dette er Forskjells-Norge.

Jeg elsker Norge. Norge er kanskje et lite land, men det er et land som er rikt på ressurser. Historisk har folkevalgte i denne salen gjort kloke valg for å forvalte dem demokratisk, langsiktig og til det beste for det norske folk. Det gir grunn til selvtillit også framover. Det finnes mye penger i Norge. Det finnes mat, energi og arbeidsvilje. Det som trengs, er vilje til en samfunnsstyring, til å fordele og forvalte samfunnets ressurser på en rettferdig og fornuftig måte, med mål om å skape en bedre framtid for folk. La meg introdusere et nytt ord: Vi trenger en styringsoptimisme.

Rødt går fremst i kampen mot Forskjells-Norge, og etter valget er vi i en historisk posisjon. Vi er uunnværlig for flertallet. Vi har for første gang deltatt i forhandlinger om statsbudsjett, og vi har satt oss fore å være både konstruktive og knallharde, med et sylskarpt mål om å ska-

pe forandring til det bedre som kan merkes i folks hverdag. Rødt er et hverdagsparti.

Min kollega representanten Mimir Kristjánsson har allerede gjort en god jobb med både å forhandle fram resultater og legge dem fram fra denne talerstolen, så hvis jeg skal velge meg ett ord, er det stolthet. Det er stolthet over at vi nå skal ta de første store skrittene mot en ordentlig tannhelsereform, stolthet over at vi nå skal jobbe for å redusere innleie fra bemanningsbyråer innen helse og omsorg, styrke Arbeidstilsynet og styrke Fair Play Bygg, sånn at vi kan sikre fast jobb for flere, mindre sosial dumping og bedre kår for de virkelige verdiskaperne i samfunnet. Det er stolthet over et historisk nei til gruvedrift på havbunnen og stolthet over at stortingsflertallet forvalter det mandatet som velgerne ga oss i valget, om å få ned forskjellene både økonomisk og geografisk. Det er også stolthet over at vi har klart å bli enige om en rekke viktige ting i budsjettet for 2026, men også enige om en del langsiktige prosjekter som peker framover, både for en rettferdig miljøpolitikk som tar vare på naturen, og for å tette hullene i velferdsstaten.

Selvfølgelig er vi ikke i mål med ett budsjett. I flere tiår har klaseskillene økt i Norge. En helt vanlig familie har ikke fått ta del i den økonomiske veksten på ti år. Kommuneøkonomien og hverdagsvelferden er fortsatt under press, og en stadig større del av rikdommen, og dermed også samfunnsmakten, hopper seg opp i toppen.

Rødt vil snu denne utviklingen. Vi vil få ned forskjellene og forsvare og forsterke folkestyret. Vi har vunnet fram og får med dette budsjettet økt fribeløpet for uføre til 1 G, og vi jobber nå videre for å øke velferdsstatens minsteytelser for pensjonister, uføre og folk på arbeidsavklaringspenger. Vi skal ha stolthet over arbeid, men respekt for sykdom.

Vi har i dette budsjettforliket også gjort skatteopp- legget bitte litt mer omfordelende, men fortsatt er det sånn at en vanlig sykepleier eller rørlegger betaler en større andel av inntekten sin i skatt enn de 1 pst. rikeste i Norge gjør. Det burde helt åpenbart vært motsatt.

Vi har fått på plass totalt 1 mrd. kr til gjenoppbygging av Palestina, og Norge skal også jobbe for å fastslå israelsk medansvar og erstatningsansvar. Norge skal jobbe for å straffeforfølge de voldelige israelske bosetterne og innføre et lovforbud mot varer fra folkerettsstridige bosetninger. Norge skal nå gjøre mer for Palestina, og Rødt mener selvsagt fortsatt at vi må gjøre enda mer.

Vi har vist en gang for alle at Rødt har både vilje og evne til å delta i styringen av samfunnet. Årets statsbudsjett er et tydelig bevis på det. Vi har tenkt å bruke den styrken vi har fått av velgerne, til å skape faktisk forandring i hver sving. Framover skal vi bygge en sterkere venstreside med både partier, fagbevegelsen, miljøbevegelsen

sen og andre viktige samfunnsbevegelser, for det trengs hvis vi skal få ned levekostnadene og bedre levekårene for folk flest. Det er Rødts motivasjon hver eneste dag i denne salen.

Arild Hermstad (MDG) [12:58:49]: I dag blir det flertall for et budsjett som setter miljø- og naturhensyn og solidaritet med de aller mest sårbare i sentrum. Dette har blitt kjempet fram og forhandlet med våre fire samarbeidspartier, og jeg vil takke alle oss fem partiene for at vi har fått landet et så framtidsrettet og godt budsjett for Norge, som også sikrer starten på en trygg omstilling ut av oljealderen. Vi øker CO₂-prisen på sokkelen, ikke bare i 2026 – vi sikrer også at avgiften skal trappe opp helt fram til 2035.

Klimakuttene i dette budsjettet vil bli betydelige. Vi sikrer også at regjeringen skal legge fram flere tiltak i revidert nasjonalbudsjett som sørger for at utslippskuttene blir enda større.

Gulrøtter er viktig i miljøpolitikken. Vi har en stor jobb med å gjøre det enklere og billigere å leve miljøvennlig, for i dag premieres de miljøvennlige i altfor liten grad. Det endrer vi nå. Kollektivsatsingen vi legger fram, setter en helt ny standard. Vi har fått på plass 1 mrd. kr til fylkeskommunene for å redde kollektivtilbudet og en pott på 620 mill. kr som kan gi 100 kr billigere månedskort. Denne kommer allerede til neste år, på veien mot et norgeskort i kollektivtrafikken. Stortingsflertallet ber også regjeringen om, i dialog med fylkeskommunene, å utrede muligheten til å innføre et nasjonalt månedskort for kollektivtransport, med mål om innføring i 2027.

Vi er også stolte over at dette budsjettet sørger for at elbilfordelene ikke blir borte så raskt som regjeringen tenkte. Fordelene skal fases ut – det er alle enige om – men det skal ikke skje over natten, og heller ikke over bare 13 måneder. Nå er det flertall for at vi gjør denne innfasingen over tre år, og det gir et klart signal om at omstillingen fra fossil til fornybar i veitrafikken skal fortsette.

Vi må også ha flere gulrøtter. Derfor er jeg glad for at vi nå har fått flertall for å få på plass en norgespris på solceller. Vi vil også sette av en milliardpott til skogvern, som reelt sett vil gi utslippskutt på bakken, og ikke minst to milliarder til klimainvesteringsfondet, som skal gå til klimatiltak i lavinntektsland. Det kommer til å bidra til massive utslippskutt – ca. 10 pst. av de totale norske utslippene, bare på ett tiltak.

Mange i denne salen elsker naturen, og vi er helt avhengig av den, men ofte blir de fagre ordene ikke fulgt opp. MDG er derfor opptatt av at vi må bygge opp naturen og ikke fortsette å drive rovdrift på den. Nå er det altså flertall for fire år med stans i utvinning av havbunnsmineraler. Det er en seier som ikke hadde kommet hvis

ikke SV hadde sikret en midlertidig stans i fjor, men nå har vi altså tatt det helt i mål. Det betyr at det unike og verdifulle dyphavet kan puste lettet ut. Vi setter av friske penger til naturrestaurering, til Natursats, til Oslofjorden og til nitrogenrensning. De fleste rødlisteartene i Norge bor i skogen. Derfor er en milliard ekstra til skogvern noe som skaper jubel blant insekter, mose, lav og sopp, og hos alle oss som elsker naturen.

For noen uker siden var jeg på Oslo Folkehøgskole Rønningen. Ungdommene der var sterkt bekymret for at stipendandelen skulle kuttes fra dagens 40 pst. til 15 pst. Folkehøgskolene våre er en inkluderingsfabrikk. Det som verdsettes der, er ikke karakterer og pugging, som mange har fått mer enn nok av etter 13 år med skolegang. Her er det musikk, volleyball, friluftsliv, drama, e-sport og mye annet, og ikke minst det sosiale samværet, som ofte endrer folks liv og gir dem retning og venner i en sårbar periode i livet. Budsjettenigheten retter nå opp i dette. Stipendandelen forblir 40 pst. og sørger for at folkehøgskolene blir for alle, ikke bare for dem med rike foreldre.

I tillegg innfrir vi studentorganisasjonenes viktigste krav før dette valget. Nå blir studiestøtten knyttet til grunnbeløpet i folketrygden. Det etablerer et klart gulv for kjøpekraften til alle studenter. Vi gjør også det samme for borteboerstipendet. Hvis man legger på økte ytelser, tannhelsereformen som er i gang og en økning av frikortgrensen fra 0,4 G til 1 G, viser det helt tydelig at dette budsjettet er et veldig godt budsjett for alle som sliter i Norge.

Ida Lindtveit Røse (KrF) [13:04:08]: Kaos er et ord som har gått igjen i omtalen av denne budsjettprosessen. Sannheten er at kaoset i prosessen har overskygget kaoset i prioriteringene. Forliket innebærer økt uttak av oljepenger med til sammen 6 mrd. kr og varige utgiftsøkninger som i stor grad finansieres med engangsinntekter. KrF står i år, som i fjor, for den laveste oljepengebruken. Det handler om ansvarlighet, om å prioritere og om solidaritet med dem som kommer etter oss.

Norge har noen grunnleggende utfordringer. I løpet av denne stortingsperioden vil vi mest sannsynlig få et Norge der det er flere innbyggere over 65 år enn det er barn og unge under 20 år. Det er læringskrise i skolen. Det er rammevilkår som svekker norsk eierskap. Dette budsjettet løser ikke problemene; det forstørrer dem. Budsjettet ikke er et løft for næringsliv og verdiskaping. Produktivitetsveksten er lav, og vi henger langt etter på innovasjon. De som bygger og driver bedrifter over hele landet, fortjener bedre og mer stabile rammevilkår. Formuesskatten på arbeidende kapital må bort. Det handler om å sikre velferden for fremtiden, sikre trygghet for investeringer og sikre framtidens arbeidsplasser.

Målinger viser at folk vil ha flere barn, men økonomien stopper dem. Derfor foreslår KrF en kraftig skattelette per barn: 50 000 kr for barn nummer én og to og 100 000 kr for barn nummer tre og videre. Det er enkelt, ubyråkratisk og et løft for familiens økonomi. Regjeringen går motsatt vei og kutter i foreldrefradraget, slik at alle familier får mindre. KrF øker barnetrygden, det mest effektive tiltaket for å sikre at færre barn vokser opp i fattigdom, mens forliket ikke har noen reell økning av den.

Grunnleggende sett handler politikk om å gi folk trygghet – trygghet for at hjelpen er der når man trenger den. Rundt omkring i landet vårt er det eldre og deres pårørende som kjenner på utrygghet. Søknaden om sykehjemsplass er kanskje sendt, men plassen lar vente på seg. Derfor foreslår Kristelig Folkeparti å bygge ut flere sykehjemsplasser og styrke sykehusene og psykisk helsevern. Det leverer ikke forliket på.

Barna går lenger på skolen, men de lærer mindre. KrF vil ha tilbake det som fungerer. Vi vil kutte i timeantall til finsk nivå og øke lærerlønnen med 50 000 kr. Vi vil gi læreren mer fleksibilitet og tid. Regjeringen, derimot, velger å kutte i tilskuddet KrF fikk gjennom for å gi nyutdannede lærere veiledning. Dette er en ordning som hindrer at ferske lærere gir opp allerede det første året. Å kutte er det motsatte av det vi trenger. Skolen trenger flere lærere som blir stående, ikke færre.

Det er mye ved årets budsjettprosess som er overraskende. At Senterpartiet går hånd i hånd med MDG, Rødt og SV for å dra politikken til venstre, er overraskende. At SV jubler for et budsjett som tar imot 2 pst. av det antallet kvoteflyktninger de selv har programfestet, er overraskende. At de skriver under på et bistandsbudsjett der Afrika og de fattigste landene får mindre, og der utdanningsbistanden er radert bort, er trist og overraskende. At MDG støtter et budsjett med økte CO₂-utslipp fordi man fikk en omstillingsplan som er så vag at alle i salen i grunnen kunne stemt for den, det overrasker.

Det er bra for landet vårt at det omsider ble flertall for budsjettforliket, men forliket er ikke bra for landet vårt. Det er feil kurs, det er manglende prioritering av de store utfordringene landet står overfor, og det er ikke trygg styring.

Statsminister Jonas Gahr Støre [13:08:42]: Valget i høst ga flertall til partier som vil skape et tryggere, grønnere og mer rettferdig Norge med muligheter over hele landet, men én ting er å komme sammen om en retning, og noe annet er å komme sammen linje for linje i et statsbudsjett. Bak enigheten ligger det kompromisser. Kompromisser er ikke lette, men som en tidligere utenriksminister sa: Kompromiss er det vakreste ordet i den norske politiske ordboken. Det kan vi bekrefte. Det

er resultatet av at vi lytter til ulikheter og lager broer til mål som forener oss. Det vil jeg takke flertallspartiene for. For første gang, så vidt jeg vet, har vi et statsbudsjett i Norge som fem partier stiller seg bak – avklart på morgenkvisten på onsdag, i god tid til denne debatten.

Vi får nå et budsjett som gir trygghet for både hverdagsøkonomien, bedriftsøkonomien og nasjonaløkonomien, som gir trygghet for barn, unge og eldre, med styrket kommuneøkonomi, som er viktig for bemanningen i barnehagen og eldreomsorgen, som gir trygghet for små forskjeller, med mer rettferdig fordeling, sterkere velferd og lavere inntektsskatt for det brede lag av befolkningen. Vi får et trygghetsbudsjett for fremtiden, med omstillinger og reformer på en rekke områder: skatt, klima, energi, kommune, skole, helse og politi. Det gjør vi innenfor ansvarlige rammer, med et budsjett som sørger for at den gode utviklingen i norsk økonomi kan fortsette. Prisveksten er på vei ned. Lønningene stiger mer enn prisene. Kjøpekraften øker. Strømprisen blir mer stabil med innføringen av norgespris. Velferdstjenester som barnehage og SFO er billigere, mens barnetrygden er høyere enn noen gang før. Summen av dette er at folk får bedre råd.

Mer enn før er det typisk norsk å være i jobb. 162 000 flere har kommet i jobb de siste fire årene, og oppgaven er å øke tallet. Innen 2030 skal vi ikke bare nå klimamålene, vi skal også jobbe for å få 150 000 flere i jobb. Vi har de siste 25 årene hatt høyere sysselsettingsandel og lavere ledighet enn de fleste andre industriland, og klart lavest i Norden. Det er nettopp fordi vi har et skapende næringsliv, et skattesystem som stimulerer til arbeid, og ordninger som gjør at folk står lenger i jobb og kan være trygge hvis de blir syke. Framover må vi prioritere arbeidslinjen enda tydeligere. Vi vet alle sammen at oppgavene blir flere, men vi blir ikke flere i yrkesaktiv alder til å utføre dem.

Jeg er ikke overrasket over at landets største opposisjonsparti, Fremskrittspartiet, prioriterer annerledes enn oss. Det skulle bare mangle. Men det er overraskende at de store kuttene kommer midt i nasjonalformuen, i humankapitalen – 65 pst. av nasjonalformuen vår – i arbeidskraften, vår viktigste ressurs, i tiltakene som hjelper folk ut i jobb. De kutter i tilbudene for innvandrere som skal ut i arbeid, norskopplæring, opplæring i samfunnskunnskap, utdanning og kvalifisering. De kutter i forskning og innovasjon, de frøene som kan vokse til nye arbeidsplasser og nye næringer. De fjerner forsøksordningen med arbeidsfradrag for unge, som gir inntil 27 500 kr i lavere skatt, og de kutter i fagforeningsfradraget, som vi vet er en av motorene i et velorganisert arbeidsliv for å stimulere til organisering. Vi heier på arbeidsfolk og bedrifter som organiserer seg.

Mens vi setter i gang omstillinger og reformer, står Fremskrittspartiet igjen med én stor reform, ABE-reformen, kulturkuttreformen vi vet ikke bygger, men bremser, utviklingen.

Til slutt: Selv om politiske forskjeller er bra i et demokrati, og debattene er skarpe, er det også bra at vi samles om noe grunnleggende, som forsvaret av landet, slik Stortinget har gjort med langtidsplanen for Forsvaret, som utgjør en stor del av statsbudsjettet. I går var jeg i Storbritannia for å følge opp langtidsplanen. Vi inngikk her vår mest omfattende forsvarssamarbeidsavtale på mange år, om å styrke samarbeidet på tvers av alle forsvarsdomener, fra havbunnen til verdensrommet. Vi er også samlet om støtten til Ukraina. Det er en stor styrke i den veldig krevende tiden det landet står i og skal inn i. Derfor vil jeg i Stortinget – mellom havbunnen og verdensrommet, det er vel her vi befinner oss – takke representanter fra alle partier for arbeidet med statsbudsjettet for 2026. Jeg ønsker at de får gode netter til å kompensere for de tapte, og jeg understreker at regjeringen ser fram til fortsatt godt samarbeid med dem og med hele Stortinget i årene som kommer.

Presidenten [13:13:19]: Det blir replikkordskifte.

Hans Andreas Limi (FrP) [13:13:33]: Med fare for å bli beskyldt for å være en stemme fra jammerdalen må jeg likevel påpeke overfor statsministeren at det fortsatt er mange i Norge som sliter med å få økonomien til å gå opp. Det som er budsjettpartners svar, er altså å halvere det planlagte kuttet i elavgiften og se helt bort fra det forliket som ble inngått i revidert, og som mange oppfattet som et løfte om lavere matmoms. Svenskene derimot – uten oljefond – halverer matmomsen, og de har redusert drivstoffavgiftene.

Vi har i vårt alternative budsjett foreslått lettelser som ville gitt en vanlig norsk familie ca. 30 000 kr mer å rutte med i året. Det ville betydd veldig mye for dem som ifølge Frelsesarmeens fattigdomsbarometer nå frykter at de ikke har råd til å feire jul. Vi vil jo ikke ha svenske tilstander i Norge, men hvorfor er det så vanskelig for Støre-regjeringen å gjennomføre avgiftskutt, som ville dempe prisveksten og gi folk bedre råd?

Statsminister Jonas Gahr Støre [13:14:36]: Jeg vil ikke si at representanten snakker om jammerdalen. Han tilbød meg en Smil før innlegget mitt. Han ba meg ta to. Derfor smiler jeg i dag, for vi har et veldig godt budsjett. Dette er, som jeg sa, et budsjett som gir folk bedre råd. Jeg tviler ikke på at representanten også ønsker det, men veien dit er annerledes for Fremskrittspartiet enn for de partiene som har inngått dette forliket. Vi gir folk bedre råd gjennom lavere inntektsskatt, gjennom norgespris, gjennom billigere barnehage for små-

barnsfamilier og gjennom en lang rekke tiltak som for-deler dette på en rettferdig måte, mens representantens modell er store kutt til dem som har aller mest fra før, i troen på at det skal skape en effekt for hele økonomien. Det er forfriskende at vi har de forskjellene, for det tegner et bilde av ulike strategier for Norge. Dette budsjettet, som er et kompromiss mellom fem partier hvor vi står sammen om det aller viktigste, peker i en god retning for et samfunn der folk får bedre råd, og hvor de mulighetene er fordelt rettferdig.

Hans Andreas Limi (FrP) [13:15:38]: Ja, vi deler ikke bare ut Smil, vi gir skatte- og avgiftslettelser til folk med helt ordinære inntekter fordi vi mener det er riktig at folk skal få beholde mer av sine egne inntekter.

Under Arbeiderpartiets tid i regjering har svenske kriminelle nettverk nå etablert seg i alle landets politidistrikt. Politiets reaksjon da budsjettet fra regjeringen kom, var at det ikke engang er tilstrekkelig til å dekke lønns- og prisveksten neste år. I budsjettforliket som nå er inngått i Stortinget, prioriteres det altså å opprettholde 14 passkontor fremfor å sikre mer penger til flere politipatruljer. Fremskrittspartiet mener det nå er et reelt behov for å styrke politiet. Politidekningen har gått ned. Det forebyggende arbeidet til politiet lider. Mener statsministeren det er riktig at symbolpolitikk skal gå foran tryggheten til folk på gaten?

Statsministeren Jonas Gahr Støre [13:16:41]: Utfordringen fra organisert kriminalitet over landegrensene er betydelig. Det er en av vår tids store utfordringer. Alle land i Europa opplever den. Vi må ha europeisk samarbeid for det. Kommer det nettverk til Norge som rekrutterer unge mennesker til kriminalitet, pushet av narkotika og store pengebeløp, er det vår store utfordring. Det jobber altså flere folk i politiet i dag enn da vi overtok. De jobber med de nye oppgavene man må inn i for å klare å kontrollere den kriminaliteten. De sitter bak pc-skjermene og tar dem som jobber i nett for å rekruttere. Vi har gitt 600 mill. kr til kamp mot kriminelle nettverk og gjenger, og det kaller politiet for en «game changer». Det betyr at de kan jobbe på nye måter og trappe opp innsatsen den veien.

Vi ønsker å ha et politi som virkelig svarer på de utfordringene som er. Da representantens parti satt i regjering, kuttet man i utdanningskapasiteten for politiet. Nå har man helt andre tall. Dette tar det imidlertid tid å gjøre noe med. Jeg er glad for at alle som kommer ut fra politiutdanningen nå, får jobb. Vi trenger dem på jobb.

Hans Andreas Limi (FrP) [13:17:43]: Det er imidlertid et faktum at det er færre politifolk ute i politidistriktene nå enn det var før Støre-regjeringen tiltrådte.

Til et annet rop fra jammerdalen: Det meldes om krise i sykehusene. Ikke alle steder, men veldig mange opplever en situasjon hvor de må kutte kraftig ned på driften, og det går ut over pasientene. I Helse Møre og Romsdal – det siste eksempelet – styrer de mot et underskudd på 544 mill. kr i år. Mens det er krise i Sykehus-Norge og tilbud legges ned, prioriterer altså forlikspartnerne å øke bevilgningen til Gaza, dobbelt så mye som til norske sykehus. Det sier jo litt om deres måte å prioritere på, til tross for at Norge allerede er helt på verdenstoppen i bistand. Mener statsministeren at det er en riktig prioritering?

Statsminister Jonas Gahr Støre [13:18:42]: Det eksempelet med Gaza og sykehusene er nesten komisk i alt sitt alvor. Gaza er dramatisk og tragisk, og det er utfordringer i sykehusene. Det å framstille det på den måten er – bokstavelig talt – langt, langt utenfor. Vi har en betydelig satsing på sykehusene. Det betyr at resultatene fra sykehusene i Norge sammenlignet med andre land står seg veldig bra. Vi ser imidlertid også utfordringene i sykehusene. Derfor er vi nå i gang med et stort arbeid for reform for å se sammenhengen mellom sykehus og kommunehelsetjeneste, slik at folk skal få hjelp, den hjelpen de trenger, der de trenger den. Vi skal sørge for at de som tar avgjørelsen om hvordan vi organiserer sykehusene våre, hvordan vi sørger for at økonomien er i balanse, får støtte til det. Det representanten Limi går inn for, er jo en endring av norsk sykehusorganisering hvor vi skal sitte igjen med et kjempedirektorat i Oslo som skal bestemme hvordan det skal være rundt om i alle deler av landet, fjernt fra der virkeligheten er. Det kommer ikke til å gi bedre tilbud i sykehusene. Det kommer ikke til å gi bedre tilbud til pasientene.

Ine Eriksen Søreide (H) [13:19:57]: I dag kom NHO med sin medlemsundersøkelse blant norske bedrifter, og den viser økende pessimisme i næringslivet. Én av fire bedrifter melder at nåsituasjonen er dårlig, og at situasjonen vil bli verre det neste halvåret.

Statsministeren har tidligere vært flink til å skryte av investeringsrekord i næringslivet på fastlandet. Det er riktig at det har vært en investeringsrekord, men den var i første kvartal 2022, og siden investeringer tar litt tid, både å planlegge og å starte opp, er jo ikke den rekorden noe dagens regjering kan ta æren for. Etter det har imidlertid investeringene falt, og nå er investeringene lavere enn de var før pandemien.

Tar statsministeren ansvar for at regjeringas politikk nå gjør at investeringene er lavere enn før pandemien, og at bedriftene melder om økende pessimisme?

Statsminister Jonas Gahr Støre [13:20:48]: Det er et urolig bilde rundt oss. Jeg forstår at bedrifter i Norge

som i stor grad er basert på eksport, ser et bilde nå som er preget av at det kommer tollsatser, at det er krig i Europa, og at det er en uforutsigbarhet, bl.a. i amerikansk politikk, knyttet til det internasjonale regelverket. Det kan jeg forstå. Likevel: Det er fortsatt håp. Hovedtallene i norsk økonomi, de som viser hvordan det går med bedriftene våre, er gode. Vi har lav ledighet. Vi har høye investeringer, og investeringsforventningene til Statistisk sentralbyrå og Norges Bank er at de kommer til å gå opp. Vi har høye overskudd. Vi har litt flere nyetableringer enn på representantens vakt og litt færre konkurser, og vi har altså rekord i eksport – så det er et godt utgangspunkt. Det betyr likevel ikke at vi sier at alt dermed er som det skal være, og dette budsjettet har mange tiltak for å rette opp i det. Tiltaket om en skattekommisjon, som representantens parti nå vil delta i, som jeg synes er veldig bra, er nok et bidrag for å sørge for at vi har gode, forutsigbare rammevilkår for næringslivet vårt.

Ine Eriksen Søreide (H) [13:21:51]: Jeg registrerer at statsministeren peker på alle andre forhold enn regjeringas politikk for å forklare den økende pessimismen i næringslivet – men han peker også på eksport og tollsatser. Det er et veldig viktig tema. Vi er et land som eksporterer ca. halvparten av alt vi produserer i dette landet, og Europa er vårt aller viktigste marked. USA er også et viktig marked. Nå har dessverre deler av norsk metallindustri havnet på utsiden av EUs beskyttelsestiltak. Vi har også fått høyere toll fra USA enn det EU-landene har fått. Statsministeren har tidligere hevdet at Norge fikk bedre tollvilkår fra USA enn det EU fikk, men vi fikk altså 15 pst. toll på toppen av eksisterende tollsatser, mens EU har fått 15 pst. toll som et tak, der de eksisterende tollsatsene da ikke er høyere enn 15 pst. Da blir mitt spørsmål: Kan statsministeren nå bekrefte at norske bedrifter har fått høyere tollsatser til USA enn det bedrifter i EU har?

Statsminister Jonas Gahr Støre [13:22:52]: Det jeg viste til, var at avtalen EU inngikk med USA – vi kjenner til en god del i den, men det er sikkert deler vi ikke kjenner til – inneholdt mer enn tollsatsen. Det var en avtale også om investeringer og, jeg holdt på å si, innrømmelser EU ga.

Vi har vært helt tydelige på at vi har fått 15 pst. fra USA på toppen av de særtollene som gjelder fra før. Da er vi oppe i 17–18 pst., hvis vi legger det sammen, det varierer litt. Det er også deler av vår eksport til USA som ikke har toll. Akkurat hvem som har kommet best ut av det, vet ikke jeg, det er ikke mulig å si at vi kommer dårligere ut, men vi har nå fått disse 15 prosentene fra USA, og det beklager vi. Vi mener det ikke er grunnlag for å gi det, og vi skal snakke godt med USA også framover.

Det er ikke slik at vi er på utsiden av EUs beskyttelsestiltak. Det var noe vi var opptatt av, at hvis EU har beskyttelsestiltak rundt hele EU, som reaksjon på USA, så skal vi komme på innsiden. Det som har skjedd på ferrolegeringer, er jo, som representanten vet, en beskyttelse av EUs industri for dem som eksporterer. Vi er uenig i det tiltaket og skal følge nøye opp for å forsøke å få rettet på det.

Kirsti Bergstø (SV) [13:24:06]: Statsministeren framhevet ordet kompromiss som et vakkert ord som betegner budsjettenigheten. Jeg vil trekke fram et annet, nemlig fellesskap. Jeg tror nettopp frykten for at vi ville få et samfunn med økte forskjeller, med svakere fellesskap, med større splittelse mellom folk, også var en av grunnene til at mange i all oppriktighet var redd for at vi ikke skulle finne enighet i fellesskap, og at FrP skulle ta over posisjonen vi ønsker at Støre skal ha. Da er jeg veldig glad for at vi fikk på plass det rød-grønne fellesskapet, og at vi klarte å lande en budsjettavtale som jeg mener er god, som tar Norge i en mer rettferdig, grønn og solidarisk retning.

Jeg vil bare høre: Hva mener statsministeren har blitt ekstra bra? Hva er forbedret i budsjettet nå i forhold til det som ble lagt fram?

Statsminister Jonas Gahr Støre [13:25:06]: Jeg er av den oppfatning at det budsjettet man endelig ble enige om, står vi alle sammen om. Mye av det SV bidro med i forrige periode vi satt i regjering, står vi sammen om, og jeg har syntes det har vært fint å kunne fortelle fint om det, fordi vi har fått det til sammen. Derfor er det første poenget her at landet nå får et budsjett. Det ble klart på morgenkvisten to dager før, så alle visste at det kom. Det er ingen løse forslag inn i Stortinget i siste liten, slik det var i forrige periode, det er ingen uklarheter, slik det var i den perioden da de borgerlige styrte. Det er i seg selv bra. Det er jeg veldig fornøyd med.

Jeg mener at vi har fått til gode løsninger her. Jeg berømmer forhandlerne våre, og jeg berømmer også representanten Bergstø for, spesielt i siste fase, å ha vært veldig konstruktiv og medvirkende til at dette skulle gå sammen. Jeg synes jo den omstillingskommisjonen er veldig løfterik på veldig god norsk maner – trekker opp linjene for det vi skal gjøre sammen. Det har skjedd en styrking av klimadelen av dette budsjettet som jeg mener er positiv. I det hele tatt – jeg kan gå linje for linje: Det er veldig mange positive tiltak innenfor en ansvarlig ramme.

Bent-Joacim Bentzen (Sp) [13:26:18]: Jeg registrerer at statsministeren har tatt på seg et Senterparti-grønt slips for anledningen, og det er veldig hyggelig.

Gratis ferge er et utrolig viktig tiltak for folk og næringsliv i nord. På Herøy melder Mowi om at de har spart om lag 20 mill. kr i årlig margin for slakteriet, og at en konkurranseulempe er borte. Jeg kjenner selv til flere som har flyttet til Nordland som følge av nedskrivning av studielån. Kan statsministeren garantere at gratis ferge og nedskrivning av studielån er tiltak som vil bestå i hans regjeringstid?

Statsminister Jonas Gahr Støre [13:26:53]: Vi skal være varsomme med å spå om framtiden, det er et ganske godt utgangspunkt. Nå har vi vedtatt dette i forbindelse med statsbudsjettet. Vi var for å innføre det. Når det gjelder dette med studielån, vil jeg bare si at partileder Slagsvold Vedum og jeg var med og lanserte dette sammen. Arbeiderpartiet var for det og er for det. Det vi hadde i vårt budsjettforslag – og vi har forklart og beklaget at det kom en feil i den vekslingen – var at vi skulle gjennomføre det prosjektet, men at vi kanskje skulle gjøre det i to etapper fordi vi måtte gjøre andre prioriteringer. Det vi har vedtatt nå, mener vi er det vi skal ligge på. Så må Stortinget og regjeringen ta ansvar for at vi ser på budsjettene i tråd med de utfordringene vi møter år for år. Dette er et godt budsjett, som er ment å vare og ta Norge trygt inn i de årene som ligger foran oss.

Ida Lindtveit Røse (KrF) [13:27:51]: Norge er et fantastisk land, men vi har også noen store utfordringer. En av dem er at 700 000 personer står utenfor arbeidslivet. Andelen syke og uføre er høyere enn i våre naboland, og antallet unge uføre øker. KrF vil på sin side innføre et arbeidsfradrag for unge nå og stimulere til at flere kommer i arbeid, at arbeidsgivere får et større finansieringsansvar for langtidsfraværet for å motvirke det og få sykmeldte tilbake i jobb, og gjennomføre en uførereform der uføre med restarbeidsevne som kan arbeide noe, kan få en helsejustert lønn som tar høyde for redusert produktivitet.

Er statsministeren bekymret for det høye antallet uføre og sykmeldte, og vil han ta initiativ til flere tiltak enn forsøket på arbeidsfradrag, som det vil ta mange år før eventuelt blir en realitet?

Statsminister Jonas Gahr Støre [13:28:47]: Min erfaring i politikken er at Arbeiderpartiet og Kristelig Folkeparti har gått sammen om mange tiltak på dette området, og jeg bare sier her igjen: Det mener jeg vi fortsatt kan gjøre og diskutere.

Det er ikke riktig at antallet uføre øker. Nå har dette for første gang stabilisert seg. Det er på et høyt nivå, og vi skal jobbe for å få det ned, men jeg vil si at dette er et såpass alvorlig tema – om de som er utenfor arbeidslivet, de som vil inn i arbeidslivet, og de som kan arbeide litt –

at vi må prøve både kjente og ukjente ting for å gjøre noe med det. Det som er kjent, og som er bevist at fungerer, bør vi gjøre mer av. Vi bør også kunne gå inn på områder hvor vi ikke helt vet om det kommer til å virke. Dette skattefradraget vi nå har fått igjennom – det kom også gjennom budsjettforhandlingene – er et forsøk. Vi vet ikke svaret, men det er god grunn til å prøve dette og se om det virker. Min holdning til dette er åpen. Jeg mener vi som politikere, på tvers av skillelinjene, skal være veldig ydmyke for at det er grep her vi trolig kan ta, og som vi trenger å jobbe for, for vi ønsker å få folk med i arbeidslivet. Det er bra for landets økonomi, og det er bra for folks egen deltakelse.

Guri Melby (V) [13:30:05]: Et av de mer dramatiske kuttene som har kommet som en del av dette budsjettforliket, er nesten en halv milliard som er kuttet i forebyggende rusarbeid i kommunene. Dette er gjort for å redusere styringstrykket til kommunene, og det går inn i kommunerammen, men alle vi som har jobbet med rusomsorg over lang tid, vet at dette er en vanskelig sak å prioritere høyt når det er store behov innenfor eldreomsorg, samferdsel, skole og barnehage. Jeg er ikke i tvil om at det er mange kommuner som kommer til å prioritere rusarbeid, men jeg er heller ikke i tvil om at det er mange kommunepolitikere som kommer til å bruke mindre penger på det de neste årene, når pengene ikke lenger øremerkes – til forebygging, til ettervern, til helt grunnleggende tilbud. Dette skjer den samme uken som Helsedirektoratet melder om at dødeligheten blant mennesker med rusproblemer er mye høyere enn blant befolkningen for øvrig.

Mitt spørsmål til statsministeren er: Hvordan er det mulig at fem partier på venstresiden i norsk politikk forsvarer et kutt på nesten en halv milliard til dem som har aller minst?

Statsminister Jonas Gahr Støre [13:31:09]: To refleksjoner: Det første er at dette viser hvor krevende det er å gjøre det kommunene ber om, nemlig mindre øremerking og mer handlefrihet. Alle er for det, men i debatten her nå hører vi at eldre må ha øremerking, helse-tjenestene må ha øremerking – fra Fremskrittspartiet – og nå dette viktige tiltaket for rus. Jeg tror at hvis vi ønsker å gi kommunene den handlefriheten, og det er viktig i den utsatte situasjonen de er i, må vi også ha kraft til å stå i det og se hvordan den friheten virker.

Vi har en opptrappingsplan for rus og psykisk helse over ti år, og den følger det penger med, i motsetning til hvordan det er gjort tidligere. Det er fordi vi veldig tydelig tar utgangspunkt i at vi vil ha en styrket helsetjeneste på de områdene. Vi vil se de menneskene som sliter, med de veldig vanskelige situasjonene de er i. Jeg har tro på at kommunene kan velge det. Jeg vet også at når det

gjelder rus og psykisk helse, er det ulikt fra kommune til kommune. Da å gjøre det for presist fra statens side – jeg mener vi nå skal se på om vi kan få en annen og mer positiv erfaring med dette.

Presidenten [13:32:11]: Da er replikkordskiftet over.

Even A. Røed (A) [13:32:26]: I dag behandler vi et statsbudsjett som gir trygghet i en urolig tid. Arbeiderpartiet har, sammen med våre rød-grønne budsjettpartnere, sikret flertall for et budsjett som styrker fellesskapet, velferden, klima og natur. I høst har det vært historisk mange rundt forhandlingsbordet – fem partier med ulike interesser, ulike prioriteringer og litt forskjellige velgergrupper. Likevel klarte vi å komme fram til en historisk enighet. Forhandlingene har vært både tøffe og konstruktive, men preget av respekt for hverandres standpunkter. Det er sånn politikk skal være. Dette budsjettet har en solid helhet. Det viser at samarbeid nytter, og det viser at fem partier for første gang står samlet bak et statsbudsjett som både er ansvarlig og rettferdig.

I valgkampen møtte jeg en barnehageansatt som sa: Jeg elsker jobben min, men jeg trenger flere hender rundt meg for å gi barna det tilbudet de fortjener. Det tar vi tak i nå. Med 600 mill. kr i forliket, på toppen av de 200 mill. kr som ligger i statsbudsjettet, til økt bemanning i barnehagen er vi godt i gang. God bemanning i barnehagen er viktig for at vi skal kunne gi barna våre den starten på livet de fortjener. Vi har redusert prisen i barnehagen og sikrer med det at alle som ønsker det, får muligheten til å sende barna sine dit. Nå styrker vi bemanningen, noe som gjør at alle de flinke folkene som jobber i barnehagen, får mer tid til hvert barn. På den måten sikrer vi både tilgjengelighet og kvalitet.

Også kommuneøkonomien styrkes kraftig. Vi dobler veksten i de frie inntektene, til over 8 mrd. kr, og vi innlemmer over 1,3 mrd. kr i tidligere øremerkede tilskudd. Dette gir mindre detaljstyring, mindre rapportering og mer tillit til lokale folkevalgte. Det er ikke abstrakt når kommunene får rom til å bevare ungdomsklubben, sikre bemanning på sykehjemmet eller beholde bussruten, som betyr alt for pendlere rundt omkring i landet. Det er helt konkret. Kommuneøkonomi er hverdagen til folk. Det er den grunnleggende tryggheten vi har rundt oss i hverdagen.

En av de sakene som engasjerer mange, er også et av de prosjektene som nå blir viktig for de rød-grønne partiene framover, og det er kollektivtransporten. Jeg er stolt av at vi tilfører fylkeskommunene 1 mrd. kr i frie inntekter som skal være med på å sikre kollektivtilbudet framover – vi vet at det er utfordringer. Vi etablerer også en nasjonal ordning som sikrer at vi reduserer prisene

på periodebillettene. Det er politikk som sikrer at kollektivtilbudet er godt, men det sikrer også at vi begrenser kostnadene.

Vi skal også sette ned en omstillingskommisjon som skal se på norsk økonomis omstillingsevne, verdiskaping, næringsutvikling og konkurransekraft. Vi kommer til å gå inn i en tid hvor aktiviteten på norsk sokkel vil falle – ikke på grunn av vedtak i denne salen, men av helt naturlige grunner. Olje og gass er en begrenset ressurs. Arbeiderpartiets politikk ligger fast. Vi mener at vi må fortsette å lete, finne og utvinne i årene framover, for å dempe den nedgangen, nettopp for å sikre trygg omstilling og sikre Europa en trygg tilgang til energi i urolige tider. Samtidig er vi aldri redde for ny kunnskap, og vi er veldig opptatt av at vi sikrer og skaper aktivitet i nye næringer, bredder ut norsk eksportindustri og sikrer arbeidsplasser framover. Omstillingskommisjonen er et bidrag til å knytte ulike interesser sammen, og det er et godt tegn når både Offshore Norge, Fellesforbundet og klimapartiene i vår samarbeidskonstellasjon applauderer initiativet. Det tyder på at dette er et arbeid som kommer til å gi resultater.

Det er også viktig å slå fast at dette budsjettet bygger på trygg økonomisk styring. Oljepengebruken holdes på 2,8 pst. Det er lavere enn forventet avkastning. Samtidig øker vi ikke det samlede skatte- og avgiftsnivået. Arbeiderpartiet holder sitt skatteløfte. Norsk økonomi går godt. Sysselsettingen har økt med 162 000 jobber, åtte av ti er i privat sektor. Arbeidsledigheten er lav, investeringene går opp, og husholdningenes kjøpekraft styrkes. Dette gir oss handlingsrom, men også ansvar. Vi vet at feil politikk i gode tider er den raskeste veien til dårlige tider. Nå styrker vi fellesskapet. Vi styrker også friheten – friheten til å leve et godt liv uavhengig av lommebok og bosted. Det er derfor jeg er stolt av den enigheten vi har funnet, sammen med partiene på sentrum–venstre, for et sterkere fellesskap, et tryggere Norge og en ansvarlig kurs for framtiden.

Morten Stordalen hadde her overtatt presidentplassen.

Tom Staahle (FrP) [13:37:36]: Et statsbudsjett skal ikke være et politisk eksperiment. Det skal vise ansvarlighet og være et ansvarlig veikart for det kommende året, og det gir retning for tiårene som følger. De siste ukene og dagene har vi vært vitne til et politisk realityshow som nesten overgår innholdet i statsbudsjettet. Forhandlinger er ofte krevende, men man har også et felles ansvar – at partene vektlegger det ansvaret som ligger i arbeidet med å nå et resultat, framfor å drive symbolpolitikk og posisjonere seg som om det var en votering i et øyråd à la Robinsonekspedisjonen.

SV og MDGs brudd i budsjettforhandlingene viste med all tydelighet at øyrådet rådet grunnen. Først stilte de krav de visste at ingen ansvarlig regjering kunne imøtekomme uten å svekke norsk økonomi, norsk energiforsyning og norske arbeidsplasser. Deretter trakk de seg ut da realitetene gjorde seg gjeldende. Til slutt stilte de seg på utsiden og kritiserte utfallet av enigheten mellom Rødt, Senterpartiet og Arbeiderpartiet. De var også uvillige til å ta ansvar på tross av at de hele tiden hadde pekt på Jonas Gahr Støre som statsminister og Arbeiderpartiet som samarbeidspartner. Det er ikke ansvarlig politikk, det er opportunisme og aktivisme.

Det er selvsagt helt legitimt å gjøre dette, men videre delikat er det ikke, og det har flere årsaker. De overser konsekvensene av egen politikk. Den vil gi svekket konkurransevne og tap av industriarbeidsplasser og en klimapolitikk som i realiteten bare flytter utslipp ut av landet uten å redusere dem globalt. De krevde kutt og avvikling av en næring uten å ta hensyn til arbeidsplasser, forsyningssikkerhet eller folks økonomi, og de forsøker å moralisere gjennom politiske vedtak og definere hva som er moralsk rett eller galt. Alle vet at forhandlinger krever kompromisser, men her har vi vært vitne til et politisk kaos i ypperste potens levert av fem partier som lovet trygg styring. De leverte det motsatte.

Dette handler heller ikke om at SV og MDG ikke fikk alt de ville ha. Ingen får det i en forhandling. Alle partiene i denne salen visste nøyaktig hvilke rammer som lå til grunn før forhandlingene startet. Alle vet at de økonomiske realitetene Norge står overfor, er en økonomi preget av høy prisvekst, press i arbeidsmarkedet, behov for en ansvarlig oljepengebruk og et næringsliv som trenger stabile og forutsigbare rammevilkår.

Regjeringen signerte så en avtale med to partier, Senterpartiet og Rødt. Finanskomiteen endte opp med å behandle et budsjettforslag fra en mindretallsposisjon. Så, etter avgivelsen, fortsetter forhandlingene, og først natt til onsdag denne uken fikk de altså samlet trådene. De økte pengebruken, de fattet prinsipielle og viktige verbale føringer som er signert i blod mellom partiene, selv om det fortsatt er åpenbar uenighet mellom noen av partiene om hva de faktisk har signert på. Det finnes et begrep som beskriver dette, og det er kaos.

De fikk altså SV og MDG med på å sette olje- og gasssektoren i spill. De har gått med på å politisere norsk økonomis viktigste næring, og de har skapt usikkerhet for arbeidsplasser og framtidig verdiskaping. De har også vedtatt å gi penger til områder der terrororganisasjoner opererer, og risikoen for at penger kommer på avveie, er stor. Regjeringen har altså latt seg presse til en enda mer ekspansiv offentlig sektor uten at det følger med bedre tjenester eller mer effektiv bruk av fellesskaps midler. Det virker på meg som at viktige forhandle-

re har klart å forhandle seg fram til politiske symbolseire, framfor å ta ansvar i det som er en krevende tid.

Fremskrittspartiet går i en annen retning. Vi reduserer skatter og avgifter, særlig på energi, drivstoff og nødvendige varer som preger hverdagen for alle i landet. Vi reduserer inntektsskatten for brede grupper, vi kutter drivstoffavgiftene, vi reduserer eller fjerner avgifter som gjør hverdagen dyrere, som matmoms, bilavgifter og elavgift. Vi prioriterer kjerneoppgavene til staten, som helse, infrastruktur, beredskap og politi framfor symbolpolitikk og dyr byråkratiutvidelse.

Vi sikrer flere politifolk ute i gatene, vi ivaretar beredskap, og vi ivaretar trygghet. Vi styrker norsk næringsliv og sikrer at vi kan skape mer for å kunne fordele mer. Vi gir skattereduksjoner for bedrifter, spesielt små og mellomstore, og vi reduserer arbeidsgiveravgiften i utsatte bransjer. Vi gir lavere formuesskatt og sørger på den måten for å stimulere næringslivet til utvikling, og vi sørger for en ansvarlig bruk av oljepenger.

Vårt alternativ vil bidra til en lavere prisvekst, økt arbeidstilbud og bedre rammebetingelser i hele Norge. Vi styrker folks økonomi, svekker den ikke, men stimulerer til initiativ, skapertrang og ny innovasjon. Vi mener Norge trenger et budsjett som gjør det billigere å leve og enklere å drive, og ikke et budsjett som skyver byrdene over på vanlige folk.

Fremskrittspartiets alternativ viser at det finnes en annen vei, en vei preget av ansvarlighet, prioriteringer og respekt for skattebetalernes penger. Det er den veien vi mener Stortinget skulle valgt.

Kamzy Gunaratnam (A) [13:42:48]: Kollektivtrafikken står i en perfekt storm. Kostnadene skyter i været – strøm, drivstoff, materiell og arbeidskraft – mens inntektene prøver å henge med, men ikke klarer det. Samtidig forventer folk, med rette, et tilbud som er rimelig, tilgjengelig og klimavennlig. Passasjertallene peker endelig oppover igjen, men regnestykket gjør ikke det. Det koster mer å holde hjulene i gang enn det billettinntektene dekker. Alle vet at om man øker prisene, mister man passasjerene. Det er det motsatte av det vi trenger.

Vi må mestre to ting samtidig: gjøre det attraktivt å reise kollektivt og sikre at fylker og selskap faktisk kan drive. Forventningene til fylkene er skyhøye – lavere priser, flere avganger, utslippsfrie busser, tryggere holdeplasser, ruter der få bor, og tilbud for folk som jobber kveld, natt og helg, alt dette i en økonomi som er strammere enn på lenge. Derfor trenger vi politikere som klarer å ha mer enn én tanke av gangen, og et flertall som faktisk leverer.

Byvekstavtalene er motoren i den norske bypolitikken: bedre kollektivtilbud, mindre kø og lavere utslipp. I

vår NTP øker vi rammen fra 80 mrd. kr til 88 mrd. kr. Det er reell prioritering, ikke bare gode intensjoner. Vi står fast ved at staten kan ta opptil 70 pst. av store kollektivinvesteringer i de største byområdene. Det gir forutsigbarhet for planleggerne og for pendlerne. For Bodø, Ålesund, Haugesund, Arendal/Grimstad og Vestfoldbyen viderefører vi tilskuddsordningene gjennom hele perioden. Mellomstore byer skal også gå framover, ikke bakover.

Hva gjør Høyre og Frp? Fremskrittspartiet foreslår å kutte 1,2 mrd. kr i byvekstavtalene og bruker omtrent det samme på å redusere bompenger – bompenger de selv innførte i hopetall da de satt i regjering. Konsekvensene er helt åpenbare: dårligere kollektivtilbud, flere bil-er, mer kø, mer kaos og mer utslipp. Det er å skru klokka tilbake akkurat når vi trenger fart framover.

Høyre, derimot, nevner nesten ikke bypolitikk i det hele tatt – ikke byvekstavtaler, ikke kollektiv, ikke kø og ikke klima. Det er som om de har gått seg bort på vei til bussholdeplassen og fremdeles leter etter Google Maps.

Denne budsjettenigheten gjør to ting som virkelig betyr noe akkurat nå. Vi kutter prisen på periodebilletter med 620 mill. kr, og vi styrker fylkenes økonomi med 1 mrd. kr for å sikre grunnmuren i kollektivtrafikken. Dette holder folk i arbeid, holder byene i bevegelse og holder utslippene nede. Det er politikk som treffer virkeligheten og ikke bare overskriftene. Det er politikk som viser hva Arbeiderpartiet står for: å ta ansvar for helheten, økonomien, klimaet og folks hverdag.

Bård Hoksrud (FrP) [13:46:14]: Fremskrittspartiets alternative statsbudsjett er et budsjett som setter frihet, trygghet, økonomisk handlefrihet og omsorg for folk i hele landet først. La meg gå rett inn i det som avgjør om Norge fungerer som samfunn: Det er samferdsel og transport. Uten veier som fungerer, tog som går, og flyplasser som er åpne og operative, stopper Norge, og når Norge stopper, stopper både arbeidsliv, familieliv og tryggheten i hverdagen. Det er derfor FrP har samferdsel som ett av sine hovedsatsingsområder.

FrP prioriterer utbygging, og nye veier skal bygges. Derfor foreslår FrP 1 mrd. kr ekstra til selskapet Nye veier samt 500 mill. kr til drift og vedlikehold. Dette er målrettede midler som gir trygghet, bedre kapasitet og kortere reisetid. Det står i sterk kontrast til regjeringen, som stadig kutter og svekker, og som ikke kompenserer Nye veier for den betydelige kostnadsveksten selskapet nå står i.

Statens vegvesen skal hindre at Norge forfaller. Derfor foreslår Fremskrittspartiet 500 mill. kr til store prosjekter i Statens vegvesen og 600 mill. kr til riksveivedlikehold. Riksveinetten har et vedlikeholdsetterslep på over 40 mrd. kr.

Dette handler om ansvarlighet. Det handler om å holde hjulene i gang og ikke la prosjekter stoppe opp, som vi altfor ofte har sett under denne regjeringen.

Når det gjelder trafiksikkerhet, tiltak som faktisk redder liv, foreslår FrP midler til forsterket midtoppmerking og midler til sikkerhetsmarkering for MC. Dette er konkrete tiltak som forebygger ulykker og redder liv, og det koster nesten ingenting. Dette er omsorg i praksis.

Så til lavere bompenger og kamp mot økte bilavgifter: Bompenger er en av Norges mest usosiale og geografisk skjeve avgifter. Derfor foreslår FrP over 1,6 mrd. kr for å redusere bompengebelastningen i 2026 og at regjeringen må legge fram en plan for å avvikle bompenger i transportsektoren. Bompenger er ikke det eneste som presser bilistene, regjeringen øker år for år andre bilrelaterte avgifter. Drivstoffprisen stiger, også i 2026, selv om dieseljusteringen er liten. Dette øker kostnadene for folk og bidrar samtidig til prisstigning. Regjeringen gjør altså det motsatte av det de sier de vil bekjempe. Et tydelig eksempel er at mange ladbare biler har blitt over 200 000 kr dyrere på grunn av avgifter, med Ap og Senterpartiet i førersetet. Et annet hverdagsnært eksempel: Å kjøre tur-retur Mandal–Kristiansand koster nå nesten 300 kr i bompenger – hver dag. Dette er ikke bærekraftig for folk flest.

Når det gjelder jernbane, vil FrP sørge for at jernbanen kommer på rett spor. Derfor foreslår FrP midler til jernbanefornyning, midler til vedlikehold og penger til å videreføre prosjektet Stokke–Torp–Sandefjord. Jernbanen har et vedlikeholdsetterslep på om lag 30 mrd. kr, som øker med ytterligere 2 mrd. kr allerede i 2026. Det er dette FrP vil ta tak i. Dagens togtilbud preges av forfall, forsinkelser og overfylte vogner, men regjeringen lar forfallet fortsette.

Til flyplasser og luftfart, som er helt nødvendig infrastruktur: Vi foreslår å tilbakeføre taxfree-ordningen slik den var. Det vil gi Avinor økonomi og hindre en varslet økning i flyplassavgiftene på opptil 50 pst. de neste to årene. FrP vet at fly ikke er et luksusgode i Norge. I et langstrakt land er fly helt nødvendig infrastruktur. Mange steder er fly faktisk distriktenes buss og jernbane.

For å vise hvor lite samferdselsvennlig denne regjeringen er, må jeg få lov til å nevne regjeringens frontale og gjennomgangen der, som var ganske oppsiktsvekkende, og ikke på noen god måte. Her er antall ganger følgende ord ble nevnt:

- samferdsel: null
- vei eller veier: null
- jernbane: null
- fylkesveier: null
- kollektivtransport: null
- sjøtransport: null
- flyplasser: null

- trygge veier: null

Når man snakker om Norges framtid uten å nevne med et eneste ord hvordan landet faktisk skal henge sammen, viser det at regjeringen mangler både visjoner og vilje til å satse på samferdsel.

FrPs visjon er et land som henger sammen. For FrP handler samferdsel om mer enn asfalt og skinner. Det handler om

- frihet til å leve uten unødvendige hindringer
- trygghet når man setter seg i bilen, på toget eller i flyet
- økonomisk handlefrihet i en tid da alt blir dyrere
- omsorg for hele Norge, ikke bare de største byene

Mens regjeringen er på ville veier, på feil spor og stadig på leting etter en landing, men åpenbart mangler landingsplass, står FrP helt støtt. Vi bygger, vi vedlikeholder, vi kutter bompenger, vi styrker jernbanen, vi tar ansvar for flyplassene, og vi binder Norge sammen. Med Fremskrittspartiet reiser Norge videre, og vi reiser i riktig retning, nemlig framover. Med dagens regjering går det i helt feil retning, nemlig bakover.

Tage Pettersen (H) [13:51:14]: Kommune-Norge står i en krise. Det kuttes overalt i norske kommuner, og økt press på oppgaver fra statlig hold er krevende. Kommuneøkonomien rapporteres som den verste på mange år. Over halvparten av kommunene gikk med underskudd i fjor. Til tross for dette mener Arbeiderparti-regjeringen at kommunene har nok penger. Det er bare å lytte til nestleder Tonje Brenna, som ber lokalpolitikerne ta ansvar for sin egen økonomiske situasjon – eller som statsministeren selv sa i spørretimen på onsdag: «Kommuneøkonomi er et litt anonymt ord i den norske politiske håndboken.» Ja, det er mulig det er anonymt for ham og regjeringen, men i den virkelige verden har det stått høyt på agendaen for veldig mange de siste årene.

Kommune-Norge skal være glad for at Arbeiderpartiet ikke har all makt. Da hadde det ikke blitt flere midler til kommunene – som kan forhindre en del av de kuttene vi nå ser rundt oss.

For første gang i historien har vi ikke bare ett budsjettforlik, men vi har to. Det første, som ble lagt fram på lørdag, var riktignok verdiløst, men ble likevel slått opp med brask og bram. Til tross for to runder med forlik sitter kommunene allikevel ikke igjen med en økning i frie inntekter på mer enn 3 mrd. kr. Det er riktig nok 3 mrd. kr mer enn Arbeiderpartiet ville gi, men samtidig er det 1 mrd. kr mindre enn hva kommunene hadde fått i økte frie inntekter med Høyres forslag. På tross av disse tallene står Brenna her i dag og sier – feilaktig – at Arbeiderpartiet alltid prioriterer kommunene høyere enn høyresiden.

Høyre foreslår 4 mrd. kr mer i frie inntekter til kommunene. Dette gjør vi fordi vi anerkjenner og forstår kommunenes situasjon og at mange av kuttene som nå foregår, ikke bidrar til omstilling, men til å svekke velferdstilbudet dramatisk – det være seg skoler, sykehjem eller annen aktivitet. I tillegg vil Høyre gi mer makt til kommunene. Vi vil fjerne 1 mrd. kr i øremerkede midler og heller gi disse pengene som frie inntekter. Kommunene kan altså bruke dem på det de selv ønsker, framfor hva staten peker på. Det er lokaldemokrati i praksis. I vårt budsjett frigjør vi også nesten 900 mill. kr til fylkeskommunene, som kommer i tillegg til 500 mill. kr til fylkesveiene.

Samtidig som kommunene har det svært krevende økonomisk, prakker Arbeiderpartiet enda flere oppgaver og utgifter på kommunene. Deres valgløfter de siste årene finansieres nemlig ikke fullt ut av staten – som f.eks. når større deler av SFO blir såkalt gratis og flere bruker tilbudet, uten at finansieringen fra staten tar inn over seg denne økningen.

Kommune-Norge har i dag om lag 1 100 lovpålagte regler og oppgaver. Det er vi nødt til å gjøre noe med. Når staten legger flere krav og føringer på kommunene, uten samtidig å gi rom for lokale prioriteringer, går tiden og pengene til rapportering og søknadsregimer – ikke til pasienter, ikke til elever, ikke til innbyggerne. Nettopp derfor har Høyre denne høsten fremmet to representantforslag: ett for å berede grunnen for å legge ned fylkeskommunene, og et annet om mindre statlig detaljstyring av kommunene. Med Høyres politikk får kommunene med andre ord både mer frie penger og økt politisk frihet – akkurat det kommunene selv ønsker seg.

Denne friheten til kommunene og kommunepolitikere er det ikke nødvendigvis alle i denne sal som slutter seg til. Fremskrittspartiet både sier og skriver at de vil sikre «større frihet til å prioritere det som betyr mest for innbyggerne», samtidig som de pengene de prisverdig foreslår til sektoren, er bundet opp som øremerkede midler. Friheten til å prioritere det som betyr mest, betyr åpenbart ikke så mye. Vi kan også alle bare observere at Senterpartiet i budsjettforhandlingene åpenbart har møtt sine overkvinner, som har parkert partiet som tidligere var det store ordfører- og kommunepartiet.

Høyre mener at samfunnet blir best når enkeltmennesker, familier og bedrifter får frihet til å skape og frihet til å ta ansvar. For å få til det må kommunene settes i stand til å levere god velferd. Det er i kommunene alle vi innbyggere lever livet vårt – og nå hadde kommunene åpenbart fått mest igjen med Høyres alternative budsjettforslag.

Mani Hussaini (A) [13:56:01]: Budsjettet er godt nytt for kommunene, for velferden, for våre barn og un-

ge, småbarnsfamiliene, de som er i jobb, de som vil ut i jobb, og for de som ikke kan jobbe, for de fagorganiserte, for våre eldre og for framtidige generasjoner.

Etter pandemien, med krigen i Ukraina og prisøkningene på mat, energi og renter har det vært et mål for Arbeiderpartiet at folk skal få bedre råd. Det viktigste vi gjør for at folk skal få bedre råd, er å holde orden i økonomien, få flere mennesker i arbeid og å holde kostnadene nede. Norgespris er et viktig bidrag til det.

Før sommeren fremmet Arbeiderparti-regjeringen forslag om norgespris på strøm og fikk tilslutning til det her i salen, mot Fremskrittspartiets og Høyres stemmer. Med norgespris får folk bedre råd. Siden 1. oktober har nesten 1,1 millioner nordmenn tegnet norgespris. I NO2 er det 65 pst. av husstandene som har tegnet norgespris. Det gir folk trygghet og forutsigbarhet for strømregningen og for lommeboken.

Budsjettenigheten med våre rød-grønne venner gjorde et bra klimabudsjett enda bedre. Vi får bl.a. mer penger til Enova, skogvern, satsing på kollektivtrafikk og klima- og naturarbeid i kommunene. Vi er enige om at kunnskap om hvordan vi kan styrke konkurransevnen og legge til rette for flere næringer som bærer norsk økonomi, er bra. Derfor setter vi ned et utvalg som skal se på Norges omstillingsevne. Det er et konstruktivt bidrag til å videreutvikle norsk sokkel med olje og gass, havvind og andre næringer, og er i tråd med Arbeiderpartiets politikk om at vi ønsker å utvikle, ikke avvike, olje- og gassnæringen.

De siste dagene har det vært mye rabalder fra Fremskrittspartiet om hvordan budsjettenigheten truer olje- og gassnæringen. La meg slå fast en gang for alle: Det er ikke en NOU som truer olje- og gassnæringen – det er Fremskrittspartiets politikk som gjør det, og det er av tre grunner.

For det første utgjør Fremskrittspartiets lemfeldige forhold til EØS-avtalen og ønsket om å reforhandle den en trussel mot alle norske eksportbedrifter som er avhengig av et godt forhold til Europa.

For det andre gjør Fremskrittspartiet store kutt til næringslivet i sitt alternative statsbudsjett under posten de kaller symbolsk klimapolitikk. Vel, det er snakk om tusenvis av arbeidsplasser i industrien som gjennom omstillingsmidler i statsbudsjettet har greid å utvikle seg og skape nye arbeidsplasser. Det er de jobbene Fremskrittspartiet nå går løs på. Siden 1990-tallet har norske industribedrifter kuttet utslippene sine med over 45 pst. samtidig som de har økt lønnsomheten. Det hadde ikke vært mulig med Fremskrittspartiets nye næringsfiendtlige politikk.

For det tredje er det mangelen på respekt for at gitte tillatelser og konsesjoner til industrien holdes, og – enda verre – kan omgjøres over natten gjennom et stortings-

vedtak. Det siste eksempelet er elektrifiseringen av Melkøya, som nå kanskje blir stoppet av Fremskrittspartiet. Tillatelsen ble gitt i 2023. Prosjektet er halvveis ferdig, og det er inngått kontrakter med lokale og regionale aktører for 14 mrd. kr. Når Fremskrittspartiet ennå ikke har bestemt seg for om de skal stemme for å trekke tilbake konsesjonen eller ikke, er det kron eksemplet på ustabile rammevilkår for olje- og gassnæringen, og det er det siste Norge trenger.

I en urolig tid trenger vi ikke å skape mer usikkerhet fra denne salen. Derfor er det viktig at vi bidrar med trygghet. Dette statsbudsjettet er et veldig godt bidrag til det.

Statsråd Astri Aas-Hansen [14:00:28]: Arbeiderparti-regjeringens viktigste oppgave er å sikre trygghet. Trusselen fra kriminelle nettverk i Europa har aldri vært større. Eksplosjoner, skyting og alvorlige voldshendelser utfordrer trygghetsfølelsen vår. At unge rekrutteres til voldsoppdrag via sosiale medier, gjør situasjonen ekstra alvorlig. Organiserte kriminelle nettverk opererer i dag globalt, bruker anonymiserende teknologi og rekrutterer sårbare barn og unge. Trusselen er økende, og vi skal møte den med kraftfulle tiltak.

Kriminaliteten blant barn og unge har økt siden 2016. Selv om det bare dreier seg om rundt 200 unge som står for en stor del av de alvorlige lovbruddene, rammer konsekvensene hardt, og de rammer særlig andre barn og unge. Mange av disse barna og ungdommene har en bakgrunn med vold, traumer, skoleproblemer og levekårsutfordringer. Sårbare barn er spesielt utsatt for rekruttering fra kyniske nettverk som tilbyr penger, status og tilhørighet. Samtidig ser vi også rekruttering av barn uten tradisjonelle risikofaktorer, bl.a. gjennom ekstremt voldelige nettmiljøer.

Vi må bruke hele verktøykassen. Politi, barnevern, skole, helse og lokalsamfunn må jobbe tett sammen. De fleste barn begår ikke kriminalitet, men de som gjør det, skal møtes med tiltak som virker, og med tydelige rammer.

Regjeringen har styrket politiet med historiske bevilgninger. Fra i år, altså 2025, får politiet 600 mill. kr til arbeidet mot kriminelle nettverk, og dette har regjeringen sagt skal være en varig satsing. Satsingen gir bedre etterretning, mer koordinert innsats og økte beslag, fengslinger og domfellelser. Dette er et arbeid regjeringen skal fortsette, og vi har foreslått et økt handlingsrom til politiet på 404 mill. kr i 2026 gjennom økt grunnfinansiering, økte inntekter og effektivisering i etaten. Dette ble styrket ytterligere i budsjettenigheten, hvor politiet fikk 93 mill. kr.

Arbeiderparti-regjeringen er tydelig på at politiet skal prioriteres i budsjettene, uten at politikerne skal legge føringer for politibemanning. Som bl.a. Riksrevi-

sjonen og områdegjennomgangen av politiet har påpekt, har politiet i for stor grad blitt detaljstyrt på å nå krav til politidekning. Tidligere erfaringer med slik detaljstyring, som bemanningsmål, har vært direkte ødeleggende for driften av politiet og svekket evnen til å prioritere de oppgavene som i størst grad bidrar til å forebygge og bekjempe kriminalitet og skape trygghet i befolkningen. Derfor har regjeringen og jeg tillit til at politiet selv gjør gode vurderinger heller enn at storting eller regjering skal innskrenke politiets mulighet til å ta gode politifaglige og lokale valg. Vi har samtidig klare forventninger om at det skal gi mest mulig trygghet, sikkerhet og kriminalitetsbekjempelse for pengene.

Forebygging er grunnmuren. Opptrappingsplanen mot vold og overgrep, innsats mot utenforskap og tidlig, målrettet oppfølging er avgjørende. Vi styrker én-til-én-oppfølgingen i byer med store utfordringer og innfører hurtigspor for unge lovbrutere.

Penger er ikke nok alene. Vi jobber for flere nye tiltak i lovsporet: strengere straffer for å bære våpen på offentlig sted, et eget straffebud om involvering av mindreårige i kriminalitet og bedre verktøy for politiet i alvorlige saker. Samtidig må vi jobbe på tvers, bl.a. med Barne- og familiedepartementet, som gir økt handlingsrom for barnevernet.

Jeg vil avslutte med å takke Senterpartiet, Rødt, MDG og SV for en god enighet for justissektoren. Hurtigspor til enda flere politidistrikter, midler til frivilligheten i redningstjenesten og styrket politi er blant de viktige tiltakene vi står sammen om.

Presidenten [14:05:26]: Det blir replikkordskifte.

Jon Engen-Helgheim (FrP) [14:05:39]: Justisministeren var nylig ute og mente at FrP ikke forstår kriminalitet. Hun sa at de kriminelle har beveget seg fra å lempe minibanker på lastebiler til å sitte trygt bak datamaskiner, og at rekrutteringen til kriminalitet skjer på nett. I en debatt vi hadde, sa justisministeren at FrP

«ikke ser hvordan kriminaliteten har blitt fullstendig grenseløs. Den skjer på digitale plattformer i stor grad, det er der det planlegges, det er der det rekrutteres, det er der det deles ut oppdrag og det betales».

Det er riktig at vi har hatt en utvikling på disse feltene, men det jeg lurer på i første omgang, er: Hvor mener justisministeren mesteparten av rekrutteringen til ungdomskriminalitet faktisk skjer?

Statsråd Astri Aas-Hansen [14:06:30]: Som jeg var inne på i innlegget mitt, er barne- og ungdomskriminaliteten også preget av at barn utøver særlig voldskriminalitet, ran og annet overfor andre barn. Der er det ikke snakk om den rekrutteringen jeg var inne på når det gjelder de kriminelle nettverkene, hvor man har kynis-

ke bakmenn, og hvor barn rekrutteres til svært alvorlig kriminalitet, som vi har sett eksempler på. Det er heller ikke sånn at vi er forbi den tiden hvor hierarkisk organiserte kriminelle grupper, enten det er voksne eller eldre ungdommer, også rekrutterer barn og unge i sine nærmiljøer. Det kan være alt fra en storebror som rekrutterer en lillebror, til naboer som rekrutterer andre. Likevel er den digitale dimensjonen i dette så åpenbart til stede, både i det vi kan kalle den klassiske kriminaliteten, og i denne nyere kriminaliteten, at vi må ta det innover oss når vi skal få til god forebygging og god bekjempelse.

Jon Engen-Helgheim (FrP) [14:07:40]: Jeg synes dette er litt andre og nedtonede toner fra justisministeren i forhold til for bare en uke tilbake, da hun brukte det jeg leste opp, til bl.a. å forsvare at man ikke satser på flere politifolk – at det ikke er et behov.

En justisminister som forstår kriminalitetsbildet, vil sannsynligvis ha fått med seg at gatekriminaliteten, som vold og ran og det som verre er, har økt betydelig, samtidig som vi har fått noen nye elementer. Det er f.eks. logisk at man bemanner opp IT-kompetansen i politiet når man får mer av det, men det virker som justisministeren ikke har forstått at kriminaliteten egentlig ikke har flyttet seg, vi bare har fått mer av begge deler.

Hvordan kan da ministeren, på bakgrunn av dette, forsvare at det har blitt færre politifolk i gatene, etter at vi faktisk har hatt Europas største økning i ungdomskriminalitet?

Statsråd Astri Aas-Hansen [14:08:41]: Selve volden eller drapene skjer ikke på nett. Det skjer mye kriminalitet på nett som er straffbar i seg selv, men de faktiske handlingene vil manifestere seg ute, som jeg også har sagt tidligere, enten det er i gatene, i hjemmene eller hvor det måtte være. Poenget mitt er, som representanten også leste opp, at rekrutteringen, planleggingen og betalingen skjer så mye mer på de digitale flatene. Jeg tror nesten ikke en vil kunne finne en straffesak hvor det ikke er digital kontakt og digitale spor og digitale beviser som blir brukt.

Politiet skal prioriteres. At vi har politiutdannede er selvfølgelig helt avgjørende for at politiet skal kunne løse sitt samfunnsoppdrag, men jeg mener at politiet skal prioriteres uten at vi legger føringer på politidekningen i politidistriktene – for øvrig er det flere politiansatte i samtlige politidistrikter i dag, unntatt Vest, enn da FrP satt i regjering.

Jon Engen-Helgheim (FrP) [14:09:58]: Justisministeren har jo sagt på inn- og utpust, at man ikke skal detaljstyre, og at politiet må få den friheten de trenger til å prioritere selv. Det er riktig at det er flere politian-

satte, men det er ikke flere politifolk. Det er flere sivilt ansatte, byråkrater og ansatte med IT-kompetanse og annet, men det har blitt færre politifolk ute i gatene. Politiet selv sier at de ikke har den budsjettmessige friheten til å satse på det de ønsker. De forteller oss at det første som ryker på grunn av de trange budsjettene man har fått fra regjeringen, er bl.a. forebyggende arbeid. Da er jo ikke det en måte å gi politiet frihet til å prioritere det de mener er viktig.

Ministeren sa også i sitt innlegg at det bare er rundt 200 kriminelle gjengangere. Det er ekstreme gjengangere. Har ministeren egentlig peiling på hvor mange som begår under ti lovbrudd i året?

Statsråd Astri Aas-Hansen [14:11:03]: For å ta det siste: Hvis representanten da sikter til personer under 18 år som er siktet for lovbrudd – ikke som begår, for det tror jeg ingen av oss kan si – må jeg ta forbehold, særlig når jeg står i denne salen, men jeg mener at for siktede mellom 15 og 17 år ligger tallet på ca. 8 300. De aller fleste er siktet for ett lovbrudd, og for de fleste er da alvoret der ved at man får en siktelse, og en gjør det ikke igjen. Hvis en tar med ett og to lovbrudd, vil disse tallene synke betraktelig. Når det gjelder dem som begår den gjentatte og alvorlige kriminaliteten – og den er alvorlig – er tallet som sagt ca. 200. Det er ikke de samme 200, men ca. 200. Poenget med å trekke det fram, er at det er mulig å sette inn treffsikre tiltak for å kunne både forebygge, avverge og hindre ny kriminalitet fra disse ca. 200.

Bent-Joacim Bentzen (Sp) [14:12:20]: Senterpartiet er bekymret for den ungdomskriminaliteten vi nå ser. Narkotika er en faktor som går igjen. Senterpartiet mener at narkotika er svært skadelig for Norge som samfunn, og vi vil ta bakmennene kraftfullt. Etter Senterpartiets forhandlinger ligger det nå inne 50 mill. kr øremerket til bekjempelse av narkotika og økonomisk kriminalitet. Hvordan ser statsråden for seg at vi kan få størst mulig effekt av disse 50 mill. kr i kampen mot narkotika?

Statsråd Astri Aas-Hansen [14:12:49]: Det er godt at dette i utgangspunktet gode budsjettet, med satsing på politiet, er blitt enda bedre gjennom dette budsjettforliket.

Når det gjelder de ekstra pengene, mener jeg det er viktig at vi forsterker den innsatsen som allerede er der, og som Senterpartiet også har vært tydelig med på i de fire årene vi har lagt bak oss. Det som virkelig hjelper, er at man får på plass veldig god inndragning. Det skal ikke være slik at det lønner seg å begå kriminalitet, det skal ikke være slik at unge mennesker tror at kriminalitet er en vei inn til penger og statussymboler. At vi nå virkelig

kan kraftsatse med tanke på innsatsen mot den kriminelle økonomien – og narkotika er en viktig driver nettopp for den kriminelle økonomien – mener jeg derfor vil være svært viktig nå i årene som kommer.

Mahmoud Farahmand (H) [14:14:05]: Senest i dag kunne vi lese om den alvorlige kriminalitetssituasjonen i Norge. Jeg tror nok statsråden og jeg er helt enige om at det er uholdbart. Vi i Høyre har, til tross for harde prioriteringer i vårt alternative statsbudsjett, der vi har prioritert kommuner og skattekutt til folk og næringsliv, også prioritert politi og kriminalbekjempelse ganske hardt. Vi har satt av penger til flere politifolk, til flere studieplasser, til påtalejurister og til kriminalomsorgen. Dessverre virker det som regjeringen ikke tar situasjonen på alvor.

Denne runddansen har vi hatt tidligere, men jeg har et konkret spørsmål som jeg håper at justisministeren, som har vært så opptatt av kriminalitetsbekjempelse og forebygging, kan svare på: Når kan vi forvente at også Arbeiderpartiet begynner å ta kriminalitetsbekjempelsen og forebyggingen på alvor? Det budsjettet som er levert nå, er ikke helhetlig. Det er stykkevis og delt, og det bidrar ikke til god bekjempelse eller forebygging.

Statsråd Astri Aas-Hansen [14:15:04]: Hvis en ser bakover i tid, og hvis en da ser på den fireårsperioden en har bak seg, mener jeg at en får helt tydelige beviser for at Arbeiderpartiet, sammen med Senterpartiet og SV, og i stor grad sammen med Stortinget, virkelig har prioritert politiet. Én ting er at en har styrket politibudsjettet, inkludert det som ligger inne nå, med 31 pst. siden 2021, men vi har også fått på plass f.eks. 600 mill. kr til kriminelle nettverk-satsinger, som politiet selv betegner som en «game changer», og hvor de leverer resultater hver eneste dag.

Når man både satsar på politiet og samtidig trekker seg litt tilbake når det gjelder å fortelle politiet hva de skal gjøre, hvilke innsatsfaktorer de skal ha, men sier at vi stoler på de politifaglige rådene, at vi krever resultater for et tryggere land, et sikrere land og bedre forebygging, ser vi at det har gitt kraftige resultater gjennom denne fireårsperioden.

Mahmoud Farahmand (H) [14:16:15]: Det er motsetninger mellom ord og handling her, for statsråden snakker om frihet til å la politiet velge selv, men Støre-regjeringen med Senterparti-justisminister valgte å opprette flere politikontorer politiet ikke hadde bedt om. Samme regjering valgte altså å detaljstyre politiet ytterligere på andre punkter. Det er ikke en sammenheng mellom talepunktene som statsråden har fått utlevert, og realitetene der ute. At man har levert økte budsjetter, skulle bare mangle. Prisøkningen har vært

der, og det er færre politifolk i våre gater nå enn da Erna Solberg forlot regjeringskontorene.

La meg være helt konkret: Et av de tiltakene som har vært mest effektivt, er exit-programmet. Exit-programmet har hatt 100 pst. effekt, og det har ført gjengledere ut av gjengmiljøene, med små summer. Regjeringen fant altså ingen penger til exit-programmet, et program som har gitt 100 pst. effekt og bidratt til reell reduksjon i kriminalitet. Når kan vi forvente at de iallfall prioriterer slike lavthengende frukter som exit-programmet, som koster 5 mill. kr?

Statsråd Astri Aas-Hansen [14:17:22]: Nå er det slik at bemanningen i politiet og PST har økt med over 860 årsverk siden Solberg-regjeringen. Representanten og jeg kommer nok aldri til å bli enige om hvorvidt det er klokt å stå her og fortelle hvor mange personer med hvilken type utdanning politiet skal ha på hvilke steder rundt om i landet. Det er ikke bare talepunkter, det er hva jeg selv også mener, men vi skal som sagt styre på resultater.

Når det gjelder exit-programmet og 5 mill. kr til det, er det et godt eksempel. Som representanten sier: Dette fungerer. Da mener jeg at det er politiet som må vurdere om dette er noe som fungerer så godt i kriminalitetsbekjempelsen at dette er noe de vil satse på, og om det er noe de eventuelt vil satse på andre steder. Å gå inn og fortelle politiet hva de skal gjøre, på det nivået, mener jeg ikke er klokt. Det vi skal si, er: Hjelp folk ut av kriminalitet.

Hans Edvard Askjer (KrF) [14:18:47]: Politiets egen trusselvurdering for 2025 slår fast at trusselen fra organisert kriminalitet sjelden har vært høyere, og den øker. Likevel legger regjeringen fram et budsjett som ikke styrker politiets operative kapasitet, men binder midler i bygningsmasse og drift. Hvordan kan justisministeren forsvare at bemanning og kompetanse nedprioriteres når politiet selv advarer om økende trussel?

Regjeringens budsjett tar ikke høyde for lønnsoppgjøret i 2025. I en etat som i hovedsak består av personell, betyr det direkte redusert kapasitet. Hvordan kan justisministeren forsvare at politiets operative styrke svekkes som følge av underbudsjettering på lønn?

Statsråd Astri Aas-Hansen [14:19:36]: Jeg mener representanten er inne på noe vesentlig. Med regjeringens forslag til budsjett for 2026 har politibudsjettet økt med 6,5 mrd. kr siden 2021. Allikevel opplever politiet en krevende budsjettsituasjon. Nå er kriminalitetsbildet enda mer sammensatt. Den sikkerhetspolitiske situasjonen treffer en i tillegg. Som representanten peker på: Den underliggende utgiftsveksten er betydelig, og når vi ser framskrivninger på det, er den også det framover.

Hva kan vi gjøre for å sikre at de pengene Stortinget bevilger til politiet, faktisk går til best mulig kriminalitetsforebygging og kriminalitetsbekjempelse? Som det framgår av budsjettet, er det noe jeg har bedt politiet om å utrede: Hvordan kan ressursene bli brukt på best mulig måte? Der mener jeg også at det er politiet selv som er nærmest til å gi svaret på det.

Abid Raja (V) [14:20:50]: Jeg er hundre prosent overbevist om at justisministeren er genuint opptatt av å få ned barne- og ungdomskriminaliteten. Det tror jeg egentlig hele salen er. Et av de tiltakene vi har jobbet med, er en én-til-én-oppfølging, et tiltak Venstre fremmet flere ganger tidligere, og som Arbeiderpartiet den gang stemte imot flere ganger. Heldigvis har de nå snudd og er for, og det er veldig bra. Nå har regjeringen fremmet et forslag om 70 mill. kr til én-til-én-oppfølging. Jeg har virkelig genuint forsøkt å få svar fra regjeringen på hvor mange av gjengangerne dette kommer til å omfatte, og svaret fra regjeringen er egentlig å si rett ut at de ikke har peiling på det.

Jeg forstår at justisministeren ikke kan tallfeste hvor mange eller hvor få av de 200 gjengangerne som kommer til å bli oppfulgt, men i en prosentmessig «ballpark» – snakker vi om 5–6 pst. av gjengangerne, eller kan justisministeren garantere at i det minste 10 pst. av gjengangerne kommer til å bli omfattet av de få summene regjeringen har stilt til disposisjon?

Statsråd Astri Aas-Hansen [14:21:53]: «Nice try», men å stå her og garantere for prosent gjør jeg ikke. Det jeg kan si, er at én-til-én-oppfølging er noe som åpenbart virker. Én-til-én-oppfølgingen – det ligger også i ordet – skal være treffsikker, og den skal være virkningsfull for det enkelte barnet. Det betyr at noen unger vil ha behov for veldig mye og tett oppfølging. Andre unger vil kanskje ha behov for at det er en voksen person som man noen ganger i uken kan ha kontakt med. Det gjør at det ikke er mulig for meg å stå og si hvor mange dette treffer. Det jeg kan si, er at dette er noe vi satser på allerede, og vi skal satse ytterligere på det framover. Vi håper også at kommunene stiller opp på det sammen med oss, for dette er noe som virker kriminalitetsforebyggende.

Presidenten [14:22:52]: Replikorkordskiftet er omme.

Jon Engen-Helgheim (FrP) [14:23:09]: Etter budsjettenigheten sa statsminister Støre at dette er «et budsjett som sikrer trygghet for folks økonomi, for våre grunnleggende velferdstjenester og for landet i en urolig tid». Dette er altså hvordan statsministeren omtaler et statsbudsjett som bruker mer enn dobbelt så mye penger på bistand som til politi, som i praksis svekker

politiberedskapen, og som ikke tar kriminalitetsbildet på alvor.

Gjennom hele høsten har vi hørt nye historier om granatangrep, knivstikkinger og skyteepisoder. Dette er ikke lenger et varselskudd om svenske tilstander, men et tydelig bevis på at de har fått etablere seg i Norge.

I flere tiår har Fremskrittspartiet advart mot utviklingen, mot gjengproblematikk og høy innvandring. Hver eneste gang har Arbeiderpartiet stukket hodet i sanden, og hver eneste gang har FrP fått rett. Da vi advarte mot svenske tilstander i 2017, ble vi beskyldt av Støre for å drive med skremming. I 2023 mente statsministeren at temaet svenske tilstander hørte mer hjemme i Riksdagen enn i Stortinget, og senest i valgkampen i høst mente statsministeren at norske gjengmiljøer var veldig ulike de svenske. Bare noen uker senere ble det kastet granater på åpen gate i Oslo.

Det sies at galskap er å gjøre det samme om igjen og om igjen, og forvente et annet resultat. I så fall er det ingen tvil om at Arbeiderpartiets politikk er gal. At de ikke hører på FrP, er ikke noe nytt, men at de ikke engang lytter til advarslene som kommer fra Danmark og Sverige, er urovekkende.

Sverige og Danmark har strammet kraftig inn på politikken og gir de kriminelle motstand bl.a. gjennom et massivt løft til politiet. I Norge har politiet blitt bygget ned i en tid der vi har hatt Europas høyeste vekst i ungdomskriminalitet. De kriminelle velger minste motstands vei, og akkurat nå er Norge minste motstands vei. Det trengs en massiv satsing på politiet, men Politiets Fellesforbund har sagt om regjeringens budsjettforslag at det ikke engang vil dekke lønns- og prisveksten i politiet.

Fremskrittspartiet vil ha et kraftfullt løft i møte med dagens kriminalitetsbilde. Politiet må få ressurser til å styrke alle ledd i sitt arbeid. Når både nettbasert kriminalitet og vold og ran i gatene øker, må man ikke ta ressurser fra politiet i gatene og overføre dem til nettbasert kriminalitet. Da må begge deler styrkes.

På flere felt i samfunnet har vi lyttet til forskere og eksperter som har sagt at barn og ungdom ikke tåler å få reaksjoner. I skolen er nesten alle verktøy for lærere for å slå ned på dårlig oppførsel blitt fjernet, og på kriminalitetsfeltet har vi nærmest fjernet alt som minner om straff. Hadde vi sett at effektene av dette var at det ble mindre mobbing, bråk og uro i skolen, og lavere ungdomskriminalitet, hadde sannsynligvis den utviklingen vært riktig. I stedet ser vi at det blir mer bråk, det blir mer uro, det blir mer mobbing i skolen, og det blir mer ungdomskriminalitet. Nå har vi forsøkt den oppskriften ekspertene anbefalte. Det gikk fryktelig galt, og nå må vi snu.

Vi må fjerne silkehanskene overfor de tunge kriminelle og begynne å fokusere på ofrene. Kriminelle skal

ikke få fortsette sin virksomhet, uansett hvor gamle de er. Vi må gjeninnføre reaksjoner mot kriminelle ungdommer som har en viss preventiv effekt. Vi kan ikke lenger være det eneste landet i Europa som ikke har lukkede barnevernsinstitusjoner.

Fremskrittspartiet foreslår i vårt alternative budsjett et kraftig løft for politiet, der vi øker grunnfinansieringen med 1,4 mrd. kr, noe som vil tilsvare 1 000 nye politifolk. Vi gir politiet ytterligere 150 mill. kr til å bekjempe gjengkriminalitet og 100 mill. kr til å bekjempe ungdomskriminalitet. Dessuten overfører vi mer til kriminalomsorgen, 200 mill. kr, for å sikre flere soningsplasser, spesielt for unge lovbyrtere.

Dette er alle helt nødvendige tiltak for at vi skal gjøre Norge bedre i stand til å bekjempe utviklingen vi ser, men dessverre har ikke flertallet i denne sal forstått alvorret. Det er synd for alle de nordmenn som ønsker mer trygghet i hverdagen.

Elise Waagen (A) [14:28:20]: Aller først en liten kommentar til historieomskrivningen fra forrige innlegg. Det var vel strengt tatt Fremskrittspartiet som sådanne tvil om hvilke muligheter læreren hadde til å gripe inn fysisk i klasserommet. Det ble rettet opp med Arbeiderpartiet i regjering. Da Fremskrittspartiet og Høyre skulle sende nytt forslag til opplæringslov på høring, var ikke dette en gang ivare tatt, men vi har ryddet opp.

Over til det jeg egentlig skulle snakke om. For oss i Arbeiderpartiet har det vært helt sentralt at dette budsjettet løfter arbeidslinjen. Arbeiderpartiet har sammen med Senterpartiet, SV, Rødt og MDG blitt enige om et budsjett som gir trygghet i en urolig tid, og som styrker fellesskapet vårt.

Norge bygges hver dag av folk som stiller opp for hverandre. Derfor trenger vi et budsjett som setter arbeid, velferd og trygghet først. Vi vet at hele landet trenger folk som er i arbeid. Da må vi ha et system som hjelper folk inn og ikke skyver dem ut.

Min bestefar gikk rett fra grunnskolen og ut i arbeidslivet. Det var plass til en nevenyttig arbeidskar som han i slutten av tenårene. Det er et ganske annerledes arbeidsliv som møter unge med en fot på utsiden i dag. Derfor trenger vi som fellesskap å stille krav, men også å stille opp. Det gjør vi gjennom dette budsjettet.

Vi styrker tiltak vi vet virker – særlig rettet mot unge. Det nye arbeidsrettede ungdomsprogrammet er et godt eksempel på det. Det skal ikke lenger være sånn at ungdom må ha en diagnose for å få hjelp av Nav. Nå kan unge få oppfølging basert på den situasjonen de er i. Det er ikke papirene eller den medisinske vurderingen som skal definere hva man blir møtt med, nettopp fordi vi trenger alle.

Vi styrker også ordningene som gir folk mulighet til å delta i arbeidslivet over tid. Varig lønnstilskudd får en

egen budsjettpost, så Nav ikke lenger må velge mellom grupper. For mange betyr det hele forskjellen mellom et liv i utenforskap og en plass i arbeidslivet, en mulighet til å ha kollegaer og være til nytte. Vi fortsetter satsingen på varig tilrettelagt arbeid. Det er en ordning som fungerer, gir reell deltakelse og betyr enormt mye for mennesker rundt om i landet.

Trygghet i arbeidslivet er en forutsetning for at folk skal kunne stå lenge i jobb. Derfor har vi i Arbeiderpartiet hele veien vært opptatt av å styrke Arbeidstilsynet. Det har vi gjort hvert eneste år siden 2021, og vi fortsetter i dette budsjettet. Et sterkt tilsyn er avgjørende for å hindre sosial dumping, for å slå ned på useriøse aktører og for å sikre at arbeidstakere faktisk får de rettighetene loven sier at de skal ha.

Det handler om trygghet på jobb. Det handler om et seriøst og rettferdig arbeidsliv. Gjennom dette budsjettet får vi på plass en styrking av Fair Play Bygg. Det er viktig, for de har skoene på, og de er ute og sørger for at useriøse aktører får oppfølging.

Jeg vil også nevne kompensasjonsordningen for oljepionerene, de som sto i de tidligste og farligste fasene av norsk olje- og gassutvinning, og som ble utsatt for helseskadelige kjemikalier. De skal nå få en kompensasjon. Det er på høy tid, og vi i Arbeiderpartiet har jobbet lenge for dette.

Velferdsordningene våre skal gi trygghet, men de skal også gi folk muligheten til å delta. Derfor er det viktig at trygdeordningene støtter opp under arbeidslinjen, og at vi har et godt fungerende Nav. Jeg mener derfor det er oppsiktsvekkende at både Høyre og Fremskrittspartiet i sine alternative budsjetter foreslår markante kutt i Nav i den situasjonen vi vet Nav står i nå. Det er det motsatte av det Nav trenger.

Arbeiderpartiet er stolte av enigheten vi har fått til. Det peker ut en retning som gjør Norge bedre, gir mer trygghet til folk og sørger for at det gjør hverdagen bedre der ute.

Kristian August Eilertsen (FrP) [14:33:33]: Når folk står i kø, når eldre ikke får en verdig omsorg, og når nordmenn med alvorlige, sjeldne sykdommer ikke får tilgang på medisiner og nye metoder, da har vi et problem. Det problemet heter regjeringen Støre. Regjeringen Støre har nemlig lagt fram et budsjett, og forhandlet fram et budsjettforlik, som svikter på det mest grunnleggende: trygghet for syke og verdighet for eldre. De kaller det ansvarlig økonomisk politikk og trygg styring. Fremskrittspartiet kaller det ansvarsfraskrivelse.

Hvorfor skal folk stå i kø når private sykehus har ledig kapasitet? Hvorfor skal pasienter vente i månedsvis når vi kan behandle dem nå? Regjeringen lar folk stå i kø. Fremskrittspartiet vil bruke den ledige kapasiteten.

FrP vil få folk friske og tilbake i jobb. Vi vil ha handling, ikke venting. Vi vil fjerne helsekøene, ikke bare snakke om dem, og vi vil berge viktige helsetilbud som nå kuttet og legges ned over hele landet. Derfor legger vi 1,5 mrd. kr på bordet for å behandle flere, stoppe kuttene og få folk tilbake i jobb. Det er det som er trygg styring for dem som i dag venter i behandlingsskø.

Hvis det er én ting som provoserer meg, er det når jeg ser hvor løst pengene sitter når statsrådene i denne regjeringen befinner seg i utlandet. Her hjemme skal man derimot snu og vende på hver eneste krone, særlig når det gjelder medisiner og nye metoder. Det er oppsiktsvekkende hvor mye penger man vil bruke på bi-stand som ikke virker, men hvor gnien man er når det gjelder medisiner som faktisk virker, men koster mye.

Norge bruker altfor lang tid på å godkjenne nye metoder. Det betyr at pasienter lider unødvendig. Regjeringen ser på – Fremskrittspartiet handler. Vi vil ha raskere godkjenning og raskere tilgang til behandling, og Norge må være villig til å betale mer for å få tilgang til nye medisiner og behandlingsmetoder mye, mye raskere.

Apropos betaling for medisiner og behandling: Regjeringen har gjort helsetjenester dyrere, år for år. Regjeringen Støre, med sine budsjettpartnere, har økt egenandelstaket fra 2 460 kr til nesten 3 300 kr. Dette er en skatt på sykdom. Det rammer eldre og kronikere hardest.

Fremskrittspartiet sier klart og tydelig: Økonomi skal ikke være en avgjørende faktor for om man kan benytte seg av helsetilbud eller ikke. Derfor kutter vi egenandelstaket til 3 000 kr i vårt alternative forslag til budsjett.

La meg avslutningsvis snakke om eldreomsorgen. Den er i dag et postkodelotteri. Adressen avgjør rett og slett om man får en verdig omsorg. Kommuneøkonomien avgjør om man får tilbud om en sykehjemsplass, eller om man blir sendt til utrygghet i eget hjem. Det er fullstendig uakseptabelt. Regjeringen skyver ansvaret over på kommunene, som sliter med økonomien, og de rød-grønne partiene har ikke løftet en finger for eldreomsorgen i dette budsjettforliket. Hva er resultatet? Jo, store forskjeller i kvalitet, og nedleggelse av sykehjem over hele landet.

Fremskrittspartiet har en løsning: Staten skal ta over finansieringen – vi må ha en statlig finansiert eldreomsorg. Vi legger også penger på bordet for å få opp tempoet på byggingen av nye sykehjemsplasser og sikre omsorgstilbudet for eldre og syke. Vi foreslår nesten 2,5 mrd. kr til dette. Fremskrittspartiet vil ha en eldreomsorg i verdensklasse, ikke en omsorg som avhenger av hvor hen man bor. Regjeringen styrer mot krise i eldreomsorgen. Fremskrittspartiet styrer mot løsninger.

Vi har et godt helsevesen i Norge, men vi har en regjering som svikter. De prioriterer byråkrati, penger til

utlandet og ulønnsomme, grønne industriprosjekter. Samtidig må folk her hjemme i Norge stå i kø, enten det er for å få behandling, en sykehjemsplass eller nye medisiner og behandlingsmetoder. Fremskrittspartiet prioriterer pasienten og det norske folk først. Vi prioriterer valgfrihet, verdighet og trygghet. Det gjør vi fordi for Fremskrittspartiet er helsen det viktigste i livet.

Statsråd Andreas Bjelland Eriksen [14:37:46]: Jeg er stolt over den budsjettenigheten Rødt, SV, Senterpartiet, MDG og Arbeiderpartiet har landet. Den gir trygghet for landet, trygghet for økonomien og arbeidsplasser og ikke minst trygghet for at vi skal gjøre vårt i klima- og miljøpolitikken framover.

Som klima- og miljøminister er det kanskje ingen overraskelse at det ikke er noe jeg ønsker meg mer til jul enn et budsjett som holder takten i norsk omstilling oppe, kutter utslipp og tar bedre vare på naturen vår, og det er ingen tvil: Denne enigheten er et godt budsjett for både klima og natur. Selv om vi er fem ulike partier, viser de siste ukene at vi klarer å finne sammen og se norsk klimapolitikk i en helhet, også i krevende spørsmål og saker.

Arbeiderparti-regjeringen er allerede godt i gang med å kutte norske utslipp. I fjor gikk utslippene ned med 4,1 pst. sammenlignet med året før, og de siste årene har de gått ned med 9,6 pst. sammenlignet med nivået i 1990. Det står i klar kontrast til kuttene i perioden fra 1990 til 2020, hvor de i sum i stor grad sto på stedet hvil. Vi snakker ikke bare om omstilling lenger – vi omskifter. Det er avgjørende både for å begrense klimændringene og ikke minst for arbeidsplassene våre og næringslivets konkurransekraft.

I vår ble det flertall i Stortinget for et nytt klimamål for 2035, og målet er at vi skal kutte klimagassutslippene med minst 70–75 pst. sammenlignet med nivået i 1990. Det er uten tvil ambisiøst, men med politikken i Grønn bok klarer vi i aller høyeste grad å vise at det er både realistisk og nødvendig. Anslagene er tydelige. De viser at vedtatt og planlagt politikk tar oss til 66 pst. kutt i 2035, 47 pst. i Norge, når vi ser på effekten av politikken. Det viser at vi ligger godt an til å nå de målene vi har satt oss, dersom vi fortsetter arbeidet med å styrke klimapolitikken i årene som kommer. Jeg har tro på at Arbeiderpartiet skal klare det sammen med de fire budsjettpartnerne våre etter den enigheten vi har lagt fram.

Budsjettenigheten viser nemlig tydelig hvordan vi kutter utslipp, styrker konkurransekraft, skaper jobber og tar bedre vare på naturen. Vi fortsetter den forutsigbare opptrappingen av klimaavgiftene fram mot 2035, sånn at næringslivet får tid til å omstille seg. Vi øker støtten til Enova med 700 mill. kr sammenlignet med regjeringens forslag, sånn at vi kan gå foran i å innovere, ut-

vikle, ta i bruk og skape muligheter basert på ny teknologi.

Vi setter av 2 mrd. kr til klimainvesteringsfondet, vi skal sette ned en omstillingskommisjon, vi skal øke CO₂-avgiften på sokkelen, og vi sikrer mer penger til kollektivtrafikken. Ikke minst sikrer vi også brede skatteletter for å kompensere for at CO₂-prisen går opp, for å nevne noe.

Regjeringen skal også komme tilbake i revidert nasjonalbudsjett med et forslag om hvordan vi unngår økte klimagassutslipp som følge av endringen av veibruksavgiften i budsjettenigheten.

Arbeiderpartiet kommer til å fortsette å arbeide for at klima og miljø skal være rammen rundt all politikk. Det er ikke noe man bare kan vedta – det er noe man må jobbe med hver eneste dag. Vi skal sørge for at vi i 2050 har kuttet minst 90 pst. av alle våre utslipp. Det skal vi klare samtidig som vi fører en politikk som gir folk en jobb å gå til, og som sørger for at folk kan leve et godt og trygt liv i hele landet vårt også i framtiden.

En effektiv og rettferdig klimapolitikk er en forutsetning for å få til det, og det er en forutsetning for en trygg økonomi i en mer urolig verden. Derfor er vi avhengig av å fortsette å kutte utslipp, sikre norsk konkurransekraft og trygge folks arbeidsplasser.

Vi skal gjøre dette samtidig som vi tar bedre vare på naturen vår, og jeg er glad for at vi styrker arbeidet med det i dette budsjettet. Takket være budsjettavtalen og enigheten her får vi bl.a. sikret 1 mrd. kr mer til skogvern det neste året. Vi styrker arbeidet med naturrestauring, og vi får en enda større satsing på å ta vare på Oslofjorden, som jeg vet er i altfor dårlig tilstand.

Jeg tror alle i denne salen er enige om at vi må etterlate oss kloden i bedre stand til framtidige generasjoner. Når det gjelder klimapolitikken, trengs det imidlertid mer enn bare fine ord – det trengs handling. Vi må kutte utslipp og utvikle og omstille næringslivet hver eneste dag. Denne budsjettenigheten leverer på det, og vi skal fortsette å levere i tiden framover.

Presidenten [14:42:38]: Det blir replikkordskifte.

Kristoffer Sivertsen (FrP) [14:42:52]: Det er godt å høre at statsråden er ærlig på at han og MDG ønsker seg det samme til jul, for regjeringen sier én ting og gjør en annen. I statsbudsjettet kan man lese om høy karbonpris som følge av både CO₂-avgift og kvotepris, som er dobbel virkemiddelbruk. Regjeringen påpeker at denne doble virkemiddelbruken kan føre til at petroleumsfelt blir stengt ned tidligere enn de ellers ville blitt, og etter budsjettforliket øker CO₂-avgiften for oljeindustrien betraktelig. Så varsles det at regjeringen vil sette i gang en ekstern utredning av hvilken effekt den doble virkemiddelbruken kan få for framtidig ressursforvalt-

ning og verdiskaping, for leveranser av olje og gass og for produksjonsutslipp på kontinentalsokkelen.

Er dette en innrømmelse fra regjeringen om at CO₂-avgiften har skadelige effekter på investeringsnivået på sokkelen, og mener statsråden nå at en CO₂-avgift i olje- og gassnæringen gir en uheldig virkning som attpåtil ikke fører til reelle kutt i klimagassutslippene?

Statsråd Andreas Bjelland Eriksen [14:43:51]: Jeg vil starte med å gratulere både representanten Sivertsen og meg selv med at Viking nylig har vunnet seriegull. Det synes jeg er veldig hyggelig, og det er bra at Sivertsen har på Viking-pin i stortingssalen.

Når det er sagt, mener jeg alltid at det er klokt å gjennomgå dobbel virkemiddelbruk for å sikre at den har den effekten man faktisk ønsker. Derfor mener jeg også at det var helt rett av regjeringen å skrive i budsjettet at vi ønsker en sånn gjennomgang velkommen før man gjør en videre opptrapping.

Jeg lever godt – det tror jeg energiministeren og resten av regjeringen også gjør – med at vi har fått den enigheten vi har fått. Med hensyn til andre rammebetingelser for olje- og gassnæringen framover tror jeg at i hvert fall det ikke å gå inn for f.eks. elektrifisering – som jo representanten Sivertsens parti har vært svært skeptisk til – vil bidra til at man stenger ned felt tidligere enn man ellers ville gjort. Det bør man kanskje være mer bekymret for enn en slik opptrapping.

Kristoffer Sivertsen (FrP) [14:44:54]: Det er godt at statsråden gleder seg over Viking, det gjør undertegnede også. Når det gjelder elektrifisering, er det jo CO₂-avgiften som avgjør om den er lønnsom eller ei. Vi ser allerede flere prosjekter hvor aktørene selv sier at de ikke er lønnsomme, men la nå det ligge.

I statsbudsjettet står det at ileggelse av både avgift og kvoteplikt innebærer en u hensiktsmessig dobbel virkemiddelbruk. Et avgiftsfritak, som foreslås, vil gi en effektiv klimapolitikk, ettersom avgift i tillegg til kvoteplikt har begrenset eller ingen klimaeffekt, og heller ingen effekt på oppnåelse av Norges klimamål under Parisavtalen. Da peker vi på det regjeringen sier om luftfart.

Det arbeides jevnlig med å finne nye metoder for å øke utvinningen fra olje- og gassfelt, og det bores nye brønner, kombinert med utforskning av nærliggende prosjekter og ny teknologi. Det bidrar til at det er flere sentrale prosjekter på norsk sokkel som forlenges gang på gang, og at det er flere generasjoner av familier som jobber på samme oljeinstallasjon.

Kan statsråden avvise at eksempelvis Brage, Yme, Eldfisk, Norne eller Ula blir stengt ned tidligere enn nødvendig, slik MDG krevde i sommer, og at folk mister jobben før det er tomt for ressurser, på grunn av tutti-fruttis grep med å øke CO₂-avgiften?

Statsråd Andreas Bjelland Eriksen [14:46:00]: Det folk vil miste jobben på grunn av, er Fremskrittspartiets klimapolitikk, som ikke forholder seg til at uansett hvordan man snur og vender på det, kommer CO₂-prisen i stadig større grad til å bli en mer krevende innsatsfaktor i produksjonen. Olje- og gassnæringen i Norge er en del av EUs kvotesystem, og i kvotesystemet går antallet kvoter til null i 2040. Det må også olje- og gassnæringen forholde seg til. Hvis vi ikke lager rammebetingelser som gjør at denne næringen, på lik linje med alle andre, får lov og mulighet til å omstille seg, blir næringen konkurrert bort, til fordel for produksjon i andre land.

Jeg kan legge til at jeg legger merke til at Fremskrittspartiet har vært ute og sagt at de ønsker å legge ned hele Enova i løpet av denne høsten. Da får vi tilsvarende effekter for store deler av norsk industri. Jeg håper Fremskrittspartiet blir litt mer bekymret for konkurranseulempene med egen klimapolitikk framover.

Kristoffer Sivertsen (FrP) [14:47:04]: Arbeiderpartiet må slutte å kaste stein i glasshus, for de bidrar jo til å legge ned NORWEP, Norwegian Energy Partners, som bidrar til industrieventyr i utlandet for norsk leverandørindustri. Norge er også blant de oljeproduserende landene som har aller lavest utslipp. IEA har pekt på økt etterspørsel etter olje og gass fram mot 2050. Det er også avgjørende for europeisk energisikkerhet at Norge bidrar med stabile leveranser av olje og gass. Norge står for 30 pst. av den samlede gassleveransen til EU og Storbritannia. Sokkeldirektoratets analyse viser at det er særlig behov for økt leteaktivitet for å opprettholde produksjonen på norsk sokkel. Selv om flere av disse er senfaseprosjekter, som jeg har nevnt tidligere, bidrar de fortsatt med en viktig produksjon som bidrar til å dekke energibehovet på kontinentet.

Mener statsråden at det er riktig å øke CO₂-avgiften for næringen når det kan sette senfaseproduksjonen i fare og dermed redusere muligheten for norske petroleumsliveranser til Europa, eller tror han det vil være lønnsomt å elektrifisere hver minste plattform i Nordsjøen?

Statsråd Andreas Bjelland Eriksen [14:48:02]: Nå er vi langt inne på energiministerens konstitusjonelle ansvarsområde, men jeg tror han lever greit med at jeg svarer likevel. For å gjenta: Jeg stiller meg selv av og til spørsmål om Fremskrittspartiet egentlig ser hvor raskt kvotesystemet går i null, og hvor stort behovet for omstilling også i norsk olje- og gassektor faktisk er. Jeg synes det er bra at Norge har en langsiktig og forutsigbar politikk for olje- og gassnæringen, og at vi skal kunne være med og bidra inn i energisikkerheten i Europa, også i den omstillingen man skal gjennom i årene fram-

over, for det behovet kommer helt definitivt til å være der. Jeg hadde møte med DNV om energiframskrivningene deres rett før jeg kom hit, og de viser tydelig at det behovet finnes. Da må man imidlertid ha en politikk som legger opp til at man skal kunne omstille seg for å være der i framtiden i tillegg. Det opplever jeg at regjeringen har, men jeg er mer usikker på om Fremskrittspartiet står for det.

Kari Sofie Bjørnsen (H) [14:49:15]: Det har nylig vært oppslag i bl.a. NRK om at forskere fra Forsvarets forskningsinstitutt antar at det kan ligge opp mot 1 million tonn eksplosive krigsetterlatenskaper i norsk natur. Bare i Oslofjorden er det dumpet flere titalls tonn med ammunisjon, og i Finnmark og langs Norges kyst er det også store mengder. Risikoen ved dumpet sprengstoff er ikke bare at det kan være svært farlig og tilgjengelig for kriminelle, det kan også være en tikkende miljøbombe fordi ammunisjon kan lekke tungmetaller og giftige kjemikalier, som kvikksølv og bly. Ti år med kartlegging fra FFI har ikke avklart hvem som har ansvaret for å rydde opp, og det finnes, etter det vi kan se, ikke noen plan for dette.

Hva kan statsråden gjøre i denne saken? Jeg lurur på om statsråden vil ta ansvar.

Statsråd Andreas Bjelland Eriksen [14:50:13]: Takk for et viktig spørsmål. Det å fokusere på miljøforurensning er utvilsomt viktig. Som representanten er inne på, starter det med kartlegging for å finne ut hvor vi har miljøforurensning vi må få ryddet opp i, og så fortsetter det med en kartlegging av hvem som er ansvarlig for å rydde opp. Det vil i utgangspunktet være de enkelte sektorer som er ansvarlig for det, men at jeg har et stort engasjement for at vi skal få gjort noe med alvorlig miljøforurensning, skal ikke representanten være i tvil om. Der vi, fra mitt departements side, kan være med og bidra, skal vi absolutt ta den rollen. Det har vi gjort i dette budsjettet på et viktig punkt, som handler om vrak fra småbåter, hvor vi for første gang på mange år øker tilskuddssatsene. Det er veldig positivt. Vi ønsker også å være med og bidra på andre områder hvor vi ser at det skjer miljøforurensning vi må ta tak i.

Kari Sofie Bjørnsen (H) [14:51:13]: Statsråden svarer litt ullent, om jeg kan få lov til å si det på den måten, for her snakker vi om én million tonn med ammunisjon. Én million tonn med eksplosiver er enormt, og når det da gjelder å skulle se nærmere på det og kanskje komme tilbake til det, tenker jeg at vi faktisk må få en litt mer forpliktende uttalelse fra statsråden med hensyn til hvem som tar ansvaret, hvordan ansvaret tas, og hvordan det kan lages en plan. Jeg er sikker på at også Stortinget og regjeringen har behov for at vi ordner opp

i dette ganske raskt. Jeg kunne godt tenke meg at statsråden utdypet litt mer hvordan det skal jobbes med dette.

Statsråd Andreas Bjelland Eriksen [14:52:00]: Når jeg får en konkret utfordring, prøver jeg alltid å ta den, men jeg tror representanten skal være veldig glad for at vi har et sektorregelverk i Norge som gjør at den enkelte sektor er ansvarlig for å følge opp på sitt område. Det gir mye bedre forvaltning av våre ressurser, mye mer sikkerhet for at vi faktisk jobber aktivt på alle områder for å begrense miljøforurensning. Det er også derfor jeg må svare på den måten jeg gjør. Først må vi selvfølgelig kartlegge hvor det er potensielle kilder til forurensning, og så må vi avklare hvem som er ansvarlig, og hvilken sektor det er som er ansvarlig for å følge opp de enkelte kildene.

Jeg har fått slike spørsmål på noen andre områder, f.eks. knyttet til saken om senking av fregatter, som skjedde for ikke så veldig lenge siden. Der har jeg sagt at vi skal gå gjennom regelverket, for å ta det som et konkret eksempel, og det er vi selvfølgelig åpne for å gjøre også på andre områder der det er naturlig å gjøre det.

Lars Haltbrekken (SV) [14:53:13]: Jeg får gratulere statsråden med både seriegull og samarbeidsbudsjett.

Gjennom årenes løp har det blitt en vane at SV i budsjettforhandlingene har fått gjennomslag for viktige påplussinger i miljødelen av budsjettet. Utslippskuttene har blitt større, det har blitt mer penger til skogvern. I år fikk vi pluss på til sammen 1 mrd. kr mer, sammen med de andre samarbeidspartiene. Det har blitt mer penger til Enova, naturrestaurering og tiltak for å redde Oslofjorden.

Mitt enkle spørsmål er: Hvilket av disse tiltakene lar statsråden seg inspirere mest av til selv å foreslå også neste år?

Statsråd Andreas Bjelland Eriksen [14:54:16]: Gitt milliarder til skogvern trodde jeg kanskje at representanten Haltbrekken skulle gratulere meg med gull og grønne skoger, men det valgte han ikke å gjøre. Det var mye god klimapolitikk også i det forslaget regjeringen la fram. Hvis jeg skal peke særskilt på én ting, vil jeg nevne CO₂-avgiften og opptrappingsplanen for CO₂-avgiften etter 2030 og fram mot 2035. Det er et av de viktigste virkemidlene vi har både for å gi næringslivet forutsigbarhet til å omstille seg og for å gi dem kraften til å omstille seg. Det er ingen tvil om at det er med og virkelig driver fram de grønne løsningene og gjør dem lønnsomme i konkurranse med de løsningene som har utslipp.

Regjeringen har jo latt seg inspirere tidligere. Vi har også vært med og styrket Enova i våre budsjettforslag,

f.eks. Det er et konkret og viktig virkemiddel for å bidra til omstillingen av Norge. Jeg er veldig glad for at vi finner mye god klima- og miljøpolitikk sammen.

Geir Pollestad (Sp) [14:55:26]: I statsbudsjettet ligg det ei satsing på skog. Senterpartiet meiner at skog òg må gje skogsindustri i Noreg, ikkje berre eksport av tømmerstokkar. For tre år sidan besøkte statsministeren og den dåverande næringsministeren, Vestre, Billerud Viken sitt planlagde anlegg ved Hønefoss. Begge var begeistra, ikkje minst dåverande næringsminister Vestre, og han snakka om saksbehandlingstida for søknad om utsleppsløyve. Eg vil visa til noko av det han sa: Det må ikkje skapast usikkerheit ved framdrift. Framdrifta må gå raskare, kortare behandlingstid – hurtigheit, del! Heia Viken Skog!

Tre år seinare ventar Billerud Viken framleis på svar på søknad om utsleppsløyve. Når vil regjeringa få ut fingeren og svara på søknaden om utsleppsløyve? Statsråden sa sjølv at det trengst handling, og at regjeringa skulle fortsetja å levera. No er det faktisk gått tre år sidan desse løfta vart gjevne. Når vil klimaministeren levera?

Presidenten: Presidenten vil anbefale representanten å finne et bedre uttrykk enn «få ut fingeren».

Statsråd Andreas Bjelland Eriksen [14:56:36]: Fingeren er i hvert fall ute, så det skal ingen være i tvil om. Dette er en sak vi er opptatt av å finne løsninger for så fort som mulig. Samtidig er det et teknisk og komplisert regelverk som ligger til grunn for vannforvaltningen, og som også veldig tydelig er en del av de EØS-rettslige forpliktelsene Norge skal følge opp. Denne saken har ligget til behandling i departementet de siste par månedene, og det er en klagesak som er til behandling, så jeg skal ikke gå i detalj på den. Jeg er i hvert fall opptatt av at vi jobber oss igjennom denne saken så fort og så grundig som mulig. Når jeg sier «fort og grundig», tror jeg det handler om at bedriftene selvfølgelig er mer interessert i at vi på en skikkelig måte har fått utforsket hvilke potensielle handlingsalternativer vi reelt sett har, heller enn at vi bare tar en beslutning som vi er usikre på det rettslige grunnlaget for.

Sofie Marhaug (R) [14:57:45]: Jeg vil starte med å takke ministeren og Arbeiderpartiet særlig for gjennomslaget med stans av gruvedrift på havbunnen, ikke bare i ett år, men i fire år, sånn som ministerens direktorat også har ønsket. Det er veldig gledelig.

Jeg har også et spørsmål – jeg skal ikke bare skryte – og det gjelder moms på reparasjoner og brukthandel. I sommer sa ministeren i valgkampen at det er noe Arbeiderpartiet ønsker å kutte i. Jeg tror at flere av de partiene

som har samarbeidet om dette budsjettet, også kan enes om et sånt kutt. Det er iallfall noe Rødt ønsker seg.

Rødt har forståelse for at dette er noe som kan ta tid, at vi trenger skikkelige utredninger osv., men mitt spørsmål vil dreie seg mer om fremtiden: Er dette noe ministeren ser på? Er det noen planer om spesifikke utredninger for å gjøre det mer lønnsomt å velge brukt?

Statsråd Andreas Bjelland Eriksen [14:58:51]: Takk for spørsmålet. Det er helt riktig: Jeg var på et veldig hyggelig besøk hos Fæbrik-jentene, hvor jeg ble utfordret på – hvis Arbeiderpartiet vant valget – om jeg trodde vi kom til å levere på redusert moms på brukthandel og reparasjoner i løpet av denne fireårsperioden. Det står i Arbeiderpartiets partiprogram at vi ønsker å gjøre det, og derfor tror jeg fortsatt at vi skal levere på det. Vi hatt et ekspertutvalg på sirkulærøkonomi som har foreslått ulike løsninger for å gjøre reparasjon og ombruk billigere i praksis. De har foreslått litt ulike innganger til det. Den rapporten har vi hatt på høring. Høringsfristen gikk ut for ikke så veldig lenge siden, og vi jobber oss nå gjennom alle de svarene vi har fått etter den høringen. Der ligger det mye spennende, for markedet for ombruk og reparasjon har et kjempepotensial. Jeg er opp-tatt av å gjøre det billigere å ta i bruk de tjenestene, og det tror jeg vi skal klare å finne gode løsninger på sammen framover.

Presidenten: Replikordskiftet er omme.

Sigurd Kvammen Rafaelsen (A) [15:00:03]: Jeg er glad i Kommune-Norge og fylkeskommunen, og jeg er glad i et sterkt fellesskap, med små forskjeller mellom folk: den norske modellen, der vi ser hverandre i øyehøyde, der vi har respekt for uenigheter og tillit til hverandre – enten vi heier på Viking, som i sted, eller vi heier på Tromsø Idrettslag.

Budsjettet for neste år sikrer denne modellen i en urolig tid og gir trygghet for folk, for velferden og for landet. Innenfor ansvarlig pengebruk har vi nå flertall for å styrke den nære velferden i kommunene. Mange norske kommuner har over tid vært tydelig på behovet for to ting: sterkere økonomi og at det totale styringstrykket fra staten er for stort. Begge deler leverer vi nå løsninger for i budsjettet. Det er krevende tider i Kommune-Norge. Økte kostnader til tjenester, renter, prisvekst og en demografi i endring har gjort situasjonen vanskelig de siste årene. Vi tok grep da, og vi tar grep nå.

Vi vet at mange kommuner står i tøffe prioriteringer, og det økonomiske løftet vi nå gir i enigheten, vil gi bedre handlingsrom til omstilling. En god og forutsigbar kommuneøkonomi handler i bunn og grunn om trygghet – trygghet for barnehagen og skolen, trygghet for at vi får helsehjelpen, trygghet for ungdomsklubben,

trygghet for eldre, kanskje til og med trygghet for fotballaget på Nordkinn også. Kort sagt: Uten en solid kommuneøkonomi står velferden vår på spill.

I regjeringens forslag ble en historisk satsing på kommuneøkonomien fra 2025 videreført og forsterket. Med denne enigheten vil veksten i de frie inntektene nesten dobles, til over 8 mrd. kr. Samtidig må vi erkjenne at penger alene ikke løser alt. Vi blir flere eldre og færre i yrkesaktiv alder. Det krever omstilling. Det er et ansvar alle deler av det politiske Norge må ta på alvor.

Vi mener at det må bli mindre detaljstyring fra stat til kommune. I januar skal kommunekommisjonen komme med sine første forslag som kan gi kommunene større frihet og legge til rette for mer effektiv oppgaveløsning. Det er et arbeid vi må følge opp, men vi bidrar til redusert styringstrykk allerede neste år, når vi i budsjettavtalen flytter 1,3 mrd. kr fra øremerkede tilskudd til frie inntekter. Det gir kommunene mindre tid på søknader og rapportering og mer frihet til å prioritere selvmer velferd og mindre byråkrati.

Vi lever i en sikkerhetspolitisk urolig tid. Derfor er etablering av en tiltakssone for beredskap en viktig prioritering. Med etablering av beredskapshub i Kirkenes kan vi styrke samhandling mellom stat og kommune på sivil og militær motstandskraft. At kommunene i Øst-Finnmark nå får dedikerte ressurser til beredskapsarbeid i kommunene, er også en viktig del av dette.

Jeg er glad for at vi sammen med våre gode budsjettkamerater kan levere et budsjett som sikrer den norske modellen, styrker tryggheten og gir kommunene både økonomi og frihet til å levere den velferden folk har krav på. God velferd til alle er viktigere enn skatteuttak for de få.

Vi er et langstrakt land. På lille Kunes ligger det et eventyr kalt GSG, som driver med 3D-printing og VR-teknologi for bruk i industrien. Fra å starte med én ansatt har selskapet bygd seg opp, og nå er de 15 arbeidere som har sine framtidsrettede arbeidsplasser her. Etter denne satsingen har de bidratt til at ytterligere to selskaper i Finnmark har bygd seg opp på dette gode kompetansemiljøet og kan konkurrere i verdensmarkedet.

For Roger i GSG og andre bedrifter i min region er ikke Innovasjon Norge steroider, som han sier, men viktig rådgivning, risikokapital og støttespillere for verdiskaping og framtidige arbeidsplasser. Det er velbrukte midler for at vi skal kunne ha jobbskaping i hele landet.

Mens en del av høyresiden ønsker å bruke budsjettet til å fortelle oss hvem vi burde være gift med, kappes andre om hvor lite vi skal gi i bistand, eller hvor lite vi skal bidra med virkemidler og innovasjon i norsk næringsliv. Jeg ville også gjort som Venstre, og vurdert om jeg var på rett side av streken.

I enigheten med Rødt, Senterpartiet, MDG og SV bygger vi ut den norske velferden. Vi gir trygghet for lan-

det, økonomien og lommeboka til folk. Jeg gleder meg til dette blir vedtatt i kveld.

Morten Wold hadde her overtatt presidentplassen.

Helge André Njåstad (FrP) [15:04:46]: Me har lenge vore vane med å stå opp om morgonen og finna ut kva som har skjedd i USA natta før. Me har opplevd det litt på same måte no når tuttifruttigjengen har forhandla statsbudsjett, at me har måtta stå opp om morgonen og sjå om dei har vorte einige. Jaggu meg – klokka to om natta, eller på morgonkvisten, som statsministeren kallar det, vart dei einige om eit budsjett for neste år.

Arbeidarpartiet har på inn- og utpust snakka om trygg styring. Prosessen me har vore vitne til denne hausten, har vel vore alt anna enn trygg styring. Han har vore prega av kaos, brotne tidsfristar for komitéarbeid, brot – nokon har gått frå rommet – og ikkje minst seine netter og forhandlingar nattetid. Dette er berre det fyrste av åtte budsjett og budsjettrevisjonar som skal skje i denne stortingsperioden, og eg trur ikkje det blir lettare i dei neste sju.

Ulik tolking av einigheita er ein grunn til at det ikkje blir lettare. At ein brukar eingongspengar på å saldera budsjettet med fleirårige utgifter, er ein annan grunn. Hovudgrunnen til at det blir vanskelegare, er likevel at det blir fokusert altfor lite på å ha påfyll i statsbudsjettet – altså på kva som bidrar inn til statsbudsjettet. Ein fokuserer berre på kva ein skal bruka av statsbudsjettet.

Då tenkjer eg sjølvsagt på næringslivet, å fokusera på at me har eit næringsliv som bidrar med overskot inn i statsbudsjettet. Der er dette fleirtalet heilt fråverande. Dei har ein politikk som skremmer dei som skapar arbeidsplassar, ut av landet, som sørgjer for at mange vel å flytta og bruka kapitalen sin andre plassar. I tillegg ser me ei skremmande utvikling der fleire og fleire norske arbeidsplassar blir kjøpte opp av utanlandsk kapital, noko som ikkje er med og bidrar til å byggja sterke statsbudsjett i framtida. Difor blir dette vanskeleg.

Framstegspartiet har ein langt betre politikk på å skapa verdier. Me ønskjer f.eks. at olje- og gasseventyret skal fortsetja. Me snakkar ikkje om avviking eller om å skriva siste kapittel. Difor synest eg det var litt ironisk at samtidig som MDG står på denne talarstolen og har vore med og påverka eit statsbudsjett, kjem det ei NTB-sak om at Equinor og Aker BP har gjort eit stort nytt funn på norsk sokkel. Det var litt ironisk i dag. Eg håpar at ikkje MDGs innflytelse blir så stor at slike nyheiter ikkje vil prega dei neste åra òg.

Eg merkar meg at kommuneøkonomi har vorte eit hovudtema i dagens debatt, og det er jaggu ikkje rart når me ser korleis det står til med norske kommunar etter fire år med Støre som statsminister og med dei fem kom-

munalministrane han har hatt i regjeringa si. Det framstår meir som ein stafett enn som trygg styring overfor kommunane.

Arbeidarpartiet har gjort seg kjent med å ha ein svak kommuneøkonomi desse åra. Det er fleire og fleire kommunar som hamnar på ROBEK, sjølv om finansminister Stoltenberg sa at det har vore verre før. Det skal eg gje han rett i. Det har vore fleire kommunar på ROBEK før – for eksempel då finansministeren var statsminister, var det 46 kommunar på ROBEK. Med den utviklinga me ser, kan det godt henda at Støre tek igjen Stoltenberg i antal ROBEK-kommunar om ikkje så altfor lang tid.

Arbeidarpartiet har gjort seg kjent i denne sal for å vera det partiet som har vore mest gnitent overfor norske kommunar. Alle andre parti i denne sal ville i sine alternative budsjett bidratt til å styrkja kommuneøkonomien, alt frå Raudt til FrP. Tuttifruttipartia har fått Arbeidarpartiet med på å auka litt, men neppe nok. Framstegspartiet aukar meir enn forliket. Me har sagt at norske kommunar treng meir pengar, og i vårt alternativ får dei meir pengar. Dei får f.eks. 2,5 mrd. kr meir til eldreomsorg, både til bygningar og til drift, som er målretta til dei eldre, slik at dei skal få betre tenester. Me har òg sørgt for å målretta pengar til skule og barnehage, 1 mrd. kr blir brukte til å styrkja den sektoren. Me har òg sett av pengar til ressurskrevjande tenester, for å styrkja den ordninga. Me vel det viktigaste fyrst. Me har òg gjeve meir pengar til fylkeskommunar, til eit fylkesvegloft, med over 1 mrd. kr ekstra til fylkesvegane og 200 mill. kr til flaum- og skredførebygging, som er viktige tiltak vidare.

Det er nokon som har kritisert oss for at me målrettar eller øyremerkjer dei pengane til eldreomsorg og til skule og barnehage, og samtidig gjev dei inntrykk av at dei sjølve skal gje kommunane så veldig stor fridom. Det er jo litt ironisk at dei detaljstyrer kommunane på nokre felt. Når det gjeld arealpolitikk, har klimaministeren sagt at me treng strengare statleg styring i Oslofjorden. Dei har føreslått at det skal vera forbode å byggja på 10 pst. av landarealet som er myr. Den store snakkis-saken etter budsjettet, som var gratis ferjer, er jo ei overstyring av fylkeskommunar på å fastsetja pris.

Med forslaget som ligg føre frå Framstegspartiet, får kommunesektoren langt meir pengar enn dei gjer med forliket.

Presidenten [15:09:49]: Presidenten vil påpeke at uttrykket «jaggu» er påtalt tidligere og ikke ansett som et godt parlamentarisk uttrykk.

De talere som heretter får ordet, har en taletid på inntil 3 minutter.

Anne Kristine Linnestad (H) [15:10:12]: Norge er et langstrakt land. Skal vi bo, jobbe og skape verdier i hele

landet, er det avgjørende med forutsigbar, god og moderne samferdsel for å knytte Norge tettere sammen. Veier, jernbane, flyplasser og havner er kritisk infrastruktur og selve blodårene som holder landet vårt i gang.

Derfor er det urovekkende at Støre-regjeringen i alle sine budsjetter har nedprioritert samferdsel. Mange viktige prosjekter skyves på eller stoppes. Regjeringen bruker mer tid og penger på reverseringer og ideologiske kamper enn på å bygge landet. Særlig gjelder dette jernbanen. I stedet for å videreutvikle en reform som har gitt flere avganger, nye tilbud og lavere priser for de reisende, ønsker regjeringen å gå tilbake til et gammelt statsmonopol. Det vil bli dyrt for oss skattebetalere – og dårligere tilbud for passasjerene – faktisk så dyrt at regjeringen på direkte spørsmål her i Stortinget ikke kunne svare på hvor mye det vil koste oss.

I en tid der kostnadene har økt dramatisk også innenfor infrastruktur, må vi bruke hver krone mer effektivt. Da er reversering av politikk som har spart skattebetalerne for milliarder og gitt et bedre tilbud, dårlig politikk.

Høyre vil heller bygge landet tettere sammen. Vi vil bygge mer, og vi vil bygge smartere. Vi foreslår i vårt alternative budsjett å bruke mer midler på å følge opp Nasjonal transportplan. Der regjeringen ikke følger opp sin egen plan, vil Høyre i hvert fall levere på vår. Prosjektene, som f.eks. dobbeltspor mellom Stokke og Sandefjord, må faktisk realiseres, ikke bare legges inn i en plan. Uten planleggingsmidler blir det ingen bygging.

Samtidig må vi redusere vedlikeholdsetterslepet på riksveiene og ikke minst på fylkesveiene. Folk og næringsliv over hele landet er helt avhengig av døgnåpne samferdselsårer for at folk og varer skal komme raskt fram og trygt hjem. Nettopp derfor foreslår Høyre i vårt alternative budsjett en halv milliard mer til fylkesveiene.

Nye veier har vist hva det betyr å få mer vei for pengene: kortere byggetid, lavere kostnader og bedre trafiksikkerhet. Selskapet har faktisk vært en enorm suksess – en så stor suksess at selv Arbeiderpartiet ikke våger å legge det ned. Siden Nye veier også har ansvar for drift og vedlikehold av disse veiene, må bevilgningene økes, for flere meter bygget vei betyr mer vei å vedlikeholde. Høyre setter derfor av nesten 400 mill. kr ekstra, slik at byggetakten kan fortsette.

Norge er ikke ferdig utbygd. Det trengs store investeringer i vei, bane, luftfart og sjøfart over hele landet. Bygger vi landet tettere sammen, får vi et sterkere og mer konkurransedyktig Norge.

Tom Staahle (FrP) [15:13:19]: Ved budsjettforlik nr. 2, som kom natt til onsdag, var etableringen av om-

stillingskommisjonen et sentralt tema. Alle i denne sal er kjent med at det foreligger et flertall som har slått fast at olje- og gasssektoren er noe vi skal utvikle og høste av, men minst én av budsjettpartnerne mener åpenbart noe annet.

Representanten Liland fra MDG uttalte fra denne talerstolen at man nå har startet det siste kapittelet i norsk oljehistorie, noe hun også sa på pressekonferansen som ble holdt natt til onsdag. Det er videre sagt at dette er en omstillingskommisjon som erkjenner at dagens oljepolitikk er uansvarlig, og at vi trenger andre grep framover.

I etterkant av dette har energiministeren uttalt at han ikke er enig med Liland i at norsk oljehistorie er på vei inn i et trist kapittel. Han sa han tror det er lite sannsynlig at omstillingskommisjonen vil foreslå å legge om kursen for dagens oljepolitikk, da han fikk spørsmål om dette. Statsminister Støre har på sin side uttalt at aktiviteten på norsk sokkel skal være under overskriften «utvikle, ikke avvikle» i tiden framover. Kommisjonen skal finne ut hvordan den utviklingen skal ta form. I spørretimen på onsdag løftet statsministeren fram at Offshore Norge ønsket vedtak om oljekommisjonen velkommen. Da tenker jeg det er naturlig å påpeke at Offshore Norges perspektiv i den uttalelsen var at denne NOU-en kan være et konstruktivt bidrag til å videreutvikle sokkelen. Vedum, fra Senterpartiet, har sagt at MDG har oversolgt seieren sin.

Det hele framstår som om budsjettpartnerne er uenige om noe av det mest essensielle poenget for at MDG sluttet seg til avtalen som opprinnelig ble inngått mellom partiene. Når man leser mandatet for omstillingskommisjonen, brukes ordet «utrede». Det står ikke noe om at Stortinget eller regjeringen har vedtatt avvikling eller konkrete tiltak for å stenge oljevirkksomheten. Da er jo spørsmålet: Hvem har rett? Er det MDG, er det energiministeren, er det Senterpartiet, eller er det statsministeren som har rett? For Stortinget er det avgjørende å få dette avklart, da inntektene fra olje- og gassnæringen er en sentral del av vår økonomi i dag og i fremtiden.

Så er det dette mandatet, som man åpenbart ikke er helt enige om. Det er jo noen følgefeil i dette mandatet, som Stortinget bør få avklart: Hvem skal sitte i denne kommisjonen? Hvilken konkret problemforståelse skal kommisjonen legge til grunn? Hvordan skal denne kommisjonen tolke formuleringen om avtakende olje- og gassproduksjon? Er det et scenario, eller er det en politisk føring? Hvordan skal kommisjonen håndtere mulige interessekonflikter, og hvordan skal denne kommisjonen sikre bred involvering fra de regionene hvor olje- og gassnæringen står sterkt, industrimiljøene, næringen og sivilsamfunnet?

Hele denne saken er ganske forvirrende, og åpenbart er den det også for budsjettkameratene, men jeg

minner regjeringen om at det er et flertall i denne salen for å utvikle olje- og gassnæringen. Derfor bør regjeringen og samarbeidspartiene ta seg en ny runde for å finne ut hva de egentlig skal mene i denne saken.

Tone Wilhelmsen Trøen (H) [15:16:35]: Det nærmer seg jul, og det er folk som gruer seg til jul. Kampen mot barnefattigdom må fortsette. Det er omtrent 100 000 barn som vokser opp i lavinntektsfamilier. Det er ikke bare et tall; det er familier som dropper måltider, det er barn som ikke kan bli med i bursdager, det er barn som faller utenfor.

Det er de som har minst, som rammes hardest av regjeringens politikk. Barnetrygden er i hvert fall av våre viktigste virkemidler mot barnefattigdom. Da Høyre satt i regjering, økte vi barnetrygden for første gang på 20 år – med 8 200 kr i året for alle barn under seks år. Hva gjør Støre-regjeringen? De lar faktisk barnetrygden svekkes år etter år. Først etter massivt press fra fire andre partier innrømmer Arbeiderpartiet det åpenbare: at barnetrygden blir mye mindre verdt når den ikke prisjusteres.

I vårt alternative budsjett lar vi familiene få beholde mer av egen inntekt, og vi prisjusterer barnetrygden for alle barn. Vi velger barna. Regjeringen velger barnetrygden som innsparing. Det har regjeringen selv skrevet i Gul bok, der de ikke prisjusterer den.

Norsk barnevern er i krise. Regjeringen har brukt opp mot en halv milliard kroner på det ideologiske eksperimentet å skyve private helt ut. Hva er resultatet? Jo, Stene-utvalget viser at det er manglende kontroll over kapasitet, kvalitet og kostnader i barnevernet. Riksrevisjonen slår fast at brudd på Bufetats bistandsplikt har økt kraftig siden 2022.

Det er altså sånn at et samfunns moralske kvalitet i veldig stor grad måles i hvordan vi behandler våre mest sårbare, de som trenger det aller mest. Da må vi være ærlige. Den ideologiske kampen venstresiden fører mot private aktører, har svekket kapasiteten i barnevernet. I dag venter rundt 400 barn på et trygt fosterhjem, og samtidig har altså ikke regjeringen kontroll på verken kapasitet eller kvalitet. Dette er resultatet av en politikk som stenger døren for aktører som kunne bidratt – men det får de ikke, bare fordi de er private. Konsekvensen er alvorlig. Barn får ikke den trygge sengen de trenger, når forholdene hjemme er uholdbare og farlige.

Alle barn bør kunne få delta i fritidsaktiviteter. Når familier får dårligere råd, kuttes fritidstilbudene først. Derfor ønsker Høyre i vårt alternative budsjett å øke bevilgningen til inkludering av barn og unge med 25 mill. kr. Det betyr at opp mot 30 000 barn kan ha mulighet til minst én fritidsaktivitet. Så kan det jo være at ett av de barna spiller for LSK neste gang LSK vinner cup-

finalen, slik de gjør i morgen. Det ville være godt for barna, og det er bra for min region.

Solveig Vik (A) [15:20:01]: I denne salen snakker vi ofte om de store nasjonale målene – grønn omstilling, velferd og trygghet for alle – men la oss være ærlige: Disse målene blir aldri virkelighet hvis vi ikke gir kommunene og fylkene muligheten til å levere. Det er der hverdagen skjer, det er der barn får undervisning, eldre får omsorg og veiene blir brøytet når vinteren kommer.

I dag står mange kommuner og fylker i en økonomisk skvis. De skal levere stadig mer med stadig mindre. De skal håndtere demografiendringer, økte kostnader og krav til kvalitet, samtidig som budsjettene strammes inn. Resultatet er at skoleklasser blir større, hjemmetjenesten får mindre tid til hver enkelt og lokale tilbud legges ned, og det er innbyggerne som betaler prisen. Det handler ikke om tall i et regneark. Det handler om tryggheten til en eldre dame som lurte på om hun får besøk i dag, det handler om læreren som står foran 30 elever og vet at hun ikke klarer å se alle i dag, det handler om ungdommen som mister fritidstilbudet sitt og føler seg litt mer alene.

Vi kan ikke fortsette å skyve ansvaret nedover og late som om kommunene skal løse alt med effektivisering. De har effektivisert i årevis, og nå er det ikke mer å hente uten at det går ut over kvaliteten. Derfor må vi ta politiske valg. Skal vi ha sterke lokalsamfunn, må vi gi dem økonomiske muskler. Det betyr økte rammer, forutsigbarhet og en finansieringsmodell som faktisk spiller oppgavene de har. Når kommunene og fylkene svikter, svikter vi fellesskapet, og fellesskapet er hele poenget med politikken vår.

Derfor er jeg stolt over og glad for at vi i denne budsjettenigheten styrker kommunesektoren med over 8 mrd. kr. Min hjemkommune, Haugesund, får 20 mill. kr ekstra, og Rogaland får over 80 mill. kr ekstra.

Fylkespolitikkerne i Høyre og FrP har i årevis klaget over at Arbeiderpartiet ikke ser og prioriterer kommuner, fylkeskommuner eller kollektivkrisen, men nå håper jeg det er slutt på klagingen, for vi leverer. Vi gir fylkene økte økonomiske muskler. Vi gir dem muligheten til å satse på det som betyr mest i folks hverdag – at busene og båtene skal gå, og at folk skal komme seg til jobb, skole og fritid, trygt og forutsigbart. Mitt håp er enkelt: at pengene brukes der de trengs mest, til å holde hjulene i gang og til at fellesskapet skal være i bevegelse. Fylkespolitikkerne vet hvor skoen trykker, og nå må de bare lette på trykket der det faktisk er behov for det. Dette er politikk i praksis, det er fellesskap i handling, og det er sånn vi bygger et Norge som fungerer for hele landet vårt.

Kristoffer Sivertsen (FrP) [15:22:57]: Årets statsbudsjettprosess har vært kaotisk. Resultatet av forliket

mellom regjeringen og resten av tuttifrutti er usikkerhet, spesielt for oljenæringen. I motsetning til representanten Astrup tenker jeg at vi ikke trenger å gi regjeringen påfyll med Tutti Frutti. Der er det mer enn nok. Noen vil nok mene at representanten Moflags beskrivelse av godt samarbeid heller er et uttrykk for et behov for parterapi. Det vi trenger nå, er stabilitet og forutsigbarhet for oljenæringen og for verftsindustrien. Da er det helt feil medisin å bruke tid og ressurser på å opprette en usikkerhetskommisjon for oljenæringen.

Hvem er det egentlig som snakker sant av partiene på venstresiden? MDG sier at en nå starter å skrive det siste kapittelet i norsk oljehistorie og åpner derfor for alle de eventyrene som skal bygge Norge videre, og Tysklands kullutfasingskommisjon skal være forbildet. FrP synes ikke industrinedleggelse og industridød er en modell vi skal trakte etter. Kanskje representanten Mani Hussaini synes det er en god idé når Arbeiderpartiet er med på å strupe Norwegian Energy Partners, som bidrar til et håndfast industrieventyr i utlandet for leverandørindustrien? Arbeiderpartiet mener at det ikke er en strategi for sluttfasen av norsk oljeindustri. Her er det ett parti som ikke snakker sant, eller som i det minste har et anstrengt forhold til sannheten.

Jeg lurer også på hva alle de eventyrene som skal bygge Norge videre, er, for budsjettforliket bidrar ikke akkurat til å fremme nye næringer. Utvinning av havbunnsmineraler stoppes for fire nye år. Betydelige investeringer kan gå tapt, og tuttifrutti er kroken på døra for etablering av en ny industri i Norge, hvor vi er verdensledende på subseateknologi. Skatte- og avgiftstrykket forblir høyt, og med det kveler regjeringen vekst, innovasjon og nye arbeidsplasser, samtidig som kapitalen rømmer landet.

Jeg er skuffet over at vi har en finansminister, som attpåtil har vært generalsekretær i NATO, som sier at det er et rimelig forlik, for det å gi en gavepakke til Kina er ikke et rimelig forlik. Vi kan bidra til å sikre syv av tolv kritiske mineraler NATO peker på for forsvarsindustrien, en næring med potensielt flere hundre milliarder kroner. Vi kan bidra til selvforsyning i Europa. Det er ikke et rimelig forlik, det er en historisk tabbe.

Vi trenger heller ikke kommisjonsrekord. Markedet ordner det helt fint selv. Det internasjonale energibyrået, IEA, peker på økt etterspørsel etter olje og gass fram mot 2050. Det vi burde snakke om, er hvordan vi kan bidra til økt europeisk energisikkerhet med de betydelige ressursene som fortsatt er igjen på norsk sokkel. Jobbene i oljeindustrien skal sikres, ikke ofres på symbolpolitikkens alter.

I statsbudsjettet kunne vi lese at høy karbonpris som følge av dobbel virkemiddelbruk kan føre til at felt blir stengt ned tidligere enn de ellers ville ha blitt, men

nå økes jo CO₂-avgiften, så MDG smiler. Nok en gang sier regjeringen én ting og gjør noe annet. Når MDG krevde nedstengning av åtte felt i senfasen i sommer, må en si det som det er: Det gjør det faktisk vanskeligere å forlenge feltene på en lønnsom måte med CO₂-avgiftsøkninger. Arbeiderpartiet svikter totalt sett og setter jobbene til tusenvis av oljearbeidere i fare. Dette er ikke grønn politikk; dette er en oppskrift på færre jobber, lavere verdiskapning og svekket energisikkerhet.

Bent-Joacim Bentzen (Sp) [15:26:15]: Trygve Hoff synger i sin nordnorske julesalme om oss nordlendinger:

«Vi levde med hua i handa, men hadde så sterk ei tru.

«Og ett har vi visselig sanna: Vi e hardhausa vi, som du.»

Da Arbeiderpartiet la fram sitt budsjettforslag, var vi mange fra nord som reagerte. Heldigvis har Senterpartiet fått Arbeiderpartiet til å snu i sakene om ferge og studielån samt avgiftsøkning på diesel og bensin. Jeg er fornøyd med at nordlendingen ikke trenger å stå med «hua i handa», og at Senterpartiet var «hardhausa» i forhandlingene.

Det er mye som er verdt å nevne etter budsjettenigheten. Å styrke kommuneøkonomien har hatt topp prioritet for Senterpartiet. Gjerne kunne det ha vært enda mer styrking, men det er et godt steg i riktig retning. At vi berget studieplassene på sykepleien i nord, betyr også mye. Med budsjettenigheten unngår vi nå det Sykepleierforbundet med bekymring omtalte som «et kutt i fremtidens helse-tjenester». I en tid der vi trenger en styrket medisinsk beredskap i nord, er vi helt avhengig av rekruttering av sykepleiere og annen faglært arbeidskraft – og vi som har vært i Forsvaret i mange år, vet hvor avhengig det militære er av det sivile.

Senterpartiet var det eneste partiet som hadde disse studieplassene inne i sitt alternative statsbudsjett, og nå ligger det i enigheten om statsbudsjett. Dette er også en viktig kapasitet i den sikkerhetspolitiske situasjonen vi står i, på samme måte som oppbyggingen av tjenestepliktige i Sivilforsvaret og kapasiteten i de frivillige beredskapsorganisasjonene, som Senterpartiet har fått gjennomslag for i budsjettet.

At også matberedskapen styrkes i nord, er viktig for Norge. At vi fikk reversert dette kuttet og attpåtil sørget for en økning, er bra for totalberedskapen. Det samme gjelder økningen vi har fått inn til politiets evne til å bekjempe narkotika- og økonomisk kriminalitet, hvor det er stadig større utfordringer som må tas tak i.

Senterpartiet vil også mer, noe alle kan lese i det alternative budsjettet til partiet. Vi kommer til å stå på videre for det vi mener er viktig, og presse regjeringen i vår retning.

Budsjettprosesser er krevende, uavhengig av hvem som fører dem. De respektive alternative statsbudsjettene viser hvem som prioriterer hva. For eksempel finner jeg det søkt når FrP mener at nitrogenrensing av Oslofjorden er å regne for en styrking av kommunesektoren. De har i alle fall presentert det som en satsing på kommunalfeltet. Hvordan er det en satsing på kommunesektoren i hele Norge? Jeg lurer også på hvor mange kommuner FrP vil ha i Norge. Er det totale tallet 40, 70 eller 80?

Vi i Senterpartiet ønsker å legge til rette for verdiskaping der verdiene er, og en desentralisering av utdanning, makt, kapital og muligheter for å utvikle hele landet. Vi vil prioritere norske interesser og følge opp forvaltertankegangen, og jeg er glad for at vi nå på mange områder sikrer et budsjett i riktig retning.

Avslutningsvis vil jeg igjen sitere Trygve Hoff i setningen som kanskje treffer meg best, fordi den handler om å satse der verdiene våre i dette landet er, nemlig i distriktene:

«La det gro der vi bygge og bor.»

Etter Senterpartiets gjennomslag i forhandlingene legger statsbudsjettet for 2026 i langt større grad til rette for nettopp dette.

Kristine Løfshus Solli (A) [15:29:35]: Vi har i løpet av de siste årene sett en utvikling hvor unge som bryter loven, stadig blir yngre, og lovbruddene blir mer alvorlige. Dette er et samfunnsproblem regjeringen prioriterer svært høyt. Vi skal gjøre alt vi kan for å forhindre at barn og unge faller utenfor. Derfor foreslås det i statsbudsjettet 2026 å styrke arbeidet mot barne- og ungdomskriminalitet med hele 150 mill. kr.

Jeg vil ta utgangspunkt i mine hjemtrakter. Trondheim, som styres av Høyre, er blant kommunene med høyest andel ungdomskriminalitet relativt til befolkningsstatus. Vi ser ungdom helt ned i 12–13-årsalderen som blir dratt inn i kriminelle miljøer. Dette er bekymringsfullt, og det er helt nødvendig å stoppe denne negative utviklingen.

Jeg er derfor stolt over at Arbeiderparti-regjeringen, sammen med budsjettflertallet, fortsetter å prioritere en målrettet innsats der behovet er størst. I budsjettet foreslås det midler til hurtigspor i Trøndelag. Det er avgjørende at kriminelle handlinger møtes med rask reaksjon.

Det foreslås også 90 mill. kr til tett individuell oppfølging i kommuner med særlige utfordringer, inkludert Trondheim. Dette handler om tidlig innsats, forebygging og et fellesskap som stiller opp når det virkelig gjelder.

Arbeiderpartiet bygger på et grunnleggende prinsipp: Vi skal bekjempe kriminalitet, men vi skal også be-

kjempe årsakene til kriminalitet. Dette er ikke symbolpolitikk. Dette er tiltak som virker. Vi vet at tett, individuell oppfølging reduserer risikoen for gjentatt kriminalitet. Vi vet at et trygt voksenmøte, hver dag, kan være forskjellen som gjør at unge bryter ut av kriminelle miljøer, og vi vet at når politi, skole, barnevern og familie jobber sammen, da lykkes vi.

Dette handler om mer enn kroner og øre. Det handler om verdier. Vi tror på at alle barn har en framtid å hente, uansett hvor de starter. Et budsjett løser ikke alt, men det peker ut en klar retning. Ved å bevilge penger til gode forebyggende tiltak bygger man gode nærmiljøer, og man bygger en trygg framtid for barn og unge. Det er fellesskap i praksis.

Julia Brännström Nordtug (FrP) [15:32:36]: Vi lever i en styrtrik stat, men samtidig i stadig fattigere kommuner. Pengene flyter i et av verdens rikeste land, men det drysser sjelden over dem som etter et langt liv trenger å bli møtt med trygghet når livet og hverdagen er utrygg.

Da vil jeg fortelle om Arne fra Halden. Arne var diagnostisert med både alzheimer, vaskulær demens og frontotemporal demens. Sykdommen endret ham, og etter hvert klarte han ingenting hjemme. Det gjorde at han ble helt avhengig av sin kone Unni, til den grad at han fikk panikk hvis hun gikk ut av rommet. Unnis liv ble fullstendig innsnevret. Hun kunne ikke dra på besøk til venner eller familie. Alt handlet om å ta vare på Arne. Å høre Unni fortelle sin historie som pårørende til Arne gjør sterkt inntrykk. Hun og hans barn har stått i en fortvilt situasjon jeg tror få som ikke har opplevd lignende, kan forstå.

I mai 2021 søkte de om sykehjemsplass. De fikk avslag, og avslagene har kommet på rekke og rad. Etter fire år i sykehjemskø så hun til slutt ingen annen utvei enn å søke separasjon fra mannen sin gjennom 30 år. Da kunne ikke kommunen sende ham hjem. Han fikk omsorgsbolig. I sommer ble Arne lagt inn på sykehus, og i journalen skrev sykehuset:

Pasienten er pleietrengende, kognitivt svekket, har et stygt trykksår og behov av to personell til stell og forflytning. Pasienten trenger et korttidsopphold etter utskrivelse.

Kommunen var ikke enig. Arne ble sendt hjem. Noen timer senere dør Arne, etter fire år i sykehjemskø. Hans sønn Kjell-Arnes ord gjør inntrykk: Pappa klarte alltid å beskytte oss, men jeg klarte ikke å beskytte ham.

Det som skulle ha beskyttet Arne i hans livssituasjon, var velferdstjenestene våre. Den som har sviktet, er samfunnet. Ap-regjeringen har sviktet Arne ved ikke å bygge nok sykehjemsplasser, Ap-regjeringen har sviktet Arne ved ikke å trygge alderdommen hans, og Ap-regjeringen har sviktet Arnes pårørende.

Det som er fortlivende, er at Arbeiderparti-regjeringen ikke virker å ta inn over seg at vi blir flere eldre. I 2050 kommer det til å være dobbelt så mange nordmenn over 80 år. Vi trenger flere sykehjemsplasser, og det som ligger på bordet nå, monner ikke. Farten må opp nå, for hvis ikke står vi om kort tid i en sykehjemskrise. Tryggheten til landets eldre står på spill.

Det skal være «ordning och reda» i Norge. Derfor foreslår Fremskrittspartiet penger til å bygge 4 000 heldøgns omsorgsplasser, som er 2 500 flere plasser enn regjeringens forslag. Vi øker investeringstilskuddet til kommunene til å utgjøre 60 pst. av den faktiske kostnaden per omsorgsplass. På den måten vil Fremskrittspartiet sikre dem som kommer etter Arne, en trygg og verdig alderdom.

Tellef Inge Mørland (A) [15:35:54]: Det går stort sett godt i norsk økonomi for tiden. Mange bedrifter har aldri gått så godt som de gjør nå. Det skulle en ikke tro når en hører en del av Frps og Høyres representanter på talerstolen her i dag. Jeg sitter igjen med et inntrykk av at de ikke orker å se på utviklingen på Oslo Børs fra da Arbeiderpartiet tok over i regjering, til i dag. En skulle tro det var et stygt børskrasj de fryktet å finne der, men nei, der finner man en børs som er opp 42 pst. siden valget i 2021. Da er det altså høyresidens historie om at det ikke går an å drive butikk under en Arbeiderparti-regjering, som krasjer stygt.

At folk skal sitte igjen med mer i lommeboken, er jeg helt enig i. Derfor har Arbeiderpartiet de fire siste årene kuttet i inntektsskatten til folk med lave og vanlige inntekter. Nettopp derfor er tiltak som norgespris på strøm, økt barnetrygd, lavere barnehagepriser og bedre tjenester i kommunene og sykehusene så viktig. Begge deler er avgjørende for at folk skal sitte igjen med mer i lommeboken – «at the end of the day».

Når høyresiden snakker om å sitte igjen med mer i lommeboken, er løsningen nesten utelukkende gjennom skatteuttak, dvs. skatteuttak der det er de som har mest, som får mest, for det er store kutt i formuesskatten som er førsteprioritet. Det gir mer frihet for de få. Skal folk flest sitte igjen med mer i lommeboken, må en også ta med den friheten som ligger i gode velferdstjenester og et anstendig nivå på offentlige ytelser, den dagen en trenger det sikkerhetsnettet. Mest sannsynlig er det nettopp den modellen som har vært et vesentlig bidrag til at våre børsnoterte selskaper i snitt har steget 42 pst. de siste fire årene, for skal bedriftene få solgt sine produkter, må også folk flest ha råd til å kjøpe dem. Da hjelper det lite bare å ville gi enda mer til dem som allerede har spist seg mette.

Heldigvis ser vi nå at de fleste opplever å få mer i økt lønn enn det prisene stiger. Det er helt avgjørende for

hverdagen til folk, men også for folks tillit til det politiske systemet. Likevel: Ingen av oss i denne sal hadde vel stilt opp til valget i høst hvis det ikke var fordi vi mener det fortsatt er noe som må gjøres bedre. Derfor er jeg glad for at Arbeiderpartiet nå, sammen med Rødt og de andre samarbeidspartiene, setter fortgang i tannhelse-reformen. For dem som er redd for å tygge juleribba, er det en tannhelsereform som utgjør forskjellen og gir en bedre jul – ikke kutt i en formuesskatt de aldri kommer til å betale likevel.

Når SV og MDG har presset på for et løft til kollektivtrafikken, er det selvsagt bra for klimaet, men det er minst like bra for dem som aldri har hatt råd til å kjøpe seg sin egen bil og bilnøkkel. Samtidig er jeg også glad for at Senterpartiet har – la oss si det slik – hjulpet oss å avlyse økningen i bensin- og dieselprisen. I bygda mi, der jeg kommer fra, Åmli, er det skolebussen som er hele kollektivtilbudet. For dem som drar på jobb på sagbruket, hvilehjemmet og barnehagen, er bilen eneste framkomstmiddel, og da er det ikke gitt at lønnen strekker til til en ny, fancy elbil. Derfor er det å vise respekt for helt vanlige folks hverdag ikke å gjøre den gamle jobbilene dyrere i drift. Det er etter mitt syn også god Arbeiderparti-politikk.

Med budsjettet som i dag skal vedtas i denne sal, bygger vi velferden for framtiden, og slik også det frihetsprosjektet som har vært Arbeiderpartiets rettesnor helt siden stiftelsen av partiet i Arendal i 1887.

Mats Henriksen (FrP) [15:39:10]: De siste ukene har vi på Stortinget blitt underholdt av årets juleforestilling: Tutti Frutti Plott. Regjeringen har levert en oppvisning i hvordan man ikke skal styre et land. De siste ukene har vært preget av kaos. Når partiene på rød-grønn side først har blitt enige, skulle man tro at kaoset la seg, men nei da: Budsjettenigheten er så uklar at ikke engang de rød-grønne partiene selv forstår innholdet. Jeg vet ikke om man skal kalle denne forestillingen en komedie eller tragedie, men trygg styring er det ikke. Årets oppsetting av Tutti Frutti Plott nærmer seg slutten, men jeg har en sterk mistanke om at Tutti Frutti Plott settes opp på nytt neste år, og at alle på Stortinget får gratisbillett da også.

Jeg registrerer at bygging av veier ikke har blitt prioritert i dette budsjettet. Nye veier holdes på stedet hvil. Regjeringen er i ferd med å gjøre Nye veier om til «Drifting av veier». Dette er ingen overraskelse. De fleste partiene på rød-grønn side er ærlige om at de ikke ønsker store motorveiprosjekter. Det som derimot skuffer meg, er Senterpartiet. Flere steder i landet, deriblant E6 Berkåk–Ulsberg i Trøndelag, gjør Nye veiers økonomi at prosjekter står stille. En av dem som har tatt opp E6 Berkåk–Ulsberg mest, både i Stortinget og i lokalmedia, er Senterpartiets representant fra Sør-Trøndelag, og det

gis inntrykk av at Senterpartiet skal løse dette. Løsningen er enkel: Nye veier må kompenseres for økte driftsutgifter og pris- og kostnadsvekst. Hva gjør Senterpartiet? De gjør ingenting – ikke en krone ekstra til Nye veier i budsjettet Senterpartiet er med på nå. Jeg håper velgerne i Melhus og i Sør-Trøndelag merker seg at Senterpartiet ikke leverer løsninger som får forgang på byggingen av E6 mellom Berkåk og Ulsberg.

Fremskrittspartiet styrker Nye veier med 1,5 mrd. kr i vårt alternative budsjett. Dette gjør at vi kan få forgang på viktige prosjekter, som E6 Berkåk–Ulsberg og oppstart av E6 Åsen–Steinkjer i Nord-Trøndelag. FrP styrker samferdselsbudsjettet med 8 mrd. kr sammenlignet med rød-grønn side. Det utgjør en betydelig forskjell. Fremskrittspartiet vil bygge landet.

Jeg ønsker at vi skal være den generasjonen politikere som bygde landet videre. De rød-grønne partienes budsjett bygger ikke landet videre. De bygger landet bakover. Budsjettet tar Norge i feil retning, og den aller største taperen er vanlige folk.

Bente Estil (A) [15:42:10]: I dag er det frivillighetens dag, en dag der en skal heie litt ekstra på alle som bruker tid og engasjement for å skape fellesskap, aktivitet og trygghet. Frivilligheten er limet i samfunnet vårt. Idrettslag, korps, beredskap og omsorg – uten denne innsatsen ville Norge vært fattigere, både sosialt og kulturelt. Mange tenker nok på frivillighet først og fremst som dugnad, vaffelsteking på fotballkampen eller parkeringsvakt på et arrangement, men frivillighet er så mye mer enn det. Det handler om å bygge bru mellom mennesker, skape møteplasser og gi rom for mestring og tilhørighet. Vi har nesten 100 000 frivillige organisasjoner her i landet. I fjor sa 61 pst. av oss at vi deltar i frivillighet, og 78 pst. av oss er medlem i minst én organisasjon. I en tid der mange opplever press og ensomhet, er frivilligheten et verktøy mot utenforskap.

Jeg vil spesielt trekke fram frivilligsentralene og den fantastiske jobben de gjør over hele landet. Derfor skal frivilligsentralene sikres gode rammevilkår også framover, og rammen til frivilligsentralene er rekordhøy i 2026. Antallet sentraler øker også, og det er bra, men det betyr at pengene skal deles på flere. Derfor skal det nå gjennomføres en evaluering av regelverk for tilskuddene for å se om dette fungerer på best mulig måte og om målene blir nådd, sånn at frivilligsentralene skal kunne fortsette å bygge bru mellom frivillige organisasjoner og være bindeledd mellom kommune og lokalsamfunn rundt om i hele landet.

Et viktig virkemiddel for å styrke frivilligheten er momskompensasjon. For femte år på rad gir Arbeiderparti-regjeringen full momskompensasjon til frivilligheten. Momskompensasjon til frivilligheten bidrar til å

oppretholde mangfold og engasjement og til at små og store organisasjoner kan fortsette å tilby viktige sosiale, kulturelle og idrettslige tilbud i hele landet.

På frivillighetens dag vil jeg si takk til alle som står på for lokalsamfunnene, for inkludering og fellesskap. Den innsatsen som blir gjort, kan være det som gjør at en liten gutt eller jente, en nabo eller en tilflytter får en god opplevelse på fotballkampen, kommer seg på frivilligsentralen eller føler seg velkommen til en ny bygd eller by.

Helt til slutt vil jeg oppfordre alle til å spørre seg selv: Hva kan jeg gjøre? Hva kan jeg bidra med? Frivilligheten er ikke bare noe noen andre gjør. Det er noe vi alle kan være med på, og det vil berike livet vårt.

Sunniva Holmås Eidsvoll (SV) [15:45:29]: «Dette er det viktigste gjennomslaget for studentene siden Lånekassen ble opprettet i 1947. Nå får studentene endelig den forutsigbarheten de trenger med trang økonomi.»

Det er ikke mine ord, men et sitat fra lederen i Akademikerne denne uken. Hun viste til punkt 23 i budsjettenigheten som SV sikret sammen med Arbeiderpartiet, Senterpartiet, MDG og Rødt:

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag i løpet av 2026 om å regulere størrelsen på studiestøtten gjennom grunnbeløpet i folketrygden.»

Det betyr at studiestøtten skal justeres automatisk i takt med pris- og lønnsveksten framover, som andre velferdsordninger. Nå setter vi punktum for at studiestøtten hvert år må kjempes opp, bare for at studentene skal stå på stedet hvil. Studenter går i minus hver eneste måned. Det svekker muligheten til utdanning for alle. De som ikke har foreldre som kan gi dem penger, har måttet jobbe stadig mer for å kunne ha mat og et sted å bo. Da har det blitt mindre og mindre tid igjen til studiene. Den utviklingen snur vi nå.

Barnehagene våre trenger flere folk på jobb. Det er utrolig bra og viktig at vi har sikret gode og trygge barnehager over hele landet, der alle får plass og prisen er lav, der barna leker, utvikler vennskap, språk og sosiale ferdigheter. Flere og flere av barna deltar nå i barnehagefellesskapet. Prisen er satt ned, og vi har fått opp andelen pedagoger. Når flere av de minste barna går i barnehagen, krever det mer. Flere barn enn før trenger også spesialpedagogisk hjelp, og økt andel pedagoger gjør at mer tid brukes til planlegging. På toppen av det har sykefraværet økt. Alt dette har gjort at barnehagene våre står i en bemanningskrise. Den er det vårt ansvar å løse i denne salen. Derfor har SV fått på plass en ordning med toppet bemanning i barnehagene. Der lå det inne 200 mill. kr i forslaget til statsbudsjett, og SV er veldig stolt av at den nå blitt firedoblet gjennom forliket. Neste år skal 800 mill. kr gå rett til økt bemanning i barnehagene over hele landet.

Vi er ikke i mål. SV lover å stå på videre for en bedre hverdag for de ansatte i barnehagen, og for barna våre, for de er det kjæreste vi har.

Stig Atle Abrahamsen (FrP) [15:48:24]: Nok en gang ser vi at denne regjeringen nedprioriterer våre eldre. Vi trenger å bygge rundt 4 000 sykehjemsplasser og omsorgsplasser i året for å møte behovene til våre eldre. Regjeringen vil bygge 1 500 plasser, og bare ca. 500 av dem skal være helt nye sykehjemsplasser. Da blir det noen spørsmål vi må stille oss framover. Hvem er det som ikke skal få en helt nødvendig sykehjemsplass? Er det sykepleierne i hjemmetjenesten som skal løpe enda raskere for å prøve å gi pleietrengende eldre et verdig tilbud i sine hjem? Er det de pårørende som skal strekke seg enda lenger og gjøre seg enda mer til pleiepersonell framfor å kunne være barn og barnebarn for sine eldre? Disse spørsmålene burde en ikke trenge å stille seg i et av verdens rikeste land.

Denne regjeringen har penger, men den velger å nedprioritere eldreomsorgen til fordel for enda flere milliarder til utenlandsk bistand som ikke virker, enda flere milliarder til grønne subsidier som ikke senker utslipp, og enda mer penger til et enormt byråkrati som frarøver folk frihet i hverdagen.

Fremskrittspartiet har respekt for at vi nå forvalter det som er bygd opp av dem som kom før oss. Da er det bare rett og riktig at vi også har lagt inn midler til å bygge de 4 000 sykehjems- og omsorgsplassene som trengs, og at vi faktisk betaler regningen for en verdig eldreomsorg gjennom statlig finansiert omsorg. Dette prøvde vi ut da vi satt i regjering. Kommunene som styrte, både på venstresiden og på høyresiden, var med, og resultatet var det samme: Ja, det koster noe mer penger, men da får de eldre den hjelpen de trenger, akkurat når de trenger den.

Det er ikke bare de pleietrengende eldre som nedprioriteres av denne regjeringen i budsjettet. Det er også de som sliter med å få endene til å møtes. Det er fortsatt sånn at minstepensjonister må leve under EUs fattigdomsgrense midt i denne dyrtiden, og det gjøres ikke noe for å senke levekostnadene. Minstepensjonistene har ikke fått noe ordentlig løft. Her har Fremskrittspartiet tatt grep i vårt alternative statsbudsjett ved å senke avgiftene på mat og drivstoff og kutte i skatter, så man har råd til hverdagen. Vi gir også et løft på 10 000 kr i året til minstepensjonistene.

Når man trenger omsorg, skal man ikke bli henvist til ventelister og køer, og man skal ikke måtte velge mellom å ha det godt og varmt hjemme på kalde vinterdager eller å ta seg råd til god mat og drikke. Det handler om verdighet.

Rune Støstad (A) [15:51:47]: I dag sikrer fem parti i denne salen flertall for et statsbudsjett som styrker fel-

lesskapet, tryggheten og grunnlaget for norsk verdiskaping. Det er et historisk budsjett, og det sender et kraftfullt signal i en urolig tid. De rød-grønne partiene står sammen og tar ansvar. Vårt samarbeid bygger på en felles forståelse for hva det er som gjør Norge til et av verdens beste land: små forskjeller, tillit, trygghet og et arbeidsliv der vi skaper og deler på en måte som gir alle muligheter.

Samarbeidet i et budsjett som sikrer velferden, følger handlingsregelen og holder skattenivået stabilt for folk og for bedrifter, det lovde vi, og det oppfyller vi. Store deler av norsk økonomi går bra. 162 000 flere har kommet i jobb på fire år, åtte av ti i privat sektor. Det er økende investeringer og sterk kjøpekraft. Slik skaper vi, slik deler vi, og slik sørger vi for stabilitet i en urolig tid.

Alle fem partiene har vært opptatt av kommunene. Derfor er veksten i frie inntekter over 8 mrd. kr. Det er penger som skal brukes til å styrke velferden i hverdagen til folk, til barnehage, skole, helse og omsorg. God velferd gjør Norge sterkere. Da står også næringslivet tryggere.

Dette budsjettet bygger landet vårt. FrP og Høyre vil kutte, med kutt i næringsstøtte, kutt i landbruk, kutt i bistand, kutt i offentlig sektor, kutt for fagorganiserte. Lista er lengre – alt for å prioritere skattecutt for dem som allerede har mest. Vårt budsjett peker ut en retning for Norge. De legger fram budsjett uten visjoner for verdiskaping eller for velferden. Det er grunn til å spørre: Hva vil egentlig partiet Høyre, annet enn å svartmale og å kutte skatt? At presidenten denne uken måtte fjerne en godtepose fra talerstolen, er ikke viktig i seg selv, men det illustrerer hvordan Høyre framstår mer og mer preget av småfjas enn av store ideer. Mens de kritiserer regjeringen for EØS-etterslep, stopper de innføring av en EØS-forordning som skal gjøre norsk mat mindre giftig. Det er ikke styring, det er vingling. Høyre er i ferd med å bli et slags «FrP light».

Norge trenger retning, ansvar og samarbeid. Det tar de rød-grønne partiene ansvar for i dag, gjennom en ryddig og kontrollert budsjettprosess – akkurat det motsatte av det vi så da FrP og Høyre styrte landet. Da var det kaos.

Stig Even Lillestøl (FrP) [15:55:03]: Regjeringa justerer formuesskatten i statsbudsjettet for neste år, men vil ikke gjøre vesentlige kutt i det som er landets mest næringsfiendtlige skatt. Onsdag melde TV 2 at Noreg tapar milliardar på dei såkalla skatteflyktningane som forlèt landet, og at sju av ti på inntektstoppen no har flytta ut. Dette heng saman med den særnorske formuesskatten, som er skjerpa under Støre-regjeringa. Ingen synest spesielt synd i dei som flyttar ut, men det er synd at Noreg blir eit land med stadig svakare innovasjonskraft.

I dag er berre 2 av Nordens 30 største bedrifter norske – Equinor og ein bank. Før finanskrisa hadde vi 7 på

topplista. Ser ein på kva slags bedrifter som er størst i Noreg, blir det fort klart at vi har ein økonomi bygd på naturressursar, dominert av olje, gass, laks og vasskraft.

Årsaka til at vi ikkje har store teknologibaserte bedrifter, som den svenske musikktenesta Spotify, som no er verd meir enn Equinor, eller det danske medisinselskapet Novo Nordisk, som er verd meir enn et heilt dansk statsbudsjett, er at dei fleste bedrifter er avhengige av kapital og føreseielegheit for å kome seg på beina.

Fellesskapets midlar er tilgjengelege for gründerar og oppstartsbedrifter, men altfor få av dei kjem seg ut av den såkalla dødens dal, kor såkorn frå det offentlege ikkje lenger strekk til. Her kjem vi langt dårlegare ut enn svenskane og danskane, med vesentleg fleire konkursar blant bedrifter etter fem år. Det er spesielt i skaleringsfasen, kor ein treng 5 mill. kr til 30 mill. kr, at den norske modellen sviktar. Her får bedrifter i nabolanda våre hjelp av private investorar som er villige til å risikere egne pengar.

Svak innovasjonskraft gjer ikkje berre at vi tapar inntekter til staten. Eg tenker mykje på at vi har et land fullt av kreativ norsk ungdom som vil stå opp tidleg om morgonen for å skape, og som ønskjer å gjere verda til ein betre stad. Kva signal sender vi til dei? Frå venstresida er beskjeden krystallklar: Dei må ut av landet dersom dei skal lykkast, for store formuar skal ikkje akkumulere i Noreg, ikkje eingong i form av verdfulle bedrifter eller maskinar og utstyr som blir brukte i verdiskaping.

Eg meiner vi må heie på alle som vil skape noko nytt, for når dei vinn, gagnar det ikkje berre dei sjølve – heile samfunnet blir betre når nye bedrifter veks fram, betalar skatt og leverer produkt eller tenester som blir selde i ein fri marknad gjennom gjensidig fordelaktige private transaksjonar.

Vi må gjere som resten av Europa og kaste formuesskatten på historias skraphaug. Land som Sverige og Frankrike har prøvd ein slik skatt, men gav opp fordi det blei for dyrt. I dag vil ikkje eingong sosialistane i desse landa prøve på nytt. Vil regjeringa levere trygg og ansvarleg styring, må dei fase ut formuesskatten, slik FrP går inn for i det alternative statsbudsjettet vårt.

Rune Bakervik (A) [15:58:07]: I går fikk jeg være med på å markere den finske selvstendighetsdagen på ambassaden, for øvrig sammen med presidenten. Under en samtale med en finsk statsborger om NATO-medlemskapet, kom vi inn på Finlands forhold til Russland. Finland har som kjent en helt annen historie knyttet til det russiske naboskapet enn det vi har. Ut-sagnet som kom, var: We are prepared, but not scared.

Jeg synes dette var en veldig god beskrivelse av hva vi i Norge også må strekke oss mot, som forsvarsloftet tar oss mot. En urolig verden krever at vi løfter oss, at vi ruster oss.

Samtidig er det her FrP står til stryk. Skal vi bidra til trygghet og støtte opp om en regelstyrt verden, som særlig små land som Norge er så avhengig av, må vi evne å ha to tanker i hodet samtidig. Vi må evne å se sammenhenger. Vi får ikke en tryggere verden med mindre immigrasjon og mindre kriminalitet ved å gjøre livet til de aller fattigste blant oss enda verre. Tvert imot, fattigdom fører til utrygghet, til opprør, til uro og kaos. Derfor skal vi som finnene være forberedt, og vi skal ikke være preget av frykt. Da er dette budsjettet et meget godt steg på veien. Vi evner å styrke Forsvaret, og vi evner å bidra til mer demokrati og mer ro i en urolig verden.

Til slutt vil jeg trekke fram de siste dagers hendelser, med bl.a. forsvarsavtalen med Storbritannia, Lunna House, som jo var Shetlandsgjengens hovedkvarter på Shetland med Shetlands-Larsen i spissen, for øvrig den høyest dekorerte marineoffiseren, og ikke minst dagens nyhet om anskaffelsen av ytterligere to ubåter i tillegg til de fire vi allerede har bestilt. Dette viser oss både en historisk satsing på Forsvaret og at vi satser sammen med våre europeiske allierte, noe som er helt nødvendig.

Med dette siste kan vi altså slå fast at det har vært en svært god uke for Haakonsværn, for Bergen, for Vestlandet og for Norge.

Anette Carnarius Elseth (FrP) [16:00:52]: Norge får nå budsjett for 2026, men flere store utfordringer har samarbeidspartiene valgt å skyve foran seg. Det gjelder også lovnadene om en tryggere framtid, som vi hørte om i valgkampen.

Økningen i budsjettet er nominell. Realverdien, som er inflasjonsjustert, viser derimot den faktiske kraften. Politiet selv kommenterer at økningen knapt nok dekker pris- og lønnsveksten. Dette skjer samtidig som våre naboland bevilger mye mer penger til politi og trygghet.

FrPs alternative budsjett prioriterer 1,4 mrd. kr, og dermed 1 000 nye politifolk i gatene, mens Ap fortsetter å legge forholdene til rette for økning av svenske tilstander, som vi snart kan døpe om til «norske tilstander».

Øst politidistrikt, der jeg jobber, har under Støre som statsminister hatt landets største nedgang med 156 færre polititjenestefolk. Geografisk driftsenhet Romerike har hatt hendelser der granater blir kastet i gatene, og kriminelle har fått drive narkotikabutikk på videregående skoler. Samtidig var det ikke midler til forebyggende politi.

Basisløsningen i politiets saksbehandlingsverktøy innenfor IKT er fra samme år som OL på Lillehammer, men oppdatering prioriteres ikke i budsjettforliket. Det som derimot blir prioritert og øremerket, er lokaler. Politistasjonen på Sørumsand er kun åpen tre timer på mandager, noe som betyr at lokalene er stengt 165 timer i uken. Tomme lokaler gir ingen trygghet. Derfor blir det

uforståelig at regjeringen velger å bruke penger på det i stedet for på oppdatert utstyr og politikraft.

En ting er å bruke nok penger til trygghet, men en må også prioritere pengene til det som faktisk gir resultater og politikraft, ikke til uforståelige symbolske tiltak. Uttrykket «den tynne, blå linjen» representerer politiet som et tynt og sårbart skille mellom samfunnsorden og kaos. Det er politiet som har ansvar for alt som ligger under terskelen for krig, og det er mye.

Politiet leder innsats og koordinerer hjelp. Politiet holder hodet kaldt og løper i den retningen alle andre løper fra. I fred og i krise og for å gi innbyggerne trygghet trenger vi politiet mye mer enn før, og mye mer enn vi tror. Jeg skulle ønske at budsjettet som nå er lagt fram, kunne styrke den tynne, blå linjen. Jeg hadde håpet at politiet kunne settes i stand til å ivareta samfunnsoppdraget og innbyggernes trygghet.

Julie E. Stuestøl (MDG) [16:04:16]: Samfunnsikkerheten formes av vår situasjonsforståelse og risikoaksept. Også i en urolig sikkerhetspolitisk tid vet vi at det er klimaendringene som utgjør den aller største trusselen mot samfunnsikkerheten og tryggheten vår.

Jeg mener at risikoaksepten i norsk politikk har vært, og fortsatt er, altfor høy når det gjelder klimarisiko. Derfor er det historisk at MDG ved for første gang å være en del av forhandlingene om Norges statsbudsjett har lyktes med å sette omstillingsrisikoen på agendaen. Norsk økonomis oljeavhengighet er en stor trussel for alle deler av samfunnet som påvirkes av framtidige statsbudsjett. Klimaendringene gir fysisk risiko, som hyppigere og kraftigere ekstremvær, som ødelegger veier og bygg og truer tilgangen til det helt grunnleggende.

Mangel på rent vann og mat har i all tid skapt konflikter som sender mennesker på flukt, og klarer vi ikke raskt å bremse klimaendringene, vil dette forsterkes kraftig framover. Aldri har så mange mennesker vært på flukt. Reell klimahandling er helt avgjørende for ikke å forverre dette. Med MDGs gjennomslag er Norge ett skritt nærmere å ta sin del av det solidariske ansvaret. Samtidig har ingen andre land så gode forutsetninger som Norge for å gi trygghet til mennesker som må forlate sine hjemland som følge av lidelse, krig og konflikt. Der bør vi gjøre langt mer.

For MDG er det en selvfølge å ta imot det antallet kvoteflyktninger FN ber oss om. Det er en selvfølge at barn som kommer til Norge alene, må få omsorg og trygghet på lik linje med alle andre barn. Det er også en selvfølge at vi ikke skal bruke ressurser på å skape mer utrygghet eller til og med kaste ut mennesker som bidrar på lik linje med alle oss som er født her.

MDG er klart for å kjempe for en rettsstat som skaper trygghet og ivaretar rettighetene for alle, ikke ved å

sette grupper opp mot hverandre, men med mer fellesskap og mindre polarisering.

Demokratiet starter og slutter med innbyggernes rettssikkerhet. Tilgang på rettshjelp skal ikke avhenge av størrelsen på lommeboka. MDG mener tiden er overmoden for å etablere en førstelinjetjeneste for fri rettshjelp, men i denne omgang feirer vi at vi sammen med de andre fire partiene har lyktes med å styrke, framfor å svekke, de spesielle rettshjelpstiltakene.

Norge har enorme verdier i sivilsamfunnet og frivilligheten. Jeg er derfor stolt av at MDG bidrar til å styrke frivillighetens rolle innenfor beredskap. Vi skulle gjerne ha styrket flere med mer innenfor både rettsikkerhet, kriminalomsorg og beredskap.

MDG stemmer i dag for budsjettenigheten fordi vi har fått viktige gjennomslag. Til slutt vil jeg opplyse om at vi trekker anmodningsforslagene våre som er fremmet i innstillingen fra komiteen, da de ble fremmet før vi fikk en enighet med regjeringen.

Rune Krutå (A) [16:07:39]: Det er svært gledelig at det nå foreligger et budsjettforlik mellom de fem partiene, og jeg har lyst til å knytte et par kommentarer til det.

Først: Jeg er svært glad for at man har lyktes med å få til en enighet ved at stipendene til folkehøgskolen bevarer som tidligere. Folkehøgskolene er et godt bidrag for ungdom til å finne seg selv, oppleve mestring og modnes til å gjøre de riktige valgene for veien videre, noe jeg tror er viktigere enn noen gang i den tiden vi lever i.

Folkehøgskolene er også viktige bjelker i lokalsamfunnene sine, med kompetansearbeidsplasser og kreative ansatte som bidrar til å skape gode lokalsamfunn også utenom arbeidstid. Jeg mener de bidrar til bolyst og er muligheten for mange ungdommer til å møte distriktene, og at de kanskje medvirker til at man vil bo i disse samfunnene også etter endt utdanning.

Det ligger et godt opplegg for kommuneøkonomien i forliket. Det styrker kommunene der ute og vil bidra til at mange kan ha bedre tid til å foreta omstillinger i økonomien sin, for realiteten for de fleste kommunene er at de må omstille seg. Da trengs det at man kan gjøre det med trygghet istedenfor i lett panikk, for å unngå den berømte ROBEK-listen. Forliket er et viktig skritt på den veien. Det vil kreve nøkternhet fra mange i årene som kommer, men en trygg ramme fra sentralt hold er bærebjelken. Det gir grunnlag for trygg styring.

Isak Veierud Busch (A) [16:09:32]: Dette budsjettet tar tak i de utfordringene folk møter i hverdagen. Det handler om trygghet for økonomien, for fellesskapet og for landet vårt.

For meg er det viktig at vi styrker kommunene. Jeg vet hvor mye det betyr lokalt når kommunen har råd til

å ansette flere i skolen, i barnehagen og på sykehjemmet. Det er der tryggheten skapes – i klasserommet, i barnehagen og når eldre får den omsorgen de fortjener.

Vi gir også mer penger til fylkene. Det betyr at bussene kan fortsette å gå, og at folk kommer seg på arbeid og skole. Nå åpner vi også for at fylkene kan søke om å være med i prosjekter for billigere billetter. Det er gode nyheter for alle dem som er avhengig av kollektivtransport i sin hverdag.

Vi tar et stort skritt med tannhelsereformen. Arbeiderpartiet har lenge ment at tennene skal være en del av kroppen, og nå skjer det – gjennom godt rød-grønt samarbeid. Det er et viktig løft både for folks helse og for folks økonomi.

Samtidig gir budsjettet rom for en håndrekning til de mindre, men viktige tingene som betyr så mye for lokalsamfunn rundt om i Norge, som f.eks. Rørosmartnan og Femundløpet, arrangementer som skaper stolthet, aktivitet og lokal verdiskaping.

Dette budsjettet gjør mer enn det. Man kan like det eller ikke, men i mange lokalsamfunn er kommunen selve motoren for utvikling. Den kan være gasspedal, men også bremsekloss. Når statlig styring blir for detaljert, stjeler det kapasitet fra utviklingsarbeid, og kommunene ender opp med å bli bremsekloss. Kommunene våre har ikke ubegrensede ressurser. Derfor forbauser det meg at Fremskrittspartiet med den ene hånden vil kutte med osthøvel, men med den andre vil øremerke og overstyre kommunene. Det er feil medisin. Vi velger en annen vei, med mindre detaljstyring og mer tillit, for vi vet at det som er smart pengebruk i Trondheim, ikke nødvendigvis er like lurt i Holtålen.

Derfor tjuvstarter vi i dette budsjettet det viktige arbeidet med å redusere styringstrykket. Det er ikke noe som gir de store overskriftene, men du verden så viktig det er for dem som skal levere velferden rundt om i landet vårt. Mindre byråkrati betyr både mer effektiv pengebruk, mer velferd og mer frihet til kommunene til å prioritere selv.

Oda Indgaard (MDG) [16:12:15]: Folk over hele landet vil merke at Miljøpartiet De Grønne for første gang har vært med og forhandlet statsbudsjett. Jeg er utrolig glad for at vi sammen med de andre rød-grønne partiene i dag legger fram et budsjett, som sikrer en krisepakke til kollektivdrift og billigere kollektivtilbud til folk i alle deler av landet. Dette er å gjøre det enkelt å leve miljøvennlig i praksis.

Med dette budsjettet tilfører vi 1 mrd. kr ekstra til den fylkeskommunale kollektivtransporten. Det betyr enormt mye for folk som er avhengig av at bussen går når den skal. Situasjonen har vært kritisk i fylkene den siste tiden. Folk har vært redd for å miste busstilbudet

sitt med kraftig kostnadsvekst og frykt for rutekutt. Det har vi nå unngått.

Samtidig ser vi en urovekkende utvikling i byene, med vekst i biltrafikken mange plasser. Derfor er det verdt å minne om hvorfor MDG alltid tar kampen for kollektivtransporten. Det handler om å gjøre miljøvennlige valg til det beste og enkleste alternativet i hverdagen, ikke bare fordi vi skal kutte utslippene fra transportsektoren, men fordi mer biltrafikk fører til stadig mer kostbar veibygging og ødeleggelse av natur og matjord. I tillegg er det store helseplager knyttet til luftforurensning og støy. Om lag to millioner mennesker i Norge er allerede utsatt for støy fra veitrafikken, som igjen påvirker disse folkenes helse.

En satsing på kollektivtransport er derfor en satsing på folk, på natur og på klima. Ikke minst gir den satsingen rom for at de som ikke kan bruke kollektivtransport, har plass til å kjøre bilen sin på de veiene vi allerede har i dag, og dem har vi sikret rammevilkår som er forutsigbare knyttet til når nedtrappingen av merverdiavgiftstaket for elbil skal skje.

Til slutt vil jeg trekke fram det som er starten på noe så sjeldent som en grønn transportrevolusjon. Skal vi gjøre det lystbetont å la bilen stå, må vi gjøre noe med det grunnleggende, med billettsystemet for kollektivtransport. Jeg er så glad for at vi har fått med de andre rød-grønne partiene på å utrede hvordan vi kan innføre et nasjonalt reisekort til 499 kr. Når dette reisekortet er på plass, vil det bety enormt mye for folks muligheter til å delta i samfunnet på likeverdig grunnlag. Det gir mulighet for å reise miljøvennlig, billig og enkelt, uansett om man skal på jobb, besøke familie eller venner eller delta på fritidsaktiviteter. For mange familier vil det være en stor lettelse i en vanskelig økonomisk situasjon. Særlig viktig er grepet for dem som ikke har råd til å bo i sentrum av byene, og som i dag må slite med store bompengekostnader eller dyre månedskort på tvers av soner. Fordi jeg synes 2027 er lenge til, er jeg ekstra glad for at vi i påvente av dette reisekortet i neste års budsjett legger penger på bordet for å gjøre månedskort 100 kr billigere i alle fylkene som vil være med.

Nå er vi i gang. Jeg gleder meg til fortsettelsen på det grønne kollektivskiftet.

Linda Monsen Merkesdal (A) [16:15:30]: I motsetning til budsjetta til hei sann-hopp sann-koalisjonen, der skattelettene kjem først og løysingane etterpå, er dette budsjettet historisk. Me har sikra fleirtal med fem parti, med ein heilskapleg politikk. Politikken til opposisjonen minner meir om Oslo-vêret, med mørke, regntunge skyer for Noregs næringar, klima, innovasjon og samferdsel.

Om presidenten hadde blitt med på ein køyretur på Vestlandet, gjennom ein tunnel, på vegar langs bratte

fjell med sjøsprøyt på den eine sida og vatn som fossar frå fjellsida på den andre sida, ville kanskje presidenten undra seg over dei djupe merka i asfalten. Eg ville forklart presidenten at dette er stein som har rasa ned frå fjellsida, og at eg var glad for at steinen trefte vegen og ikkje folka som ferdast der. Me har dessverre òg eksempel på at det skjer frå tid til anna.

Samferdselspolitikk handlar nettopp om tryggleik på veg til jobb, fotballtrening og butikken. Klimaendringane gjev oss våtare og villare vèr og aukar risikoen for ras og skred, særleg på Vestlandet. Dette er ikkje ein fjern trussel, det er kvardagen for veldig mange folk. Folk kan oppleva å reisa på butikken for så å sjå at vegen er stengd når dei skal reisa heim igjen.

Skredsikring handlar òg om beredskap – for helse, for arbeidsplassar, for liv og sikkerheit for folk som bur i Noreg. Difor er eg stolt over at me i dette budsjettet har fått til ein auke på 120 mill. kr til skredsikring. Det betyr ikkje berre fine ord, det betyr pengar til konkrete prosjekt som gjev trygge skulevegar, trygge arbeidsreiser og mindre utryggleik for folk som bur i rasutsette område. Skredpunkta er kartlagde, tiltaka er klare, og no kan me starta med gjennomføringa.

Dette er tydelege eksempel på kva me får til når me samarbeider raud-grønt. Eg vil spesielt takka min kollega representanten Sande og den tidlegare representanten Bjørke, og ikkje minst Vestland Arbeidarparti og alle laga, som kvart einaste år har dette som den viktigaste saka på årsmøta sine. Med Senterpartiet som budsjett-partnar veit eg at me kjem til å halda dette fokuset saman.

Dette budsjettet viser kva me får til når me står samla. Me leverer tryggleik, me byggjer beredskap og tek ansvar for heile landet.

La meg til slutt seia som ordføraren vår i Kvam: No er det vanlege kvardagsvegar sin tur.

Frøya Skjold Sjursæther (MDG) [16:18:35]: Bare den siste uken har mediene og politikerne i denne salen snakket mer om slutten på den norske oljealderen enn hva de har gjort i hele den siste fireårsperioden til sammen. Lille MDG har tvunget store Arbeiderpartiet til å anerkjenne klimaefefanten i rommet, nemlig at Norge må ut av fortiden og inn i framtiden, og at det starter med å legge en plan for slutfasen av olje- og gassenæringen i Norge.

For første gang i norsk historie har Jonas Gahr Støre stått i denne salen og forsvart at regjeringen skal se på at etterspørselen etter norsk olje og gass vil synke, at leting og utvidelser på sokkelen kan være ulønnsomt, og at det også kan stride mot klimaforpliktelsene våre. Ikke nok med det – MDG har tvunget Jens Stoltenberg til å legge fra seg drømmen om å fjerne den doble virkemiddel-

bruken han har ment at CO₂-avgiften har vært. Tvert imot øker vi CO₂-avgiften, og vi legger også til grunn at den skal fortsette å øke etter 2030. Selv om jeg selvfølgelig helst skulle sett full stans i oljeleting, og aller helst i går, varmer dette gjennomslaget hjertet mitt.

Oljepolitikken er ikke det eneste vi har fått gjennomslag for. Vi har greid å få full stans i gruvedrift på havbunnen, vi har fått til en storsatsing på kollektivtrafikken og startskuddet for MDGs nasjonale månedskort i 2027, og vi har fått til en ekstra milliard til skogvern, 1 mrd. kr til bistand til Palestina, 1 mrd. kr til Enovas punktutslippsprogram, 2 mrd. kr til klimainvesteringsfondet, startskuddet for norgespris på solkraft og at studiestøtten knyttes til G, grunnbeløpet i folketrygden. Vi reverserer også Arbeiderpartiets sosiale kutt og forplikter regjeringen til i revidert budsjett å legge fram flere tiltak som kutter utslipp.

Det har noe å si at MDG sitter rundt forhandlingsbordet. Selv om MDG ikke fikk en sluttdato for oljenæringen, valgte vi likevel ikke å sette en sluttdato for Støre-regjeringen. Vi er klar for å bruke forhandlingsmakten vår til å utvikle og ikke avvike Støre videre i klimapolitikken.

Kampen for full stans i oljeleting, raskere utslippskutt, å trekke oljefondet ut av Israel og å ta imot flere flyktninger fortsetter. Dette er første runde, og vi skal kjempe beinhardt framover. Klimakrisen er her, og den krever handling i dag. Jeg gleder meg til fortsettelsen.

Ronny Aukrust (A) [16:21:01]: I dette budsjettet tar vi et skikkelig løft for kollektivtransporten, både når det gjelder økonomien for folk som reiser, og når det gjelder kvaliteten på systemet de er avhengig av hver eneste dag. Når de rød-grønne partiene blir enige om et budsjett, skjer det faktisk noe som merkes der ute.

Med budsjettenigheten tilfører vi fylkeskommunene 1,1 mrd. kr i økte frie inntekter, bl.a. for å styrke kollektivtilbudet. Med dette kan f.eks. Østfold endelig begynne å gi gass i kollektivtrafikken igjen, ikke måtte dra ytterligere i håndbrekket. Det handler om mer enn antall avganger. Det handler også om å få på plass et system som henger sammen, et helhetlig kollektivtilbud som fungerer i praksis, ikke bare på papiret.

Pris betyr også mye for mange. Derfor legger vi inn 620 mill. kr til en ny tilskuddsordning som kutter prisen på periodebilletter. For mange familier og pendlere kan en hundrelapp eller to i måneden være forskjellen mellom at man tar bussen og at man må ta bilen.

Så kommer kanskje det viktigste grepet for framtiden: Vi starter nå utredningen av et nasjonalt månedskort, et månedskort som ikke stopper ved fylkesgrensene, men som gjenspeiler hvordan folk faktisk reiser rundt i dag. Det betyr mye for pendlere fra Tønsberg, fra

Mysen og fra Hamar at pendlingen til Majorstuen skjer gjennom et system som er både enkelt og helhetlig – ikke separate billetter og ikke uoversiktlige prisstrukturer, men en løsning som følger dem gjennom hele reisen, hele måneden.

Dette er summen av politikk som virker: bedre økonomi i fylkene for å styrke selve tilbudet, lavere pris for dem som reiser mest, og et mål om et mer sammenhengende og moderne kollektivsystem som omfavner hele landet. Pris, tilgjengelighet og forutsigbarhet henger sammen, og Norge trenger et fungerende kollektivtilbud som gir folk reelle valg i hverdagen.

Dette budsjettet tar oss et langt steg i riktig retning, ikke bare for Østfold, men for alle pendlerne rundt om i hele landet som hver dag gjør sitt for å få samfunnet til å fungere.

Simen Velle (FrP) [16:23:37]: 2025 har vært et år preget av en alvorlig utvikling i kriminaliteten i Oslo. Til tross for at statsministeren tydelig sa til Arbeiderpartiets landsstyre i september at regjeringen skulle gå til kamp mot gjengene, har svært lite skjedd, og alvorlige hendelser treffer befolkningen i Oslo så ofte at det snart føles som normalen.

Følgende er bare noen av en lang rekke av årets eksempler på hvor rå og ekstrem volden har blitt i Oslos gater:

- Den 13. januar møtte en mann opp på legevakten med alvorlige skuddskader.
- Den 17. januar var det skyting på Ulven.
- Den 29. januar ble en mann skutt inne i en leilighet på Grünerløkka.
- I februar gikk politiet ut og sa at det i 2024 var 40 knivstikkinger og 17 skyteepisoder i byen vår, og at trenden var i ferd med å fortsette inn i 2025.
- Den 7. februar ble en mann skutt på Sofienberg.
- Den 17. mars ble en person skutt på Stovner T-banestasjon.
- Natt til søndag 5. mai ble en mann skutt i skrittet på en parkeringsplass på Linderud.
- Den 19. juli ble en person skutt på Tveita Senter.
- Den 23. september ble det kastet håndgranater mot en neglesalong i Pilestredet.
- Den 6. november ble det løsnet skudd mot en adresse på Høybråten.

Dette er ikke alt – det er ikke engang alle skyteepisodene som har vært i hovedstaden så langt i 2025. Trenden tiltar i styrke, og mange innbyggere i Oslo er regelrett redde.

I lys av denne dramatiske utviklingen skulle man kanskje tro at statsministerens ord «til kamp mot gjengene» ville gi gjenklang i årets statsbudsjett, men nei. Budsjettet legger opp til en finansiering politiet selv påpeker at knapt nok dekker lønns- og prisvekst.

Vi har for få etterforskere, for få politifolk i gatene, ressursene er spredd, og de er for få. Kripos sier rett ut at de ikke har kapasitet til å følge alle gjengene som oppstår. Svenske kriminelle nettverk er etablert i alle politidistrikter, og gjengene bruker sosiale medier til målrettet å forsøke å få våre ungdommer til å begå bestialsk vold mot betaling. Dette er altså Norge i 2025.

Politiet har en enorm oppgave og en nøkkelrolle i kampen mot de kriminelle gjengene. De ber innstendig om ressurser til å handle raskt, men regjeringen og dette budsjettet legger ikke opp til noen snarlig løsning på problemene.

I Fremskrittspartiets alternative budsjett legger vi opp til en sårt tiltrengt vekst i politiets ressurser: 1,4 mrd. kr til grunnbemanningen, noe som ville gitt 1 000 nye årsverk til politiet, 100 mill. kr til kamp mot ungdomskriminalitet, hurtigspor for unge lovbrøyttere i alle landets tingretter og en økning av kapasiteten til varetektfengsling av ungdomskriminelle – for å nevne noe. Disse satsingene er ikke så offensive som man kanskje skulle tro. Dessverre går mye av satsingen til å dekke over de hullene regjeringen allerede har lagd i det norske politiet.

Fremskrittspartiet mener trygghet i hverdagen er en av statens aller viktigste oppgaver, og i våre budsjetter legger vi derfor opp til å sikre nettopp det, at Oslo igjen skal bli en trygg by for våre innbyggere, at gjengene skal møte et slagkraftig og stort politivesen, og at ingen skal få utnytte vårt tillitsfulle samfunn.

Vebjørn Gorseth (A) [16:26:47]: Hjemplassen min ligger midt i Norge – langs fjorden og mellom åkrene. Det første man ser når man nærmer seg, er de vakre kornsiloene, så ser man kirketårnet, elva og togstasjonen. Steinkjer heter stedet, og ca. 24 000 mennesker kaller dette stedet sitt hjem.

For mange er Steinkjer kanskje først og fremst et sted man kjører gjennom når man skal på ferie i Nord-Norge, men for oss som bor der, er det stedet man henter barna i barnehagen, stedet foreldrene får omsorg, og der man sender ungene på fotballtrening. Det er rett og slett der man lever livet sitt.

Takket være et flertall i Stortinget som tror på fellesskapet, som tror på velferdsstaten og som vet at livet først og fremst leves i en kommune, blir det nå enda bedre å bo i Steinkjer. Det betyr aktivitetstilbud for demente som ellers ville gått ensomme, det betyr lærere og miljøterapeuter i skolen som klarer å se den jenta som trenger litt ekstra oppfølging, og det betyr at gutten som ellers ville stått uten tilbud, nå får muligheten til å gå på kulturskolen, få seg nye venner og utfolde seg.

I en tid hvor selve fellesskapet får stadig flere motstandere, både utenfra og innenfra, er det viktigere enn

noen gang at folk kjenner at kommunen de bor i, er der når de trenger den. Det kan på enkelte partier virke som at velferdsstatens tid er forbi, og at fellesskolen er gammeldags. Hvis jeg er sikker på noe som helst, er det at nesten uansett hvilke samfunnsutfordringer vi står overfor i årene framover, vil nettopp velferdsstaten, tillitssamfunnet og fellesskolen være svaret. Nettopp derfor tar denne regjeringen nå viktige grep i skolen, grep som merkes i kommuner som Steinkjer. Vi gjør skolen mer praktisk med flere fysiske lærebøker, fordi ungene våre lærer bedre når de får bruke hodet og hendene samtidig, og vi tar et nødvendig oppgjør med skjermpresset og Silicon Valleys algoritmeeksperiment, som har spist seg inn i skolehverdagen og barnas oppmerksomhet. Det handler om å gi elevene stødige grunn å stå på før vi gir dem nye verktøy i hånden.

Dette budsjettet legger til rette for at fundamentet i landet fortsatt skal være bunnsolid, for at kommuner som Steinkjer fortsatt skal være et godt sted å vokse opp, leve og bli gammel, og det gjør at fellesskapet fortsatt skal være svaret også når tiden vi lever i, blir mer krevende.

Ove Trellevik hadde her teke over presidentplassen.

Lill Harriet Sandaune (FrP) [16:29:48]: I budsjettforliket mellom Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Rødt, SV og MDG foreslår man å avvikle tilskuddet til svømming i barnehagene. Dette er et kutt som rammer de aller minste, og jeg må spørre: Hva er det egentlig som skjer når noen plutselig synes det er en god idé å kutte svømmeopplæringen for barnehagebarn? Det handler om barns sikkerhet og om grunnleggende ferdigheter som kan redde liv. Det bortforklares med at pengene nå flyttes direkte til kommunene og kan brukes til dette formålet, men dette er et kutt og en avvikling av tilskuddet til svømming i barnehagene på 77,5 mill. kr.

Det er en lang liste med tilskuddsordninger som utvikles, slik som fullføring av videregående opplæring, veiledning for nyutdannede lærere, sosiale tjenester og tiltak for vanskeligstilte, ABC-kampanjen, folkehelseprogrammet, frisklivs- og mestringstilbud og kommunalt rusarbeid. Dette forsvinner som tilskuddsordninger, og så gjenstår det å se om kommunene faktisk får midler til dette. Med min erfaring som lokalpolitiker og med samhandlingsreformen er jeg sterkt i tvil.

Senterpartiet, som har stått og glitret sammen med Rødt den siste tiden, fremmet i oktober et forslag om å innføre en permanent søknadsordning for reelle pensjonskostnader i de private barnehagene. Det støttet vi i FrP med glede, og vi prioriterer 450 mill. kr i vårt alternative budsjett til pensjonstilskudd til private barnehager. Hva gjør Senterpartiet? Jo, de skyver Arbeiderpartiet foran seg i sitt eget alternative budsjett og sier at Sen-

terpartiet forventer at Arbeiderpartiet følger opp Stortingets vedtak. Senterpartiet og Arbeiderpartiet forklarer at det legges inn 800 mill. kr til barnehagene i de frie midlene, men de pengene skal jo gå til toppet bemanning. Hvor mange ganger tror egentlig Senterpartiet og Arbeiderpartiet at de kan bruke de samme pengene? Dette er et uverdige politisk spill om pensjonen til rundt 44 000 ansatte i de private barnehagene.

45 pst. av de ordinære private barnehagene går nå med underskudd. Under denne regjeringen er 304 barnehager lagt ned, og hele 248 av dem er private. Det er ikke vanskelig å se hvilken vei det går når de private barnehagene behandles slik av de sosialistiske partiene – med Senterpartiet i spissen. La oss huske dette: Halvparten av landets barnehagebarn går i en privat barnehage. Hvorfor er barn og ansatte i offentlige barnehager mer verdt å satse på enn barn og ansatte i de private barnehagene? Svaret skylder regjeringen og Senterpartiet oss fortsatt.

Anniken Refseth (A) [16:33:04]: Transportsektoren er en sentral del av norsk arbeidsliv og sysselsetter tusenvis av arbeidstakere over hele landet. Det er et grunnleggende prinsipp at ansatte i denne næringen skal ha trygge arbeidsplasser og anstendige lønns- og arbeidsvilkår i tråd med norske standarder. Arbeidstakere, enten de kjører lastebil, varebil eller drosje, skal kunne leve av arbeidet sitt og ha forutsigbare og ordnede forhold. Likevel ser vi at deler av transportbransjen er tydelig preget av sosial dumping og arbeidslivskriminalitet. Mange av arbeidstakerne som rammes, ønsker seg helt normale lønns- og arbeidsvilkår, men møtes av useriøse aktører som utnytter svakere posisjoner og manglende regulering.

I norsk politikk går det et tydelig ideologisk skille, der høyresiden fremmer en politikk som vektlegger økt fleksibilitet, mindre regulering og større rom for markedstilpasning. Kostnaden må arbeidstakerne ta gjennom svekkede rettigheter og sosial dumping. Vi har to verktøy å bruke, den norske modellen og regjeringens handlingsplan mot sosial dumping. Den norske modellen gir oss sterke kollektive rettigheter, trepartssamarbeid, allmenngjøring av tariffavtaler og tydelige reguleringer. Dette er virkemidler som er med på å sikre like konkurransevilkår og hindrer at utenlandske arbeidstakere utsettes for utnyttelse. Målet er at alle arbeidstakere, uavhengig av bakgrunn, skal ha likeverdige vilkår, og at seriøse virksomheter ikke skal tape i møte med aktører som driver med sosial dumping.

Regjeringens handlingsplan mot sosial dumping og arbeidslivskriminalitet inneholder tiltak som styrking av trepartssamarbeidet, økte arbeidstakerrettigheter, bedre kunnskap i befolkningen, mobilisering av forbru-

ker- og innkjøpsmakt, styrket kontroll og bedre tverretattlig samarbeid – både nasjonalt og internasjonalt. Et gjennomgående problem er at risikoen for å bli tatt av myndighetene fortsatt oppleves som for lav, og det må vi gjøre noe med.

Arbeiderpartiet sammen med øvrige partier som deler dette perspektivet, mener at utviklingen må snus. Vi må sørge for at sosial dumping ikke bare blir stående som et problem vi kan leve med, men vi må sette inn konkrete tiltak for å rydde opp. Vi skal sikre et trygt, organisert og bærekraftig arbeidsliv med høy organisasjonsgrad, et sterkt faglig politisk samarbeid og flere hele, faste stillinger. Derfor styrker Arbeiderpartiet Fair Play Bygg, øker fagforeningsfradraget og tilfører Arbeidstilsynet ytterligere ressurser for å bekjempe sosial dumping og arbeidslivskriminalitet. Dette er nødvendig for å trygge arbeidstakernes rettigheter, sikre seriøs konkurranse og opprettholde tilliten til den norske arbeidslivsmodellen.

Mathilde Tybring-Gjedde (H) [16:36:14]: Norsk skole er under stort press. Lærerne står mer alene i klasserommet, med flere elever som trenger tilpasset undervisning. Samtidig stuper skoleresultatene, lesegledden går ned og mobbing og fravær øker. Når elever ikke opplever mestring, blir hele skoleløpet en kamp, og mange mister troen på seg selv. De trenger vår hjelp.

I budsjettforliket har Arbeiderpartiet og tuttifrutti-partiene strødd om seg med milliarder fra oljefondet. Regningen sendes til neste generasjon. Det er kanskje ikke så overraskende, men det som er oppsiktsvekkende, er at de har gjort det og likevel klart å kutte, ikke styrke skolen. De foreslår store kutt i videreutdanning av lærere, samtidig som det er rekordmange ukvalifiserte lærere i klasserommene, og det tas ingen grep for å løse den store læringskrisen i skolen. Det er ingen nye tiltak for å styrke realfagene, bekjempe fravær eller styrke laget rundt elevene. Det såkalte Leseløftet er 311 kroner per elev – en halv bok. Arbeiderpartiet bruker fem ganger mer på å slette studiegjelden til noen folk som er ferdig studert, enn de bruker på at dagens elever skal lære å lese. Det er for smått, og det er feil oppskrift i en tid der elevene våre leser mye dårligere nå enn bare for tre år siden, og i en tid der sosiale forskjeller øker på venstresidens vakt.

Trygg styring kan ikke kun handle om at Arbeiderpartiet vil sitte i regjering. Det må handle om å prioritere og reformere, slik at man løser de store utfordringene Norge står overfor, og det gjør vi i Høyre i vårt alternative budsjett – uten å bruke kredittkortet til oljefondet:

- Vi foreslår 4 mrd. kr mer til kommunene, fordi de trenger frihet til å skape gode og trygge barnehager og skoler over hele landet.

- Vi prioriterer flere yrkesgrupper i skolen, fordi det gir elevene støtte og frigjør tid for lærerne.
- Vi kommer med et leseløft som faktisk monner, med flere faglig oppdaterte lærere, mer intensivundervisning og flere spesialpedagoger, også i barnehagen.
- Vi foreslår en fraværspakke, fordi tett oppfølging og alternative opplæringsarenaer er avgjørende for å hjelpe elever før de faller fra.
- Vi vil løse realfagskrisen. Norges konkurransekraft, velferd og sikkerhet er helt avhengig av flere realister og teknologer, og da må barnas læringsnøst i matte og naturfag tennes tidlig gjennom praktisk og variert undervisning og dyktige realfagslærere.

Høyre vil ta skolen tilbake til røttene. Alle elever skal lære å lese, skrive og regne godt. Elever skal trene utholdenhet og oppleve flere mestringsøyeblikk i hverdagen. Læreren skal være sjefen i klasserommet og ha tid til skolens kjerneoppgave, nemlig å undervise. Det kommer ikke av seg selv, og det kommer i hvert fall ikke av dette budsjettet.

Vi kan i hvert fall trøste oss med at kunnskapsministeren har lovet at hun snart skal sette ned en lesekommisjon, for med kommisjoner bygger vi som kjent landet.

Ruth Mariann Hop (A) [16:39:23]: Budsjettet vi skal vedta i dag, er et godt budsjett, og det er et budsjett som ruster Norge for framtidens industri. Vi skal utvikle, ikke avvike, norsk oljeindustri, samtidig som vi forbereder oss på lavere etterspørsel etter fossil energi. Da må vi ha flere bein å stå på, og vi må bruke den kompetansen vi har, til å bygge ny industri, ny teknologi og nye arbeidsplasser.

Innovasjon Norge og Siva er viktige verktøy i denne omstillingen. Erfaringen viser at bedrifter som får støtte gjennom virkemiddelapparatet, oppnår sterkere vekst enn andre. Dette er investeringer som skaper arbeidsplasser i hele landet, også der markedet alene ikke investerer. Vi trenger en statlig verktøykasse som kan stille opp med risikoavlastning, garantier og tilskudd der markedet svikter. Dette er spesielt viktig der avstanden er stor til kapitalsterke miljøer.

For noen uker siden var jeg på besøk hos Anne Kristin i Rogaland ressurscenter. Hun jobber i 1 av 38 næringshager i Norge, som totalt betjener opptil 2 500 bedrifter over store deler av landet. De er støttet av virkemiddelapparatet. Næringshagene er den mest lokale delen av virkemiddelapparatet. De skaper arbeidsplasser, det skjer verdiskaping og innovasjon der andre virkemidler ikke når fram. Anne Kristin kunne fortelle meg at for hver tusende krone verdiskaping i distriktet har programmet en kostnad på 5 kr. Det er med andre ord en god investering. Hvis vi fjerner ordninger som bidrar med slik

støtte, vil det ramme privat sektor i distriktene direkte og dermed livsgrunnlaget for mange lokalsamfunn.

I tillegg til å støtte småstartere i distriktene har vi et statlig system som siden 1800-tallet har jobbet for å utvikle bedrifter og få dem til å vokse. I 2003 kalte vi dette barnet for Innovasjon Norge. Siden 2020 har Innovasjon Norge støttet hvert fjerde børsnoterte selskap i Norge. Dette vil FrP legge ned. En slik politikk vil sette mange bedrifter og arbeidsplasser i Norge i fare og svekke vår evne til å omstille oss i en tid med raske teknologiske skifter. Arbeiderpartiet mener derfor at staten skal være en aktiv partner i utviklingen av næringslivet, ikke en passiv tilskuer. Vi vil forbedre og forenkle virkemiddelapparatet, ikke avvikle det. Forskjellen mellom oss og FrP er tydelig: Vi bygger framtidens industri i fellesskap, de ønsker å overlate utviklingen til markedet alene.

Dette budsjettet sikrer arbeidsplasser, verdiskaping og omstilling i hele landet, og det er ansvarlig politikk for fremtiden.

Julia Eikeland (A) [16:42:30]: Arbeiderpartiet har nå sikret flertall for et statsbudsjett som styrker fellesskapet, tryggheten og norsk økonomi. For første gang har altså fem partier funnet sammen om et budsjett. At Arbeiderpartiet nå har klart å ro i havn et budsjett både Senterpartiet og MDG jubler over, vil jeg si er et kunststykke i seg selv.

Vi er ikke enige om alt, og det skal heller ikke fem partier være, men vi er enige om retningen for Norge, et samfunn med små forskjeller, høy tillit og sterke fellesskap. Sammen har vi styrket velferden, sammen har vi fått på plass flere tiltak for å få folk i jobb, og sammen løfter vi den norske fellesskolen med mer ro og praktisk læring og mindre skjerm for barna våre. Sammen sikrer vi også forutsigbarhet for olje- og gassnæringen, samtidig som vi omstiller oss for fremtiden. Det er jeg stolt over.

Mens de rød-grønne partiene forhandlet om et felles budsjett, brukte Sylvi Listhaug tiden sin til å rekke opp hånden og varsle at hun var klar til å ta ansvar, men hvis man tar en rask titt på FrPs alternative budsjett, kan man vel si at det er alt annet enn ansvar. Listhaug har advart mye om rød-grønt kaos de siste ukene, men ser man på FrPs budsjett, er det virkelig kaos. De vil selge NRK og legge ned fylkeskommunen i rekordfart, og de har tenkt å gjøre dette for å finansiere én sak, som er hjertesaken deres, og det er kutt i formuesskatten. FrP foreslår 13 mrd. kr i kutt i formuesskatten, der nesten halvparten går til den rikeste prosenten. Det stopper ikke der, det er kutt i landbruk, kutt i bistand, kutt til fagforeninger og kutt i næringsstøtten når næringslivet trenger stabilitet for å investere og omstille seg. Dette er ikke ansvarlighet, det er blå-blått kaos.

Arbeiderpartiet og flertallet valgte å finne en annen vei, en vei for Norge som gir mer trygghet, stabilitet og

rettferdighet. Når politikk presenteres i millionbeløp og prosenter, er det av og til vanskelig å forstå hva det betyr i praksis, men bak hvert eneste tall ligger det konkrete endringer i folks liv. Når flertallet nå gir 800 mill. kr til økt bemanning i barnehagene, betyr det at barnehagene får flere ansatte og mer tid til hvert barn. Når vi bruker mer penger på en praktisk og variert skole, og med et leseløft, gjør det skolehverdagen til elevene våre bedre. Det er slik en får trygghet for landet.

Margret Hagerup (H) [16:45:50]: Jeg valgte Høyre fordi frihet og ansvar er viktige verdier for meg, og fordi menneskene alltid må komme foran systemene. Et samfunn blir bedre når flere får delta, i skole og i samfunnsliv. Politikken må ta på alvor at folk er ulike, og at det trengs flere veier til mål.

Jeg gikk inn i politikken som travel småbarnsmor fordi jeg mente at det hastet å sikre et bærekraftig velferdssamfunn for de kommende generasjonene. Nå har det mer enn noen gang, og det vil kreve tydelige prioriteringer.

Høyre gikk til valg på større frihet for folk, næringsliv og kommuner, og den største velferden vi kan gi, er friheten til å beholde mer av egne penger og kunne ta egne valg. Med Høyres budsjett ville alle i jobb ha fått 4 300 kr mer å rutte med, og ingen ville ha betalt skatt på de første 150 000 kr en tjener.

Velferd skapes i arbeidslivet. Derfor vil Høyre redusere skatter, fjerne unødvendige reguleringer og kutte subsidier som ikke virker, slik at skaperkraften kan slippes fri.

Velferden leveres lokalt. Kommunene er selve grunnmuren i velferdssamfunnet vårt. Kommuneøkonomien har ikke vært verre på 40 år, samtidig som kravene øker. Høyre foreslår 4 mrd. kr mer i frie inntekter, mer lokal frihet og mindre byråkrati. Det er helt avgjørende for å sikre gode velferdstjenester i årene som kommer.

Sykehusene rammes også av at regjeringen verken styrer eller finansierer godt nok. Flere sykehus går mot underskudd, og pasienttilbud kuttet. I går varslet Stavanger universitetssykehus mulig ansettelsesstopp. Høyre har lenge advart om konsekvensene, og vi har i alle våre budsjetter økt rammene til sykehusene. I 2026 øker vi med 1,2 mrd. kr.

Skal vi skape pasientens helsetjeneste, må vi bruke all kapasitet, både offentlig og privat. I dag står pasientene i kø, mens kapasitet står ubrukt. Det er vanskelig å forstå. Pasienten bryr seg ikke om hvem som gir hjelpen, så lenge kvaliteten er god, ventetiden kort og det offentlige dekker regningen. Ingen er bedre fordi de er offentlige eller private; det som skaper god kvalitet, er kompetanse, ledelse og kapasitet.

I 2016 sa Støre om daværende statsminister:

«Jeg kan ikke si annet enn at jeg er veldig kritisk til statsministerens lederegenskaper i de evigvarende budsjettforhandlingene på overtid.»

I dag er det grunn til å stille det samme spørsmålet ved regjeringen Støre. I en tid som krever lederskap og tydelige valg, leverer denne regjeringen verken styring eller retning. Når styringen blir uklar og en blander inn alt mulig for å gjøre alle fornøyd, da får man ikke en plan, da får man tuttifrutti.

Solveig Vitanza (A) [16:49:01]: Først vil jeg takke alle de rød-grønne partiene for et godt budsjettforlik. Sammen med Senterpartiet, SV, Rødt og MDG vedtar vi i dag et budsjett som styrker de nære og grunnleggende velferdstjenestene i kommunene og gir store løft for kollektiv, tannhelse, klima og natur. Det er et budsjett som bidrar til god utvikling i norsk økonomi, der prisveksten går ned og kjøpekraften stiger, og som legger til rette for lønnsomhet og vekst i norsk næringsliv. Det er bra for norske arbeidsplasser og for lommeboka til folk flest. Ikke minst er dette også et godt budsjett for norsk matproduksjon og norsk landbruk.

Det er få saker på Stortinget hvor de store skillelinjene mellom partiene kommer så tydelig fram som i landbrukspolitikken. Arbeiderpartiets landbruks- og matpolitikk bygger på målet om selvforsyning av mat og bygging av totalberedskapen. I en verden som er mer urolig og uforutsigbar enn tidligere, mener vi at matproduksjon over hele landet er blitt stadig viktigere. Når vi har produksjon i hele landet, holder vi arealene i drift og bidrar til at vi tar mest mulig lokale ressurser i bruk, samtidig som vi reduserer risiko og styrker den lokale beredskapen i kritiske situasjoner. Det bidrar også til å opprettholde bosetting i alle landets kommuner.

Regjeringen og de rød-grønne partiene har derfor satset tungt på jordbruket siden 2021. Vi skjønner at gode inntektsmuligheter er en forutsetning for å opprettholde jordbruket, for å legge til rette for selvforsyning og for å sørge for rekruttering og investering.

FrP og Høyre, derimot, gjennomfører store kutt, i milliardklassen – også i den framforhandlede og inngåtte jordbruksavtalen Høyre til og med stemte for. Dette ser jeg som svært useriøst og egentlig ganske oppsiktsvekkende. Det gir i hvert fall alt annet enn forutsigbarhet for bonden som selvstendig næringsdrivende. Disse kuttene vil gå rett inn på bunntinjen til bonden og gi store utfordringer med lønnsomheten. Det vil også svekke Norges mål om økt selvforsyning, og derigjennom vår felles matberedskap.

Jeg hørte tidligere i dag at representanten Limi fra FrP argumenterte for kuttene i landbruksbudsjettet med at det må satses mer på stordrift i landbruket og å

produsere det vi har behov for. Jeg ble sittende igjen og lure på om FrP mener at bøndene som driver i litt mindre skala rundt omkring i landet vårt, ikke produserer mat vi har behov for.

Med vårt rød-grønne budsjett er det i hvert fall grunn til optimisme og framtidstro for norsk bærekraftig matproduksjon.

Sofie Marhaug (R) [16:52:19]: Det har kommet mange underlige angrep fra høyresiden i dag. Da representanten Tage Pettersen og for så vidt andre representanter fra Høyre talte fra denne talerstolen, kunne det høres ut som om budsjettforliket ikke var på bordet i det hele tatt, og som om vi ikke øker de frie inntektene til kommunene med 3 mrd. kr og inntektene til fylkeskommunene med 1 mrd. kr. Det er hverdagsvelferden vår. Det er bl.a. den eldreomsorgen FrP påstår at det ikke finnes en krone til i budsjettet.

Når Høyre–Fremskrittsparti-byrådet i min hjemby, Bergen, nå har tenkt å kutte i tjenestene til utviklingshemmede med 50 mill. kr, snakker vi virkelig om et stygt og smålig kutt, og de gjør det fordi de vil, ikke fordi de må. Bergen får nærmere 150 mill. kr ekstra i frie inntekter som følge av dette budsjettforliket.

Tidligere i dag kunne vi høre Høyres Asheim snakke om bærekraften i velferdsstaten, med henvisning til det han mente var en eksplosiv utvikling i trygdeordningene. Til det vil jeg si at høyresiden har misforstått hva selve velferdsstaten er for noe. I et intervju fra 1962 ble Einar Gerhardsen spurt hva det var han var mest stolt over å ha oppnådd som statsminister i Norge, og da pekte han på økningen i trygdeordningene. Han sa noe veldig klokt. Han sa:

«Dette er også uttrykk for en seier for fellesskapstanken og tanken om solidaritet mellom samfunnsgrupper og landsdeler.»

Det er også årets budsjett. Når vi øker fribeløpet for uføre, er det en seier for fellesskapstanken og for solidariteten mellom samfunnsgrupper og landsdeler. Når vi setter i gang en skikkelig tannhelsereform, er det en seier for solidariteten mellom samfunnsgrupper og landsdeler.

Til sist vil jeg nevne en annen stor seier som også er et gjennomslag for Rødt, og det er stans i gruve drift på havbunnen i Arktis. Det skjer ikke bare for ett år. Det skjer de neste fire årene. Det er historisk, og det blir lagt merke til internasjonalt. Det er fra Rødt sin side også et varsel om at vi vil ta flere naturkamper i denne stortingsperioden, for vi har ikke bare problemer med klimændringer – vi har også problemer med nedbygging og utbygging av norsk natur. Vi kan ikke ha mer av alt, raske. Vi må også ha noe som heter magemål.

Joel Ystebø (KrF) [16:55:28]: For en tid tilbake kunne vi høre statsråd Nessa Nordtun snakke om kortere skoledager for de yngste, en reell satsing på lærerne og viktigheten av et leseløft der flere fysiske lærebøker skulle få en sentral plass i klasserommet. Mye av dette var klokt. I KrF trodde vi nesten at statsråden hadde brukt vårt partiprogram som egne talepunkter, men hvor mye av dette finner vi igjen i budsjettforliket? Det er nesten ingen ting.

Det er ikke lagt opp til noen reell reduksjon av skoledagens lengde, og Lærerloftet er redusert til velkjente og høyst utilstrekkelige omdisponeringer. Leseløftet er redusert til løse formuleringer uten finansiering og uten forpliktende grep for flere trykte lærebøker. Faktisk bevilger regjeringen bare en halv ekstra lærebok per elev, kutter i lærernes etter- og videreutdanning og fjerner mentorordningen for nyutdannede lærere, et system som faktisk gjør overgangen fra studiet til praksis tryggere og bidrar til å beholde lærere i yrket. Å svekke dette er å stikke fingeren i øyet på morgendagens lærere.

KrF vil ha en helt annen kurs. Vi vil satse på lærerne, ikke kutte. Vi vil se til Finland og satse på kvalitet framfor kvantitet. Som PISA-sjefen sier: Kvalitet i skolen handler om å rekruttere, beholde og utvikle dyktige lærere og gi dem nok tid til å følge opp elevene.

KrF er også en varm forsvarer av friskolen. Vi foreslår derfor en kraftig økning til friskolene i grunnskolen på om lag 300 mill. kr, som styrker kapitaltilskuddet og retter opp i regjeringens kutt til bibelskoler og kunstskolet. Samtidig vil vi styrke lærerutdanningen faglig, bl.a. om antisemittisme. Barnehagene styrkes i vårt budsjettforslag med 3,5 mrd. kr. Vi innfører foreldrepenger på minst 3 G for alle som får barn, og styrker stipendet for studenter med småbarn.

Det er ikke nok å snakke varmt om lesing. Man må sørge for at elevene faktisk får bøker i hendene. Det er ikke nok å uttrykke bekymring for lærerflukten. Man må sette av midler som gjør yrket attraktivt. Det er ikke nok å erkjenne at lange skoledager sliter på de yngste. Man må tørre å gjøre endringer som viser at man tar barns behov på alvor. Hvis dette budsjettet er det beste de såkalte tuttifruttipartiene klarer å bli enige om, sier det mest om mangel på ambisjoner. Norsk skole fortjener bedre enn dette.

Berit Tønnesen (A) [16:58:33]: Vårt gode budsjett viser en enighet mellom fem ulike partier som i sum kombinerer ansvarlig styring med en tydelig sosial profil og realistiske klimamål. I en urolig tid med høye renter og press i økonomien prioriterer vi trygghet for landet.

Jeg vil trekke fram at kommunene får 8,5 mrd. kr mer i inntekter med denne regjeringen. For Kristian-

sund, som jeg kommer fra, utgjør budsjettforliket 13 mill. kr mer i 2026. Jeg kan love – jeg er her som vara i dag, men jeg er gruppeleder i bystyret i Kristiansund – at dette utgjør mye velferd for min kommune.

Møre og Romsdal er et industrifylke som står i omstilling hver eneste dag. Vi har Nyhamna og Tjeldbergodden, som er to av landets viktigste ilandføringsanlegg. Vi har basebyen Kristiansund, som er operativ motor for olje- og gassaktiviteten i Norskehavet, og vi har Sunnmøres maritime klynge, som er i verdensklasse.

Når fylkeskommunene styrkes med over 1 mrd. kr med midler til infrastruktur og rassikring, er ikke det bare velferdspolitik, det er også strategisk næringspolitikk, som styrker industrien og arbeidsplassene i hele regionen.

I budsjettforliket er vi enige om å sette i gang en helhetlig utredning av Norges omstillingsevne. Det er viktig, og det er riktig. Jeg registrerer at både Frp og Høyre er kritisk, og det gir ingen mening. En omstillingskommissjon som skal lage en strategi for framtidige arbeidsplasser og verdiskaping og norsk industri i årene som kommer, er helt riktig å gjøre.

Frp framstår som næringsenes fremste forsvarer, men i realiteten, når vi leser Frps alternative budsjett, kutter de i alle tilskuddsordninger som vår leverandørindustri trenger for en trygg og god omstilling. Frp sier at skattelette er bedre for industrien enn omstillingsmidler, men i industrifylket mitt vet vi at nye arbeidsplasser ikke skapes ved at staten trekker seg tilbake. Historien forteller noe annet. Det er ikke politikk landet vårt er tjent med. Det ville vært en unnlattessynd ikke å forberede oss på framtiden.

Våre fossile ressurser varer ikke evig. Markedene endrer seg, teknologien utvikler seg, jobbene i framtiden vil kreve nye løsninger, nye investeringer og ny kompetanse som må bygges på den vi har i dag.

For Arbeiderpartiet har det vært et grunnleggende mål å sikre stabile rammevilkår for petroleumsnæringen, og det gjør vi også i dette budsjettet. Norge skal fortsatt være en trygg og forutsigbar energipartner i flere tiår framover. Industrien skal ha arbeidsro og forutsigbarhet, og vi skal være et trygt land å investere i.

Dette er Arbeiderpartiets retning – trygg og forutsigbar styring som fører oss framover.

Marius Langballe Dalin (MDG) [17:01:47]: Eg stilte ikkje til val for min eigen del. Vi i MDG er her for noko som er mykje større enn oss sjølve og partiet, mykje større enn veljarane våre, ja, større enn sjølve Noreg. Vi er her for dei som har minst i verda. Vi er her for dei som ikkje er fødde enno, for barna våre. Vi er her for alt som lever på denne jorda.

Vi er veldig glade for at våre samarbeidspartnarar skjønnte at for oss er dette ei eksistensiell krise vi tek på

det djupaste alvor, og som vi er villige til å ofre mykje for. Som art har vi ei enorm makt over alt som lever på denne jorda. Eg kjenner på eit enormt personleg ansvar for å gjere det eg kan for å ta vare på alle sitt livsgrunnlag, anten dei er menneske eller anna levande.

På denne dagen i fjor hadde eg nettopp kome heim frå Sør-Sudan etter tre månader som kirurg ute i eit lite distriktssjukehus der. Eg hadde budd saman med nokon av dei fattigaste menneska i verda, som hadde blitt mine vener. Det er eit sjokk å kome tilbake til dette landet. Ein må kalibrere seg på nytt, venje seg til kva som er eit problem i vår vesle andedam. Det som fylte meg aller mest, var ei enorm takknemlegheit. Er ikkje dette eit fantastisk samfunn vi har her, med utruleg gode offentlege tenester, med eit levande næringsliv, og nesten alt ein kan ønske seg? Det er ikkje slik at det ikkje finst problem her, det er ikkje slik at det ikkje finst tap, og det har eg sjølv sagt også den aller største forståing for.

Når eg står her i dag, kjenner eg på ein enorm lette – lette over at krevjande forhandlingar er over, lette over at vi kom eit stykke på vegen, og lette over at vi slapp ei regjeringskrise. Eg kjenner på glede over at vi har fått på plass eit solid løft for restaurering av natur. Vi har fått slutt på at det skal kunne lysast ut gruvedrift på havbotnen den neste fireårsperioden, som er ein enorm siger. Vi har fått 1,3 mrd. kr til skogvern i budsjettforhandlingane. Dette er ein enorm siger for oss og for naturen, som gjev meg stor glede.

Eg kjenner også på ei sorg over alt vi gjerne skulle ha kome lenger med, over at vi skulle hatt større klimakutt og meir solidaritet med det globale sør. Likevel: Det er berre to månader sidan vi kom til makt på Stortinget, og få veker sidan vi begynte å forhandle. Dette er berre byrjinga. Vi har saman lagt grunnlaget for store framsteg for klima, for naturen og for internasjonal solidaritet. Når det er dette vi har fått til på éin måned med forhandlingar, kva kan vi då få til på fire år, saman?

Morten Sandanger (A) [17:04:56]: Da ble det jul i år igjen. De fem partiene på rød-grønn side har landet budsjettet – innenfor tidsfristene, til og med, noe borgerlig side sikkert kan lære av. Førjulsgaven i år er at det er et historisk godt budsjett som sørger for styrking av kommuneøkonomien, norgespris på strøm, starten på en tannhelsereform og satsing på kollektivtransport. Det er et budsjett som sørger for trygg økonomisk styring med ansvarlig oljepengebruk og trygghet for framtiden, fellesskapet og for økonomien.

Jeg er nok over gjennomsnittet opptatt av det organiserte arbeidslivet. Jeg var faglig politisk kandidat og tidligere tillitsvalgt i Fellesforbundet. Derfor ser jeg verdien av et trygt og organisert arbeidsliv. Det gagnar samfunnet, den enkelte og bedriftene at organisasjonsgraden er høy.

I budsjettet fortsetter regjeringen å øke fagforeningsfradraget opp mot målet om 10 000 kr. Mens Arbeiderpartiet og resten av partiene på rød-grønn side er på lag med arbeidsfolk, går FrP inn for å fjerne fagforeningsfradraget, noe som vil føre til at det blir dyrere å være organisert, og lavere organisasjonsgrad i Norge.

I tillegg til et organisert arbeidsliv jobber Arbeiderpartiet for et trygt og seriøst arbeidsliv. Retten til hele, faste stillinger, innstramminger på innleie og pensjon fra første krone er god politikk for arbeidsfolk og for Norge, og noe vi har innført – som for øvrig høyresiden selvfølgelig var imot.

Jeg er fra Rogaland, industrifylket med store verft og industriarbeidsplasser langs kysten. Verftene har gjennom historien alltid omstilt seg til nye næringer, fra fiskebåter til oljerigger og nå den nye, store industrisatsingen havvind. Regjeringen vil gi leverandørindustrien flere bein å stå på når vi nå ser at oppdragene knyttet til oljesektoren naturlig blir mindre og færre. FrP kaller dette sløsing og vil slå beina under store verft som Aibel og Rosenberg, med å ta fra dem store og kritiske oppdrag, som garantert kommer til å sørge for mye permitteringer og oppsigelser.

I tillegg til verft har vi ganske mye landbruk i Rogaland. Jæren er Norges brødkurv, og mye av næringen der kommer fra landbruket. Det hadde vært dramatisk for Jæren og resten av landbruket hvis FrP hadde fått gjennomslag for de store og useriøse kuttene de foreslår, og de endringene i importvernet de tar til orde for. Arbeiderpartiet er på lag med den norske bonden og på lag med Rogaland.

Hvis det ikke går godt med Rogaland, går det ikke godt med Norge, så i dag er det godt for både Rogaland og Norge at vi vedtar de rød-grønnes budsjett, ikke FrP sitt.

Erling Sande (Sp) [17:07:49]: Senterpartiets politiske mål om eit Noreg med små sosiale og geografiske forskjellar krev innsats på mange politiske område, ikkje minst innanfor utdanning og forskning. Gjennom arbeidet med budsjettsemja har det vore viktig for Senterpartiet at budsjettavtalen har i seg ei satsing på dette området – ei satsing som kjem heile landet til gode. Det har gjort at vi har arbeidd fram endringar i budsjettforslaget til regjeringa på ei rekkje område, og eg skal trekke fram nokre av dei.

Desentralisert utdanning er avgjerande viktig for å sikre alle delar av landet kompetanse. Vi veit at både næringslivet og kommunane i distrikta vil ha eit stort rekrutteringsbehov i åra som kjem. Difor var det viktig å sikre at den sentraliseringa av studieplassar innan sjukepleiarutdanning som regjeringa føreslo, blei retta opp. No får universitetet i Tromsø, Nord universitet og Høg-

skulen i Molde behalde viktige studieplassar innanfor sjukepleie.

Ikkje minst var det avgjerande viktig at Arbeidarpartiet snudde i saka om studielånssletting, at dei stod ved den ordninga Senterpartiet og Arbeidarpartiet i fellesskap utarbeidde, og som òg var lova veljarane i valkampen.

Vidare har vi fått oppretthalde løyvinga til FORRE-GION, som sikrar at det skjer forskning og innovasjon også i regionane og tett på næringsliv og kunnskapsinstitusjonar i ulike delar av landet.

Kuttet regjeringa føreslo i studentfinansieringa for elevar på folkehøgskule, ville kunne bety nedlegging av folkehøgskular og at fleire med låg inntekt ikkje kunne ha gått på folkehøgskule. Folkehøgskulane har ei viktig rolle i å gje ungdom som ikkje har konkludert endeleg på yrkesval eller utdanningsveg, høve til å fylle på viktig kunnskap og utvikle seg som menneske. Folkehøgskulane er viktige for å førebyggje utanforskap, ei av dei største utfordringane våre.

Senterpartiet er oppteke av at vi skal ha ein trygg og mangfaldig barnehagesektor i heile landet. Difor har vi vore tydelege på at private barnehagar må få dekt dei reelle pensjonskostnadene sine. Det handlar ikkje berre om økonomi, det handlar om tryggleik for barnehagane, for pensjonsvilkåra til dei tilsette som kvar dag gjer ein framifrå innsats for barna våre.

Stortinget har allereie vedteke dette med forliket frå sommaren 2025. Likevel såg vi at regjeringa sende ut på høyring ei forskrift som ikkje ville dekkje dei faktiske kostnadene. Det var ikkje akseptabelt. Difor tok Senterpartiet initiativ til å stadfeste at private barnehagar skal likebehandlast og få dekt pensjonskostnadene sine gjennom ei søknadsordning som skal vere på plass frå 1. januar 2026. Vårt forslag fekk fleirtal, så her har ikkje regjeringa noko val. Stortingets vedtak må følgjast opp.

Det viktigaste i denne avtalen er løftet for økonomien til kommunane og fylka. Det er der utdanninga av ungar og ungdom skjer, gjennom grunnskular og vidaregåande skular rundt om i heile landet.

May Helen Hetland Ervik (FrP) [17:11:04]: Norge trenger flere trygge veier. Fremskrittspartiet vil bygge landet videre og sørge for at både folk og varer kommer trygt fram hver eneste dag.

I vårt alternative statsbudsjett prioriterer vi å ta igjen det store etterslepet på veinettet. Vi foreslår 600 mill. kr mer til vedlikehold av riksveiene. Det er nødvendige investeringer i trygghet. Trygg ferdsel må komme først.

Fremskrittspartiet skal ikke bare tette hullene i veiene, vi skal også bygge landet videre. Derfor foreslår vi også 1 mrd. kr mer til Nye veier – og 500 mill. kr mer til

Nye veier til drift og vedlikehold. Vi tilfører også ytterligere 500 mill. kr til Statens vegvesen for å få fart på store prosjekter over hele landet. Det vil si at vi vil fortsette utbyggingen av hovedveinettet med firefelts motorvei, og at det med våre bevilgninger ville bli en raskere gjennomføring av ny E39 mellom Kristiansand og Stavanger. Rett før jeg kom på talerstolen nå, skjedde det igjen. Nok en frontkollisjon skjedde, og denne gangen var det på Krossmoen i Rogaland. Det haster med å få fortgang på denne veien. Nye, moderne veier betyr trygghet, effektivitet, verdiskaping og en lettere hverdag for folk flest.

Strømmen, maten og boliglånet har blitt dyrere, og da er det helt urimelig at drivstoffprisene også skyter i været. Fremskrittspartiet foreslår å kutte bensin- og dieselprisene med 3 kr per liter. Det handler om vanlige folks hverdag, om å gjøre det billigere å komme seg på jobb og levere i barnehagen.

Fremskrittspartiet tar folks hverdag på alvor. Vi setter trygghet på veiene, vedlikehold av infrastrukturen og lave kostnader for bilistene øverst på listen. Det er ekte samferdselspolitikk som bygger landet og setter folk først.

Monica Nielsen (A) [17:13:28]: Det går godt i norsk økonomi. Arbeidsledigheten har holdt seg stabilt lavt, og renten har gått ned. Vi forventer å fortsette den gode utviklingen i 2026. Det betyr mye for folk og for vårt næringsliv. Vårt rød-grønne budsjettforslag er et godt budsjett for både by og land. Det er god politikk for hele landet. Vi styrker kommunene økonomisk, vi leverer historisk lave barnehagepriser, og vi løfter i fellesskap kollektiv, tannhelse og mer penger til sykehustjenester og klima, for å nevne noe.

For oss som bor lengst nord i landet, leverer vi på målrettede tiltak for økt bosetting i innsatssonen i Nord-Troms og Finnmark i en tid der det sikkerhetspolitisk er svært viktig at folk blir i nord, og at flere flytter til nord. Gratis barnehage, økt nedskrivning av studielån og økt finnmarsfradrag er tiltak vi ser virker.

Løfter vi blikket utover Norges grenser, ser vi krigshandlinger i Europa. Ukraina går mot en ny krigsvinter. I Gaza har krig og blokade ført til store lidelser, og millioner av mennesker er på flukt. Midtøsten preges av terror og lidelser. Det er borgerkrig i Sudan. Eksemplene er mange. Dette er dagens verdensbilde: en verden som er mer uforutsigbar enn vi er vant til, og det tar vi hensyn til. I vårt bistandsbudsjett stiller vi opp for land som har det krevende, for mennesker i nød og for land som skal kunne gi økt trygghet til innbyggerne. Det gjør vi fordi det er rett, men vi gjør det også fordi det er i norske interesser og viktig for Norges sikkerhet. Dette står i sterk kontrast til Fremskrittspartiets budsjettforslag.

Dersom Fremskrittspartiet hadde styrt Norge, ville det blitt dramatiske kutt i norsk bistand. I Arbeiderpar-

tiet mener vi det er både usolidarisk og korttenkt politikk å finansiere skattekutt til Norges rikeste gjennom bistandskutt til verdens fattigste. Slike kuttforslag kan svekke Norges egen langsiktige sikkerhet og innflytelse.

Når det er urolig ute i verden, er det viktig med god orden i økonomien her hjemme, og det ivaretar vi i våre forslag til statsbudsjett. Det er tilpasset en usikker tid og gir trygghet for økonomien, trygghet for fremtiden og trygghet for landet.

Frida Hegrane Selvik (A) [17:16:10]: Klimaendringane fortset å ramme verda og Noreg, våre kystar og våre lokalsamfunn. Været har blitt meir ekstremt, og vi har aldri hatt så mange varme dagar i eit av verdas nordlegaste land. Altfor mange har mista liv og hus i flaum og ras. Dette påverkar vår kvardag. Det er desse klimaendringane som stengde 50 vegar samtidig på Vestlandet i mars, og som gjorde at fleire tusen innbyggjarar blei isolerte og evakuerte i Sogn og Fjordane. Det er desse ekstremvêra som har teke hus og liv i ras langs heile Noreg. Vi har ikkje råd til ikkje å prioritere klima.

Det er viktigare enn nokosinne med eit budsjett som tek ansvar, som løyver 1 mrd. kr ekstra til rassikring når ekstremvêret berre blir verre, så vegane våre blir tryggare når dagane med styrtregn aukar, og som sikrar at ein skal kunne bu både inst i Sognefjorden og ytst på kysten utan å måtte vurdere om det er trygt å køyre til jobb i dag.

Samtidig som budsjettet tek ansvar for at Noreg skal vere trygt, går òg utsleppa ned. Klimapolitikken til regjeringa har funka, og dette budsjettet tek klima på like stort alvor. Vi viser at ein kan prioritere å utvikle industrien så arbeidsplassane er trygga, samtidig som kollektivtrafikken blir billigare, og å velje klimavennleg i kvardagen blir enklare.

Vi er avhengige av ein klimapolitikk som tek ansvar for utslepp, ikkje berre her heime i Noreg, men òg internasjonalt. Dette budsjettet er tydeleg: Det er fullt mogleg å prioritere arbeidsplassane langs kysten og bussane og vegane våre samtidig som ein tek ansvar og går i bresjen for å få ned utsleppa. Difor er eg glad for at Arbeidarpartiet og det raud-grøne samarbeidet leverer eit trygt og ansvarleg budsjett for heile Noreg og tek ansvar for at alle skal leve eit trygt liv.

Kari Sofie Bjørnsen (H) [17:18:59]: Frihet til å skape verdier: Ryggraden for velferden vår er bedrifter og enkeltmennesker som skaper verdier. Hvis Høyres alternative budsjett hadde blitt vedtatt, ville vi ha kuttet i skatter, subsidier og reguleringer for å slippe løs skaperkraften. Det hadde Norge, norsk næringsliv og folk vært tjent med.

Det er mange meninger om hvordan vi kan styrke verdiskapingen i Norge. For Høyre er forutsigbarhet essensielt. Det er urovekkende at partene som har inngått

forlik, ikke legger det samme i hva som er oppdraget til kommisjonen som skal se på omstilling.

Høyre ønsker å utvikle norsk sokkel. Da må leteaktiviteten opprettholdes. Funn nær eksisterende felt kan bygges raskt. Det gir begrensede naturinngrep, lave CO₂-utslipp fra produksjonen og god lønnsomhet. Det er det Europa trenger: stabile leveranser fra en trygg leverandør, underlagt demokratisk kontroll og strenge utslippskrav. Det er denne virksomheten som er grunnlaget for det vi skal leve av i fremtiden. Norsk sokkel er moden, og ja, det skal omstilles – men altså utvikles, ikke avvikles.

Vi tenger mer å leve av i fremtiden. Tilgang til kraft er helt avgjørende for næringsutvikling, men dessverre har det vært gitt svært lite konsesjon til ny kraft i de siste årene. Det fører til industristopp, færre arbeidsplasser og høyere strømpriser, og det kortsletter nødvendig klimaomstilling.

For å sikre Norges konkurransekraft og tilgang på rimelig strøm foreslår Høyre å prioritere lønnsom utbygging av kraft og nett, med særlig satsing på solkraft. Vi foreslår en satsing på 190 mill. kr for å opprette en prøverordning hvor solparker kan få investeringsstøtte basert på auksjoner, der vi prioriterer støtte til dem som kan produsere mest kraft for minst støtte, og til prosjekter i områder med stort behov for kraft og lavt konfliktnivå – en ordning som selvfølgelig kunne skaleres opp dersom den var en suksess. Dette er et veldig godt forslag som dessverre ikke blir vedtatt.

Mye er bra i Norge, og mye kan bli bedre, så vi jobber på.

Morgan Langfeldt (FrP) [17:21:51]: I kultursektoren diskuterer man ofte behovet for mer penger, flere bygg og større investeringer, men i virkeligheten er det slik at vi allerede har et enormt potensial i de byggene vi har. Det kan kalles sambruk. I kommuner over hele landet står kulturhus, scener, gymsaler, møterom og øvingsrom tomme store deler av døgnet. Kulturlivet og frivilligheten trenger steder å være på kveldstid og i helger, men historisk jobber vi ofte på den samme måten vi alltid har gjort, og tenker at et bygg har én funksjon.

Vi må snu på dette. Hvis vi organiserer bruken smartere, kan vi kanskje få plass til alle uten å bygge et eneste bygg. Sambruk gir mer kultur og frivillighet for hver krone, vi får et lavere investeringsbehov, og ikke minst får vi økt aktivitet. Det er også god distriktpolitikk, god barne- og ungdomspolitik og god økonomiforvaltning. De gangene vi må bygge nytt, må vi planlegge for bedre utnyttelse. Dette vil også føre til at mennesker i forskjellig alder, med forskjellig bakgrunn og med forskjellige interesser vil treffes i noe som er felles. Dette har man god erfaring med, og det gir trygge sosiale møteplasser som flere føler et ansvar for å ta vare på.

I tidligere Viken fylkeskommune jobbet man etter et enkelt, men svært klokt prinsipp: skolen som kulturbygg, en levende møteplass for hele lokalsamfunnet fra morgen til kveld. Viken laget sågar en veileder om dette temaet. Det er ikke bare god kulturpolitikk, det er svært god kulturøkonomi. Vi har byggene, og vi har behovet, men vi har ikke greid å koble dem godt nok sammen. Sambruk av skolebygg betyr mer aktivitet uten de store kostnadene, det betyr smartere ressursbruk, og det betyr at skolen blir et kraftsenter i lokalsamfunnet. Den blir ikke bare et sted elevene går inn om morgenen og ut om ettermiddagen, men et bygg som pulserer av liv gjennom hele dagen og kvelden.

Ja, dette krever noe av oss. Det krever avtaler om drift, renhold, sikkerhet, tilgjengelighet og sikkert mer, men mest av alt krever det en kultur for samarbeid mellom kommunen, fylket, frivilligheten og kulturfeltet. Kanskje burde det til og med hete noe annet enn skoler, kanskje fellesarenaer eller kommunearenaer. Hvis vi mener alvor med at kultur skal være tilgjengelig for alle, hvis vi mener alvor med at vi vil styrke frivilligheten, kulturskolen, ungdomsmiljøene og det profesjonelle kulturlivet, da må vi ta i bruk de arenaene vi har som faktisk finnes i hele landet vårt: skolene. Skolene som kulturbygg er et av de mest effektive og virkningsfulle tiltakene vi kan gjennomføre, og til lav kostnad. Det handler ikke om å bruke mer penger, det handler om å bruke pengene klokere.

Seher Aydar (R) [17:25:07]: Mens vi står her, er det noen som er på vei hjem etter en lang arbeidsuke. Mange av dem er slitne, og flere av dem tenker på hvordan de skal få endene til å møtes. Mange gruer seg til å dra bankkortet, enten det er i butikken, på sykehuset eller hos fastlegen. Derfor er jeg glad for at vi i dag skal vedta startskuddet for en ordentlig tannhelsereform for alle.

Denne går til FrP, Høyre og Venstre – hør godt etter: Dere tar feil! Tiden for nye velferdsreformer er ikke over. Nesten hele Norge vil at tennene skal behandles som en del av kroppen. Derfor er jeg glad for at tannhelsereformen skal kunne startes opp fra 2027. I mellomtiden blir det høring med minst en modell for egenandelstak og frikort – et fundamentalt og historisk gjennomslag, startskuddet for en ny velferdsreform.

Allerede fra neste år øker Helfo-satsene med 10 pst. Der er hensikten å redusere egenbetalingen tilsvarende. Mange i denne salen vet kanskje ikke helt hva det betyr for folk, men dette er mennesker som har ganske store tannlegeutgifter på grunn av sykdom eller skader. Det kan være de har en tannhelsesykdom, kanskje noen krefttyper eller langvarig psykisk sykdom. For dem betyr de pengene de kan få dekket, ganske mye. Vi styrker også TOO-ordningen og reverserer usosiale kutt for personer med nedsatt egenomsorg.

Det er ingen overraskelse at vi i Rødt har jobbet mye med tannhelse, og på den veien har vi møtt mange mennesker som har dårlig råd eller helt vanlige inntekter og for store tannlegeregninger. Det er folk som har vært nødt til å ta opp forbrukslån eller få støtte fra veldedige organisasjoner for å få den tannhelsehjelpen de trenger. I en velferdsstat skal fellesskapet sørge for trygghet for folk, og ingen skal være avhengig av veldedighet for å få helsehjelp. Derfor jobber Rødt for at det ikke skal koste mer å gå til tannlegen enn det gjør å gå til fastlegen.

De gjennomslagene vi har fått nå, og det budsjettet som er lagt på bordet, betyr noe for mennesker som har store helseutgifter. Siden egenandelstaket for alle helse-tjenester ble slått sammen, har det økt med nesten 1 000 kr. Nå fryses det for første gang. Det betyr noe for over én million personer som får lavere helseutgifter. Rødt vil riktignok kutte i egenandelene, men dette er likevel en viktig seier, for det betyr noe for folk med kroniske sykdommer og andre høye helseutgifter.

Det må bli mindre dyrt å være syk, og vi må også styrke hverdagsvelferden. Kommunehelsetjenesten har mye ansvar og få ressurser. Derfor har det noe å si at hverdagsvelferden i kommunene får 3 mrd. kr mer i budsjettforliket. I tillegg får sykehusene mer og flere døgnplasser. Alt dette bidrar til at helsetjenestene blir mer tilgjengelige, uavhengig av økonomi.

Liv Gustavsen (FrP) [17:28:30]: Den 1. oktober fikk regjeringen slakt av sitt eget ekspertutvalg, ledet av Erik Stene. Utvalget beskriver et statlig barnevern uten reell styring og kontroll når barn plasseres på institusjon. Det advares om alvorlige konsekvenser, og pressen skriver at utvalget slakter regjeringens pengebruk og manglende kontroll i barnevernet. Dette er ikke en kritisk merknad; dette er en knusende dom.

Hva er regjeringens svar i budsjettet? Jo, de foreslår å øke bevilgningen til det statlige barnevernet med 534 mill. kr, nesten utelukkende for å dekke økte utgifter og kjøp av plasser, fordi det er flere barn og høyere priser. Det er ikke én tydelig satsing på flere folk i arbeid.

Alle som har satt sine bein i en barnevernsinstitusjon de siste årene, vet hva som skjer. Det er mer rus inne på institusjonene og mer vold og utagering. Det er barn og unge med tyngre, mer sammensatte diagnoser og langt mer komplekse liv. Det er ansatte som står i en livskritisk situasjon med altfor få kollegaer på vakt. Det regjeringen nå gjør, er i realiteten å si til disse ansatte: Vi har lest Stene-utvalgets totalslakt. Vi har sett at systemet mangler kontroll. Vi ser at barna har større og mer komplekse behov. Vårt svar er å kjøpe flere senger, ikke å sikre flere fagfolk.

Dette er uforsvarlig. Når et regjeringsoppnevnt ekspertutvalg sier at staten ikke har kontroll ved institu-

sjonsplasseringer, og når vi samtidig vet at barna som plasseres der, ofte har omfattende rusproblemer, traumer, psykiske lidelser og utagerende adferd, er beman- ning og kompetanse selve kjernen, ikke en budsjettpost man later som ikke finnes.

Regjeringen ber Stortinget om å nikke og smile til en satsing som i praksis er en kapasitetsøkning uten kvali- tetssikring. Det er som å skryte av nye intensivplasser på et sykehus uten å ansette sykepleiere eller leger.

Barnevernet trenger ikke en glanset overskrift om 534 mill. kr. De trenger at noen her inne tar inn over seg realiteten der ute: Uten nok kvalifiserte folk på jobb er hver ny plass en risiko, både for barnet som flytter inn, og for de ansatte som skal stå i front når alt rakner.

Dette budsjettet svarer ikke på Stene-utvalgets kri- tikk. Det svarer ikke på ropene fra ansatte. Det svarer ikke på behovene til barna. Det er ikke en satsing; det er en polert fortelling om virkeligheten som regjeringen ikke vil ta inn over seg.

Tobias Hangaard Linge (A) [17:31:55]: La meg i all ydmykhet starte med å si at det er et godt budsjett vi vedtar for 2026 i kveld. Arbeiderpartiet la grunnlaget i sitt forslag, og sammen med Senterpartiet, SV, Rødt og MDG får vi et budsjett som gir en tydelig retning for landet vårt.

Når politikere rundt om i verden skal beskrive drømmesamfunnet sitt, ser de ofte til Norge. Det er et samfunn med små forskjeller og høy tillit, og med et av verdens mest utviklede velferdstilbud enten det er snakk om gratis fellesskole, tilgang til høyere utdanning, fødselspermisjonsordninger, gratis helsehjelp eller et sosialt sikkerhetsnett som tar vare på oss hvis vi blir arbeidsledige, syke eller gamle og trenger hjelp. Det er en samfunnsmodell det er verdt å hegne om.

Dette budsjettet vil bidra til å lette hverdagsøkonomi- en til folk. Barnehage- og SFO-prisene holdes lave. Norgespris på strøm, redusert elavgift og lavere inn- tektsskatt for folk med vanlige lønninger vil bidra til å gi trygghet for økonomien. I en urolig verden legger bud- sjettet også opp til videre styrking av Forsvaret samtidig som vi prioriterer bistand. Vi gir økt grunnfinansiering til politiet og fortsetter satsingen på hurtigdomstol for unge lovbyrtere. I sum bidrar dette til å skape trygghet for folk her hjemme og ute i verden.

Det er viktig å si at vi er privilegerte i Norge sam- menlignet med de aller fleste andre land i verden. Der andre land må ta opp store lån og kutte i velferden for å finansiere satsing på forsvar og støtte til Ukraina, kan vi ved hjelp av oljefondet benytte penger fra vår egen spa- rebøsse til å gjennomføre de samme satsingene uten å kutte i velferden. Nå utgjør oljepenger hver fjerde krone på statsbudsjettet.

Samtidig gjør ikke oljefondet oss immune mot sam- funnsøkonomiske grunnprinsipper. Selv om pengebin- gen er stor, er pengebruken nødt til å være nøktern, slik at prisveksten holdes under kontroll samtidig som vi sikrer verdier for framtidige generasjoner. Fondet kan ikke bli en hvilepute hvor alle problemer kan løses med økt olje- pengebruk. Budsjettet må derfor brukes til å gjennomfø- re velferdsreformer, ta i bruk ny teknologi og digitalise- ring, og sikre effektiv bruk av fellesskapets penger.

Alle gode formål kan ikke oppfylles i ett og samme budsjett, det må prioriteres. Dette budsjettet ivaretar nettopp disse hensynene og vil legge til rette for videre vekst for norsk økonomi, norsk næringsliv og økt kjøpe- kraft for landets innbyggere uten å sette press på renten eller økonomien for øvrig.

Med høyt investeringsnivå, solide overskudd, høy sysselsetting og lav arbeidsledighet er næringslivet godt rustet til å møte den urolige tiden. Sammen med en ak- tiv næringspolitikk skal vi bidra til å lage gode rammer for innovasjon, investeringer og vekst.

Hanne Beate Stenvaag (R) [17:35:18]: Jeg er skikke- lig, skikkelig stolt over at Rødt har vært med på å for- handle inn 3 mrd. kr mer til kommunene. I utgangs- punktet lå det inne 3,2 mrd. kr i økte inntekter til kom- munene, men trukket fra det man kaller merkostnader til demografi, var det bare 1,3 mrd. kr i økt handlings- rom. Da mener jeg det faktisk er veldig bra å ha fått tre nye milliarder i økt handlingsrom.

I Bokmålsordboka finner vi ordet kommunefarget, som er forklart med «grå og kjedelig; svært alminnelig». Jeg fant også dette spørsmålet som ble sendt ut på inter- nett i 2010: Går det egentlig an å leve et godt og inn- holdsrikt liv med kommunefarget hår? Kanskje føles ordet kommunal som at det ikke har en stor wow-faktor knyttet til seg, og det må vi kanskje leve med, men opp mot dette har jeg lyst til å sitere Ola Innset fra hans nyes- te bok:

«Jeg elsker velferdsstaten.

Det høres kanskje litt mye ut, men det er faktisk ikke en overdrivelse.

Bare tenk på det: Velferdsstaten er en ordning som innebærer at en stor andel av oss kan ha betalte fulltidsjobber med å gi omsorg, utdanning og helse- hjelp. Disse tjenestene er så godt som gratis, og til- gjengelige for alle. Jeg gjentar det, jeg: De tingene vi trenger mest i livet, gratis og tilgjengelig for alle. Noe slikt har aldri eksistert før i menneskehetens histo- rie. Det er et sivilisatorisk høydepunkt.»

Kommunene er frontlinjen vår i velferdsstaten. Vi alle trenger kommunen, bruker kommunen og er kom- munen. Så er det sånn at 3 mrd. kr ikke redder kommu- neøkonomien. Virkeligheten i Kommune-Norge er at

utgiftene vokser raskere enn inntektene. De siste årenes kraftige prisvekst på toppen av tidligere års underfinansiering gjør at mange kommuner og fylkeskommuner ikke klarer å opprettholde velferdstilbudet til innbyggerne sine. Mange steder er disposisjonsfondene brukt opp, og konsekvensen av dårlig kommuneøkonomi er kutt og sentralisering av tilbud. Dette gjelder ikke bare én type kommune, og det handler ikke om dårlig styring lokalt, men det fordeler seg over hele landet – store og små kommuner, vekstkommuner og kommuner med synkende folketall.

Likevel: 3 mrd. kr er altså mer enn dobbelt så mye i handlingsrom som det som lå inne i regjeringens forslag. I mange kommuner vil dette gjøre at en del planlagte kutt kan skrinlegges, eller det blir litt mer rom.

Rødt mener det ikke er en naturlov at fordelingen av hva vi som samfunn skal bruke på fellesskapet, og hva som skal brukes på vekst i privatøkonomien, skal være akkurat som i dag. Vi mener det er riktig å øke skattene for dem som har mest penger, og bruke det på fellesskapet. Rødt vil fortsette å fighte for kommunene, kommuneøkonomien og velferdsstaten.

Line Marlene Haugen (FrP) [17:38:25]: Regjeringens store ord om trygg styring er for meg vanskelige å finne igjen i dette budsjettet – og på flere områder. En av de viktigste samfunnsoppgavene utføres i skole og barnehage og er en oppgave som er fullstendig avhengig av at vi har nok kompetente lærere. Vi står allerede i en enorm lærerkrise, og likevel velger forlikspartiene å gjøre et av de mest treffsikre øremerkede tiltakene vi har, altså tilskudd til veiledning av nyutdannede lærere, om til frie midler. De kan pynte på det alt de vil, men i en sprengt kommuneramme betyr dette én ting, og det er at veiledningsordningen forblir historie.

Da må spørsmålet stilles: Er det virkelig slik at forlikspartiene ikke tror på lærerkrisen? Eller velger de bare å overse det at lærermangelen nå gir ansatte i skolen et uholdbart arbeidspress og ungene et stadig svakere og mer utrygt læringsmiljø? For FrP er det veldig viktig at den veiledningsordningen videreføres, for å sikre både lærerne og elevene mer støtte og ikke mindre. I tillegg legger vi 1 mrd. kr ekstra i kommunerammen i vårt alternative budsjett, som da er øremerket til skole og barnehage, slik at midlene treffer de lokale behovene skolene selv kjenner best.

Det er dessverre ikke bare innenfor utdanningssektoren vi ser mangel på trygg styring. Den samme mangelen ser vi også i regjeringens kutt på 10 mill. kr til Notodden lufthavn, et kutt til og med Senterpartiet ikke følte for å få rettet opp i sine forhandlinger. Hvis dette blir stående, legges tårntjenesten ned i 2026. Da forsvinner selve forutsetningen for en robust brann- og rednings-

beredskap i regionen, og for at både politiet, Forsvaret og også landets pilotskoler kan trene og operere sikkert. Dette er absolutt ikke bare et lokalt gode, men omhandler nasjonal beredskap, noe vi i Fremskrittspartiet er veldig tydelig på at vi nå må sikre. Det inkluderer styrking av bevilgningen til Notodden lufthavn.

Det er derfor oppsiktsvekkende at budsjettpartiene mener det er totalt uproblematisk å sende milliarder ut av landet. De klarer ikke å se seg råd til å sørge for at skolene våre har nok kompetente voksne, og ei heller usle 10 mill. kr for å sikre en kritisk beredskapsressurs her hjemme.

Sander Delp Horn (A) [17:41:16]: Det er historisk at Arbeiderpartiet gjør opp budsjett med fire andre partier, men det er også et historisk godt budsjett. Resultatet er et godt budsjett for Nordland. Fylket skal bygges, sattes på og rustes opp, samtidig som landet fortsatt styres trygt.

Når Forsvaret skal ruste opp bygg og eiendom for 745 mill. kr på Evenes, Sortland, Bjerkvik og Bodø, er det bra for Nordland, og det er bra for Norge. Når Forsvaret skal investere i materiell for luftvern for over halvannen milliard kroner, som skal fordeles på Nordland, Troms og Trøndelag, er det bra for Nordland, og det er bra for Norge.

Skal vi lykkes med å styrke Forsvaret i nord og i Nordland, trenger vi å bli flere nordlendinger. Skal vi bli flere, må vi skape gode og trygge samfunn der folk kan skape seg et godt liv, der det bygges og sattes, og der staten er til stede. Det bidrar også dette budsjettet til. Mer penger til kommunene sørger for at våre ordførere og folkevalgte, som sitter nær folk, kan bruke pengene på best mulig måte for å styrke velferden.

Staten må også være til stede i Nordland. Derfor prioriterer vi også i dette budsjettet en rekke store og små prosjekter som er viktige for bolyst og for næringslivet i nord. Vi gir 25 mill. kr til The Whale i 2026. Totalt har vi gitt 75 mill. kr. I Lødingen setter vi av 10 mill. kr til oppstart av bygging av en ny losstasjon. I 2026 setter vi av 805 mill. kr til flytting av flyplassen i Bodø, slik at byen kan få en helt ny bydel der man kan skape økt bo- og bilyst.

Nordland har vært budsjettvinner hvert år de siste fire årene, og det er gledelig å se at selv om tre budsjettpartnere er blitt til fem, så sattes det fortsatt i Nordland, og staten stiller opp for å bygge gode, sterke lokalsamfunn.

Dette er et godt budsjett for Nordland, og det er et trygt budsjett for Norge.

Sebastian Saltrø Ytrevik (FrP) [17:43:48]: Ungdommen er framtiden, og derfor må vi gi dem frihet og muligheter, ikke flere barrierer. FrP har konkrete forslag

som gjør hverdagen enklere for unge, og som gir dem en reell sjanse til å lykkes.

Når vi ser på statsbudsjettet, kan jeg dessverre ikke si det samme om tuttifruttigjengen. Satsingene som foreligger, treffer ikke. Regjeringen har valgt å prioritere skattelotteri framfor skatteutt for unge. Jeg hadde ikke i min vildeste fantasi trodd at vi skulle få to spillmonopol under en Arbeiderparti-regjering. Når jeg har lyst til å spille lotto med mine penger, er det Norsk Tipping jeg skal logge inn på, ikke skatteetaten.no. Derfor skal vi øke frikortgrensen til 150 000 kr. Det betyr at unge kan jobbe mer uten å bli straffet med skatt. Det gir verdifull arbeidserfaring, styrker arbeidslinjen og gjør det lettere å spare til bolig eller studier. I dag ser vi at mange unge må takke nei til ekstra vakter fordi skatten slår inn altfor tidlig. Det er feil. Vi må belønne innsatsen, ikke straffe den.

Vi ønsker å øke studiestøtten ved å sette den til 1,5 G, slik studentorganisasjonene selv har tatt til orde for. Dagens nivå står ikke i stil med levekostnadene. Skal vi ha et kunnskapssamfunn, må vi sørge for at studenter har råd til å studere – ikke leve i fattigdom. Når husleie og matpriser øker, må også støtten følge med. Det handler om rettferdighet og om å investere i kompetansen Norge trenger.

Vi foreslår også å senke dokumentavgiften for unge under 35 år som kjøper sin første bolig. Boligprisene er høye, etableringskostnadene store, og det er urimelig at staten skal kreve titusenvis i avgifter fra unge som prøver å komme seg inn på boligmarkedet. Vi må hjelpe dem inn, ikke holde dem ute. Dette er konkrete grep som kan utgjøre en stor forskjell for førstegangskjøperne.

Regjeringen satses på et ungdomsløft – det er faktisk en av regjeringens største satsinger – og tiltakene er mange, men dessverre lite treffsikre. Det skal praktiseres strengere arbeidsplikt for unge, og det er godt. Problemet er at det kun gjelder på syv Nav-kontor. Syv Nav-kontor! Det verste med dette prosjektet er følgende, som står i statsbudsjettet: Forsøket skal evalueres, og basert på evalueringen skal regjeringen senest innen fire år avgjøre om prosjektet skal videreføres. Fire år skal resten av ungdommene i landet vente før de også får det samme tilbudet.

Dette kunne vært løst enklere, for da FrP satt i regjering, innførte vi nemlig aktivitetsplikt. Problemet er at kommunene i liten grad benytter seg av denne muligheten. Regjeringen kunne også strammet denne opp, slik at alle ungdommer i landet kunne fått den samme aktivitetsplikten, som de fortjener. I stedet virker det som om regjeringen har gitt opp ungdommen, og ungdomsløftet er blitt en ungdomsbløff.

Vi må investere i framtiden – og framtiden er ungdommen. FrP står klart til å levere.

Haagen Poppe (H) [17:47:02]: Jeg har lyst til å benytte denne strålende, vakre dagen til å gratulere Kristiansand og hele Sørlandet med kåringen av Kunstsilo som verdens vakreste museum og med prestisjetunge Prix Versailles, utdelt av UNESCO i Paris i går. Det er første gang et norsk bygg vinner en slik pris.

Veien fram til i dag har vært lang og kronglete, og prosjektet fikk en trang fødsel. En mobbekampanje dominerte ordskiftet på Sørlandet i flere år, og verst gikk det ut over støttespillere og givere til Kunstsilo. Dette prosjektet hadde aldri blitt realisert uten private midler og rike mennesker som bryr seg om lokalmiljøet sitt og stedet de kommer fra. Ikke bare har Nicolai Tangen levert hver fjerde krone på budsjettet vi i dag diskuterer, han bidro også med nærmere en halv milliard kroner av egen lomme i kunst- og pengegaver til byen og Kunstsilo-prosjektet. Slike offentlig-private samarbeid trenger vi langt flere av i kunst- og kulturlivet, men da må også det offentlige legge ordentlig til rette for det.

Solberg-regjeringen innførte i 2014 en gaveforsterkningsordning for å stimulere til økt privat finansiering av kunst og kultur gjennom pengegaver. Tilskudd i form av 25 pst. i gaveforsterkning ble gitt basert på gaver fra private givere, men denne ordningen ble skrotet av Støre-regjeringen i 2021 fordi de er redd for maktkonsentrasjon på pengesterke hender. Er det noe bedre at det utelukkende er staten og statsoppnevnte råd som avgjør hvor kulturpengene går? Høyre mener makten må spres, og derfor både gjeninnfører vi gaveforsterkningsordningen og øker skattefradraget for gaver i vårt budsjettalternativ. Vi må bake kulturkaken større.

Takk til alle rike mennesker, og for så vidt også dem som ikke er rike, som bidrar til å bygge gode lokalsamfunn gjennom gaver til kunst, kultur, frivillighet og idrett, og som bidrar med penger til fotballbaner og kulturhus på øyer og fjorder på Vestlandet, og takk til banker og stiftelser som blar opp der sultefødte kommuner kommer til kort. Staten bør verdsette dem enda mer.

Avslutningsvis, til Nils, Einar, Tommy og resten av Kunstsilo-motstanderne: I dag koser jeg meg på deres bekostning.

Rikard Spets (FrP) [17:49:58]: Energi handler om frihet, trygghet og økonomisk handlefrihet. Det er selve fundamentet for et moderne samfunn. Nettopp derfor er det så alvorlig at regjeringen fører en politikk som gjør Norge mer sårbart og utrygt. Vi ser det når både folk og bedrifter mister troen på at energipolitikken faktisk er til for dem. Regjeringen snakker varmt om grønn omstilling, men leverer politikk som gjør hverdagen dyrere og arbeidsplassene mindre trygge.

La meg ta et konkret eksempel fra Trøndelag: I Trondheim har vi et godt og velfungerende fjernvarme-

nett. I mange år har Rockwool levert overskuddsvarme inn i dette systemet. Likevel måtte fabrikken stenge dørene etter mer enn 70 års drift og sende hjem 51 ansatte. Årsaken var fall i byggeaktiviteten under denne regjeringen og klimalovgivning som gjør norsk produksjon mindre konkurransedyktig. Mens dette skjer, bygger fylkeskommunen nye skoler uten engang å vurdere tilkobling til fjernvarmenettet fordi det ikke regnes som nullutslipp. Resultatet er høyere strømforbruk, større behov for nettutbygging, svekket beredskap og mer sårbarhet, og regningen sendes til folk i Trøndelag gjennom høyere kraftpriser, økt nettleie og dyrere varer og tjenester.

I stedet for å senke de særnorske klimaavgiftene – som allerede gjør det dobbelt så dyrt å foredle avfall til energi i Norge som i Sverige – foreslår regjeringen å øke dem. I stedet for å videreutvikle en sirkulær og samfunnsnyttig bransje som kunne styrket kraftsituasjonen i våre byer, skattlegger man den til konkursens rand. Klimagevinsten er like liten her som ved å elektrifisere sokkelen: Utslippene flyttes til andre land, mens Norge sitter igjen med mindre og dyrere kraft.

Norge trenger mer kraftproduksjon, lavere strømpriser og en energipolitikk som er forankret i norske interesser, men så langt har regjeringen levert uforutsigbare skatte- og avgiftsøkninger, uendelige utredninger og nøling. Dette er ikke trygg politikk. Det er ikke ansvarlig politikk. Det er uforsvarlig politikk som gir mindre velferd og økt utrygghet for Trøndelag og for resten av Norge.

Ragnhild Bergheim (A) [17:52:56]: Vi fikk et klart mandat fra velgerne under valget, og dette mandatet er fulgt opp. Et nytt statsbudsjett er klart. Fem partier har blitt enige. Det har ikke vært en enkel øvelse, men i kveld skal budsjettet vedtas.

Som representant for Akershus er jeg både glad og stolt. Akershus er nabo til Oslo, landets hovedstad. Her vil mange både bo og arbeide, det er stor tilflytning, og presset på tjenester og på kommuneøkonomien er stort. Akershus kommune må bygge både heldøgns omsorgsboliger og barnehager samtidig, for her er det vekst både blant de eldste og de yngste, og det jobbes hardt med å få kommunebudsjettene til å gå opp. En styrket kommuneøkonomi betyr derfor mye. Totalt 7,3 mrd. kr i frie midler er et solid bidrag. For de yngste og deres foreldre er gode barnehager viktig. Barnehagen og de barnehageansatte betyr mye, både for det enkelte barn, for familien og for samfunnet. I budsjettet settes det av totalt 800 mill. kr til styrket bemanning i barnehagen, og det er veldig bra.

Akershus' innbyggere pendler mye, til og fra skole og jobb. Et godt kollektivtilbud er derfor svært viktig. En styrking av fylkeskommunen, med 1,1 mill. kr i frie mid-

ler, kommer derfor godt med. I tillegg skal prisen på periodebillett reduseres. For de eldste er det lagt inn penger til tilskudd til flere heldøgns omsorgsplasser, støtte til tilpasning av bolig for å kunne bo lenger hjemme og dessuten midler til høreapparatgaranti, slik at tilgangen til høreapparat skal skje innen fire måneder. Det opprettes også et nytt aktivitetstilskudd for å stimulere til aktivitetstiltak for eldre.

Folks økonomi skal bli bedre. Norgespris er innført, og billigere barnehage og SFO, lavere skatt og elavgift. Folk hjelpes gjennom en krevende tid. Prisveksten skal ned, slik at renten kan reduseres.

Det ligger mange utfordrende oppgaver foran oss i 2026. Trygg styring av Norge i den tiden vi lever i, krever mye av oss, men med dette statsbudsjettet har vi fått et flott utgangspunkt.

Anna Molberg (H) [17:55:34]: Når over 700 000 mennesker i arbeidsfør alder står utenfor arbeidslivet i Norge, mener jeg det er grunn til å spørre om vi har blitt en utenforsknasjon. Debatten om offentlig sløsing av pengebruk har fått fotfeste, og vi er veldig mange som ønsker å bruke mindre skattepenger og få mer ut av hver enkelt krone, men vi må også snakke om at det er sløsing med menneskelige ressurser som pågår i Norge nå. 700 000 nordmenn som står utenfor arbeid og utdanning, er først og fremst en stor arbeidskraftreserve, og budsjettenigheten som omsider kom, inneholder ingen store krafttak for å snu utviklingen i utenforskapet.

Tuttifruttipartiene ble enige om å øke fribeløpet for utføre opp til 1 G. Høyre støtter at det skal bli enklere å kombinere jobb og uføretrygd, men det må gjøres på riktig måte. Er det riktig at man samlet sett kan ha høyere inntekt på trygd enn om man hadde vært i arbeid? En økning av fribeløpet vil innebære nettopp det. Det bryter med arbeidslinjen, som jeg trodde at både Senterpartiet og Arbeiderpartiet var forkjempere for. Aftenposten viser i dag til forskning fra SSB som konkluderer med at vi vil få flere tusen flere uføre i Norge etter dette grepet i budsjettenigheten fordi det vil bli mer lønnsomt å kombinere uføretrygd og deltidsarbeid. Høyre ønsker også at uføre skal sitte igjen med mer i måneden, men å øke fribeløpet vil fjerne alle insentiver til å bli gradert ufør. Hvis man kan jobbe og tjene så mye som 1 G, har man da 100 pst. uføretrygd? Er det egentlig riktig at man da skal ha 100 pst. uføretrygd, eller burde man heller vært gradert ufør?

Høyre har mange forslag for å hjelpe flere ut i jobb. Vi vil beholde dagens fribeløp på 0,4 G, men vi ønsker å halvere avkortingen fra Nav i trygd på det man tjener over fribeløpet. Vi ønsker også å gjeninnføre forsøket med arbeidsorientert uføretrygd, en ordning der unge kan få jobbe det de makter, og få resten kompensert i

trygd. Vi foreslår også en landsdekkende, arbeidsrettet ytelse for unge som skal erstatte uføretrygd for mange.

Nå kommer vi raskt til en situasjon der landets utgifter overstiger våre inntekter. Da kan vi ikke fortsette å parkere unge mennesker på en livslang uføretrygd. Det er ikke god sosialpolitikk å få et endelig vedtak om uføretrygd for resten av livet uten å bli tilbudt oppfølging. Det må finnes muligheter for alle som kan og vil jobbe, og dette blir en av de viktigste oppgavene for Høyre å fokusere på i tiden framover.

Masud Ghara khani hadde her overtatt presidentplassen.

Marius Arion Nilsen (FrP) [17:58:41]: Velferden i dette landet finansierer ikke seg selv. Midlene man kan bruke på velferd, er ikke utømmelige, og ei heller dukker de opp fra løse luften, slik man kan få inntrykk av når enkelte partier legger fram sine statsbudsjett.

Vi har igjen fått et statsbudsjett der petroleumsnæringen er blitt brukt som en brikke i forhandlingene. Støre-regjeringen gambler altså igjen med landets største og viktigste næring, som alene står for større skatteinntekter til staten enn alle andre norske næringer til sammen. Det er ikke første gang. Det må jo sies å ha blitt en tradisjon når Arbeiderpartiet lot SV styre petroleumspolitikken i fire år og nå har overgitt kontrollen til den petroleumsfiendtlige troikaen MDG, Rødt og SV. Dette skjer samtidig som oljepengebruken økes ytterligere, og milliardene renner ut.

Det samme gjør gründere og bedriftseiere. Kapitalflukten fra landet er alarmerende høy, mens regjeringen ikke virker å være bekymret. Tilgangen til risikokapital faller, og det ene selskapet etter det andre ender opp på utenlandske hender. Den direkte diskrimineringen av norsk eierskap er særdeles urovekkende å bevitne og tyder på en regjering som ikke forstår verdien av norsk eierskap for lokalsamfunn og landet som helhet.

Siden Arbeiderparti-regjeringen kom til makten, har skatter og avgifter økt betraktelig. Politisk risiko er blitt den nye hverdagen, og kapital som kunne gått til utvikling av lønnsomme arbeidsplasser og til morgendagens løsninger, sluses i stedet inn i statskassen før den deles ut i milliardklassen til internasjonale formål. Ikke minst kanaliseres den også ut via regjeringens aktive næringspolitikk til det ene luftslottet etter andre.

Det private næringslivet er den største skaperen av verdiene som gjør det mulig å betale for skole, helse og omsorg. Da kan ikke jobben vår her i salen være å konfiskere mest mulig av midlene, finne på stadig nye krav og skjemaer og bedrive mer statlig overstyring. Jobben vår må være å tilrettelegge, forenkle og gjøre det lønnsomt å satse, investere og ansette i Norge. Dette forstår vi i FrP.

I Fremskrittspartiets alternative budsjett sier vi at staten skal slutte å leke butikk. Vi sier nei til at staten skal plukke ut vinnere. Vi prioriterer brede og forutsigbare rammevilkår og generelle lettelser som treffer mange. Vi tar et kraftig oppgjør med formuesskatten, som taper norske bedrifter for kapital, svekker investeringsevnen og gir utenlandske eiere et konkurransefortrinn, for det er rett og slett dårlig næringspolitikk.

Norsk verdiskaping skjer ikke bare på kontorer i Oslo. Den skjer langs kysten, til sjøs og i maritime miljøer som konkurrerer i et internasjonalt marked hver eneste dag. Norske sjøfolk er ryggraden i denne næringen. Skal vi ha norske folk på dekk, må vi også ha norske rammevilkår som tåler konkurransen. Derfor fjerner vi makstaket i nettolønnsordningen for alle segmenter, for å styrke ordningen med over 700 mill. kr mer enn regjeringen gjør. Vi satser på norske sjøfolk i praksis, ikke bare i festtaler.

Vi tar også et oppgjør med symbolpolitikk som ikke kutter utslipp, men flytter aktivitet. Slik får man en næringspolitikk som virker for også norsk eierskap.

Farukh Qureshi (A) [18:02:04]: I går kveld, omtrent på samme tidspunkt, var jeg på Holmlia. Der sto jeg sammen med folk i alle aldre, med ulike bakgrunner. Det var en ting vi hadde til felles, og det er at vi er bekymret for kuttene i bydel Søndre Nordstrand – kutt som vil ramme tjenester og tiltak som gir folk muligheter og håp, alt det vi vet virker.

Gjennom budsjettenigheten og vår bevilgning til Oslo gjør vi det mulig å sikre så godt som alt det som foreslås kuttet. Nå kan Oslo opprettholde fritidstilbud, ungdomsarbeid og forebyggende tiltak. Vi styrker barnevernet i Oslo med 50 mill. kr. Det er forskjellen på å snakke om trygghet og å levere trygghet.

Vi styrker innsatsen mot gjengkriminalitet og vold i nære relasjoner. Dette henger sammen. Kampen mot kriminalitet kan ikke bare vinnes med politiet, den vinnes med fellesskap, fritidsklubber, forebyggende arbeid i skolene, trygge nærmiljøer og én-til-én-oppfølging av ungdom som står i fare for å falle utenfor. Vi gir ungdom et reelt alternativ til utenforskap og kriminalitet, et alternativ som handler om muligheter, mestring og tilhørighet.

Fremskrittspartiet snakker om strengere straffer og mer fengsel. I motsetning til dem har vi to tanker i hodet samtidig og en helhetlig tilnærming: forebygging og kriminalitetsbekjempelse. Trygghet handler om å hindre at ungdom havner i randsonen av kriminalitet, og stanse dem som begår kriminalitet. Vi bygger fellesskap, ikke bare murer.

Samtidig leverer vi på beredskap. Vi styrker politiets satsing mot kriminelle nettverk og gir politiet 50 mill. kr

mer til kampen mot narkotika og økonomisk kriminalitet, styrker etterforskning med 20 mill. kr og investerer 42 mill. kr i en mobilskanner i Oslo for å stoppe narkotika og andre illegale varer. Forebygging, beredskap og kriminalitetsbekjempelse – det er Arbeiderpartiets trykkningspolitikk.

Trykkningspolitikk handler også om verdier og tilhørighet. Derfor er jeg glad for at Antirasistisk Senter gjennom budsjettforliket får 300 mill. kr til sitt arbeid. Hat og rasisme splitter. Vi bekjemper det med kunnskap, fellesskap og trykkningsverdier.

Dette er Arbeiderpartiets politikk i praksis. Vi gir Oslo midler til forebygging. Vi styrker politiet. Vi står opp for verdiene som holder samfunnet vårt sammen. Det er slik vi skaper trykkningspolitikk i hverdagen for enkeltmennesker og for samfunnet, og trykkningspolitikk skapes sammen.

Bjørnar Moxnes (R) [18:05:04]: I budsjettforliket får Oslo kommune 461 mill. kr mer i frie midler og 50 mill. kr mer til barnevernet, og de kan få rundt 60 mill. kr fra potten til toppet bemanningen i barnehagene – solid over en halv milliard kroner som Oslos borgerlige flertall kan bruke til å stanse kutt i bydelene. Det trengs, for de kuttene blir brutale. Høyre og Fremskrittspartiet vil ramme barnehager, barnevern, eldre og unge.

I Søndre Nordstrand kan Ung Bjørndal ryke. De har gitt ungdom hytteturer, jentekvelder, fotballturneringer, musikkstudio, et sted å være og ikke minst forbilder.

På Rødvet på Grorud står seniorsenteret i fare. «Det er veldig trist hvis ikke kommunen forstår at det er viktig å beholde disse møteplassene for eldre mennesker», sier Kari Bjørklund, som bruker senteret flere ganger i uken etter at mannen hennes døde.

I barnehagene skal det kuttes 60 mill. kr. Som trebarnsmor Oda Regine Næristorp sier det:

«Hvis dette er prisen vi skal betale for kutt i eiendomsskatten, synes jeg den er farlig høy (...).»

Noen tjener på FrPs og Høyres politikk. Ferd-arving Andreassen sparer 30 200 kr i eiendomsskatt, skipsreder Olav Nils Sunde sparer 32 000 kr, og Petter Stordalen sparer 46 000 kr på sine to villaer på Bygdøy. Hadde Oslo videreført eiendomsskatten, ville byen hatt 670 mill. kr mer i år, men det sier de nei til. En moderat turistiskatt ville gitt byen 200 mill. kr mer, det sier de også nei til. Kutt i barnehagene og eldreomsorgen pluss nedlagte seniorsentre og fritidsklubber sier FrP og Høyre ja takk til. De partiene som svinger budsjettøksten over det som finnes av forebyggende tiltak, fritidstilbud og barnevern, er de samme partiene som klager over at barn og ungdom reker gatelangs uten noe å finne på, og de kan bli et lett bytte for bakmenn som vil ha dem inn i organisert kriminalitet. Men hva ofrer vi ikke for at Holmen-

kollen og Bygdøy skal slippe noen tusenlapper i eiendomsskatt?

Det er mulig ikke bare å stanse kuttene i velferden i Oslo, men også styrke den. Fra Stortinget gir vi nå et viktig bidrag, men det nytter lite når FrP og Høyre lokalt saboterer. Derfor trenger hovedstaden også å sende de borgerlige rett ut av byrådskontorene. Kommunevalget kan ikke komme fort nok.

Hans Edvard Askjer (KrF) [18:08:17]: Regjeringens forslag til budsjett for justissektoren er rett og slett uansvarlig. Det tar ikke inn over seg den alvorlige situasjonen vi står i. Politiets egen trusselvurdering for 2025 slår fast at trusselen fra organisert kriminalitet er svært høy, og den øker. Likevel leverer regjeringen et budsjett som svekker politiets mulighet til å gjøre jobben sin.

Kristelig Folkeparti foreslår en helt annen kurs. Vi vil styrke politiet med 680 mill. kr. totalt – 300 mill. kr til økt bemanning, og vi vil øke inntaket på Politihøgskolen med 125 plasser. Det er mulig å få til raskt, uten store investeringer. Regjeringen nøyer seg med små grep. Vi leverer reelle løsninger.

Vi ser også en bekymringsfull økning i ungdomskriminalitet. Regjeringen foreslår kun hurtigspor i noen distrikter. Det er altfor lite. Vi foreslår 90 mill. kr til å etablere hurtigspor i alle landets politidistrikter. Vi vil doble antallet soningsplasser for barn og styrke barnehusene med 5 mill. kr mer enn regjeringen. Forebygging må være første linje, men når lovbrudd skjer, må samfunnet reagere raskt og tydelig.

Kriminalomsorgen er en annen sektor regjeringen svikter. Vi foreslår bl.a. 100 mill. kr mer enn regjeringen til kriminalomsorgen, slik at vi kan gi innsatte reelle muligheter til rehabilitering. Soning skal ikke avle mer kriminalitet, det skal gi mennesker en vei tilbake til samfunnet.

Regjeringen har lagt fram et budsjett som ikke tar trusselen fra gjenger, narkotika og organisert kriminalitet på alvor. Kristelig Folkeparti gjør det. Vi prioriterer trykkningspolitikk, rettferdighet og menneskeverd, og vi leverer konkrete tiltak: mer politi, bedre kriminalomsorg og en offensiv satsing på forebygging.

Politiledere peker på en alvorlig sårbarhet: Vi risikerer å bygge et politi som ser robust ut på kartet, men som svekkes operativt. Budsjettforliket hensyntar ikke lønnsoppgjøret for 2025. I en personalintensiv etat betyr det direkte redusert kapasitet. Vi trenger rammer som prioriterer mennesker og kompetanse, slik at vi faktisk kan levere den trykkningspolitikk innbyggerne forventer. Det handler om synlige patruljer, etterforskere med kapasitet, grensekontroll, passutstedelser og en påtalelinje som håndterer saksmengden. Trykkningspolitikk skapes ikke av bygninger alene, det skapes av mennesker med kompe-

tanse og ressurser til å gjøre jobben. Det er dette Kristelig Folkeparti prioriterer. KrF styrker altså justissektoren med 661,8 mill. kr.

Siren Julianne Jensen (MDG) [18:11:34]: Vi i MDG er glade for at vi fekk gjennomslag for fleire viktige prioriteringar på kulturfeltet. Tilskota til SKUDA, Verdensteatret, Melahuset og Kvensk institutt blei prioriterte, og det er vi stolte av.

Fram mot einigheita om neste års budsjett har det vore mange og lange diskusjonar, og sjølv om vi kom til einighet til slutt, er det eitt felt vi meiner må prege neste års budsjett endå meir, nemleg oppfølginga av sannings- og forsoningskommisjonen sine konklusjonar. Rapporten har vist oss kor djupt den statleg initierte fornorskingspolitikken har gripe inn i livet, språket og kulturen til menneska i dei nordlegaste fylka våre.

For å lykkast med forsoning må vi ikkje berre rette opp i politiske og juridiske feil, vi må også byggje bruer gjennom kultur. Kulturopplevingar er essensielle for å fylle liva våre med innhald, og det må vere tilgjengeleg for gammal og for ung, i bygd og i by. Kunst er eit universelt språk som skaper rom for dialog, forståing og helsebot på tvers av historie, identitet og geografi. Her har Arktisk Filharmoniar og Davvi, senter for scenekunst, ein unik posisjon. Desse institusjonane har tilhald i område der samisk og kvensk kultur har røter og står slik i ein eineståande posisjon til å løfte samiske og kvenske kunstnarar, språk og forteljingar inn på nasjonale og internasjonale scener. Forsoningsprosessen handlar ikkje berre om å sjå bakover, det handlar om å skape ei felles framtid, og når lokalt forankra kulturinstitusjonar samarbeider med samiske og kvenske kunstnarar, gjev det oss moglegheita til å forstå og til å føle. På den måten byggjer vi respekt og fellesskap.

Mange kommunar er i ein økonomisk utfordrande situasjon som gjer at dei ikkje har råd til å prioritere tenester som ikkje er lovpålagde. For Arktisk Filharmoniar betyr det at drifta, som er basert på ein modell der staten betaler 70 pst. og regionale myndigheiter 30 pst., står i fare. Når kommunane ikkje klarer sin del av spleiselaget, kuttar staten heile tilskotet til orkesteret, og det er først og fremst publikum i Nord-Noreg som må betale den prisen.

Når det gjeld Davvi, kjem ikkje den ekstra tildelinga til regionale danseinstitusjonar senteret til del, trass i at Kulturdepartementet i sin eigen skrytepost om danseløftet brukte eit bilde frå ei framsyning laga i samarbeid med nettopp Davvi.

Kultur skal vere tilgjengeleg for gammal og for ung, i bygd og i by. I neste runde håper vi at dei nordlegaste 35 prosentane av landet blir prioriterte endå høgare.

Lars Rem (FrP) [18:14:56]: Lang ventetid og usikkerhet om når pasienter får nødvendig behandling og rehabilitering, skaper menneskelige lidelser og store samfunnskostnader. Når folk ikke får rask oppfølging etter sykdom eller skade, forblir flere sykmeldt mye lenger enn nødvendig. Resultatet er svekket livskvalitet for den enkelte og høyere trygdeavgifter og tapte arbeidsinntekter for samfunnet.

Mange pasienter venter ukevis, kanskje månedsvis, på utredning, behandling eller en plass til rehabilitering. Hver dag med unødvendig ventetid øker risikoen for varig funksjonstap og behov for omfattende omsorgshjelp senere.

Vi har ikke råd til at kapasitet står ubrukt. Offentlige og private rehabiliteringstilbud med dokumentert faglig kvalitet må brukes aktivt for å korte ned ventelister og sikre rask, trygg og effektiv behandling. Unicare Steffensrud er et eksempel på et slikt tilbud. De har god rehabiliteringskapasitet, faglig kompetanse og mange arbeidsplasser. De har ca. 100 ansatte med lang og god kompetanse. Det er ressurser vi må ha i bruk for pasientens beste. Tilbudet legges dessverre trolig ned i juni neste år.

Vi håper derfor på en umiddelbar styrking av kapasiteten for utredning, behandling og rehabilitering for å korte ned ventetider og på tydelige tidsmål for når pasienter skal ha startet behandling eller rehabilitering. En god rapportering på disse målene må til. Vi håper også på aktiv bruk av aktører med dokumentert faglig kvalitet, som f.eks. Unicare Steffensrud, for å redusere køene raskt, bedre koordinering mellom sykehus, kommunale tjenester og rehabiliteringssentre for sømløs overgang og rask oppfølging, og en langsiktig plan for rehabilitering som reduserer varig trygdeavhengighet og samlede samfunnskostnader ved lange sykmeldinger.

Rask, trygg og effektiv behandling er både et menneskelig krav og en økonomisk nødvendighet. Vi må handle nå – for pasientene, for arbeidslivet og for fellesskapets skyld.

Kjell-Arve Aspaas (A) [18:17:57]: Enigheten om statsbudsjettet mellom de rød-grønne partiene er mer enn et kompromiss; det er et tydelig signal om trygghet for arbeidsfolk og forutsigbarhet for oljenæringen i en tid der mange kjenner på uro. Vi velger ansvarlig styring og langsiktig trygghet for fellesskapet. Det er det Norge trenger.

Dette budsjettet gir ikke bare tall på et papir. Det gir retning, og retningen er klar: Vi skal bygge landet videre, ikke rive det ned. Vi skal skape nye muligheter, ikke nye problemer. Derfor vil jeg trekke fram det som virkelig viser handlekraft: opprettelsen av en omstillingskommisjon.

Det er ikke en kommisjon for å stenge ned olje og gass. Det er en kommisjon for å bygge opp, for å utvide rommet for norsk næringsliv, skape flere bein å stå på og sikre arbeidsplasser i hele landet. Det er sånn vi tar ansvar for framtiden – med styring, med trygghet og med folk i jobb.

Hva betyr dette i praksis? Det betyr at vi gir verftsindustrien håp og muligheter. Norske verft har kompetanse i verdensklasse. De bygger skip, installasjoner og løsninger som er avgjørende for både olje, gass og det grønne skiftet. Skal vi lykkes med omstillingen, må vi bruke denne kompetansen, ikke miste den. Vi må sørge for at fagarbeiderne blir med oss i framtiden, for det er de som bygger Norge, det er de som gjør planene til virkelighet.

Olje- og gassnæringen har vært en bærebjelke i norsk økonomi i generasjoner. Den har gitt oss verdier, arbeidsplasser og velferd. Den skal fortsatt være viktig, men vi vet at vi må omstille oss. Det gjør vi på norsk vis: Vi gjør det planlagt, vi gjør det rettferdig, og vi gjør det med arbeidsfolk i sentrum – ikke med bråstopp og usikkerhet, men med en stø kurs og en trygg hånd på rattet.

Dette budsjettet handler om mer enn kroner og øre. Det handler om verdier, trygghet for arbeidsfolk, ansvar for fellesskapet, tro på framtiden. Det er en kurs vi kan være stolt av, og som vi skal stå sammen om. Vi velger fellesskapet framfor forskjeller. Vi velger styring framfor kaos. Vi velger trygghet framfor usikkerhet. Det er det dette budsjettet leverer, og det er det Norge trenger.

Remi Sølvsberg (R) [18:20:57]: Hjulene på bussen, de går rundt og rundt – det er en fin sang, synes jeg. Jeg blir glad når jeg synger den, men det er ingen selvfølge at hjulene på bussen går rundt og rundt.

Det er mye høyere priser på anbud som nå skal inn. Bussene er dyrere i innkjøp. Dieselpriisen har økt. De elektriske utslippsbussene koster mer og krever store investeringer i lading og infrastruktur. Det er hyppige anbudsrunder og tungt å administrere dette. Operatører må prise inn en risiko, noe som gjør at tilbudene blir dyre. Lønningene har økt – det er bra, men det må mer midler inn. Det er tøffe tider i kollektivsektoren og i bussektoren.

Dersom fylket har dårlig økonomi, kuttes det i ruter. Færre reisende gir mindre i billettinntekter. Fylkene må dekke inn en større andel av kostnaden, eller de øker prisene. Dette er en nedadgående spiral. Da må vi gripe inn.

Billigere buss er lik sterkere fellesskap. Vi skal ikke kutte i rutene, vi skal kutte i prisene, og nå må vi ta ansvar. Det er nettopp det de rød-grønne budsjettkameratene nå gjør, med 620 mill. kr inn i kollektivtransport, til en tilskuddsordning for å redusere prisen på periodebillett. Det er god politikk.

Periodebilletten er ikke luksus; den er en del av hverdagsøkonomien. Når busskortet blir for dyrt, går det gæren vei. Bussbilletten som brukes i hverdagen, må være så billig og tilgjengelig at den blir attraktiv. Kollektivtrafikk bør være en rettighet og en selvfølge. Det gjøres mulig gjennom å styrke fylkeskommunen. Det gjør vi nå, med 1 mrd. kr til fylkeskommunene. Fylkeskommunene står i mye.

Vi må gjøre pendlingen grønn, ikke dyr, lite tilgjengelig og ikke-fungerende. Vi skal styrke busstilbudet, ikke sette det på sparebluss. Vi må gjøre kollektivtrafikken så tilgjengelig at folk kan endre normene, endre vanene, og bytte ut bilen. La oss velge en framtid der reisen er grønn, trygg og tilgjengelig for alle, en framtid der busen går når man trenger den, og lommeboken ikke stopper en, der fellesskapet bærer oss framover. Vi fortjener et Norge der pendling ikke er en kamp, men en mulighet. La oss bygge et kollektivtilbud som løfter folk, kutter utslipp og holder lokalsamfunnene levende. Det er på tide å satse godt på buss, på fellesskap og på framtiden.

Kjersti Toppe (Sp) [18:24:06]: Nylege tal frå Helse- direktoratet viser ein auke i dødelegheit blant pasientar med psykiske lidingar og rusmiddelproblem. Utviklinga er stikk i strid med målsetjinga i opptrappingsplanen for psykisk helse om at fleire skulle oppleva god psykisk helse og livskvalitet og ei auking i levealderen. Det er eigentleg ikkje til å bera at det er fleire som dør tidleg no enn før i desse pasientgruppene.

Rapporten frå Helsedirektoratet, som kom i går, viser at talet på personar som er registrerte med ei alvorleg psykisk lidning dei siste fem åra, har vore stabilt. Samtidig har det vore ein nedgang i talet på døgninnleggingar i psykisk helsevern dei siste fem åra, frå 2019 til 2024, på rundt 3 000 pasientar – altså har alvorleg psykisk sjuke pasientar fått mindre sjukehusbehandling enn før. Riksrevisjonen sa det slik i sin rapport i februar i år: «Myndighetene svikter personer innen psykiatri og rus» – og eg er enig.

Budsjettavtalen har styrkt helsebudsjettet. Senterpartiet har kjempa inn ei styrking av sjukehusøkonomien, bl.a. for at pasientar med alvorleg psykisk sjukdom skal få den hjelpa dei treng – for at det spesialiserte rehabiliteringstilbodet kan styrkjast, og ikkje svekkjast, og for at vi hindrar økonomisk motiverte kutt i pasienttilbod og sentralisering av tenester, sånn som i Helse Førde. Budsjettavtalen inneber ein halv milliard i auka rammefinansiering av sjukehus, i tillegg til 100 mill. kr øyremerkte til psykisk helsevern og fleire døgnplassar. Det er ikkje nok, men det er ein start.

Det hastar med ein ny finansieringsmodell for sjukehus. Til neste år må norske sjukehus betala 2 mrd. kr i renter på investeringslån tilbake til staten. Gjeldsbelas-

tinga er stor, og for å handtera gjelda må helseføretaka kutta i drift og pasienttilbod. Dagens dysfunksjonelle finansiering av norske sjukehus må endrast.

Senterpartiet vil avvika helseføretaksmodellen, innføra ein forvaltningsmodell for norske sjukehus, skilja investering og drift og fullfinansiera store sjukehusinvesteringar over statsbudsjettet. Byggjer vi ned helsetenesta vår, byggjer vi òg ned Noreg.

I Senterpartiet er vi glade for at vi i budsjettavtalen har fått inn fleire styrkingar der vi kan byggja opp helsestenestene i kommunane. Spesielt er det viktig med styrking av kommuneøkonomien, for alle folk bur i ein kommune, og den aller viktigaste helsesatsinga skjer nettopp der.

Frode Jacobsen (A) [18:27:25]: Jeg tror parlamentsmedlemmer over hele verden ville byttet med oss. Det er ikke fordi det nødvendigvis er lett å lage budsjetter i Norge, men vårt utgangspunkt og vårt handlingsrom er nok noe alle andre land gjerne skulle hatt. Likevel må også vi prioritere og bruke pengene på en klok måte, så la oss takke framsynte norske politikere som i over 50 år har forvaltet vår felles nasjonalrikdom slik. Trygg økonomisk styring har vært et kjennemerke for styringen av Norge – så også neste år. Det er bra for folk, og det er bra for næringslivet.

I en dyster verden er det heldigvis mye å glede seg over i dette budsjettet. At vi i 2026 skal bidra med 85 mrd. kr for å støtte Ukrainas kamp for sin egen frihet, er viktig. Det er viktig for Ukraina og viktig for Norge. At Norge også opprettholder bistandsbudsjettet og når prosentmålet, er bra i en tid da mange land kutter i sin bistand til verdens fattigste. Det gjør ikke vi i Norge.

Neste år øker de frie midlene for norske kommuner med 8,5 mrd. kr. Det er nødvendig for å sikre velferden rundt om i kommunene, der folk lever sitt liv. Før jeg kom inn på Stortinget, var jeg leder for finanskomiteen i Oslo bystyre, så jeg vet godt hva økte bevilgninger fra Stortinget betyr for en kommune, f.eks. for kommunen vi nå er i. Når vi de siste ukene har fått høre mye om hvordan det står til med økonomien i norske kommuner, Oslo inkludert, må vi kunne forvente at de pengene som i dag sendes fra Stortinget til norske kommuner, kommer i arbeid når kommunebudsjettene skal vedtas før jul.

Med den budsjettavtalen Arbeiderpartiet, SV, Senterpartiet, Rødt og MDG har inngått, vil Oslo kommune få rundt 580 mill. kr mer neste år, og det er veldig bra. Det er 360 mill. kr i økte frie inntekter, 50 mill. kr mer til barnevernet og 10 mill. kr til reversering av akuttovernatting for bostedsløse. Cirka 60 mill. kr av de nasjonale midlene går til toppet bemanning i barnehagene. Fylkeskommunen får også 100 mill. kr ekstra, der mye skal

brukes på kollektiv. I tillegg er det penger til fortsatt gratis SFO for fjerdeklassinger i levekårsutsatte områder.

Dette er penger som bør komme godt med her i Oslo, hvor det varsles store kutt i velferden. Signalene fra Høyre-byrådet så langt er imidlertid uklare på om dette er penger de vil ta inn i neste års budsjett. Det er vanskelig å skjønne, men for et byråd som er mest opptatt av å gi mindre eiendomsskatt til dem med store boliger, er det kanskje sånn at de faktisk ønsker å kutte i velferden for å finansiere nye skattelett. Det får dessverre ikke vi som bor i Oslo, gjort noe med før om 21 måneder.

Solveig Vestenfor (A) [18:30:28]: Finansdebatten handlar om livet vårt. Ordskipet frå valkampen er gjenkjenneleg her i dag. Det er interessant å registrera kor optimistisk eller pessimistisk ein ser på samfunnet og på korleis landet vert styrt – nasjonalt, regionalt og lokalt. Den jammerdalen nokon hevdar me er i, kjenner eg meg ikkje att i, men alvoret i mange kommunar og fylke er tydeleg formidla: Velferda er under sterkt press. Difor er prioriteringa av historisk høge overføringar til kommunar og fylke nødvendig.

Samtidig er det avgjerande å kommunisera til alle folkevalde, både her og der, at omstilling er heilt nødvendig. Me må føra ein politikk som bidreg til å halda renta nede, stat og storting må redusera styringstrykket, kommunar må effektivisera eller samarbeida meir, og dei som ynskjer å slå seg saman, må vurdera det.

For at kommunar og fylke skal lykkast, må me klara å omstilla oss, forenkla, digitalisera, bruka KI smart – kort sagt endra for å bevare det beste ved Noreg, nemleg å ha solide kommunar over heile landet. Det treng me av tryggleikspolitiske grunnar. Me treng det på grunn av beredskap, sjølvforsyning, kritisk infrastruktur som kraftforsyning og vasskvalitet og samferdsel og næringsliv.

Med fersk og lang erfaring frå lokalpolitikken meiner eg at kommunane og fylka sjølve veit best kva som trengst av tiltak og innsats. Dei kan best svara på om dei treng mest pengar til eldreomsorg, arbeidsinkludering, vegvedlikehald, bustadsatsing, vidaregåande skular eller tilskot til lag og organisasjonar. Overordna sett ynskjer KS seg frie rammeoverføringar og færrest mogleg øyremerkte midlar – for kommunar er forskjellige, strukturen er ulik, og demografi og geografi er også det.

Valresultatet frå i haust viser at veljarane bryr seg om låg barnehagepris, støtte til tannhelse, kollektivsatsing, sletting av studiegjeld, storbyatsing og veldig mykje meir. Dei bryr seg om kunstig intelligens og om satsing på høgare, desentralisert og variert utdanning. Valresultatet viser at alt dette betyr meir for fleire enn skattelette for dei færreste av oss.

Fleirtalet av veljarane i dette landet vil ha ordningar som tener oss alle, uavhengig av lommeboka til den en-

kelte. Eit solid spleiselag der me yter etter evne og får etter behov, er best for flest. Kort sagt: Statsbudsjettet svarer godt ut kva landet vårt treng i 2026.

Kathy Lie (SV) [18:33:50]: Med denne budsjettenigheten tar tannhelsereformen et stort skritt framover. Etter flere års arbeid og press fra SV har vi endelig målstreken i sikte. Nå satses det nesten 400 mill. kr ekstra på tannhelse, og regjeringen sender snart ut forslag til en full tannhelsereform. Målet er enkelt: Tannhelse skal behandles på samme måte som resten av helsetjenesten. Nå tetter vi hullene – i systemet og i tennene.

Allerede høsten 2026 kommer ulike modeller for hvordan reformen kan tas i mål, og i 2027 skal det legges fram et konkret lovforslag. Dette skal gå fort, og det er satt av mye penger for at prosessen skal kunne gjennomføres grundig. Det bygger videre på fire år med utredning og over 1,5 mrd. kr som allerede er brukt for å styrke den offentlige tannhelsetjenesten.

Dette er et stort gjennomslag for SV og viser at langvarig politisk arbeid gir resultater. Tenner er en del av kroppen, og endelig skal det lages en tydelig plan for å gjøre tannhelse til en del av vår felles helsetjeneste. SV mener at god tannhelse skal være en rettighet, ikke en luksus.

Vi starter allerede nå. Vi bevilger 20 mill. kr til reformarbeidet og 25 mill. kr til ordningen for tannhelse til tortur- og overgrepsutsatte og mennesker med ekstrem tannlegeskrekke. Vi har reddet tilbudet til mennesker med liten evne til egenomsorg, med 35 mill. kr, og vi bevilger 20 mill. kr til kompetansesentrene. HELFO får 315,7 mill. kr for å redusere egenbetaling. SV har kjempet for dette i årevis. Vi gir oss ikke før alle kan smile med verdighet, eller bite fra seg ved behov.

Et av de viktigste gjennomslagene i forrige stortingsperiode var vedtaket om at barnetrygden skulle holdes utenfor ved beregning av sosialhjelp. Sjøkket var derfor stort da regjeringen foreslo å reversere dette i sitt budsjettforslag. Jeg trodde oppriktig at en seier var en seier, og at dette var sikret for framtiden. Derfor var det ekstra viktig for oss å få det på plass igjen nå. Jeg er glad og lettet over at vi nå igjen har sikret at alle barn skal få beholde barnetrygden i hele denne stortingsperioden. Barnetrygden er det enkelttiltaket som har hatt størst betydning for at det i dag er færre barn som vokser opp i fattige familier.

Jeg har alltid vært opptatt av et inkluderende arbeidsliv og å legge til rette for at flest mulig kan gå på jobb. Samtidig har det vært viktig å sikre at de som ikke kan jobbe, har gode nok ytelser til å leve et verdig liv. SV har vært opptatt av at man ikke skal straffes hvis man har litt arbeidsevne og vil bruke den. Derfor er det et viktig steg at vi nå øker fribeløpet for uføre til 1 G. Det er en seier for

rettferdigheten. Det handler om verdighet og om å anerkjenne at mennesker er mer enn helsen sin, og at de som kan og vil jobbe litt, skal få gjøre det uten å miste tryggheten i ytelsene sine. SV har jobbet lenge for dette, og det viser at kamp nytter. Nå fortsetter vi arbeidet for et trygt, rettferdig og inkluderende arbeidsliv for alle.

Tuva Moflag (A) [18:37:06]: Jeg skal bare referere en endring i teksten i forslag nr. 111. Forslaget lyder nå:

«Stortinget ber regjeringen sikre at alle deler av samtlige vedtak i foretaksmøtet 7. mars 2024 i Helse Sør-Øst RHF følges opp, inkludert investeringer ved Elverum og Tynset sjukehus.»

Joakim Myklebost Tangen (FrP) [18:37:46]: «Fremtiden skapes – den vedtas ikke.» I Møre og Romsdal lever vi av å skape, ikkje av skatteinntektene frå Oslo, men no ser vi ei regjering som gjer det farleg å satse, dyrt å vere norsk eigar og nesten umogleg å planleggje for framtida. Det uføreseielege er blitt den nye normalen. Når politikken er uføreseieleg, blir næringslivet for-siktig. Då stoppar investeringane, og då stoppar Noreg.

Formuesskatten er eit tydeleg eksempel på korleis norskeigde bedrifter blir straffa. La meg kome med eit konkret eksempel frå mitt eige heimfylke. I Sykkylven har vi to møbelfabrikkar som ligg side ved side: Brunstad, som er ein norskeigd fabrikk og må betale formuesskatt, og Ekornes, som er eigd av kinesarar og ikkje betaler formuesskatt.

Når norske eigarar må betale ein skatt som konkurrenten slepp, er det ikkje god konkurranse. Konsekvensen av formuesskatten er at vi kan risikere å tape arbeidsplassar fordi eigaren kjem frå Sykkylven og ikkje frå Shanghai. Slik kan vi ikkje ha det. Norsk eigarskap kan ikkje vere eit handikap.

Det same mønsteret ser vi i andre delar av næringslivet når regjeringa endrar rammevilkåra brått og utan forvarsel. Grunnrenteskatten er eit tydeleg eksempel på det. For havbruksnæringa, som er ei viktig næring for Møre og Romsdal, blei ein ny skatt innført nærmast over natta og skapte uro og usikkerheit som hemjar investeringar og vekst i næringa. Slike plutslege og uføreseielege endringar undergrev tilliten som bedriftene treng for å våge å investere. Mange andre næringar opplever også ei liknande usikkerheit og avventar investeringar fordi dei ikkje veit kva skatt eller regulering som kan kome i morgon.

Samtidig veks reguleringane og byrdene frå politikarane. Bedriftene kan ikkje bruke meir tid på skjema enn dei bruker på å skape verdiar. Det blir vanskeleg å konkurrere med verda når dei først må konkurrere med vårt eige byråkrati. Næringslivet ber ikkje om mykje. Dei ber berre om å få vite kva spelereglar som gjeld, og at dei ikkje blir endra kvar gong regjeringa treng meir pengar.

FrP viser i vårt alternative budsjett at det finst ei anna retning. Vi kuttar formuesskatten – med mål om å fjerne han heilt. Vi seier nei til nye skattesjokk, som grunnrenteskatten er eit eksempel på. Vi kuttar i byråkrati og reguleringar, slik at bedriftene kan bruke tida si på verdiskaping og ikkje papirarbeid.

Framtidas arbeidsplassar blir ikkje vedtekne i denne salen. Dei blir skapte av menneske som tør å satse. Dei menneska fortener ein politikk som gjer at dei kan lykkast med å skape morgondagens arbeidsplassar.

Monica Molvær (H) [18:40:51]: Norge står ikke sterkere enn menneskene som skaper landet vårt. I en tid med uro, mangel på arbeidskraft og press på samfunnets kritiske funksjoner er dette ikke bare en utfordring for næringslivet. Det er også et beredskapsproblem, for beredskap handler ikke bare om forsvarsevne. Det handler om fagfolkene som holder Norge i gang: i helse, skole, industri, beredskap, på verftene og langs kysten. Når vi mangler dem, svekkes Norges evne til å stå gjennom kriser, og da svekkes også framtiden til barna våre.

Alt de skal bygge videre på, starter i skolen. Derfor er dette budsjettet så alvorlig. Regjeringen snakker om kompetanseløft, men leverer et budsjett som går i motsatt retning. De kutter i etter- og videreutdanning for lærere og svekker faglig påfyll, samtidig som resultatene i skolen går ned. De mangler en plan for å møte den kompetanseskrisen Norge står i. Utdanning må være en livslang mulighet, ikke et engangstilbud. Det må være som et klippkort som aldri går tomt.

I Høyre vil vi i en annen retning. Vi vil styrke forskningen, særlig den som kobler akademia og næringsliv tettere sammen, for det er i dette møtet, mellom ideer og behov, at den virkelige magien og innovasjonen skjer. Det er slik vi skaper smartere løsninger, bedre beredskap og et samfunn som tåler mer. Derfor løfter vi muligheten for kompetanse gjennom hele livet, for Norge trenger flere i jobb og en sterkere omstillingsevne.

Det er et kjent ordtak som sier: Den største faren i urolige tider er ikke selve uroen, men at vi svarer på framtidens utfordringer med gårsdagens logikk. Det er akkurat det Norge står i nå. Alarmklokken bør overdøve skoleklokken som ringer. Resultatene går feil vei, og det handler ikke bare om statistikk. Det handler om elevenes framtid, om hvilke muligheter de får, og om hvilket Norge vi skal skape sammen. Når vi mangler arbeidskraft, trenger vi forskning og innovasjon som gjør at vi løser oppgavene smartere, og at de menneskelige ressursene vi har, faktisk strekker til.

Forskning, innovasjon, teknologi og kunnskap skal styrke oss og gi Norge den kraften som trengs i en tid som stiller høyere krav. Dette er kunnskapsberedskap.

Det er slik Norge skal møte framtiden, for dette handler om barna og ungdommene som vokser opp nå, og det samfunnet de skal arve.

Vi kan bedre, og Norge fortjener bedre.

Åse Kristin Ask Bakke (A) [18:43:42]: Budsjettet tek viktige grep for å styrkje utdanningsfeltet frå barnehage til høgare utdanning. Dette er eit budsjett som viser at når vi samarbeider, kan vi prioritere fellesskap og kunnskap. Arbeidarpartiet meiner at noko av det viktigaste vi gjer, er å sikre at barn og unge får ein god start på livet. Difor er eg glad for at forliket styrkjer kommuneøkonomien og sikrar endå meir pengar til auka bemanning i barnehagane. Nok tilsette betyr tryggare ungar, betre pedagogisk kvalitet og moglegheit til å fange opp ungene frå tidleg av. God bemanning i barnehagane er ikkje berre ei investering i ungene våre, det er ei investering i heile utdanningsløpet.

Arbeidarpartiet er bekymra for at elevane våre lærer dårlegare. Difor har vi over tid prioritert meir pengar til ein praktisk og variert skulekvardag i tillegg til fleire fysiske bøker og satsing på lesing. Eg er glad for at vi med denne budsjetteinigheita fortset den satsinga, og slik legg vi til rette for meir læring, trivsel og motivasjon.

Øg for høgare utdanning og forskning er budsjettet eit bra løft. Det gjev betre vilkår for utdanningskvalitet, for forskinga og for sterke fagmiljø over heile landet. Dette er ei investering i framtidens arbeidsplassar og i Noregs omstillingsevne.

Vi er ikkje i mål, sjølv om årets budsjett viser at fem parti med ulike utgangspunkt kan finne saman om å styrkje utdanning i heile Noreg, frå dei minste ungene i barnehagen til studentane som skal løfte Noreg inn i framtida.

Då er kontrasten til forslaga frå høgresida stor. Dei vil splitte opp fellesskulen – meir privatisering, mindre fellesskap – og ha dyrare barnehage og SFO. Dei vil ha kutt i nasjonale satsingar på praktisk læring, fysiske lærebøker, studiestøtte, forskning og kompetanse i alle faga i skulen. Det er litt av ei julegåve til dei unge. Heldigvis får vi i dag eit budsjett som er prega av våre verdier. Det er fellesskap, kunnskap og moglegheiter for alle. Det er eg «fole» stolt av.

Benjamin Jakobsen (A) [18:46:23]: Dette er et budsjett for trygghet. Det er ingen steder der trygghet er viktigere enn i barnevernet, som tar vare på de aller mest sårbare barna i vårt samfunn – barn som har opplevd vold, overgrep og grov omsorgssvikt, barn som har mistet tillit til voksne og mistet troen på framtiden.

Til enhver tid bor det rundt tusen barn på barnevernsinstitusjon. Dette er barn vi har ansvar for å ta vare på som fellesskap. De siste ukene har vi hørt mange negative beskrivelser av barnevernet fra Frp og Høyre.

Hadde barnevernet vært feilfritt forrige gang disse partiene satt i regjering, kunne jeg kanskje ha skjønnet at de gikk så hardt ut, men sannheten er at mange av de utfordringene vi har i barnevernet i dag, også var der da disse partiene styrte. Under deres periode kom det nemlig rapporter på løpende bånd om et barnevern i krise. Daværende barne- og familieminister Kjell Ingolf Ropstad ble kalt inn på teppet på Stortinget for å redegjøre for krisen i barnevernet.

Da tidligere statsminister Erna Solberg i 2019 etterlyste flere suksesshistorier, svarte ansatte med #heiernakampanjen og beskrev et system som sviktet barna og som gjorde ansatte syke. Jeg trekker ikke dette fram bare for å kritisere Frp og Høyre, selv om det er mer enn nok å kritisere, jeg trekker dette fram for å vise hvor dypt utfordringene stikker, og hvordan de ikke lar seg løse av lettvinde grep og storstilt kommersialisering.

Vi i Arbeiderpartiet satser på barnevernet. I årets budsjett styrker vi det med 534 mill. kr. Dette kommer bare på toppen av de mange styrkingene vi har gjort de siste årene. Vi bevilger også midler til etter- og videreutdanning av de ansatte. Når jeg snakker med de ansatte i barnevernet, er de klare på at det viktigste vi kan gjøre, er å gi barn og unge en trygg oppvekst. Derfor er jeg stolt av at vi styrker kommunenes frie inntekter og gir dem reell mulighet til å satse på barn og unge. Min kommune, Askøy, får 16 mill. kr mer. Vi prioriterer også 800 mill. kr til toppet bemanning i barnehagene, og foreslår 520 mill. kr til forebyggende tiltak. Dette statsbudsjettet gir ikke bare et løft til barnevernet, men et løft til alle barns oppvekstvilkår.

I oktober la institusjonsutvalget fram sin rapport. Den beskriver store utfordringer, men også store muligheter. Vi i Arbeiderpartiet er klare. Vi skal ha et barnevern som gir trygghet og forutsigbarhet for barna, som ivaretar ansatte og møter familier i krise med respekt og kompetanse. Arbeiderpartiet skal styrke det offentlige og ideelle barnevernet. Vi skal fortsette å føre en politikk som gir alle barn en trygg oppvekst med trygge voksne som ser dem.

Per-Willy Amundsen (FrP) [18:49:37]: Man skulle tro at man snart fire år etter fullskalainvasjonen av Ukraina hadde klart å bygge forsvar og sivil beredskap i langt høyere grad enn det vi har sett så langt, men oppbyggingen av norsk beredskap er ikke i nærheten av å være på nivå med våre nordiske naboers. Det vil si manglende evne, vilje og gjennomføringskraft til å bygge beredskap raskt. For mye tid brukes på interne prosesser i byråkratiet og uenighet mellom departementer, og politisk ledelse ser ikke ut til å ta den overordnede og helhetlige styringen.

La meg nevne noe:

- kritiske rapporter fra Riksrevisjonen om tilstanden i totalforsvaret
- forsinkelser i nye helikopter til spesialstyrkene
- forsinkelser i nye helikopter til Hæren
- begrenset lager av ammunisjon
- for lite trening av militært personell
- for få tilfluktsrom
- manglende oppbygging av Sivilforsvaret
- underbemannet politi
- manglende prioritering av strøm til forsvar og beredskap – ja, endog måtte Stortinget i vår tvinge regjeringen til å prioritere forsvarsindustri foran kattevideoer

Jeg kan nevne videre:

- fravær av nødvendige samferdselsinvesteringer Forsvaret trenger og etterspør
  - redningshelikopter som ikke kjøpes, selv om Stortinget har vedtatt det og opsjonen er på vei til å gå ut
  - at Olavsvern ikke tas i bruk igjen, selv om det er et åpenbart behov for det, og amerikanerne er overtydelige på at vi trenger en gjenopprettelse av basen
- Kort sagt: Det skjer for lite, og det som skjer, går for sent.

Norge, med sittende regjering, står i fare for å gjenta feilene fra 1930-tallet. Denne gangen skjer det ikke fordi Arbeiderpartiet fører det brukne geværs politikk. Ap har vært med på mange gode vedtak i Stortinget. Denne gangen skorter det på gjennomføringsevnen. Dersom regjeringen ikke øker hastigheten, kan det bli byråkratiet og tungroddede prosesser som feller oss dersom bjørnen i øst skulle gå vår vei.

Det er på tide å gjennomføre, det er på tide å få opp beredskapen, bygge Forsvaret og slå tilbake tungvinte prosesser som skader vår evne til å bygge forsvar – bygge totalforsvar.

Maria Aasen-Svensrud (A) [18:52:44]: Da Arbeiderpartiet la fram sitt opprinnelige budsjettforslag tidligere i høst, var det et statsbudsjett som styrket fellesskapet, tryggheten og økonomien, og som videreførte løftet og løftene vi har gitt kommunene de siste årene. Det var et budsjett som sikret ansvarlig styring i økonomien, og som holdt oss godt innenfor handlingsregelen.

I Stortinget har også budsjettet fått god behandling, sammen med våre samarbeidspartier. I samarbeid med våre budsjettpartnere har vi funnet gode løsninger – noen ganger med friksjon, men friksjon skaper energi. Når fem rød-grønne partier vil mer, går det fort litt raskere i rett retning.

Budsjettforliket forteller om viljen til å ta ansvar, og det sier noe om alt vi er enige om: at fellesskapet skal styrkes, at store utslippskutt krever politiske valg, og at

Norge fortsatt skal være et land med små forskjeller og stor trygghet – i gode tider og i urolige tider.

Kommunene har sagt tydelig fra om at det er to ting de trenger: bedre økonomi og mindre detaljstyring. Det leverer vi på. Nå dobler vi veksten i frie inntekter – over 8 mrd. kr neste år. I tillegg vil kommunene få 1,3 mrd. kr i økt handlingsrom ved at øremerking og unødvendig rapportering fjernes. Det betyr mer tid til å levere tjenester til folk og mindre tid brukt på søknader.

Vi får en reell bemanningsøkning i barnehagene, styrking av helsetjenesten med mer kapasitet og flere døgnplasser innen psykiatrien.

Vi får også et bedre kollektivtilbud når fylkene får bedre økonomi, og vi innfører en nasjonal ordning som gjør det billigere å reise med periodebillett.

I tillegg har vi gjort et betydelig løft for klima og natur. Det er en stor satsing på skogvern og et forsterket arbeid for å redde Oslofjorden, noe vi langs kysten er veldig opptatt av.

Vi viser solidaritet med verden rundt oss gjennom en ekstraordinær hjelpepakke til Gaza.

Samtidig styrker vi beredskapen her hjemme, gjennom politiet og domstolene og ved å bygge videre på den norske modellen som binder landet sammen: små forskjeller, sterke lokalsamfunn og trygg tilgang på velferd.

Dette er også et budsjett som holder Norge på trygg kurs. Norsk økonomi vokser. Arbeidsledigheten er lav. Sysselsettingen har økt de siste fire årene, og åtte av ti nye jobber har kommet i privat sektor. Vi fortsetter å bruke pengene ansvarlig, for i gode tider må vi unngå de feilene som kan skape den neste nedturen.

Dette budsjettet styrker Norge – både der folk bor, i kommunenes kjerneoppgaver og i den langsiktige tryggheten for landet vårt.

Henrik Gottfries Kierulf (H) [18:56:05]: Regjeringen har nedprioritert politiet gjennom flere år. Resultatet er skremmende: Trusselen fra organisert kriminalitet har aldri før vært større. Oppklaringsprosenten går ned. Ungdomskriminaliteten øker i omfang og alvorlighetsgrad. Kriminelle nettverk er til stede i alle landets politidistrikter. Det skytes på åpen gate, og det kastes granater.

Hva sier politiet? Ni av tolv politidistrikter svarer nei på om de har kapasitet til å håndtere det alvorlige kriminalitetsbildet. Elleve av tolv politidistrikter mener at de ikke har blitt bedre på å håndtere ungdomskriminalitet de siste fire årene.

Folks trygghet utfordres, og det er vår oppgave som folkevalgte å sikre at folk opplever trygghet i hverdagen. Regjeringen og budsjettpartnernes respons på trusselen vi står overfor, er midler som ikke engang dekker pris-

veksten. Man greier heller ikke å få på plass hurtigspor for unge kriminelle i alle landets politidistrikter, slik Stortinget ba om tidligere i år.

Vi trenger mer synlig politi i gatene for å forebygge, avdekke og bekjempe kriminalitet. Derfor vil Høyre ansette 500 nye politifolk i landet vårt. En tydelig satsing på politi for å avdekke og forfølge kriminelle handlinger må også følges opp med kapasitet hos påtalemyndigheten, i domstolene og videre også i kriminalomsorgen.

Mange saker ligger hos politi og påtalemyndighet i påvente av behandling. Avgjørelser og konsekvenser i saker er viktig for den som har gjort seg skyldig i straffbare handlinger, for dem som er utsatt for kriminalitet, og for folks allmenne rettsoppfatning. Derfor styrker Høyre i sitt budsjettforslag politiet med flere påtalejurister – og domstolen gjennom digitalisering og dommerfullmektigordningen. Det trengs flere ansatte i norske fengsler, slik at straff kan gjennomføres med et riktig innhold. Derfor prioriterer Høyre også flere fengselsbetjenter.

Bekjempelse av kriminalitet krever mer enn ord. Det kreves en tydelig, helhetlig satsing i alle ledd.

Morten Stordalen hadde her overtatt presidentplassen.

Kari Baadstrand Sandnes (A) [18:59:14]: Arbeiderpartiet har alltid stått for verdien av arbeid som en grunnpilar i samfunnet vårt. Med en Arbeiderparti-ledet regjering er det gjort store grep for å øke sysselsettingen de siste årene. Regjeringen har prioritert vekst, utdanning og inkludering, men vi skal gjøre enda mer for å få flere i arbeid og sikre at disse jobbene er trygge og gir en lønn å leve av. Det vil dette budsjettforliket sammen med Senterpartiet, SV, Rødt og MDG sørge for. Vi har sammenfallende ideologi om et anstendig arbeidsliv.

Trepartssamarbeidet, den norske modellen, viser til det unike samspillet mellom arbeidslivets parter i Norge, med arbeidsgiverorganisasjoner, fagforeninger og staten. Det er et høyt nivå av samarbeid og dialog, og det har vært viktig for Norges velferdsstat og økonomiske stabilitet. Den norske modellen må derfor styrkes ytterligere. Tariffavtaler gir arbeidstakere plikter, rettigheter og beskyttelse, noe som sikrer rettferdige og trygge arbeidsplasser. Med disse trygge rammene kan arbeidstakerne yte sitt beste, noe som gagnar både arbeidsgivere og samfunnet.

Som en takk for at de organiserte bidrar til et organisert arbeidsliv, får de delvis skattefradrag for utgiftene kontingenten er. Fradraget vil nå øke fra 8 250 kr til 8 700 kr, med en økning også de neste årene opptil 10 000 kr. Høyresiden vil i sitt budsjett redusere dette kraftig eller til og med fjerne det, bl.a. med argumenta-

sjonen at det er tilfeldig eller urettferdig at vi har et organisert arbeidsliv. I LO er det over én million medlemmer, og i YS, Unio og Akademikerne til sammen litt over 900 000. Det kaller jeg ikke en tilfeldighet. FrP innrømmer til og med at de nesten to millionene organiserte arbeidstakerne vil få 1 000 kr mindre enn andre i skattelette nettopp fordi de er organisert.

La meg også få rette blikket litt mot nord. Jeg er stolt over at budsjettforliket sikrer at det fortsatt skal bo folk trygt og godt i Nord-Norge. Vi styrker Forsvaret og sørger for at kommunene får økt støtte, noe som sikrer flere arbeidsplasser og styrker velferdsstaten vår. God sikkerhet og beredskap i nord betyr god sikkerhet og beredskap for resten av landet også.

Kai Steffen Østensen (A) [19:02:10]: La meg sitere fra noen aviser: «Svært krevende å få budsjettet i havn.» «Truer med kabinettsspørsmål.» «Bryter budsjettforhandlingene.» «Er ikke med på samtaler om statsbudsjettet for neste år.» «Krever at regjeringen leverer et nytt tilbud.»

Dette er hentet fra norske aviser i 2014, 2015 og 2016, fra NRK, NTB, Finansavisen og Dagbladet, og enda flere finnes det. Det er beviser på borgerlig budsjettkaos fra år til år. Kan du høre det? Et ekko fra fortiden brukes nå som beskrivelse av det venstresiden har fått til, av den samme høyresiden som slet med å finne sammen.

Jeg er skikkelig stolt, for i kveld vedtar vi et budsjett som samler den brede venstresiden i norsk politikk. Vi skriver historie når dette budsjettet, med fem partier bak seg, sikrer folk mer hverdagsvelferd, sørger for at flere kan komme ut i jobb og utdanning, sikrer trygghet for folks lommebok og bidrar til utvikling av norske arbeidsplasser over hele landet.

Budsjettet gir et reelt løft i norsk eldrepolitikk, med flere boliger, penger til private oppgraderinger i folks hjem og en høreapparatgaranti som forebygger sykdommer og gir folk bedre livskvalitet. Vi styrker eldre kraftens frivillighet, og vi gir kommunene muligheten til å prioritere grunnbemanningen i hjemmesykepleien med et milliardløft i kommunenes frie inntekter. Dette bygger på den norske generasjonskontrakten: Vi går på jobb og betaler skatt for å få utdanning og gratis helse tjenester, og for å bli tatt vare på av fellesskapet når vi trenger det.

Nettopp derfor er jeg glad for at det er venstresidens budsjettforslag som får flertall og ikke FrPs. Det er mange fine enkeltposter på et mørkeblått papir, men realiteten i FrPs forslag er uansvarlig og mangler helhet. Hvordan kan man prioritere penger til mer velferd samtidig som man utradrer norsk næringslivs virkemiddelapparat og attpåtil vil skrinlegge den viktigste eksportavtalen vi har for industrien vår? FrPs budsjettforslag punkterer

logikken i den norske modellen. Vi må skape før vi kan dele. Det er derfor jeg er så innmari stolt, for budsjettflertallet i denne sal kaster ikke næringslivet under bussen. Vi trygger rammevilkårene med et saftig kutt i elavgiften, vi omstiller norsk industri for fremtiden, og vi sørger for kraftfulle grep for å få flere ut i arbeid. Dette er helt nødvendig for å styrke vår felles velferd.

Vårt budsjett gir trygghet til folk, nabolag og næringsliv – en trygghet vi trenger over hele dette landet.

Hans Edvard Askjer (KrF) [19:05:18]: Små og store prioriteringer i et budsjett betyr noe. KrF har i sitt budsjettforslag en rekke forslag som handler om trygghet, verdighet og framtidstro, men mange av disse er ikke prioritert av Arbeiderpartiet, og det er alvorlig.

For det første: Når det gjelder infrastruktur, trenger Sørlandsbanen og Jærbanen fornyelse. Vi foreslår 90 mill. kr. Vi vil sikre framdrift på dobbeltspor mellom Sandefjord og Stokke med 50 mill. kr i planleggingsmidler. Det handler om å knytte landet sammen, men budsjettforliket prioriterer ikke dette.

For det andre ønsker vi trygghet for barn og familier. Vi foreslår 25 mill. kr til familievernet, 5 mill. kr til Stine Sofie Senteret, vi styrker barnehusene og setter av 50 mill. kr til kampen mot nettrelaterte overgrep. Arbeiderpartiet snakker varmt om trygghet, men når vi ser på budsjettet, uteblir pengene.

For det tredje: Innenfor frivillighet og kultur får frivilligsentralene en prisjustering på 17,5 mill. kr i vårt forslag. Vi retter opp kuttet til Dyrsku'n i Seljord med 1,8 mill. kr. Vi styrker sikkerheten ved Jødisk museum og støtter jødiske organisasjoner. Dette er små beløp med stor betydning, men budsjettet som vedtas, tar ikke dette med.

For det fjerde: Innenfor beredskap og klima trenger Tolletaten to nye patruljefartøy og en mobil skanner. Vi setter av 70 mill. kr. Vi foreslår 300 mill. kr til Klimasats for lokale klimatiltak. KrF styrker justisfeltet med 661,8 mill. kr. Budsjettpartnerne snakker om beredskap og klima, men leverer ikke.

Til slutt: Vi foreslår en sterk økning i Husbankens låneramme på 5 mrd. kr for å hjelpe folk inn i boligmarkedet. Folk trenger det, og bransjen trenger det virkelig.

KrF viser her eksempler på prioritering av grunnleggende trygghet, beredskap og fellesskap. Når flertallsbudsjettet velger å ignorere disse prioriteringene, velger de å ignorere mennesker som trenger det mest.

Alf Erik Andersen (FrP) [19:08:06]: Det har blitt litt fotballgratulasjoner gjennom dagen, så da er jeg nødt til å følge opp med å gratulere – ikke Viking, men Mandalskameratene med opprykk til 3. divisjon, og ikke minst Start, som igjen er tilbake i Eliteserien og dermed kan gi Viking den motstanden de tydeligvis trenger.

Det er nok ingen overraskelse for noen at jeg vil trekke fram Fremskrittspartiets alternative budsjett, i denne omgang på samferdsel. Samferdsel er befolkningens og næringslivets livsnerve for gode liv og næringsetablering i hele landet. Norge er i tillegg, og heldigvis, en attraktiv turistdestinasjon, noe som gjør at forbedringer og investeringer i veinettet er sentralt i denne livsnerven.

Fremskrittspartiet satser på vei. Jeg kan nevne tilskudd til fylkesveier og riksveier, men det jeg spesielt vil trekke fram, er hva Fremskrittspartiets alternative budsjett ville hatt av betydning for Agder dersom vårt budsjett hadde blitt vedtatt.

Denne regjeringen har over tid svekket både investeringsporteføljen og drift for Nye veier, og med et budsjettforlik med partier som vil trygg firefelts veitbygging til livs, blir jeg bekymret. FrP styrker Nye veier med 1 mrd. kr til utbygging og 0,5 mrd. kr til drift. E39 vestover fra Mandal går nå sin gang igjen, dog med forsinkelser på grunn av regjeringens manglende bevilgninger på 1,1 mrd. kr per år til Nye veier fra Arbeiderpartiet overtok regjeringskontorene. Dette retter nå FrP opp med 1,5 mrd. kr i sitt alternative budsjett, men dessverre for Nye veier, Agder og bilistene blir det ikke vedtatt. Dette kunne ha fått stor betydning for framdriften i prosjektene. Vi ser også at konsekvensen av de manglende bevilgninger over tid har gjort at E39 bygges ut stykkevis og delt, noe som var stikk i strid med intensjonen til Nye veier.

I tillegg er bompengerakstene fra Kristiansand til Mandal nå blitt så høye at veldig mange velger å kjøre den gamle og trafikkfarlige veien. Derfor har Fremskrittspartiet lagt inn 270 mill. kr i sitt alternative budsjett til nedbetaling av gjeld for denne strekningen, slik at bompengerakstene kan bli redusert. Dessverre for bilistene og næringslivet på strekningen blir heller ikke det vedtatt. Det er gjort før, på andre strekninger, men dessverre har ikke regjeringen vist vilje.

Rett over nyttår har Arbeiderpartiet, Senterpartiet mfl. her i Stortinget en gyllen mulighet til å støtte et forslag som kommer til behandling om bompenger, og med det bidra til å tilfredsstill sine respektive partier i lokal- og fylkespolitikken som jobber godt og tverrpolitisk for å få denne bompengeraksten redusert. Jeg har dessverre litt lave forventninger til Arbeiderpartiet når det gjelder bompengereduksjonen, men desto høyere forventninger til Senterpartiet.

Trine Lise Sundnes (A) [19:11:14]: Finansdebatten i år handler om hva slags land Norge skal være i urolige tider. Det mangler ikke på adjektiver fra høyresiden for å slippe å ta inn over seg faktum: De rød-grønne har samlet seg om et statsbudsjett for 2026. Ingen adjektiver kan heller bortforklare at vi velger trygghet i ar-

beidslivet, et sterkt næringsliv over hele landet og et ansvarlig internasjonalt engasjement.

Det er mye oljebekymring fra Fremskrittspartiets representanter i dag, i tråd med det partiets leder, Listhaug, gjorde i spørretimen på onsdag, da hun uttrykte sin dype bekymring for oljearbeiderne. Man kunne nesten ane oljetåken legge seg over salen. Likevel finnes det et lite problem: I Fremskrittspartiets eget alternative budsjett kutter de fagforeningsfradraget, altså de pengene som skal gjøre det mulig for de samme oljearbeiderne å organisere seg og forhandle for rettferdig lønn og trygge vilkår. Det er litt som å gråte over arbeidsfolk med den ene hånden mens man napper bort rettighetene deres med den andre.

La oss være ærlige: Hadde FrP styrt landet da vi fant oljen, hadde det ikke vært noen oljearbeidere å bekymre seg over i dag. Alt hadde vært solgt ut til høystbydende lenge før Trollfeltet var kartlagt. Oljefondet hadde vært et fjernt minne, og statsbudsjettet ville måtte dekkes inn med loddtrekning og luksusskatt på campingvogner. At FrP nå vil male seg som oljearbeidernes beskytter, er som om reven hadde meldt seg som leder av hønseutvalget.

I en verden med krig, uro og voksende ulikhet kutter Høyre og FrP bistanden og svekker Norges rolle som en stabil og solidarisk partner. Arbeiderpartiet står fast på det motsatte: at Norge skal være et land som stiller opp både hjemme og ute. Vi skal stille opp for Ukraina, og vi skal stille opp for Palestina. Budsjettforslaget har blitt enda bedre med budsjettforliket. Mens FrP drømmer om å tukle med EØS-avtalen, altså selve livslinjen for hundretusener av norske arbeidsplasser, står Arbeiderpartiet fast ved samarbeid og forutsigbarhet i rammevilkår.

Debatten i dag viser et tydelig skille mellom FrPs og Høyres usosiale kutt og skattegaver til de aller rikeste, og den rød-grønne alliansens linje med sterke fagforeninger, ansvarlig næringspolitikk, internasjonal solidaritet og trygghet i arbeid. Arbeiderpartiet velger fellesskapet i motvind og urolige tider, og til oljearbeidernes beste gjennom rettferdige omstillinger, selv når FrP har fått hjelm og refleksevest på kostymbudsjettet sitt.

Hilde Grande (FrP) [19:14:39]: For Fremskrittspartiet er en stabil, konkurransedyktig og forutsigbar næringspolitikk helt avgjørende.

Venstresiden ser fortsatt ut til å mene at statens rolle er å plukke vinnere istedenfor å legge til rette for verdiskaping, men et sunt og bærekraftig næringsliv kan ikke bygges på statsubsidierte tapsbedrifter og politisk utvalgte satsinger. Det må bygges på stabile, brede og konkurransedyktige rammevilkår. Derfor legger vi i vårt alternative budsjett til rette for akkurat dette.

Det er de private bedriftene, små og store, som driver Norge framover, skaper arbeidsplasser og holder det verdiskapende maskineriet i gang. Uten dem stopper hele velferdsstaten opp. Vi i Fremskrittspartiet har tillit til at folk flest og norske bedrifter forvalter sine egne penger bedre enn staten gjør gjennom sløsing og symbolpolitikk. Derfor kutter vi i virkemiddelapparatet og bruker heller pengene på skatteletter som gir større økonomisk handlefrihet for folk og bedrifter.

Dagens eierbeskatning tapper bedrifter for kapital, hemmer investeringer og gir utenlandske eiere en stor konkurransefordel. Derfor foreslår vi å redusere formuesskatten til 0,8 pst. og hever innslagspunktet i formuesskatten til 3 mill. kr – et viktig steg mot en full avskaffelse av denne skatten. Vi foreslår også å senke grunnrenteskatten på havbruk til 15 pst. neste år, avvikle normprisrådet, og på sikt fase ut hele skatten. Det er særlig viktig for å ivareta de mindre aktørene og legge til rette for videre utvikling i næringen.

I dag bruker små og mellomstore bedrifter over 20 mrd. kr i året bare på å etterleve statlige rapporteringskrav. Det er enorme summer som heller burde ha gått til å ansette flere, investere i nye løsninger eller styrke bedriftenes konkurransekraft. I stedet sløses pengene bort på skjemaer og papirarbeid.

Derfor vil Fremskrittspartiet gjennomføre omfattende kutt i offentlig sektor og sløsing som gjennomfører store deler av norsk pengebruk. Dette vil gi mindre byråkrati, mer frihet og bedre tjenester.

Gjennom generelle rammebetingelser legges det til rette for at verdiskaping opprettholdes og utvikles i hele landet, og at verdiene i større grad beholdes der de skapes. Kommuner som aktivt legger til rette for næringsutvikling, bør tilgodeses dette ved næringsbeskatningen. Dette bør skje på en slik måte at ikke alle midlene fra næringsbeskatningen havner i kommunen hvor hovedkontoret ligger, men i kommunen hvor verdiskapingen skjer.

Rune Midtun (FrP) [19:18:13]: Regjeringen har satt et ambisiøst mål: 130 000 nye boliger innen 2030. Det er et mål vi alle forstår betydningen av, for å sikre folk et sted å bo, for å dempe prispresset og for å gi førstegangskjøpere en reell mulighet til å komme inn på boligmarkedet.

Budsjettforslaget vi diskuterer i dag, tar imidlertid ikke høyde for realitetene. Vi står midt i en situasjon der byggekostnadene har økt kraftig, og nå kommer nye klimakrav, som ytterligere vil fordyre byggingen. Kommunene kan nå stille lokale klimakrav til byggeplasser, og det er varslet skjerpede krav i byggeteknisk forskrift, TEK, for å redusere klimagassutslipp fra materialbruk og byggeprosesser.

Dette er gode intensjoner, men de har en kostnad: dyrere boliger og lavere byggeaktivitet. Når kostnadene øker, rammer det først og fremst førstegangskjøpere. I Oslo har en typisk singel førstegangskjøper råd til bare 3,9 pst. av boligene på markedet. I Tromsø er tallet 7,7 pst. Dette er ikke bare statistikk – det er unge mennesker som blir stående utenfor boligmarkedet, og som i økende grad må ha foreldrehjelp for å kjøpe bolig.

Vi vet at lav boligbygging og høye priser skaper ulikhet og svekker arbeidsmarkedet. Når vi samtidig legger inn fordyrende krav uten å kompensere med tiltak som stimulerer bygging, risikerer vi å gjøre målet om 130 000 boliger til en politisk ønskedrøm. Boligbyggingen i Norge har ikke vært på lavere nivå siden krigen, og rekordmange bedrifter går konkurs.

Vi trenger en realistisk plan:

- klimakrav må innføres med fornuft og tempo bransjen kan håndtere
- budsjettet må inneholde insentiver for å bygge rimelige boliger, ikke bare studentboliger, men boliger folk flest har råd til å kjøpe og bo i
- utlånsforskriften må endres
- vi må sikre at Husbanken og kommunene får verk-tøyene som trengs for å holde hjulene i gang

Gjør vi ikke dette, vil vi stå her i 2030 og forklare hvorfor vi ikke nådde målet, og hvorfor unge mennesker fortsatt ikke har råd til egen bolig.

Finn Krokeide (FrP) [19:20:48]: Statens kjerneoppgave og en grunnforutsetning for statens legitimitet er å sikre borgernes trygghet ved å beskytte innbyggerne mot indre og ytre farer. En sentral del av beskyttelsen mot indre farer er at staten må sikre en justissektor som er rustet til å håndheve landets lover og beskytte landets innbyggere mot kriminalitet.

Her tar ikke budsjettenigheten til flertallet i denne sal den kriminalitetssituasjonen Norge og Europa står i, på tilstrekkelig alvor. Kriminaliteten blir stadig grovere, drevet fram av organiserte kriminelle nettverk med globale ambisjoner. Denne organiserte og grensekryssende kriminaliteten representerer en alvorlig trussel mot hele vår samfunnsmodell. Dette er et fenomen vi som samfunn må ta på det største alvor og bekjempe på en rask og effektiv måte.

Det siste legger dessverre ikke denne budsjettenigheten opp til. Denne enigheten innebærer ingen reell styrking av justissektoren. Der vi ser at landene rundt oss nå tar grep og styrker politiet og justissektoren for å møte den økende trusselen fra organisert og grensekryssende kriminaliteten, velger partiene bak budsjettenigheten å ignorere trusselen den eskalerende kriminaliteten representerer. De har tydeligvis viktigere ting å prioritere enn borgernes trygghet.

For å møte den samfunnstrusselen kriminalitetsutviklingen representerer, er det nødvendig med en kraftig styrking av hele justissektoren. Fremskrittspartiet har i sitt alternative statsbudsjett foreslått å styrke politiet både med 1,4 mrd. kr til en kraftig økning av grunnbemanningen og med 250 mill. kr til målrettede tiltak for å bekjempe den økende gjengkriminaliteten. Fremskrittspartiets budsjettforslag ville ha styrket grunnbemanningen i politiet med 1 000 nye politifolk. I tillegg kommer økt bevilgning til påtalemyndigheten i politiet for å ansette flere politiadvokater. Vårt alternative budsjett ville ha styrket kriminalomsorgen mer enn i budsjettenigheten, med særlig økning av antall fengselsplasser for unge lovbytere. Domstolene har også høyere prioritert i vårt alternative budsjett enn i den enigheten som nå foreligger, bl.a. med hurtigspor for unge lovbytere i alle landets politidistrikter.

Som jeg innledet med, er statens kjerneoppgave å sikre borgernes trygghet. For å løse denne kjerneoppgaven kreves det – med den kriminalitetsutviklingen vi nå ser – en kraftig satsing på justissektoren. Den satsingen på justissektoren finner man i Fremskrittspartiets alternative statsbudsjett. Dessverre finner man ikke spor av det i budsjettenigheten som flertallet i denne sal stiller seg bak.

Even Solhaug (A) [19:23:35]: I disse dager sitter mange kommunepolitikere og jobber med de siste prioriteringene til neste års budsjett i sin kommune. Det er krevende arbeid, for mange kommuner sliter økonomisk. Derfor er jeg veldig glad for at enigheten mellom de rød-grønne partiene om statsbudsjettet bl.a. fører til en styrket kommuneøkonomi.

For å sette litt ord på det fra kommunen og fylket jeg kommer fra: Jeg er selv kommunepolitiker, i Gjøvik kommune, og for min hjemkommune betyr enigheten 16,6 mill. kr mer. Dette er mye lokal velferd.

For Innlandet betyr denne enigheten 211 mill. kr mer til kommunene og 68 mill. kr mer til fylkeskommunen – i sum nær 280 mill. kr ekstra.

Et annet viktig grep som gjøres i dette budsjettet, er at flere søkbare ordninger nå tas inn i rammen for frie midler. Dette vil spare kommunen for mye tid på søknader og rapportering. Dette er tid som kan brukes på bedre tjenester til innbyggerne.

Statsbudsjettet gir et godt og nødvendig bidrag for mange kommuner for å få kommunebudsjettet for neste år i havn. Det betyr at vi kan fortsette å gi barn en god start i barnehagen, at vi kan sikre kvaliteten i skolen, og at vi kan ta vare på eldre med en verdig omsorg.

Dette er kjernen i Arbeiderpartiets politikk: Sterke kommuner gir sterke lokalsamfunn. Når vi styrker kommuneøkonomien, investerer vi i fellesskapet. Vi investere-

rer i lærere som ser eleven, i helsefagarbeidere som gir omsorg, og i flere ansatte i barnehager, som gir trygghet for familier. Vi investerer i at folk skal ha gode tjenester der de bor.

Vi vet at kommunene er ryggraden i velferdsstaten. Det er der vi møter fellesskapet i praksis, som jeg sa: i barnehagen, på skolen, på omsorgssenteret og i helse-tjenesten.

Jeg vil også trekke fram en annen viktig sak, som kanskje ikke har vært nevnt så mye hittil i salen i dag, men som er utrolig viktig, i hvert fall i Innlandet. Det er at vi endelig har fått på plass en avklaring når det gjelder lånetilsagn til Mjøssykehuset. Regjeringen foreslår en samlet låneramme på 18 mrd. kr for å realisere det nye sykehuset i Moelv. Dette blir et stort løft for helsetjenestene i Innlandet – med samling av spesialiserte funksjoner innen somatikk, psykisk helsevern og rusbehandling. Dette er en investering i framtidens helsetjenester, i pasientsikkerhet og i kvalitet som vil gi trygghet for pasientene.

Anne Grethe Hauan (FrP) [19:26:44]: Vestfold er ikkje eit sidespor. Vestfold har venta lenge nok. Me står på perrongen, og så ser me resten av landet susa forbi. Me har folk som kvar dag bidrar til verdiskaping, men regjeringa skjønar ikkje at tog ikkje går på festtalar. Tog går på skjener, ikkje på ord.

Arbeidarparti-regjeringa har igjen svikta: ingen midlar til vidare planlegging av Stokke–Torp–Sandefjord, trass i vedtak i Nasjonal transportplan. Dei lovar i valkampen, men leverer null i budsjettet. Dei har pengar til alt, bortsett frå det som får hjula til å gå rundt.

Og budsjettforliket? Me håpa på 20 mill. kr til planlegging – småpengar, men avgjerande. Klarte dei å finna dei? Nei. Resultatet: Vestfold blir ikkje prioritert, Vestfold blir gløymt. Når regjeringa set bremsene på, stoppar heile regionen.

FrP står på. Me har lagt inn dei 20 millionane Bane NOR ber om. Me har gjort det før, og me gjer det igjen. For oss er ikkje Vestfold eit blindspor, det er framtida.

Godsterminalen på Kopstad kan bli ein motor for næringslivet, men regjeringa stoppar vegtilknyttinga – under 100 mill. kr kunne ha løyst ei stor oppgåve. Terminalen kan avlasta Oslofjordtunnelen og frigjera kapasitet. Det er som å ha ein motor, men nekta å fylla bensin.

Til slutt: Eg hadde aldri trudd at SV eller Vestfold sin eigen representant frå MDG ville stemma for eit budsjett som legg ned planlegginga av jernbane mellom Stokke, Torp og Sandefjord.

Lars Haltbrekken (SV) [19:28:57]: Tidligere denne uken var jeg i en debatt med Høyres nestleder om årets budsjettenighet. Det var en merkelig debatt, for det Høyre kritiserte, var ikke innholdet i budsjettavtalen,

men at det tok noen dager ekstra å få på plass en enighet. Ja, når fem partier skal bli enige om et budsjett, kan det ta noen dager. Det kan også bli noen høylytte debatter og noen sene nattetimer. Det vet Høyre selv alt om. Men er det ikke det vi kaller demokrati, da? Det diskuteres, noen ganger så busta fyker, og harde ord kan falle, men så blir man enige og finner kompromisser som gjør at man går i riktig retning.

Retningen er klar med dette budsjettforliket: Det er en retning for mindre forskjeller, lavere utslipp og sterkere vern av naturen.

Det var helt avgjørende at vi fikk på plass et rød-grønt flertall for et rød-grønt budsjett. Jeg kan skjønne at Høyre ikke ønsket å komme med sterk kritikk av budsjettforliket i debatten vi hadde tidligere i uken, for hva skjedde under de åtte årene med Solberg-regjering? Jo, antallet unger som vokste opp i fattige familier, økte. De kuttet i barnetillegget for uføre, de kuttet i barnetrygden, de kuttet i bostøtteordningen, de kuttet i støtten til tannregulering, og de kuttet i støtten til briller for unger, for å nevne noe.

Hva med miljøet? Jo da, utslippene gikk noe ned, men etter at SV hadde forhandlet med Arbeiderpartiet i fire år, kuttet vi mer i utslippene enn det høyresiden klarte på åtte år. Det sier sitt om hvor dårlig det sto til med miljøinnsatsen hos de borgerlige. Selv om de smykket seg med fagre ord, sto resultatene til stryk.

De siste dagene av budsjettforhandlingene, som Høyre karakteriserer som kaos, fikk vi på plass forpliktelser om nye utslippskutt, mer skogvern, norgespris på salg av solstrøm og en kommisjon som skal se på omstillingen av Norge. Ikke minst fikk vi sikret flertall for å stoppe de vanvittige planene om gruvedrift på havbunnen i fire år – og for å være ærlig tror jeg at det er en stans for godt.

Jeg skjønner at Høyre helst ikke vil kritisere budsjettet. Jeg skjønner at de helst vil kritisere at det var diskusjoner om budsjettet, for kritiserer de innholdet for sterkt, avslører de seg selv, og den avsløringen ville ikke ha sett pen ut.

Even H. Eriksen (A) [19:31:56]: Ungene våre er det viktigste vi har. I dag sitter mange foreldre igjen med en vond klump i magen etter levering i barnehagen – ingen var der til å ta imot ungen deres. Det handler ikke om ansatte som ikke gjør jobben sin, men at det er for få av dem. Vi i Arbeiderpartiet er opptatt av at det er voksenpersoner som ser og tar imot ungene ved levering. Derfor har vi foreslått å styrke grunnbemanningen i barnehagene våre med 600 mill. kr. Å gi ungene våre en god start i livet, er den viktigste investeringen vi kan gjøre. Det er forebygging i praksis – tidlig innsats.

Skal vi klare å gjøre noe med det kriminalitetsbildet vi ser, er vi helt avhengig av å ha flere tanker i hodet samtidig. Forebygging, bekjempe kriminalitet og straff. Fremskrittspartiet tenker bare på straff, andre partier tenker kun på forebygging, Arbeiderpartiet tenker på helheten. Det er derfor vi i statsbudsjettet har foreslått

- en generell styrking av politiet for at de skal kunne forebygge og avdekke kriminalitet og straffeforfølge kriminelle
- en videreføring av den kraftfulle satsingen mot kriminelle nettverk
- innføring av hurtigspor i domstolene i flere deler av Norge – det gir raskere reaksjoner mot unge kriminelle
- penger til én-til-én-oppfølging i storbyene våre, som har en høy andel av de unge lovbrysterne
- en bedre kommuneøkonomi, som gir gode barnehager, skoler og ungdomskubber, som er viktig i forebyggingsøyemed

Dette var for å nevne noe.

Skal vi lykkes med å bekjempe kriminelle nettverk, må vi ta driverne bak kriminalitet. Det handler i stor grad om profitt. Derfor er det så viktig det justisministeren og regjeringen har fremmet i dag, nemlig et lovforslag som gir politiet bedre verktøy og større handlingsrom for å kunne inndra utbytter med utspring i kriminalitet. Selvstendig inndragning er, i kombinasjon med kriminelle nettverk-midlene, en «game changer» for politiet.

Jeg besøkte selv Innlandet politidistrikt tidligere i dag og kan bekrefte at den målrettede satsingen virker. Vi prater altså om dedikerte politifolk, jurister og sivilt ansatte med spesialkompetanse i alle politidistrikter som hver eneste dag gjør samfunnet vårt tryggere. Denne satsingen er jeg trygg på, og jeg gleder meg til å vedta statsbudsjettet senere i kveld.

Jeg har lyst til å takke Senterpartiet, SV og Rødt for konstruktive og gode samtaler som har bidratt til et godt og framtidsrettet statsbudsjett som styrker fellesskapet, tryggheten og folks økonomi. Det er trygg styring i praksis.

Erlend Larsen (H) [19:35:12]: Budsjettforliket bærer mer preg av at vi lever i en fredelig verden, enn det faktum at det er krig i vårt nærområde. Forliket øker statens utgifter med 15 mrd. kr – ikke noe av dette skal brukes til Forsvaret, selv om vi vet at en rekke militære avdelinger rapporterer at de har for lite penger til å øve. Forsvarets forskningsinstitutt har beregnet at Forsvaret får 6 mrd. kr for lite hvert år til å levere på langtidsplanen for Forsvaret, en plan et samlet storting står bak. Regjeringens løsning er å redusere ambisjonsnivået,

selv om trusselen rundt oss tilsier at vi bør øke ambisjonsnivået.

Forsvaret mangler penger til å øve, til utstyr og til folk med riktig kompetanse. Norge får tilbake 3,3 mrd. kr når våre NH90-helikoptre returneres. Dette er opprinnelig midler som gikk til Forsvaret, men som nå brukes for å få forliket i balanse. 3,3 mrd. kr er mye penger. De kunne kjøpt mange kuler og mye krutt for det beløpet. Regjeringen virker i det hele tatt å være bakpå med tanke på både militær opprustning, utvikling av totalforsvaret og forberedelser til å håndtere sivilbefolkningen i krigsområder. Jo da, det ble gjort mye, jeg lukker ikke øynene for det som er bra, men det går for sakte.

Etter slutten på den kalde krigen ble Forsvarets innkjøpsavdeling endret. Det var ikke lenger behov for raske innkjøpsprosesser. Det er snart fire år siden det stortilte angrepet på Ukraina. Forsvarets innkjøpsordning går fortsatt på saktegir, som den ble innrettet for etter den kalde krigens slutt. To år etter angrepet bestemte regjeringen seg for å forenkle innkjøp og gjøre innkjøp raskere. I april i fjor ble det satt ned en arbeidsgruppe for å se på innkjøpsordningen. I september i år var rapporten med anbefalinger klar. Nesten halvannet år tok det. Imens dør kuene på båsen – Russland øker sin krigsproduksjon, og vi fortsetter å kjøpe inn materiell etter regler fra den tiden da vi levde i troen på evig fred. For å understreke at samarbeidspartiene ikke tar inn over seg hvor brutalt vårt naboland er, kutter de 10 mill. kr i bevilgningen til Russland-kompetanse i Utenriksdepartementet.

Europa står midt i den alvorligste sikkerhetspolitiske situasjonen siden krigen. Likevel er flertallet i denne sal mer opptatt av å utvikle velferdsordninger og gi landet vårt varige utgifter, enn å styrke vår evne til å stå imot den trusselen Russland utgjør. Vi er annerledeslandet – svært ulikt Finland, Sverige, Danmark og våre øvrige naboland. Se til Baltikum og Polen, de er ikke i nærheten av å ha våre velferdsordninger, men de bruker voldsomme beløp til å styrke forsvaret. Hva skiller Baltikum og Polen fra oss? De har blitt styrt fra Moskva før, og det er noe de ikke vil oppleve igjen. Imens har vi fortsatt, fire år etter utvidelsen av krigen i Ukraina, en innkjøpsordning som ble utviklet for fred i vår tid.

Bård Ludvig Thorheim (H) [19:38:14]: Tidlig i morges ringte vekkerklokken i mange hjem. Mange trøtte øyne ble slått opp og en ny hverdag med arbeid ventet. Det var hjelpepleiere som skulle til sykehuset, bygningsarbeidere som skulle bygge skoler og boliger. Det var lærere som skulle hilse elevene velkommen, og det var de som skulle lage måltider til de eldre ved omsorgsboligene. Det var leger som skulle gjøre etterlengtede operasjoner, fiskere som kastet loss, og oljearbei-

dere som satte seg i helikoptre ut til Nordsjøen. Det var soldater som vasket rommet for inspeksjon, piloter og lokførere som får oss fram dit vi skal, og bonden som startet dagen med dyrene i fjøset. Dette er rett og slett mennesker som arbeider hardt, og som etter arbeidsdagen kommer hjem til et hjem som trengs å stelles og ryddes, barn som må trøstes, forhold som må pleies, varer som må handles, kjøkken som må ryddes og innkjøring som må måkes, og det er syke slektninger som må pleies, foreldre som må ha hjelp til innlogging, og barn som trenger hjelp til leksene.

Dette er hardt arbeidende mennesker som sliter og har en hverdag. Jeg blir slått av hvor lite sympati og empati det finnes i denne salen for disse menneskene. Sannheten er at uten hverdagsheltene som står på og sliter, kunne vi ikke tatt oss av dem som er for syke til å arbeide. Dessverre er det altfor få som arbeider når én av fem nordmenn står helt utenfor jobb eller utdanning. Derfor anerkjenner Høyre arbeidsfolks innsats i vårt budsjett.

Vi vil at hardtarbeidende mennesker skal få beholde mer av det de ærlig har tjent, og det er over 8 000 kr ekstra i skattelette for en familie bestående av f.eks. en sykepleier og en snekker. Vi lover at det skal bli enda mer til overs for arbeidsfolk når Høyre får bestemme. De skal ha frihet til å bruke midlene fra lønnen sin akkurat slik som de ønsker – om det er å kjøpe seg ny telefon eller sofa, dra på en bra ferie eller pusse opp. Ifølge regjeringen og budsjettpartnerne skal ikke disse hardtarbeidende menneskene ha noe mer å rutte med. Tvert imot betyr dette budsjettvedtaket, ifølge en artikkel i Aftenposten, at vi kan få flere tusen flere som havner på trygd i stedet for i arbeid.

Grunnlovens far på maleriet rett bak meg skrev at den viktigste verdien for det norske samfunnet er å kunne nyte frukten av sin flid. Det er Norge tuftet på, og i Høyre holder vi friheten høyt for hardt arbeidende mennesker.

Anne Kristine Linnestad (H) [19:41:19]: I november besøkte jeg Vikenco på Aukra. De bidrar med ca. 600 millioner skatte kroner til storsamfunnet hvert år – eller 121 hjertetransplantasjoner, 235 lærere og 201 politiutrykninger. I tillegg bidrar de til 2 169 arbeidsplasser hos andre bedrifter og 153,5 mill. kr i kjøpekraft til sitt eget lokalsamfunn.

Hver dag året rundt, i storm og stille, går det 50 fulle vogntog med laks ut fra Vikenco, og det kommer 50 vogntog inn. Alle disse – i tillegg til mange ansatte – er helt avhengig av ferje for å nå markedet og for å komme seg på jobb.

Hva er aller viktigst for næringslivet langs kysten for at de skal kunne fortsette å satse og investere, øke antal-

let arbeidsplasser og gi enda flere mulighet til å spise norsk sjømat? Beskjeden var tydelig: Gjør noe med formuesskatten, sørg for at vi kan få nok elektrisk kraft, og sørg for at veien til markedet blir døgnåpen.

Samferdselsårene gjennom Romsdalen beskrev de slik: Veien er lysregulert. Man står 29 minutter på rødt lys, og i 1 minutt er lyset grønt. I tillegg er den stengt fra midnatt til kl. 5.

Dette er bare ett av mange eksempler på samferdselsutfordringer langs kysten. Dersom vi mener alvor med at verdiskapingen skal opp, at det skal være attraktivt å bo i hele landet – i bygd og i by, langs kysten, i fjellkommunene, i byene og i bynære områder – og at vi vil ha sammenhengende bo- og arbeidsmarkeder der det er mulig, må vi satse på samferdsel i bredt: på kaier, bruer, fylkesveier, riksveier, europaveier, jernbane, ferjer og luftfart.

Norge er en kyst- og havnasjon. I slutten av november besøkte jeg også Stad og Kinn. Der fortalte lokalbefolkning, næringsliv og sjøfolk om viktigheten av sikkerhet til sjøs og om den uforutsigbarheten havet gir. Varene må fram, men det er ikke alltid like lett.

Derfor var dagens nyheter fra Kystverket om Stad skipstunnel veldig gledelig. Etter at et flertall i Stortinget overkjørte Arbeiderpartiet, slik at anbudsforhandlingene og arbeid med kostnadsreducerende tiltak kom i gang igjen, sier nå Kystverket at det er mulig å redusere prisen på skipstunnelen med flere hundre millioner kroner. I tillegg må vi trekke fra moms, som staten uansett får tilbake.

Jeg ser fram til at vi får den saken til behandling i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett, og at vi da har en endelig prislapp på bordet. I mellomtiden oppfordrer jeg alle representanter til å dra til Stad – møt folk, næringsliv og sjøfolk og se med egne øyne hva prosjektet handler om.

Bård Hoksrud (FrP) [19:44:36]: Representanten Kamzy Gunaratnam skulle fortelle hva Fremskrittspartiet gjorde, og hva Fremskrittspartiet ikke gjorde. Da tror jeg man ikke bare må lese kuttene, man må faktisk lese inntektene og hvordan vi gjør det. Vi foreslår 1 mrd. kr mer til program for bytransport. Ja, vi kutter 1,2 mrd. kr, men vi plusser på 1 mrd. kr igjen. Det er også fordi vi ikke ønsker å gjøre det mest mulig vanskelig for enkelte trafikanter, som vi ser at en del av disse pengene blir brukt på. Det er noe helt annet enn å bli beskyldt for å kutte 1,2 mrd. kr.

Det er spesielt at Fremskrittspartiet faktisk er det partiet som er mest opptatt av å gjøre noe på jernbanesiden, spesielt i Vestfold. Da har jeg litt lyst til bare å ta assosiasjonen til filmen «Lange flate ballær» fra Østfold, når Norge vinner i fotball – og det er jo veldig populært

når vi endelig klarer å vinne i fotball – mot Tyskland, hvor den engelske linjedommeren bare senker flagget og er en katastrofe. Sånn tror jeg mange i Vestfold også føler det nå, for man har en regjering som ikke sørger for de prosjektmidlene Bane NOR har sagt at de trenger for å gå videre. Det blir altså sånn at Bane NOR kan senke flagget sitt til bunns, fordi vi har en koalisjon med partier som sier de er opptatt av jernbane, men i realiteten er det stikk motsatte. Det er tragisk for Vestfold nok en gang å oppleve at mange her inne ikke bryr seg om Vestfold og jernbane.

Det gjelder også Sørlandsbanen, for den saks skyld, hvor det er store utfordringer med framkommelighet. Jeg hører Arbeiderparti-representanter og rød-grønne representanter kritisere Go-Ahead. Jeg tror man bør se på hvordan infrastrukturen er på Sørlandsbanen, ta seg en tur ut i den virkelige verden og se hvordan det er der. Det handler mye om infrastruktur, som er utrolig dårlig der.

Regjeringsrepresentanter og Arbeiderparti-representanter er kjempefornøyde med kollektivsatsing her. I jøsse navn, det er jo ikke de som har sørget for det, det er vel de andre partiene, og så er det egentlig bare for å betale for nullutslippsbusser. Det man egentlig finansierer, er altså såkalte kinesiske elbusser som skal kjøre rundt. Det er ikke noe mer tilbud, det er bare at man må betale for den ekstrakostnaden fylkeskommunene står midt oppi. Det er sannsynligvis heller ikke nok med 1 mrd. kr, bare i Telemark er kostnaden 90 mill. kr mer. Dette er ikke noe å juble for. Det blir ikke bedre tilbud. Det blir riktig nok litt billigere for dem som har periodekort, det ligger der, men jeg er redd for at tilbudet ikke kommer til å bli bedre, med de utfordringene fylkeskommunen står i.

De som er opptatt av veier Nye veier har ansvar for, kan være veldig bekymret, for et prosjekt nær der man bor, kan faktisk bli borte. Nye veier har nemlig fått 1 mrd. kr mindre på bakgrunn av den enorme kostnadsveksten selskapet har hatt den siste tiden.

Anne Grethe Hauan (FrP) [19:48:05]: I førre innlegg prøvde eg å snakka om Vestfold-banen, men enda på feil perrong. Det beklagar eg veldig sterkt. Det er ganske seint på kvelden, men førre talar var så flink at han tok tak i alle poenga mine. Det er eg veldig takknemleg for.

Arbeidarpartiet seier dei vil ha nærpoliti, men i statsbudsjettet gjev dei politiet 196 mill. kr ekstra. Det er småpengar, og det løyser absolutt ingenting. Sidan dei tok over, har politiet måtta kutta over 200 årsverk. For Sørøst politidistrikt har det frå oktober 2021 til oktober 2025 vore ein nedgang på 31 årsverk.

Det er Arbeidarpartiets verk. Mens dei snakkar om tryggleik, må politiet leggja bort saker på grunn av res-

sursmangel. Det betyr ikkje at politiet ikkje vil hjelpa. Dei vil, men dei har ikkje ressursane. Når folk ringjer etter hjelp, står politiet klare, men dei er for få. Det er ikkje politiet sin feil, det er politikken sin feil.

75 pst. av kostnadane til politiet er løn. Når regjeringa løyver pengar, går mesteparten til faste kostnader – bygg, drift, energi – ikkje til fleire politifolk ute på gata. Resultatet er mindre kapasitet til patruljar og etterforsking.

FrP gjer det Arbeidarpartiet nektar å gjera, me har 1,8 mrd. kr meir til politiet i 2026. Det er 1,4 mrd. kr rett til bemanning og drift, som patruljar, operativt arbeid og etterforsking, 250 mill. kr til kampen mot gjengar som rekrutterer unge, og 150 mill. kr til varetekt og soning, fordi straff skal gjennomførast, ikkje bortforklarast på Dagsnytt 18.

Arbeidarpartiet kan ikkje lenger skulda på andre. Dei sit i regjering, dei har ansvaret, og dei vel – kvar einaste dag – å ikkje prioritera tryggleiken til norske borgarar.

Tryggleik kjem ikkje av pressemeldingar, tryggleik kjem av politifolk på jobb. Det er FrP som finansierer det, det er Arbeidarpartiet som lèt vera. Det er forskjell på symbolpolitikk og politikk som faktisk held folk trygge.

Bård Ludvig Thorheim (H) [19:50:38]: Ingen land står bedre rustet til å skape verdier, private jobber og en trygg framtid enn Norge, men disse mulighetene har ikke blitt grepet. I stedet har Arbeiderpartiet de siste fire årene herjet med norsk næringsliv: doubling av eierbeskatningen, skattebombe avløses av skattesjokk på kraftnæring, sjømatnæring. De brå og hyppige endringene – alle til det verre for næringsdrivende – har innført politisk risiko som en utfordring for investeringer i Norge. Norske talenter, gründere og privat risikokapital finner andre land å satse i, mens lokale, norskeide bedrifter på kysten og i distriktene blir kjøpt opp av utenlandske hedgefond.

I dette statsbudsjettet hadde Arbeiderpartiet sjansen til å si: Se her, vi er faktisk på lag med dem som jobber i det private, som driver næring og skaper jobber. Sånn ble det ikke. Den eneste endringen jeg kan se for næringslivet, er at subsidiene er blitt moderat redusert. Hvor ble det av det de kalte den aktive næringspolitikken, som betydde at jo mer penger man brukte på ulønnsomme prosjekter, jo mer aktiv var næringspolitikken man hadde? Nå har man klart kunststykket å redusere disse subsidiene, samtidig som skattenivået beholdes på et av verdens høyeste nivåer.

Jeg har også gode nyheter: Dette kan snus, og det kan snus raskt. Det som behøves, er frihet til å skape, for skaperkraften er en del av den norske folkesjelen. Vi vi-

ser litt vei i Høyres alternative budsjett. I stedet for å satse milliarder på ulønnsomme prosjekter kutter vi skattene for næringslivet og bedriftene med 6 mrd. kr, slik at lønnsomme bedrifter kan investere mer i sine ansatte, i sin virksomhet, og skape enda flere jobber. Det gir frihet til å skape mer.

Vi må også utvikle nye næringer. Når vi ser den geopolitiske situasjonen som er, hvor mineraler er i kjernen av geopolitisk spenning – og vi har Fensfeltet, hvor de sjeldne jordartene verden etterspør, er, og Kina nå reduserer sin eksport av – legger vi inn 50 mill. kr til et hurtigspor for Fensfeltet. Dette skal gå til å avlaste kommunen og få raske behandlingsprosesser i kommunen, og også i direktorat og departement, for å få det prosjektet i gang. Vi beholder også Innovasjon Norges virkemiddelapparat i tidlig fase og satser mer på fond-i-fond. Vi er helt uenige med Arbeiderpartiet når de kommer og sier i budsjettet at det ikke er mulig å lage et hurtigsporvisum for høyteknologisk arbeidskraft fra utlandet. Vi sier: Jo, det er mulig – få det gjort! Stortinget har gitt marsjordre.

Joakim Myklebost Tangen (FrP) [19:53:50]: Helse Møre og Romsdal står no midt i ei alvorleg krise. Dei neste åra må helseføretaket spare 700 mill. kr, og dei planlegg å kutte opptil 500 årsverk. Dette er noko som betyr færre hender til å behandle pasientar, og dei tilsette må jobbe hardare, med færre kollegaer. Dette går direkte ut over pasientbehandlinga, ventetidene kjem til å auke, og fleire viktige tilbod står i fare for å forsvinne.

Dei siste åra har det blitt gjort ein del nødvendige investeringar, som f.eks. å byggje nytt sjukehus. Problemet er at helseføretaket sjølv må dekkje inn kostnadene ved investeringane, og dette fører igjen til kraftige kutt i tilbodet. Pengar som skulle gått til behandling, går i staden til renter og avdrag. Resultatet blir kutt i bemanning og pasienttilbod. I tillegg har innføringa av Helseplattformen vore kostbar og problematisk, noko som har ført til budsjettoverskridingar og enda meir innsparing.

Dagens modell set systemet før pasienten, og dette meiner vi i Framstegspartiet er heilt feil. Samtidig har regjeringa svikta fullstendig. Dei spring frå ansvaret sitt, og dei klarer ikkje å sørge for at Helse Møre og Romsdal har nok pengar til å drive eit forsvarleg helsetilbod. Det som er problemet i dag, er at ein ikkje snakkar om å ha eit godt helsetilbod, men om at det skal vere forsvarleg. Eg meiner vi burde begynne å snakke om at vi skal ha eit godt helsetilbod, men med dagens politikk blir det vanskeleg å snakke om det, for når det blir stadig fleire innsparingar, tærer det på den bemanninga som er der. Ein ser allereie i dag at det er store utfordringar knytte til rekruttering og å behalde dei ein har, fordi dei er nøydde

til å stå i dette over tid. Dei tilsette har ropt varsku over lang tid, utan at nokon verdas ting har skjedd.

Alt håp er ikkje ute. Det finst heldigvis alternative måtar å drifte sjukehusa våre på enn det vi har i dag. Framstegspartiet vil avvikle helseføretaksmodellen og skilje drift og investering, slik at pengane som går til helse, faktisk blir brukte på pasientane, og at investeringar i bygg og utstyr ikkje skal føre til kutt i pasientbehandlिंगa. For å løyse dei akutte utfordringane Helse Møre og Romsdal står i, føreslår Framstegspartiet å gje ei krisepakke på 200 mill. kr i 2026. Dette vil gje helseføretaket handlingsrom til å redusere ventetider, behandle fleire pasientar og sikre trygg og forsvarleg drift.

For å sikre ei nødvendig styrking av helsetilbodet føreslår vi å auke sjukehusbudsjettet med 1,2 mrd. kr. Dette er pengar som kjem pasientane til gode. Det er denne retninga helsetenesta treng – ei retning som set pasienten først.

Remi Sølberg (R) [19:57:02]: I mange år tenkte Person X aldri noe særlig over kommunen. Bussene gikk når de gikk, og søpla ble hentet når den ble hentet. Barnehagen lå i nabolaget, og sykehjemmet lå der det alltid hadde ligget. Alt bare fungerte, uten at Person X hadde tenkt noe særlig på hvem eller hva som sto bak. Sånn tror jeg det er for mange. Så skjedde det noe, fra den ene dagen til den andre, som om livet snudde på en femøring: Pappaen til X ble syk og ble brått pleietrengende. Barnet til X ble født, og det ble ikke slik man trodde det skulle bli. Mamma falt inn i en dyp fødselsdepresjon, eller barnehagen oppdaget det man selv hadde mistenkt: at barnet man elsket som høyest, hadde utfordringer man ikke klarte å bære alene. Plutselig kom telefonen – mamma hadde fått kreft.

Livet kan forandre seg fort. Plutselig trengte Person X hjelp til alt, og da ble det avgjørende at kommunen står støtt, og at velferdssamfunnet er sterkt:

- hjemmetjenesten som kom og ordnet opp i alt, og sa at dette går bra
- kommunelegen som forklarte prøvesvarene
- at kreftkoordinatoren, som ikke mistet jobben i fjorårets nedbemanningsplan for kommunen, tok tak
- lærerne, de barnehageansatte, de som jobbet på SFO, som så datteren og ble redningen
- sosionomene, de Nav-ansatte, den som ordnet bolig da man ikke hadde hus
- en sykepleier som la hånden på skulderen og sa: Du er ikke alene.

Kommunen, som før var usynlig, ble plutselig alt – et sikkerhetsnett man kanskje ikke visste at man trengte, men som var der da livet snudde. Det er i kommunene vi lever livet vårt.

Vi tar nå ansvar i dette. Vi legger inn penger i budsjettet, i en kommuneøkonomi som har slitt lenge. Det er vår plikt. Rødt ser fram til nye forhandlinger. Rødts alternative budsjett har lenge stått støtt i å prioritere kommuneøkonomien: 15 mrd. kr til hele området, 5 mrd. kr til de frie midlene. I dette forliket er det 3 mrd. kr som kommunene står helt fritt til å disponere.

Elsk kommunen – den er hjertet som banker stille i bakgrunnen, men som holder livet oppe når man trenger det. Kommunen er fellesskapet vårt i praksis, de varme hendene som løfter hverdagen, og som er der når livet blir tyngre.

Jeg er stolt av å stå i dette fellesskapet som nå gir kommunene sårt trengte midler.

Per-Willy Amundsen (FrP) [20:00:14]: Jeg velger å fortsette der jeg avsluttet mitt forrige innlegg: beredskap, forsvar og totalforsvar. Det er sånn at i min valgkrets, Troms, hvor mye av kjernen – kjerneområdet – av det norske forsvaret eksisterer, sliter de med vesentlige utfordringer på områder som må på plass.

For det første – jeg velger å nevne tre: Olavsvern, som ble avvirket av Stoltenberg II-regjeringen. Det er interessant å si fordi finansministeren er til stede i salen. Det var kanskje den mest omstridte nedleggelsen av en forsvarsinstallasjon i historien, og nå trengs den åpenbart å tas tilbake og på nytt tas i bruk for å sørge for at vi har en beredskap i nord som er troverdig. Alternativet er reelt sett at viktige marinefartøy må gå helt til Bergen og Haakonsværn. Det er en helt uakseptabel situasjon, særlig når amerikanerne er så tydelige som de er på at de forventer at den basen blir gjenopprettet.

Dernest skal jeg snakke om infrastrukturen i Troms. Det er viktige forsvarsveier som ikke kan bære stridsvogner, og som regjeringen ikke ser ut til å være i stand til å gjøre noe med – de klarer ikke å prioritere infrastruktur. Forsvaret er helt avhengig av, og som de er tydelige på at det må leveres på.

Jeg kan nevne redningshelikopterbasen i Tromsø, som den borgerlige regjeringen med Fremskrittspartiet i regjering sørget for at ble etablert, foreløpig med private leverandører, frem til vi får på plass 330-skvadron. Dette har Stortinget vedtatt. Vi skal ha redningshelikoptre. Vi skal ha en fullverdig redningshelikopterbase i Tromsø med 330-skvadron. Det er vedtatt, og opsjonen på de helikoptrene går ut ved nyttår. Selv om Stortinget vedtok dette våren 2021, er det fremdeles ikke gjennomført. Vi står altså i fare for at kjøpsopsjonen ryker.

Dersom man skal skue tilbake til Stoltenberg II-regjeringen, klarte de i hvert fall én ting, på andre områder enn beredskap: å sørge for at departementene fulgte opp. Det var fordi man ved Statsministerens kontor hadde Schjøtt-Pedersen, som fikk departementene til å følge opp poli-

tiske vedtak og gjennomføre politikk. Jeg skulle ønske at statsministeren fra den gangen kan hviske Støre i øret at han trenger en Schjøtt-Pedersen for å følge opp beredskapspolitikken og forsvarspolitikken i dette landet.

Kjersti Toppe (Sp) [20:03:28]: Er Noreg eit barnevenleg samfunn? Tar vi rettane og vernet til barn på alvor? Er dette eit godt barnebudsjett? Budsjettavtalen har iallfall gjort budsjettet meir barnevenleg, og det er eg veldig glad for.

Eg vart overraska over at Arbeidarpartiet kutta eingongsstønaden i forslaget sitt. Han har vore verna for kutt i den tida Senterpartiet og Arbeidarpartiet sat saman i regjering. Argumentasjonen bak kuttet som står omtalt i budsjettet, held ikkje mål, nemleg at dagens eingongsstønad ligg over dei faktiske utgiftene ved å få barn det første året. Som dokumentasjon viser regjeringa til referansebudsjettet frå Forbruksforskningsinstituttet SIFO. Budsjettet anslår at kostnadene i dei første leveåra til barnet vil vera 57 000 kr i 2026-kroner, inkludert mat, klede og utstyr. Forskarane bak tala gjekk ut mot regjeringa sin bruk av desse tala og sa dei var misvisande, og sa til NRK 28. oktober at referansebudsjettet ikkje kan gi eit fullstendig bilde av kostnadene ved å få barn. Det er jo sjølvsagt.

Fødselsutvalet som ser på moglege tiltak for å snu fødselstalutviklinga, har i den første rapporten sin tilrådd å leggja meir til rette for foreldre som får barn mens dei sjølv er under utdanning. Eit kutt i eingongsstønaden vil vera det motsette og gjera det vanskelegare for studentar som får barn. Eit sånt kuttforslag vil ramma gravide kvinner med lågast inntekt og dei som har minst frå før. Det var eit usolidarisk kutt eg er glad for at vi, saman med dei andre samarbeidspartia, klarte å reversera.

Eg er òg glad for at vi fekk slått fast at barnetrygda skal haldast utanfor berekning av sosialhjelp, for at vi ikkje tar barnetrygda frå familiane som har minst, og at ein òg fekk prisjustert barnetrygda. Det vil bety at det vert færre fattige familiar i Noreg i 2026.

Fleire milliardar til kommunane vil òg betra arbeidet for barn og unge. Mange foreldre kan vera bekymra for om bemanninga i barnehagane er god nok, og det er eit stort ansvar barnehagane har. Barn skal vera trygge og ha ei positiv utvikling i barnehagen. Difor er 600 mill. kr til toppa bemanning i barnehagane òg ei viktig barneprioritering i budsjettet.

Eg vil avslutta med trua, og eg trur at Den norske kyrkja og andre trussamfunn skal vera glade for at budsjettet vert gjort opp på denne sida av politikken. Ære vera budsjettavtalen med Arbeidarpartiet, Senterpartiet, SV, Raudt og Miljøpartiet Dei Grøne, slik at vi unngår milliardkuttet frå Framstegspartiet til Den norske kyrkja og andre trussamfunn i 2026.

Erlend Svardal Bøe (H) [20:06:38]: Fra Arbeiderpartiet har det blitt snakket mye om trygghet i løpet av denne debatten. Er det noen som ikke opplever trygghet om dagen, er det norske pasienter i norske sykehus. Vi ser en alvorlig utvikling på Arbeiderpartiets vakt. Vi ser at det er flere sykehus som sliter kraftig økonomisk. I august sa 13 av 20 sykehus at de var på vei mot et budsjettunderskudd. Vi ser kutt i en rekke pasienttilbud – kanskje det såreste kuttet gjelder barne- og ungdomspsykiatrien ved Oslo universitetssykehus, OUS – og vi ser at det er flere pasienter som får nei til behandling i sykehusene. Ja, faktisk har andelen avviste pasienter i norske sykehus økt med 60 pst. de siste fire årene – pasienter det er blitt sagt skal få hjelp i sykehusene, men som ikke får det fordi Arbeiderpartiet ikke har bygd ut kapasiteten.

Da blir det så merkelig når Arbeiderpartiet står i salen og skryter av alt som skjer ute i sykehusene og i helsetjenesten, mens oppfatningen hos ansatte og pasienter er en helt annen. Det viser at en etter fire år med Arbeiderpartiet har mistet fullstendig fotfestet for pasientene og dem som står ute på sykehusgulvene.

En framstiller det som en styrking av sykehusbudsjettet, men det er det ikke. Sannheten er at 90 pst. av økningen Arbeiderpartiet la fram, var til demografikostnader – forventet vekst i sykehusene. I budsjettenigheten ser vi også at man er mer opptatt av å prioritere gratis tannhelse til aldersgruppen 21–28 år enn av dem som sliter med sin psykiske helse, der vi har sett at antallet har økt kraftig de siste årene.

For Høyre er det viktig at vi skaper pasientens helse-tjeneste. Det handler om at vi skal sette enkeltmennesket foran systemet. Det er grunnen til at vi prioriterer 1,2 mrd. kr mer til norske sykehus, for å bidra til den omstillingen ansatte trenger, for å bidra til å bygge flere døgnplasser i psykisk helsevern og for å bidra til at vi får 100 nye rusplasser, slik vi foreslår i vårt budsjett, for Arbeiderpartiet har vært med og knuse rusfeltet de siste fire årene. Vi prioriterer også annerledes innen eldreomsorg. Vi prioriterer å innføre pakkeforløp for demenssykdom fordi vi ser at det blir flere mennesker som vil få en slik sykdom. Vi prioriterer også flere trygghetsboliger, og vi prioriterer å reversere kuttet til Pårørendesenteret som ble lagt inn i det opprinnelige budsjettforslaget til Arbeiderpartiet.

Vi prioriterer også 300 mill. kr mer til å kjøpe ledig behandlingsskapasitet hos private. Når det er private og ideelle aktører som har muligheten til å hjelpe folk, fatter jeg ikke at det er mulig at vi har en regjering som sier nei til å bruke den kapasiteten, og som ikke vil hjelpe pasientene av ideologiske grunner. Høyre prioriterer også psykisk helse, mer lavterskel og flere døgnplasser.

Dette er en regjering som ikke bidrar til å sette pasienten først. Den setter systemet først, og det er ikke god helsepolitikk.

Stig Atle Abrahamsen (FrP) [20:09:57]: I dag har vi hørt mye fra regjeringen og tuttifruttkoalisjonen om at man satser på velferden og på kommunene, men ingen av dem nevner at man går inn og kutter i vertskommunetilskuddet til kommunene som stilte opp etter HVPU-reformen på 1990-tallet. Den gangen bodde psykisk utviklingshemmede på fylkeskommunalt drevne institusjoner. Heldigvis la man i denne reformen til rette for et bedre og mer inkluderende tilbud til psykisk utviklingshemmede. Alle får nå et tilbud fra kommunen.

De aller fleste som bodde på institusjon, ville bli boende i den kommunen hvor institusjonen var. Når dette var fordelt på et trettitalls kommuner, er det klart at de kommunene ville få en høy ekstrakostnad ved å skulle gi tilbud til alle. Derfor ble det satt opp en tilskuddsordning fra staten som dekket mye av kostnadene for dem som kom fra en annen kommune: vertskommunetilskuddet.

Nå ser vi at regjeringen velger å kutte i dette, helt uten annen begrunnelse enn at man vil bruke pengene på noe annet. Dette viser at regjeringen ikke tar tilbudet til psykisk utviklingshemmede på alvor, at de ikke tar kommuneøkonomien på alvor, og at de heller ikke bryr seg om tillitsforholdet mellom statlige myndigheter og de aktuelle kommunene. Da hadde man ikke valgt å løpe fra en regning for et tilbud som leveres, og som det er like stort behov for den dag i dag. Noen av kommunene som rammes, er Bærum kommune med 16,5 mill. kr, Ringsaker med 4,5 mill. kr, Ålesund med 7,4 mill. kr, Moss med 6,6 mill. kr og min egen kjære Askøy kommune med 3,8 mill. kr. Dette er store summer i en så krevende kommuneøkonomi som det vi har under denne regjeringen.

Det er synd å se at budsjettavtalen til de såkalte tuttifruttipartiene ikke klarer å rette opp denne uretten – i motsetning til det FrPs budsjettforslag gjør. I Fremskrittspartiet håper vi at kommunene klarer å skjerme tilbudet til psykisk utviklingshemmede, selv om venstresiden i Stortinget legger opp til kutt.

Helt avslutningsvis vil jeg varsle at FrP vil støtte forslag nr. 111, fra Tuva Moflag, vedrørende investeringer ved Elverum og Tynset sjukehus.

Jørgen H. Kristiansen (KrF) [20:12:47]: Det nærmer seg åpenbart votering i salen, så dette innlegget er kun ment som en kort merknad. Vi i KrF kommer til å stemme mot alle forslag bortsett fra vårt eget alternative statsbudsjett. Det er åpenbart at det er mange gode forslag, men vi kommer kun til å støtte vårt eget.

Jeg får avslutte med å takke for en lang og omfattende debatt og ikke minst takke presidentskapet for godt lederskap.

Frank Edvard Sve (FrP) [20:13:34]: Eg har i dag sete og høyrte på ein lang debatt der Arbeidarpartiet, Senterpartiet, kommunistane og MDG har prata negativt om dei blå og meint at med dei kom alt til å gå ein viss plass, med statsbudsjettet og det meste. Eg synest vi skal måle politikarane på det dei gjer, og ikkje det dei seier. Er det så utruleg roseraudt, det Arbeidarpartiet, Senterpartiet og dei andre partia har levert, og i særdelesheit Arbeidarpartiet, Senterpartiet og SV sidan 2021?

For to dagar sidan hadde eg eit par spørsmål til finansministeren om matvareprisar og bensin- eller bilbruk. Det var eitt spørsmål om kva ein liter mjølk kostar, og kva eit brød kostar. Det svarte ministeren veldig galant ikkje på i det heile. Eg veit ikkje om han veit det, men han svarte i alle fall ikkje på spørsmålet. Det var det same med spørsmålet om bilbruk – han svarte ikkje på det heller.

Realiteten er at matvareprisane har auka veldig. Finansministeren svarte på spørsmålet at prisane eitt år hadde auka med 7 pst. og seinare med 3 pst., og at prisstiginga no var mindre enn lønsauken. Sidan spørsmålet gjaldt matvareprisane, sjekka eg det. Frå 2021 til 2024 auka matvareprisane med 26,8 pst. Fram til i dag har matvareprisane auka med over 30 pst. I den same perioden auka løningane med 15,1 pst., og på min kalkulator vert det feil. Då er det ikkje rart at folk flest – vanlege folk, som småbarnsforeldre og pensjonistar – har dårleg råd når dei går i butikken, for lønsutviklinga er uansett mindre i forhold til det prisauken på mat har vore.

Det er det same når det gjeld drivstoff. Frå 2021 til 2022 auka drivstoffprisane med meir enn 40 pst. Det svarer heller ikkje godt med 15,1 pst. i lønsauke på same tid.

Poenget mitt er at det er vorte mykje verre for folk flest og for næringslivet – for ikkje å snakke om bygg- og anleggsbransjen og transportbransjen og kostnadene dei har fått. Der har det gått himmelhøgt. Det er altså vorte betydeleg verre for alle sektorar, for privat næringsliv og for vanlege folk, frå Arbeidarparti-Senterparti-regjeringa og SV starta i 2021, og fram til i dag. Det er det ingen tvil om.

Er det så mykje betre? Er det vorte så mykje billigare? Er det så mykje betre for innbyggjarane og for næringslivet? Nei. Bedriftene går konkurs, og folk gruar seg til jul. Det var mitt poeng. Eg synest det er ille at det ikkje vert svart når eg stiller spørsmål i salen. Ein får altså feil informasjon som det er lett å sjekke at var feil.

Presidenten [20:16:21]: Presidenten vil minne om at her i Stortinget kaller man partiene ved de rette navnene. Man bruker ikke andre navn.

Tuva Moflag (A) [20:16:43]: Jeg vil egentlig bare benytte anledningen til å takke for debatten i dag på vegne av oss som sitter i finanskomiteen. Takk til alle i de ulike komiteene som har bidratt inn i finansdebatten – debatten om rammene for statsbudsjettet. Det er rammene vi skal vedta i dag, og så fortsetter debatten i de ulike fagkomiteene i ukene som kommer. Takk til alle som har holdt ut på fredagskvelden. Kanskje rekker man fredagstaco med et glass melk til, for dem som er glad i det.

Presidenten [20:17:18]: Flere har ikke bedt om ordet til sakene nr. 1 og 2.

Det vil bli ringt inn til votering.

Votering

Masud Gharahkhani inntok her presidentplassen.

Presidenten [20:26:28]: Statsråd Jens Stoltenberg vil overbringe tre kongelige proposisjoner.

Statsråd Jens Stoltenberg [20:26:40]: På vegne av regjeringen har jeg den ære å overbringe tre kongelige proposisjoner:

- anskaffelse av ytterligere ubåter og langtrekkende presisjonsild
- endringer i straffeloven, selvstendig inndragning m.m.
- endringer i skipsarbeidsloven og NIS-loven og samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 221/2024 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv 2019/1152 om tydelige og forutsigbare arbeidsvilkår

Presidenten [20:27:16]: Proposisjonene vil bli behandlet på reglementsmessig måte.

Stortinget går til votering over sakene på dagens kart.

Votering i sak nr. 1, debattert 5. desember 2025

Finansministerens redegjørelse om regjeringens forslag til statsbudsjett og om nasjonalbudsjettet for 2026

Presidenten: Forslag nr. 86 lyder:

Presidenten: Presidenten vil foreslå at finansministerens redegjørelse om regjeringens forslag til statsbudsjett og om nasjonalbudsjettet for 2026 vedlegges protokollen. – Det anses vedtatt.

Votering i sak nr. 2, debattert 5. desember 2025

Innstilling fra finanskomiteen om nasjonalbudsjettet 2026 og forslaget til statsbudsjett for 2026 (Innst. 2 S (2025–2026), jf. Meld. St. 1 (2025–2026) og Prop. 1 S (2025–2026))

Presidenten: Til denne saken er satt fram i alt 114 forslag. Det er

- forslagene nr. 1–55, fra Hans Andreas Limi på vegne av Fremskrittspartiet
  - forslag nr. 56, fra Nikolai Astrup på vegne av Høyre
  - forslag nr. 57, fra Marthe Hammer på vegne av Sosialistisk Venstreparti
  - forslag nr. 58, fra Mímir Kristjánsson på vegne av Rødt
  - forslagene nr. 59–84, fra Ingrid Liland på vegne av Miljøpartiet De Grønne
  - forslag nr. 85, fra Jørgen H. Kristiansen på vegne av Kristelig Folkeparti
  - forslagene nr. 86–97, fra Abid Raja på vegne av Venstre
  - forslagene nr. 98–114, fra Tuva Moflag på vegne av Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Senterpartiet, Rødt og Miljøpartiet De Grønne
- Forslagene nr. 60–84 er under debatten blitt trukket.

Forslag nr. 114 kommer til erstatning for tilrådingens VI.

Forslag nr. 111 er under debatten blitt endret og lyder nå:

«Stortinget ber regjeringen sikre at alle deler av samtlige vedtak i foretaksmøtet 7. mars 2024 i Helse Sør-Øst RHF følges opp, inkludert investeringer ved Elverum og Tynset sjukehus.»

Det voteres over forslagene nr. 86, 89, 90, 92 og 95–97, fra Venstre.

«Rammevedtak

Nr. Betegnelse	Kroner
1 Statsforvaltning mv.	22 322 700 000
2 Familie, forbruker, kirke og trossamfunn	78 322 580 000
3 Kultur og likestilling mv.	27 782 920 000
4 Utenriks	57 894 795 000

Nr. Betegnelse	Kroner
5 Justis	51 125 215 000
6 Innvandring, regional utvikling og bolig	26 817 187 000
7 Arbeid og sosial	702 078 668 000
8 Forsvar	165 803 153 000
9 Næring	8 525 254 000
10 Fiskeri	2 598 438 000
11 Landbruk	33 020 498 000
12 Olje og energi	-172 614 436 000
13 Miljø	23 229 403 000
14 Kontroll og konstitusjon	912 747 000
15 Helse	301 092 882 000
16 Utdanning og forskning	98 628 669 000
17 Transport og kommunikasjon	98 751 225 000
18 Rammeoverføringer til kommunesektoren mv.	279 797 332 000
19 Tilfeldige utgifter og inntekter	3 705 000 000
20 Stortinget, finansadministrasjon mv.	44 628 427 000
21 Skatter og avgifter	-1 855 839 744 000
22 Utbytte mv.	-67 664 254 000
Sum for lånetransaksjoner og overføringer til og fra Statens pensjonsfond utland	-69 081 341 000»

Forslag nr. 89 lyder:

«Stortinget ber regjeringen legge klimamålet for 2050 fra klimaloven til grunn ved reforhandling av byvekstavtalene, i tillegg til nullvekstmålet, i tråd med klimautvalgets anbefalinger for langsiktige planer som NTP.»

Forslag nr. 90 lyder:

«Stortinget ber regjeringen bidra til at transportetatene legger til rette for å realisere en ny grønn godskorridor mellom Oslo, Bodø, Harstad og Tromsø, gjennom å få på plass en sømløs overgang mellom bane og sjø i Bodø.»

Forslag nr. 92 lyder:

«Stortinget ber regjeringen innføre en nasjonal regel om at elektriske varebiler og lastebiler på el, hydrogen og biogass får bompengefritak i hele Norge ut 2030.»

Forslag nr. 95 lyder:

«Stortinget ber regjeringen utrede hvordan ansvaret for BPA-ordningen kan overføres fra kommunene til staten, og fremme nødvendige forslag til lov- og bevilgningsendringer senest i forbindelse med framleggelsen av forslag til statsbudsjett for 2027.»

Forslag nr. 96 lyder:

«Stortinget ber regjeringen på egnet måte fremme forslag om å sette vektingen av kommunale lån lik statlige lån, f.eks. gjennom en statlig lånegarantiordning.»

Forslag nr. 97 lyder:

«Stortinget ber regjeringen på egnet måte fremme forslag om å endre formålet med statens eierskap i Kommunalbanken fra «høyest mulig avkastning over tid» til å tilby kommunesektoren lavest mulig rente innenfor ansvarlige økonomiske rammer.»

V o t e r i n g :

Forslagene fra Venstre ble med 97 mot 2 stemmer ikke vedtatt.

(Voteringsutskrift kl. 20.29.08)

Presidenten: Det voterer over forslagene nr. 91, 93 og 94, fra Venstre.

Forslag nr. 91 lyder:

«Stortinget ber regjeringen gjennomføre endringen som har vært på høring, om å bruke ledig kapasitet i kollektivfeltene til elektriske vare- og lastebiler.»

Forslag nr. 93 lyder:

«Stortinget ber regjeringen på egnet måte endre regelverket knyttet til nasjonalt løyve for varebil slik at batterielektriske kjøretøy gis en vektgrense på inntil 4 250 kilo.»

Forslag nr. 94 lyder:

«Stortinget ber regjeringen videreføre den nasjonale regelen for elbiltakst i bomringen på maks 70 pst. av fossiltakst.»

Høyre har varslet støtte til forslagene.

V o t e r i n g:

Forslagene fra Venstre ble med 83 mot 16 stemmer ikke vedtatt.

(Voteringsutskrift kl. 20.29.29)

Presidenten: Det voteres over forslagene nr. 87 og 88, fra Venstre.

Forslag nr. 87 lyder:

«Stortinget ber regjeringen sikre at flere eldre kan jobbe lenger, gjennom å fremme forslag til endringer i folketrygdloven § 3-15 tredje ledd og § 8-3 første ledd slik at eldre arbeidstakere både kan tjene opp pensjon etter fylte 75 år og få rett på sykepengen etter fylte 70 år.»

Presidenten: Det voteres over forslag nr. 85, fra Kristelig Folkeparti. Forslaget lyder:

«Rammevedtak

Forslag nr. 88 lyder:

«Stortinget ber regjeringen gjennom Nav iverksette en forsterket sysselsettingsinnsats rettet mot aldersgruppen 55–66 år for å sikre at flere står i arbeid lenger og for å motvirke aldersdiskriminering i arbeidslivet.»

Fremskrittspartiet har varslet støtte til forslagene.

V o t e r i n g:

Forslagene fra Venstre ble med 68 mot 29 stemmer ikke vedtatt.

(Voteringsutskrift kl. 20.29.51)

Nr. Betegnelse	Kroner
1 Statsforvaltning mv.	22 601 700 000
2 Familie, forbruker, kirke og trossamfunn	82 205 480 000
3 Kultur og likestilling mv.	27 121 338 000
4 Utenriks	58 864 932 000
5 Justis	51 084 315 000
6 Innvandring, regional utvikling og bolig	26 968 887 000
7 Arbeid og sosial	711 255 868 000
8 Forsvar	169 093 153 000
9 Næring	9 205 754 000
10 Fiskeri	2 282 838 000
11 Landbruk	34 015 388 000
12 Olje og energi	-172 256 112 000
13 Miljø	20 331 252 000
14 Kontroll og konstitusjon	947 147 000
15 Helse	301 900 520 000
16 Utdanning og forskning	97 291 869 000
17 Transport og kommunikasjon	99 169 225 000
18 Rammeoverføringer til kommunesektoren mv.	276 323 709 000
19 Tilfeldige utgifter og inntekter	2 556 000 000
20 Stortinget, finansadministrasjon mv.	44 859 427 000
21 Skatter og avgifter	-1 866 125 244 000
22 Utbytte mv.	-68 264 254 000
Sum før lånetransaksjoner og overføringer til og fra Statens pensjonsfond utland	-68 566 808 000»

V o t e r i n g:

Forslaget fra Kristelig Folkeparti ble med 93 mot 5 stemmer ikke vedtatt.

(Voteringsutskrift kl. 20.30.07)

Presidenten: Det voteres over forslag nr. 59, fra Miljøpartiet De Grønne. Forslaget lyder:

«Rammevedtak

Nr. Betegnelse	Kroner
1 Statsforvaltning mv.	22 771 700 000
2 Familie, forbruker, kirke og trossamfunn	112 382 807 000
3 Kultur og likestilling mv.	27 889 238 000
4 Utenriks	89 989 731 000
5 Justis	51 005 557 000
6 Innvandring, regional utvikling og bolig	28 525 093 000
7 Arbeid og sosial	711 087 568 000
8 Forsvar	169 093 153 000
9 Næring	10 560 054 000
10 Fiskeri	2 572 738 000
11 Landbruk	34 391 938 000
12 Olje og energi	-176 549 112 000
13 Miljø	30 217 203 000
14 Kontroll og konstitusjon	947 147 000
15 Helse	301 685 720 000
16 Utdanning og forskning	97 633 669 000
17 Transport og kommunikasjon	104 453 675 000
18 Rammeoverføringer til kommunesektoren mv.	280 274 209 000
19 Tilfeldige utgifter og inntekter	5 900 000 000
20 Stortinget, finansadministrasjon mv.	45 371 427 000
21 Skatter og avgifter	-1 900 829 044 000
22 Utbytte mv.	-67 164 254 000
Sum før lånetransaksjoner og overføringer til og fra Statens pensjonsfond utland	-17 789 783 000»

V o t e r i n g :

Forslaget fra Miljøpartiet De Grønne ble med 94 mot 4 stemmer ikke vedtatt.
(Voteringsutskrift kl. 20.30.22)

Presidenten: Det voteres over forslag nr. 58, fra Rødt. Forslaget lyder:

«Rammevedtak

Nr. Betegnelse	Kroner
1 Statsforvaltning mv.	22 552 000 000
2 Familie, forbruker, kirke og trossamfunn	80 541 180 000
3 Kultur og likestilling mv.	27 665 048 000
4 Utenriks	57 595 647 000
5 Justis	50 767 915 000
6 Innvandring, regional utvikling og bolig	27 430 220 000
7 Arbeid og sosial	720 359 518 000
8 Forsvar	169 093 153 000
9 Næring	10 200 654 000
10 Fiskeri	2 914 938 000
11 Landbruk	34 370 588 000
12 Olje og energi	-172 330 812 000
13 Miljø	24 307 203 000

Nr. Betegnelse	Kroner
14 Kontroll og konstitusjon	947 147 000
15 Helse	306 673 920 000
16 Utdanning og forskning	99 263 824 000
17 Transport og kommunikasjon	95 691 575 000
18 Rammeoverføringer til kommunesektoren mv.	284 597 779 000
19 Tilfeldige utgifter og inntekter	5 897 000 000
20 Stortinget, finansadministrasjon mv.	45 256 307 000
21 Skatter og avgifter	-1 891 383 244 000
22 Utbytte mv.	-67 806 254 000
Sum før lånetransaksjoner og overføringer til og fra Statens pensjonsfond utland	-65 394 694 000»

V o t e r i n g :

Forslaget fra Rødt ble med 93 mot 4 stemmer ikke vedtatt.
(Voteringsutskrift kl. 20.30.37)

Presidenten: Det votes over forslag nr. 57, fra Sosialistisk Venstreparti. Forslaget lyder:

«*Rammevedtak*

Nr. Betegnelse	Kroner
1 Statsforvaltning mv.	21 520 700 000
2 Familie, forbruker, kirke og trossamfunn	79 861 480 000
3 Kultur og likestilling mv.	27 918 838 000
4 Utenriks	58 866 495 000
5 Justis	50 741 956 000
6 Innvandring, regional utvikling og bolig	27 555 869 000
7 Arbeid og sosial	711 817 668 000
8 Forsvar	169 093 153 000
9 Næring	9 887 204 000
10 Fiskeri	2 573 238 000
11 Landbruk	34 415 588 000
12 Olje og energi	-172 634 112 000
13 Miljø	25 817 403 000
14 Kontroll og konstitusjon	947 147 000
15 Helse	301 230 220 000
16 Utdanning og forskning	96 648 969 000
17 Transport og kommunikasjon	96 335 225 000
18 Rammeoverføringer til kommunesektoren mv.	283 362 209 000
19 Tilfeldige utgifter og inntekter	5 900 000 000
20 Stortinget, finansadministrasjon mv.	45 253 927 000
21 Skatter og avgifter	-1 895 045 244 000
22 Utbytte mv.	-67 164 254 000
Sum før lånetransaksjoner og overføringer til og fra Statens pensjonsfond utland	-85 096 321 000»

V o t e r i n g :

Forslaget fra Sosialistisk Venstreparti ble med 94 mot 5 stemmer ikke vedtatt.
(Voteringsutskrift kl. 20.30.52)

Presidenten: Det voteres over forslag nr. 56, fra Høyre. Forslaget lyder:

«Rammevedtak

Nr. Betegnelse	Kroner
1 Statsforvaltning mv.	21 219 690 000
2 Familie, forbruker, kirke og trossamfunn	79 150 480 000
3 Kultur og likestilling mv.	26 897 373 000
4 Utenriks	55 442 930 000
5 Justis	50 578 260 000
6 Innvandring, regional utvikling og bolig	25 241 667 000
7 Arbeid og sosial	707 691 797 000
8 Forsvar	166 893 153 000
9 Næring	7 625 178 000
10 Fiskeri	2 765 338 000
11 Landbruk	31 921 180 000
12 Olje og energi	-172 907 712 000
13 Miljø	21 563 004 000
14 Kontroll og konstitusjon	922 676 000
15 Helse	300 840 765 000
16 Utdanning og forskning	95 201 799 000
17 Transport og kommunikasjon	99 024 625 000
18 Rammeoverføringer til kommunesektoren mv.	278 611 674 000
19 Tilfeldige utgifter og inntekter	2 000 000 000
20 Stortinget, finansadministrasjon mv.	44 854 427 000
21 Skatter og avgifter	-1 846 992 244 000
22 Utbytte mv.	-67 664 254 000
Sum før låntransaksjoner og overføringer til og fra Statens pensjonsfond utland	-69 118 194 000»

V o t e r i n g :

Forslaget fra Høyre ble med 84 mot 14 stemmer ikke vedtatt.
(Voteringsutskrift kl. 20.31.07)

Presidenten: Det voteres over forslagene nr. 1, 4, 11, 13, 14, 17, 18, 20, 21 og 26, fra Fremskrittspartiet.
Forslag nr. 1 lyder:

«Rammevedtak

Nr. Betegnelse	Kroner
1 Statsforvaltning mv.	22 102 087 000
2 Familie, forbruker, kirke og trossamfunn	77 614 080 000
3 Kultur og likestilling mv.	21 498 368 000
4 Utenriks	40 789 884 000
5 Justis	52 136 915 000
6 Innvandring, regional utvikling og bolig	19 434 691 000
7 Arbeid og sosial	709 934 668 000
8 Forsvar	166 793 153 000
9 Næring	6 921 254 000
10 Fiskeri	2 267 838 000
11 Landbruk	29 704 586 000
12 Olje og energi	-173 561 112 000

Nr. Betegnelse	Kroner
13 Miljø	17 314 019 000
14 Kontroll og konstitusjon	929 147 000
15 Helse	305 475 724 000
16 Utdanning og forskning	95 391 744 000
17 Transport og kommunikasjon	104 645 525 000
18 Rammeoverføringer til kommunesektoren mv.	274 681 709 000
19 Tilfeldige utgifter og inntekter	-5 400 000 000
20 Stortinget, finansadministrasjon mv.	45 599 427 000
21 Skatter og avgifter	-1 811 310 244 000
22 Utbytte mv.	-70 364 254 000
Sum for lånetransaksjoner og overføringer til og fra Statens pensjonsfond utland	-67 400 791 000

Forslag nr. 4 lyder:

«Stortinget ber regjeringen avvikle Nysnø klimainvesteringer og fullføre avviklingen i 2026.»

Forslag nr. 11 lyder:

«Stortinget ber regjeringen ikke overføre Sivas inkubasjons- og næringshageprogrammer til Innovasjon Norge.»

Forslag nr. 13 lyder:

«Stortinget ber regjeringen stanse prosessen med å implementere Politidirektoratet i politiets post (kap. 440 post 1) på statsbudsjettet.»

Forslag nr. 14 lyder:

«Stortinget ber regjeringen avskaffe ressursallokeringsmodellen som ressursfordelingsmodell i politiet, og innføre en modell der politiets reelle behov ligger til grunn for ressursfordeling.»

Forslag nr. 17 lyder:

«Stortinget ber regjeringen øremerke tilskudd til fylkesvei til vedlikehold.»

Forslag nr. 18 lyder:

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med nødvendige lovforslag til strømstøtteordning for næringslivet.»

Forslag nr. 20 lyder:

«Stortinget ber regjeringen i forslaget til statsbudsjett for 2027 avvikle CO₂-avgift for virksomhet som er og vil bli kvotepliktig.»

Forslag nr. 21 lyder:

«Stortinget ber regjeringen videreføre at kontraktsansvaret for fristbruddordningen ligger hos regionale helseforetak.»

Forslag nr. 26 lyder:

«Stortinget ber regjeringen justere terskelverdiene for vurdering av Nye metoder og komme tilbake til Stortinget innen sommeren 2026.»

Votering:

Forslagene fra Fremskrittspartiet ble med 71 mot 28 stemmer ikke vedtatt.

(Voteringsutskrift kl. 20.31.29)

Presidenten: Det voteres over forslagene nr. 29, 30, 32–37, 43–50 og 52–54, fra Fremskrittspartiet.

Forslag nr. 29 lyder:

«Stortinget ber regjeringen snarlig innvilge refusjon for vaksine mot helvetesild.»

Forslag nr. 30 lyder:

«Stortinget ber regjeringen oppheve taket på antall bytter av fastlege.»

Forslag nr. 32 lyder:

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med forslag til statlig finansiering av eldreomsorg i tråd med forsøket 2016–2021, senest ved revidert nasjonalbudsjett for 2026.»

Forslag nr. 33 lyder:

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med forslag til finansiering av ressurskrevende tjenester som reduserer kommunenes egenandel, senest ved revidert nasjonalbudsjett for 2026.»

Forslag nr. 34 lyder:

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag om å gjeninnføre refusjon for kiropraktorbehandling til 2024-nivå.»

Forslag nr. 35 lyder:

«Stortinget ber regjeringen øke investeringstilskuddet til heldøgns omsorgsplasser til 60 pst. av faktisk kostnad.»

Forslag nr. 36 lyder:

«Stortinget ber regjeringen utvide livmorhalskreftprogrammet etter modell fra Sverige.»

Forslag nr. 37 lyder:

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag om å finansiere Wegovy på blå resept senest ved revidert nasjonalbudsjett for 2026.»

Forslag nr. 43 lyder:

«Stortinget ber regjeringen sørge for at en større andel av tippemidlene tilfaller barne- og ungdomsidretten.»

Forslag nr. 44 lyder:

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag om å nedbetale bompengegjeld etter modell fra Gardermobanen.»

Forslag nr. 45 lyder:

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag om å avvikle bompengoordningen i transportsektoren.»

Forslag nr. 46 lyder:

«Stortinget ber regjeringen utvide tilskuddsordningen for reduserte bompengetakster til alle riksveiprosjekter utenfor byområder.»

Forslag nr. 47 lyder:

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag om at elbiler med rekkeviddeforlenger behandles som andre elbiler med hensyn til engangsavgiften.»

Forslag nr. 48 lyder:

«Stortinget ber regjeringen fjerne omsetningskravet for biodrivstoff i veitrafikken.»

Forslag nr. 49 lyder:

«Stortinget ber regjeringen avvikle krav/ordninger for utslippsfrie anleggsplasser.»

Forslag nr. 50 lyder:

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med en plan for opptrapping av pensjonen til minstepensjonister opp til EUs fattigdomsgrense.»

Forslag nr. 52 lyder:

«Stortinget ber regjeringen styrke bevilgningen til Notodden Lufthavn for å sikre nødvendig beredskap, opprettholde tårntjenesten og ivareta kritiske trenings- og utdanningsfunksjoner.»

Forslag nr. 53 lyder:

«Stortinget ber regjeringen utløse opsjon på kjøp av SAR Queen (AgustaWestland AW101) før avtalen går ut ved årsskiftet, for å sikre helikopterkapasitet for Forsvarets 330-skvadron ved redningshelikopterbasen i Tromsø.»

Forslag nr. 54 lyder:

«Stortinget ber regjeringen utløse opsjon for anskaffelsen av tre AW 169-maskiner fra Leonardo Helicopters, i tråd med opsjonen i kontrakten fra 2017.»

V o t e r i n g :

Forslagene fra Fremskrittspartiet ble med 71 mot 28 stemmer ikke vedtatt.

(Voteringsutskrift kl. 20.31.51)

Presidenten: Det voteres over forslagene nr. 3, 6, 7, 24, 27, 28, 38–40, 42 og 51, fra Fremskrittspartiet.

Forslag nr. 3 lyder:

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med forslag til innretning og nivå på fradrag i dokumentavgiften for førstegangskjøpere under 35 år.»

Forslag nr. 6 lyder:

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag om å innrette og forenkle exit-skattereglene slik at beskatning baseres på realiserte verdier og ikke begrenser mobilitet av personer og eiendeler inn og ut av landet.»

Forslag nr. 7 lyder:

«Stortinget ber regjeringen utrede konsekvensene av å forskyve reduksjonen av innslagspunktet for mva. på elbilkjøp til 300 000 kroner fra 1. januar til 1. april 2026.»

Forslag nr. 24 lyder:

«Stortinget ber regjeringen igangsette prostatakreftscreening for menn fra 45 år i løpet av 2026.»

Forslag nr. 27 lyder:

«Stortinget ber regjeringen sikre tannbehandling for eldre i sykehjem/hjemmetjenester og komme tilbake til Stortinget på egnet måte.»

Forslag nr. 28 lyder:

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med en ordning for stamcellebehandling i Norge og/eller støtte til behandling i utlandet.»

Forslag nr. 38 lyder:

«Stortinget ber regjeringen legge frem en opptrappingsplan for filminsentivordningen med mål om regelstyring.»

Forslag nr. 39 lyder:

«Stortinget ber regjeringen legge frem en sak om regelstyrt mva.-kompensasjon til frivillige organisasjoner.»

Forslag nr. 40 lyder:

«Stortinget ber regjeringen følge opp Voldtekstutvalgets utredning om å fullfinansiere voldtekts- og incestsentrene og komme tilbake til Stortinget med en opptrappingsplan for sentrene, med mål om statlig fullfinansiering.»

Forslag nr. 42 lyder:

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag om å gjeninnføre plattformnøytralt mva.-fritak for elektroniske nyhetstjenester.»

Forslag nr. 51 lyder:

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med en opptrappingsplan for å sikre at det er nok midler til å søke om, og få innvilget, aktivitetshjelpemidler hele året.»

Venstre har varslet støtte til forslagene.

V o t e r i n g :

Forslagene fra Fremskrittspartiet ble med 69 mot 30 stemmer ikke vedtatt.

(Voteringsutskrift kl. 20.32.18)

Presidenten: Det voteres over forslagene nr. 2, 9, 10, 12, 15, 16 og 22, fra Fremskrittspartiet.

Forslag nr. 2 lyder:

«Stortinget ber regjeringen i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett for 2026 komme tilbake til Stortinget med forslag om å avvikle Priserådet for havbruk og redusere grunnrentesatsen til 15 pst.»

Forslag nr. 9 lyder:

«Stortinget ber regjeringen stanse arbeidet med å innføre miljøavgift på mineralgjødsel.»

Forslag nr. 10 lyder:

«Stortinget ber regjeringen utsette innføring av krav om lavere kadmiumnivå i gulrot og løk.»

Forslag nr. 12 lyder:

«Stortinget ber regjeringen stanse prosessen med å overføre Trandum til kriminalomsorgen.»

Forslag nr. 15 lyder:

«Stortinget ber regjeringen etablere målstyring der politiet måles på avverget organisert kriminalitet og svindelforsøk.»

Forslag nr. 16 lyder:

«Stortinget ber regjeringen ivareta Advokattilsynets uavhengighet ved at tilsynet ikke tas inn i fremtidige forslag til statsbudsjett.»

Forslag nr. 22 lyder:

«Stortinget ber regjeringen vurdere utvidet politiattest for helsepersonell og komme tilbake til Stortinget innen sommeren 2026.»

Høyre har varslet støtte til forslagene.

V o t e r i n g :

Forslagene fra Fremskrittspartiet ble med 56 mot 43 stemmer ikke vedtatt.

(Voteringsutskrift kl. 20.32.41)

Presidenten: Det voteres over forslagene nr. 5, 8, 19, 23, 25, 31, 41 og 55, fra Fremskrittspartiet.

Forslag nr. 5 lyder:

«Stortinget ber regjeringen legge frem et nytt og målrettet forslag som tetter skattehullet knyttet til bruk av borettslagsmodellen for rene utleieaktører, uten å ramme boligutviklere som bruker modellen til nye prosjekter.»

Forslag nr. 8 lyder:

«Stortinget ber regjeringen styrke offentlige organers kontrollvirksomhet og komme tilbake med

konkrete tiltak mot svindel mot offentlige ordninger.»

Forslag nr. 19 lyder:

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med målrettede tiltak for å redusere strømprisbelastningen i næringslivet og utjevne prisforskjeller mellom prisområder.»

Forslag nr. 23 lyder:

«Stortinget ber regjeringen legge til rette for at også godkjente Inn på tunet-gårder uten medlemskap i Inn på tunet Norge SA kan motta tilskudd.»

Forslag nr. 25 lyder:

«Stortinget ber regjeringen vurdere å utvide mammografiscreeningen til 45–74 år.»

Forslag nr. 31 lyder:

«Stortinget ber regjeringen følge opp Stortingets vedtak om meldeplikt ved mistanke om vold/overgrep mot eldre.»

Forslag nr. 41 lyder:

«Stortinget ber regjeringen gjeninnføre gaveforsterkningsordningen for kunst og kultur.»

Forslag nr. 55 lyder:

«Stortinget ber regjeringen utløse deler av opsjonen på å kjøpe nye tog på Rørosbanen.»

Høyre og Venstre har varslet støtte til forslagene.

V o t e r i n g :

Forslagene fra Fremskrittspartiet ble med 55 mot 44 stemmer ikke vedtatt.

(Voteringsutskrift kl. 20.33.08)

Presidenten: Det voteres over forslag nr. 99, fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Senterpartiet, Rødt og Miljøpartiet De Grønne. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen sørge for at klimagassutslippene ikke skal øke som følge av endringene i veibruksavgiften sammenlignet med budsjettforslaget som regjeringen la frem i oktober og vil komme tilbake med forslag til endret virkemiddelbruk i revidert nasjonalbudsjett. Endringene skal gi utslippskutt som minimum tilsvarer utslippsøkningen som følger av kutt i veibruksavgiften.»

V o t e r i n g :

Forslaget fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Senterpartiet, Rødt og Miljøpartiet De Grønne ble vedtatt med 51 mot 48 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 20.33.29)

Presidenten: Det voteres over forslagene nr. 98, 100, 103–106, 113 og 114, fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Senterpartiet, Rødt og Miljøpartiet De Grønne.

Forslag nr. 98 lyder:

«Stortinget ber regjeringen nedsette en Omstillingskommisjon som skal vurdere ulike scenarier og tiltak for å bedre norsk økonomis omstillingsevne, verdiskaping, næringsutvikling og konkurransekraft, hvor norsk sokkel framover går inn i en ny fase med avtakende olje- og gassproduksjon, samtidig med en økende fornybarandel i Europa på bekostning av fossil energibruk.»

Forslag nr. 100 lyder:

«Stortinget ber regjeringen legge frem et mål for opptrapping av CO₂-pris på sokkelen frem til 2035.»

Forslag nr. 103 lyder:

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag i løpet av 2026 om å regulere størrelsen på studiestøtten gjennom grunnbeløpet i folketrygden. Størrelsen kan ikke innebære lavere sats enn de som utbetales i dag.»

Forslag nr. 104 lyder:

«Stortinget ber regjeringen utrede mulige modeller for en mer stabil bostøtteutbetaling til barnefamilier og komme tilbake til Stortinget på egnet måte.»

Forslag nr. 105 lyder:

«Stortinget ber regjeringen utrede egenandelen i bostøtta for personer som ikke har nok til et forsvarlig livsopphold og komme tilbake til Stortinget på egnet måte.»

Forslag nr. 106 lyder:

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag i løpet av 2026 om å regulere størrelsen på borteboerstipendet gjennom grunnbeløpet i folketrygden. Størrelsen kan ikke innebære lavere sats enn de som utbetales i dag.»

Forslag nr. 113 lyder:

«Stortinget ber regjeringen vurdere om lån til kommuner bør ha samme risikovekt som lån til staten i kapitalkravsregelverket. I denne sammenheng ber regjeringen også vurdere om risikovekten til Kommunalbanken bør endres og om Kommunalbanken bør få status som promotional bank.»

Forslag nr. 114 lyder:

«Stortinget ber regjeringen utrede, i dialog med fylkeskommunene, muligheten til å innføre et nasjonalt månedskort for kollektivtransport. Målet er å kunne innføre et slik kort i løpet av 2027. Innføring forutsetter enighet og bevilgning i statsbudsjettet for 2027.»

Venstre har varslet støtte til forslagene.

V o t e r i n g :

Forslagene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Senterpartiet, Rødt og Miljøpartiet De Grønne ble vedtatt med 53 mot 46 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 20.33.58)

Presidenten: Det votes over forslagene nr. 102, 107 og 109, fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Senterpartiet, Rødt og Miljøpartiet De Grønne.

Forslag nr. 102 lyder:

«Stortinget ber regjeringen senke toppmomsgrensen for elbil med 150 000 kr i statsbudsjettet for 2027 og 150 000 kr i statsbudsjettet for 2028, forutsatt ESA-godkjenning.»

Forslag nr. 107 lyder:

«Stortinget ber regjeringen utrede en kompensasjonsordning for CO₂-avgiften og ev. andre tiltak som ivaretar norsk innenriks sjøfarts konkurransevne i forhold til utenlandske aktører, og komme tilbake til Stortinget seinest i forbindelse med statsbudsjettet for 2027.»

Forslag nr. 109 lyder:

«Stortinget ber regjeringen ikke sende forslag om mineralgjødselavgift på høring, og skal avslutte prosessen med å innføre en slik avgift.»

Høyre har varslet støtte til forslagene.

V o t e r i n g :

Forslagene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Senterpartiet, Rødt og Miljøpartiet De Grønne ble vedtatt med 65 mot 33 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 20.34.25)

Presidenten: Det votes over forslagene nr. 101, 108 og 110, fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Senterpartiet, Rødt og Miljøpartiet De Grønne.

Forslag nr. 101 lyder:

«Stortinget ber regjeringen utrede en tilskuddsordning som gir støtte tilsvarende en garantipris for levering av strøm fra solcellepanel på bygg til strømmettet. Utredningen skal se på hvordan en slik ordning kan innrettes for å øke solkraftproduksjonen og skal ferdigstilles i løpet av 2026.»

Forslag nr. 108 lyder:

«Stortinget ber regjeringen forhandle frem et fullverdig tilbud fra Nidaros domkirkes sogn om leie av Waisenhuset med sikte på å inngå en akseptabel leieavtale innenfor gjeldende regelverk.»

Forslag nr. 110 lyder:

«Stortinget ber regjeringen avvente utsalget av innovasjonsselskapene i Siva, og gå i dialog med de

andre eierne, for så å komme tilbake til stortinget på en egnet måte.»

Høyre og Venstre har varslet støtte til forslagene.

V o t e r i n g :

Forslagene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Senterpartiet, Rødt og Miljøpartiet De Grønne ble vedtatt med 67 mot 32 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 20.34.51)

Presidenten: Det voteres over forslag nr. 112, fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Senterpartiet, Rødt og Miljøpartiet De Grønne. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen sikre at fiskeflåten adgang til å bunkre som skip i utenriksfart videreføres, i første omgang inntil regjeringens varslede gjennomgang av klimatiltakene overfor fiskeflåten er gjennomført.»

Fremskrittspartiet og Høyre har varslet støtte til forslaget.

V o t e r i n g :

Forslaget fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Senterpartiet, Rødt og Miljøpartiet De Grønne ble vedtatt med 91 mot 6 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 20.35.14)

Presidenten: Det voteres over forslag nr. 111, fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Senterpartiet, Rødt og Miljøpartiet De Grønne. Forslaget lyder, med den foretatte endringen:

«Stortinget ber regjeringen sikre at alle deler av vedtaket i foretaksmøtet 7. mars 2024 i Helse Sør-Øst RHF følges opp, inkludert investeringer ved Elverum og Tynset sjukehus.»

Fremskrittspartiet, Høyre og Venstre har varslet støtte til forslaget.

V o t e r i n g :

Forslaget fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Senterpartiet, Rødt og Miljøpartiet De Grønne ble – med den foretatte endringen – vedtatt med 95 mot 4 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 20.35.38)

Komiteen hadde innstilt til Stortinget å gjøre følgende

v e d t a k :

I

Rammevedtak

Nr. Betegnelse	Kroner
1 Statsforvaltning mv.	22 790 500 000
2 Familie, forbruker, kirke og trossamfunn	79 255 180 000
3 Kultur og likestilling mv.	27 423 838 000
4 Utenriks	57 184 995 000
5 Justis	50 623 745 000
6 Innvandring, regional utvikling og bolig	26 199 237 000
7 Arbeid og sosial	710 587 068 000
8 Forsvar	165 809 653 000
9 Næring	8 953 754 000
10 Fiskeri	2 945 438 000
11 Landbruk	34 027 988 000
12 Olje og energi	-172 989 112 000
13 Miljø	23 986 453 000
14 Kontroll og konstitusjon	939 147 000
15 Helse	300 435 158 000
16 Utdanning og forskning	96 783 429 000
17 Transport og kommunikasjon	99 906 025 000
18 Rammeoverføringer til kommunesektoren mv.	279 451 909 000

Nr. Betegnelse	Kroner
19 Tilfeldige utgifter og inntekter	5 900 000 000
20 Stortinget, finansadministrasjon mv.	45 223 427 000
21 Skatter og avgifter	-1 862 955 244 000
22 Utbytte mv.	-67 164 254 000
Sum før lånetransaksjoner og overføringer til og fra Statens pensjonsfond utland	-64 681 666 000

II

Andre fullmakter

Stortinget samtykker i at Finansdepartementet i 2026 kan:

1. ta opp nye langsiktige innenlandske statslån til et beløp inntil 150 000 mill. kroner.
2. ha utestående kortsiktige markedslån til et beløp inntil 75 000 mill. kroner.
3. ta imot innskudd i form av kontolån fra statsinstitusjoner og statlige fond, og fra institusjoner som kan bli pålagt å plassere likviditet som kontolån til staten.
4. inngå rentebytteavtaler og tilsvarende derivatavtaler, samt foreta sikkerhetsplasseringer knyttet til slike avtaler.

III

Stortinget ber regjeringen legge til rette for økt bruk av gradering i uføretrygd og andre helserelaterte ytelser som sykelønn og arbeidsavklaringspenger og sikre at graderte og ugraderte ytelser står i forhold til hverandre.

IV

Stortinget ber regjeringen øke fribeløpet i uføretrygden til 1 G med iverksettelse 1. oktober 2026. De to første årene etter at man har fått innvilget uføretrygd, skal den uføretrygdede kunne tjene inntil 0,4 G uten avkorting av trygd. De påfølgende årene skal fribeløpet økes til 1 G. Dette gjelder for løpende og nye saker. Forholdet til tjenstepensjonsordningene skal vurderes.

V

Stortinget ber regjeringen om at første skritt i oppfølgingen av anbefalingene i NOU 2024: 18 er et høringsnotat, i stedet for en stortingsmelding, med forslag til en helhetlig tannhelsereform høsten 2026, slik at det er mulig med en oppstart i 2027. Målet er at tannhelse skal være en tilgjengelig og sosialt utjevne del av vår felles helsetjeneste.

VI

Stortinget ber regjeringen utrede, i dialog med fylkeskommunene, muligheten til å innføre et nasjonalt månedskort for kollektivtransport.

VII

Stortinget ber regjeringen sikre avbøtende tiltak for negative konsekvenser for natur og miljø i Nye Veiers prosjekter gjennom Lågendeltaet og Hellstranda.

VIII

Stortinget ber regjeringen snarest mulig sende et forslag på høring som vil bidra til å hindre etablering av datasenter som utvinner kryptovaluta i Norge.

IX

Stortinget ber regjeringen om å ikke utlyse 1. konsesjonsrunde for havbunnsmineraler i denne stortingsperioden.

X

Stortinget ber regjeringen jobbe aktivt med å redusere bruken av innleie slik at det blir forsvarlig å avvikle det avgrensede unntaket fra innleiereglene for helse- og omsorgssektoren.

XI

Stortinget ber regjeringen i Kommuneproposisjonen 2027 redegjøre for ordningen med premieavvik og redegjøre for ev. tiltak for å forbedre ordningen.

XII

Stortinget ber regjeringen om å ikke foreslå endringer i sosialtjenesteloven som åpner for at barnetrygd kan regnes som inntekt, ved utmåling av sosialhjelp i hele stortingsperioden.

XIII

Stortinget ber regjeringen innenfor innbyggertilskuddet omfordele 375 mill. kroner fra samlet kostnadsnøkkel til hhv. 250 mill. kroner til delkostnadsnøkkel for fylkesvei og 125 mill. kroner til delkostnadsnøkkel for ferje.

XIV

Stortinget ber regjeringen om at 700 mill. kroner av bevilgningen i 2026 til Klima- og energifondet, som forvaltes av Enova, øremerkes til en egen utlysning som skal utløse reduksjoner av blandede og biogene klimagassutslipp fra industri- og avfallshåndtering, med sikte

på gjennomføring i 2026 og senest i løpet av første halvår 2027.

XV

Stortinget ber regjeringen sikre at Norges Bank gjennomgår hvordan Norges Bank vil følge opp Finansdepartementets og Stortingets krav om at det i påvente av nytt etisk rammeverk skal være styrket aktsomhet og raskere reaksjon i situasjoner der forutsetningene for Statens pensjonsfond utlands investeringer i et land endres vesentlig i løpet av kort tid, for eksempel som følge av krig. Regjeringen skal følge opp Norges forpliktelser etter folkemordkonvensjonen og sikre at Norge ikke risikerer medansvar for folkerettsbrudd i Palestina.

XVI

Stortinget ber regjeringen, i samarbeid med land i regionen, arbeide for israelsk medansvar for gjenoppbyggingen av Gaza. Som sentral bidragsyter har Norge interesse av å bidra til en avklaring av erstatningsansvar.

XVII

Stortinget ber regjeringen ta opp Israels folkerettslige ansvar for å forhindre overgrep fra og straffeforfølge overtredelser begått av voldelige bosettere, i relevante internasjonale fora.

XVIII

Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med et lovforslag om forbud mot innførsel av varer med opprinnelse i, og utførsel av varer til, de folkerettsstridige israelske bosetningene i Palestina, og ta initiativ til at andre land innfører lignende forbud.

XIX

Stortinget ber regjeringen fremme en resolusjon i FNs generalforsamling som understreker Israels ansvar for å etterleve Den internasjonale domstolens rådgitende uttalelse av 22. oktober 2025.

XX

Stortinget ber regjeringen sørge for bedre offentlig tilgjengelige data om leiemarkedet, herunder om omfang av utleie og leiepris.

XXI

Meld. St. 1 (2025–2026) – Nasjonalbudsjettet 2026 – vedlegges protokollen.

Presidenten: Det voteres over I.

Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre har varslet at de vil stemme imot.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling ble vedtatt med 52 mot 47 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 20.36.07)

Presidenten: Det voteres over II.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling ble enstemmig vedtatt.

Presidenten: Det voteres over V, X og XIII.

Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre har varslet at de vil stemme imot.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling ble vedtatt med 51 mot 48 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 20.36.38)

Presidenten: Det voteres over IV, VII, IX, XII, XIV, XV, XVI, XVII, XVIII, XIX og XX.

Venstre har varslet støtte til tilrådingen.

Fremskrittspartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti har varslet at de vil stemme imot.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling ble vedtatt med 53 mot 46 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 20.37.13)

Presidenten: Det voteres over VIII.

Høyre har varslet støtte til tilrådingen.

Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre har varslet at de vil stemme imot.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling ble vedtatt med 65 mot 34 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 20.37.41)

Presidenten: Det voteres over III.

Høyre og Venstre har varslet støtte til tilrådingen.

Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti har varslet at de vil stemme imot.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling ble vedtatt med 67 mot 32 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 20.38.08)

Presidenten: Det voterer over XI.

Fremskrittspartiet, Høyre og Venstre har varslet støtte til tilrådingen.

Kristelig Folkeparti har varslet at de vil stemme imot.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling ble vedtatt med 95 mot 4 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 20.38.45)

Presidenten: Det voterer over XXI.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling ble enstemmig vedtatt.

Sak nr. [20:39:04]

Referat

1. (154) Representantforslag fra stortingsrepresentantene Amalie Gunnufsen, Anna Molberg og Haagen Poppe om å gjøre det enklere for unge å komme i jobb (Dokument 8:61 S (2025–2026))
Enst.: Sendes arbeids- og sosialkomiteen
2. (155) Endringer i straffeloven (selvstendig inndragning m.m.) (Prop. 27 L (2025–2026))
Enst.: Sendes justiskomiteen

3. (156) Endringer i skipsarbeidsloven og NIS-loven (tydelige og mer forutsigbare arbeidsvilkår) og samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 221/2024 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2019/1152 om tydelige og forutsigbare arbeidsvilkår (Prop. 28 LS (2025–2026))

Enst.: Sendes næringskomiteen, unntatt B, som sendes næringskomiteen, som forelegger sitt utkast til innstilling for utenriks- og forsvarskomiteen til uttalelse før innstilling avgis

4. (157) Representantforslag fra stortingsrepresentantene Abid Raja og Guri Melby om et forutsigbart togtilbud i Oslo-området (Dokument 8:62 S (2025–2026))

Enst.: Sendes transport- og kommunikasjonskomiteen

5. (158) Representantforslag fra stortingsrepresentantene Ida Lindtveit Røse, Hans Edvard Askjer og Joel Ystebø om at alle elever skal få tilbud om å delta på skolegudstjenester (Dokument 8:63 S (2025–2026))

Enst.: Sendes utdannings- og forskningskomiteen

6. (159) Anskaffelse av ytterligere ubåter og langtrekkende presisjonsild (Prop. 29 S (2025–2026))

Enst.: Sendes utenriks- og forsvarskomiteen

Presidenten [20:39:41]: Dermed er dagens kart ferdigbehandlet. Forlanger noen ordet før møtet heves? – Møtet er hevet.

Møtet hevet kl. 20.40.

